

1893

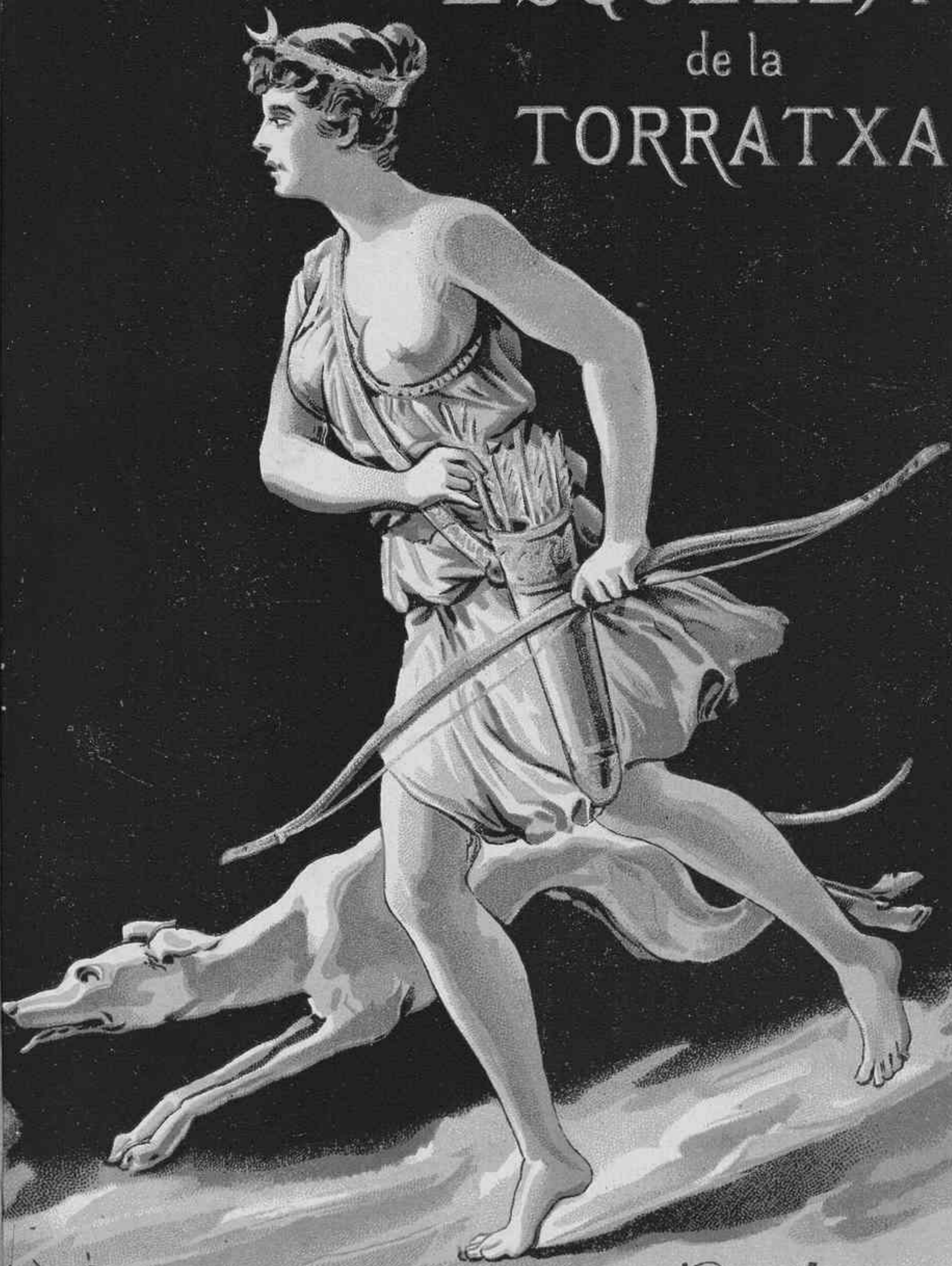
ALMANACH

de la

ESQUELLA

de la

TORRATXA

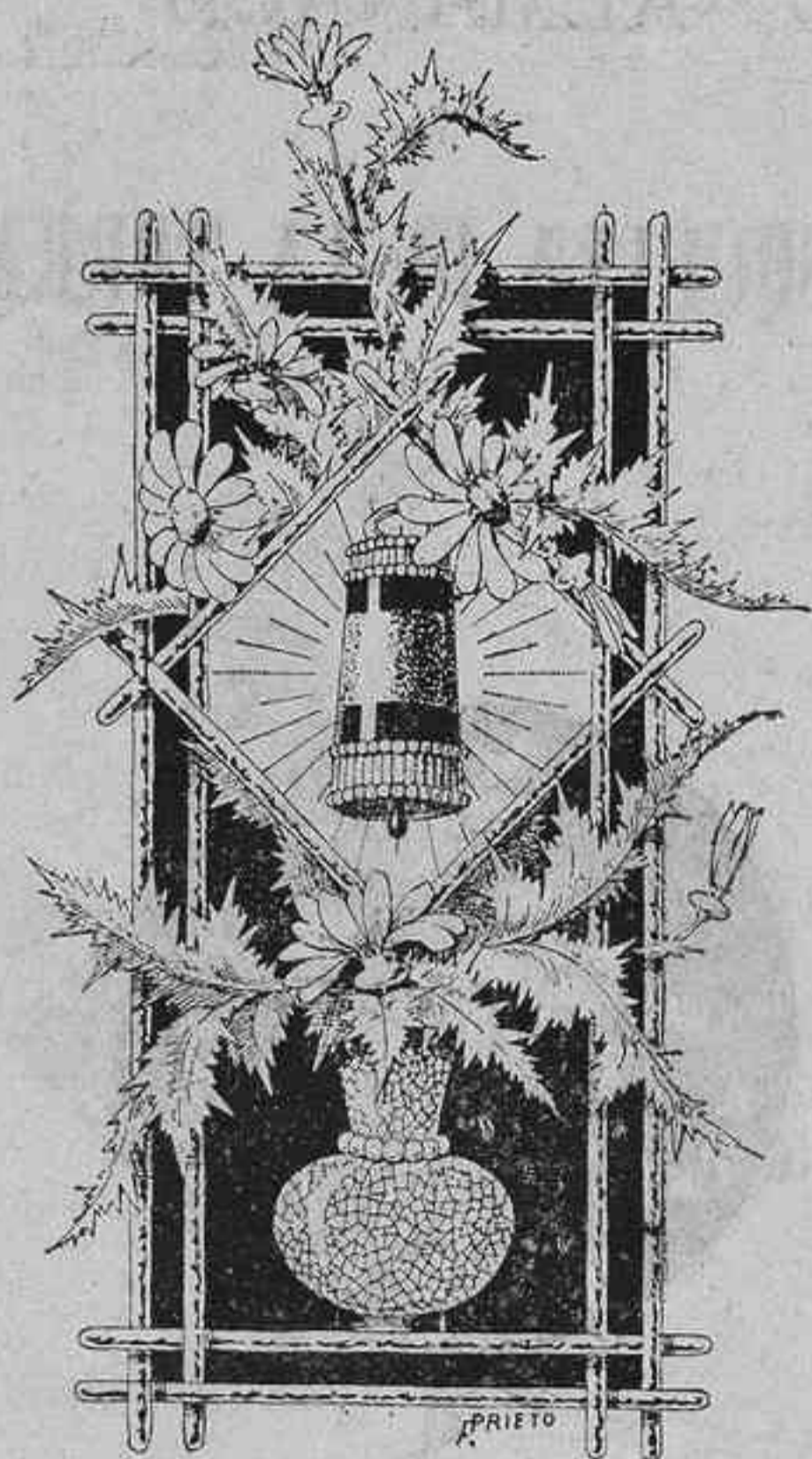
Moliné

LIT. LABIELLE.

Preu 1 pesseta

ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

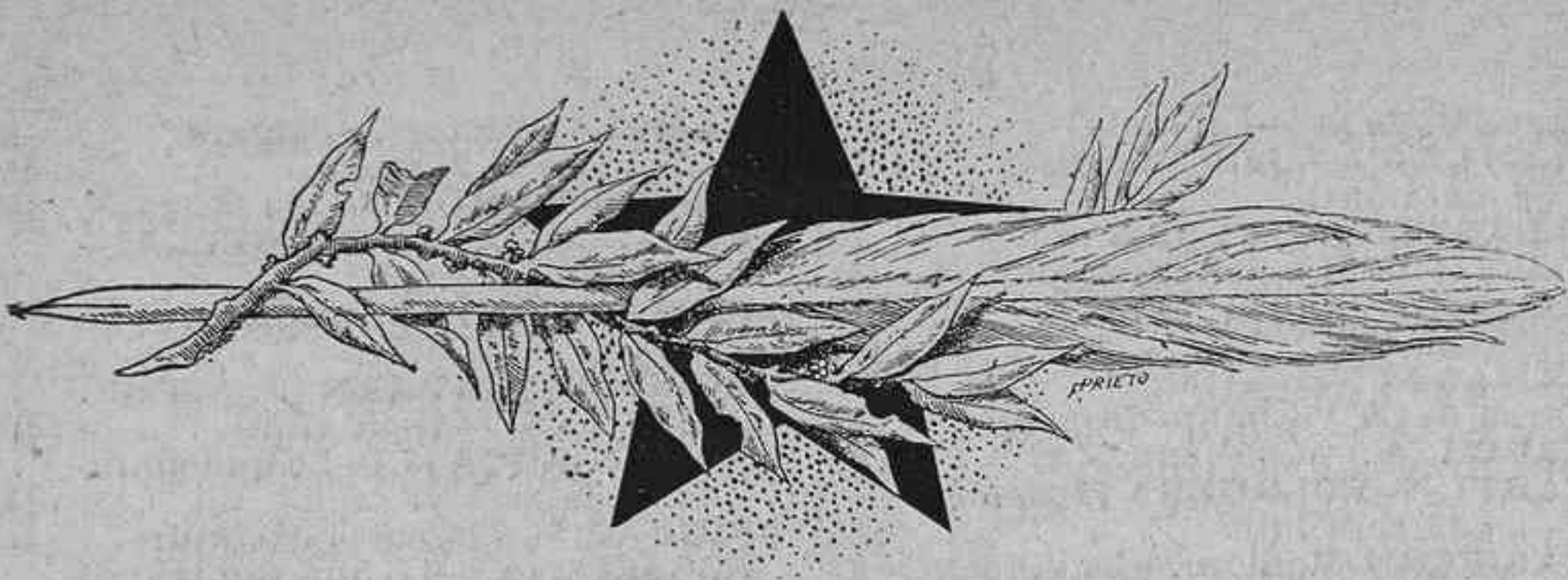

ES PROPIETAT

Barcelona. — A. Lopez Robert, impressor. — Conde del Asalto, 63, interior

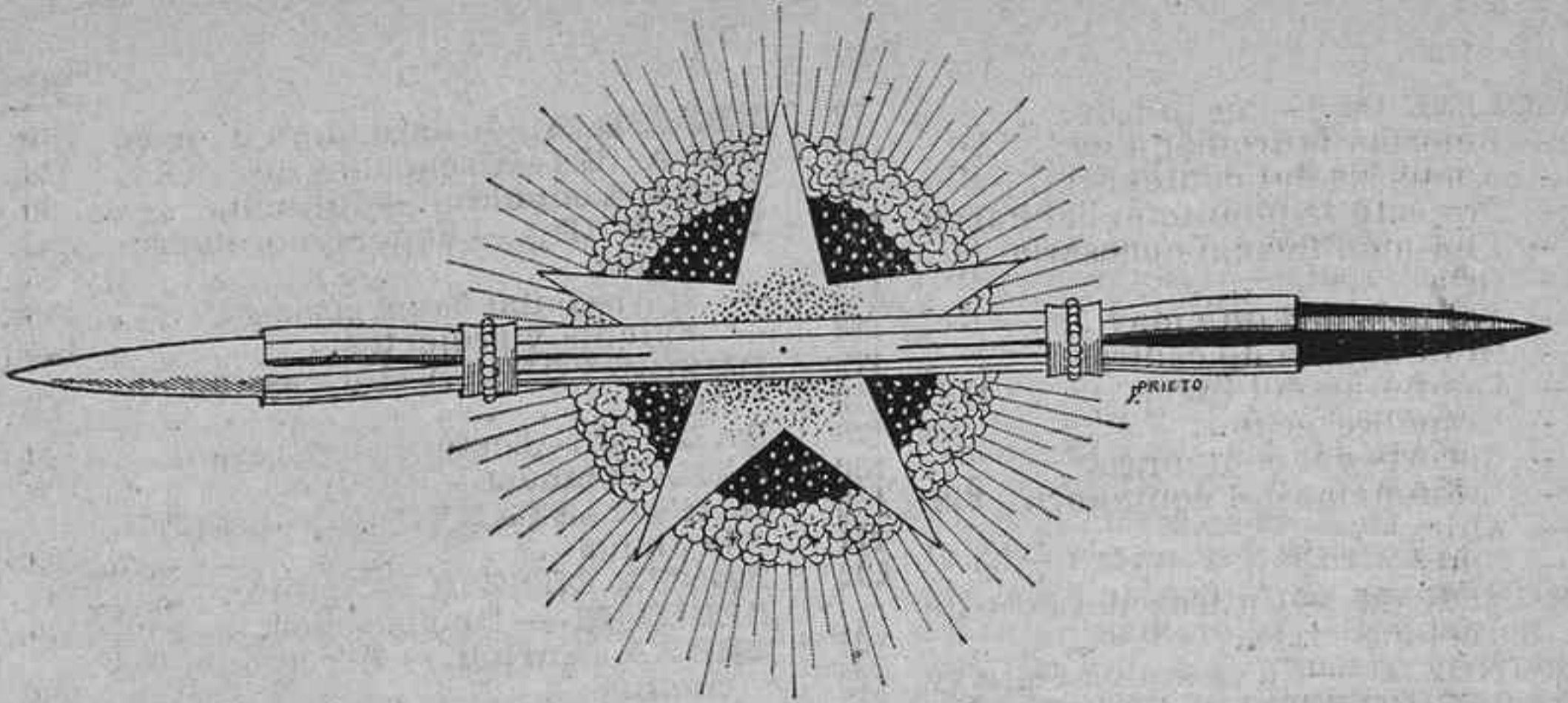
TAULAS ALFABÈTICAS PER AUTORS

TEXT

	Pàg.		Pàg.
ABRIL VIRÇILI (J.) —Mitjas solas y talons	79	Casanovas V. (J.) —Cantars	48 y 93
— Consell	128	Caselavi. —Epigramas	64
Aguileta. —Anécdotas	41 y 134	CODOLOSA (J. M.) —La llum	32
ALADERN (J.) —La ciencia del gosar	108	COLL Y BRITAPAJA (J.) —Senyor D. Joseph Roca y Roca	141
Alamaliu (J.) —Epigramas	80	COLL GORINA (Ramón) —¡Plany!	134
— La confessió	120	COROLEU (J.) —Un curios document del sigle XVII	113
ALEIX (Just) —La venjansa	33	Corral (A. del) —Bolvass	38 y 49
ALEMANY (X) —Bona parella	166	Costa (Pep) —Pensaments	40 y 84
Amadeo. —Qui no s'ho vulga creure	116	— Acudit	97
— Cassat al vol	128	Cucaracha (I.) —Epigramas	64
AMAT (J.) —Cansó	28	DURAN Y ESPANYA (J.) —***	160
Árbós Aleu (J.) —A una com molts	172	Escach V. (J.) —Un advocat incipient	112
ARTIGAYRE (Quim) —Plans de 'n Janot	147	Eugón (Mr.) —Pensaments	81 y 152
AYNÉ RABELL (J.) —Lo fadri major	30	— Barreja	127 y 139
BADIA (M.) —Invitació	71	Farga (F.) —Espatotxada	128
BARBANY (J.) —Lo tinter y la ploma	101	FANTÀSTICH. —Pensaments gastronòmichs	74
Barrera y Cargol (C.) —Epigramas	64	FIGUERAS RIBOT (F.) —¡Per un petó!	25
BARTRINA Y C. (D.) —Epigrama	191	FIGUEROLA ALDROFEU (M.) —Sonet	190
BARTRINA (F.) —Per Nadal	192	Ferriol C. (Ramón) —Generositat	78
BERNIS (J. M.) —Epigrama	182	Foll (J.) —Epigramas	64
BLANCH Y ROMANÍ (J.) —Dolsa mare	183	FOLLET. —Método Brown-Sequard	75
Bólits (E.) —Epigramas	176	FONI Y TORNÉ (M.) —Consells pràctichs	129
BONAFÉ (Matias) —Llenguatje fi de sigle	62	Forgeron (Pepita B.) —Cantars de tiple	55
Bonapasta (M.) —Despedida	94	Fra F. Vegis. —Cantarellas	48
BORI Y FONTESTÁ (A.) —Cansó d' amor	117	G. de Reus (J.) —Cantars	38
BOSCH DE LA TRINXERÍA (C.) —Un jutje de pau montauyés	43	Gavires (J. F.) —Cantars de tenor	54
BOY (Santiago) —Pensaments	40	GRAS Y ELÍAS (F.) —Amorosa	37
BROSSA Y SANGERMAN (V.) —Viatje de recreo	66	GUMÁ (C.) —Los carrers del matrimoni	90
BURGAS (J.) —Epigrama	132	GUANYABENS (E.) —Fraternitat	112
— Lo poeta del sigle	161	Hereu del Vendrell. Lo primer bes	134
CAMPS y CORTÉS (Adolf) —Un petó	172	HOMAR (G.) —Humoradas	58, 100 y 110
Cantor de Catalunya. —Intima	172	JULIÁ POUS (A.) —Cantars	95 y 97
CARRERAS P. (F.) —Cansoneta	94	— ¡...!	140
		JUANICO (F. de P. A.) —Sonet	120
		Jumera. —Acudits	188
		Laya (M. de la) —Acudit	42

	Pág.		Pág.
Laya (M. de la).—Fabuleta.	169	RAHOLA (Victor).—Cantars.	38
LLENAS (F.)—¡Quín tronera!.	102	— Senyoreta Ramona.	152
— Epigrama.	191	RAMÓN RAMÓN.—Fem las paus.	182
LLIMONER (A.)—A unas ninas.	93	REDACCIÓ DE LA ESQUELLA.—	
Mallol (J.)—Al home més tronat	153	Que Déu los guard'.	21
Manubens Vidal (J.)—Epígra-		RIERA Y BATLLE (Dolors).—Lo	
mas.	42 y 191	suspir.	171
MARAGALL (J.)—Tardor.	88	RIERA Y BERTRAN (J.)—¡Pxill.	53
Marca B. (A.)—Opinio de metje	41	RIUSEC (M.)—Amor xifrat.	183
MARCH (A.)—Una juguesca.	56	ROCA Y ROCA (J.)—Lo que abun-	
MARTÍ Y FOLGUERA (Joseph).		da no daña.	142
—La darrera fulla.	85	ROIG (Q.)—A la méva ex-futura.	140
MASIFERN (Ramón).—La viudeta	24	ROSSELL (A.)—Lo que son las co-	
Mateu (R.)—Cantar.	38	sas.	186
Mayet.—Epígramas.	80 y 117	ROURE (Conrat).—Sobre 'ls anys	
— Qüento	132	que passan.	105
MESTRES (Apeles).—El sabi y el		RUSSINYOL (Santiago).—Un cas-	
boig.	96	sino de fora.	49
MILLA (Lluis).—La cansó del no		— Los planys de 'n Joan Gari.—	
t' entech.	139	Monolech.	177
Miralles (J.)—Dolora.	176	Ruy de Gorch.—Cantar.	38
Molgosa (J. O.)—A Joseph O. Mol-		Salau (J.)—Solució.	78
gosa.	191	SALVADOR (Lluis).—Pérduas y	
Mont (Dolors).—Acudit	173	ganancias.	188
— Bona raho.	186	Sanalp (M.)—En un estanch.	160
Morató Grau (J.)—Pregunta y res-		SANMARTÍN Y AGUIRRE (J. F.)	
posta.	165	—Lotgica d' espardenya.	145
Moskari Cin-ko-ka.—A un tipo del		SOLÁ (Andreu).—De cassa.	81
<i>Eldorado</i>	165	SOLER DE LAS CASAS (Ernest).	
NOVELLAS DE MOLINS (J.)—		—Lo foll.	135
Alegoria.	52	Starmsa (J.)—Qüento xaradis-	
O. X.—Apólech.	80	tich.	79
— ¡Pobres pares!.	89	SURINYACH BAELL (R.)—La	
OLLER (Narcis).—Los pardals de		sogra.	60
la Rambla.	174	T. T. T.—Acudits	97 y 188
OMAR Y BARRERA (C.)—Intima.	170	— Espatotxada.	163
Orga (Japet de la)—Intima.	153	— Xispa.	182
P DEL O.—Modos sobre tol	162	TALLADAS (P.)—Epígramas.	112 y 117
P. K.—De la meva cartera.	184	= Redondillas.	141, 145 y 171
Pacu Mir.—¡Al bosch!.	43	TOMÁS Y SALVANY (J.)—Ca-	
Pilotas (Pau).—Cantar.	38	prixos.	71
PÍN Y SOLER (J.)—Pere y Pau.	154	U. T.—Una suma.	134
PIQUET (Jaume).—¿Qué fém?.	165	U. Alemany B.—Pensaments.	79 y 81
Pistacho.—Un socio.	170	UBACH Y VINYETA (F.)—Flor	
PONS Y MASSAVEU (J.)—Cansó		de satalia.	92
de avuy.	87	Un A. Vendrellench.—Bona sor-	
PONS (Rosendo).—¡Jo ho crechl.	146	tida.	28
Pou (P. S.)—Cantars.	38	— Preocupació.	37
PUIG CASANYAS (J.)—Retalls.	150	VILANOVA (Emili).—Any nou vi-	
Pujadas (J.)—Lo primer núvol.	190	da nova	121
Pujadas Truch.—Refrans adobats	54	VILASECA (Joan).—Pensaments.	59
R. de las Planas.—Epígrama.	115	— Bolvas.	186
RAHOLA (Federich).—Butifarras		Xanigots.—Acudits.	77, 86 y 97
y xuetas.	98	Zurbano (Z).—Vuits y nous.	41 y 47

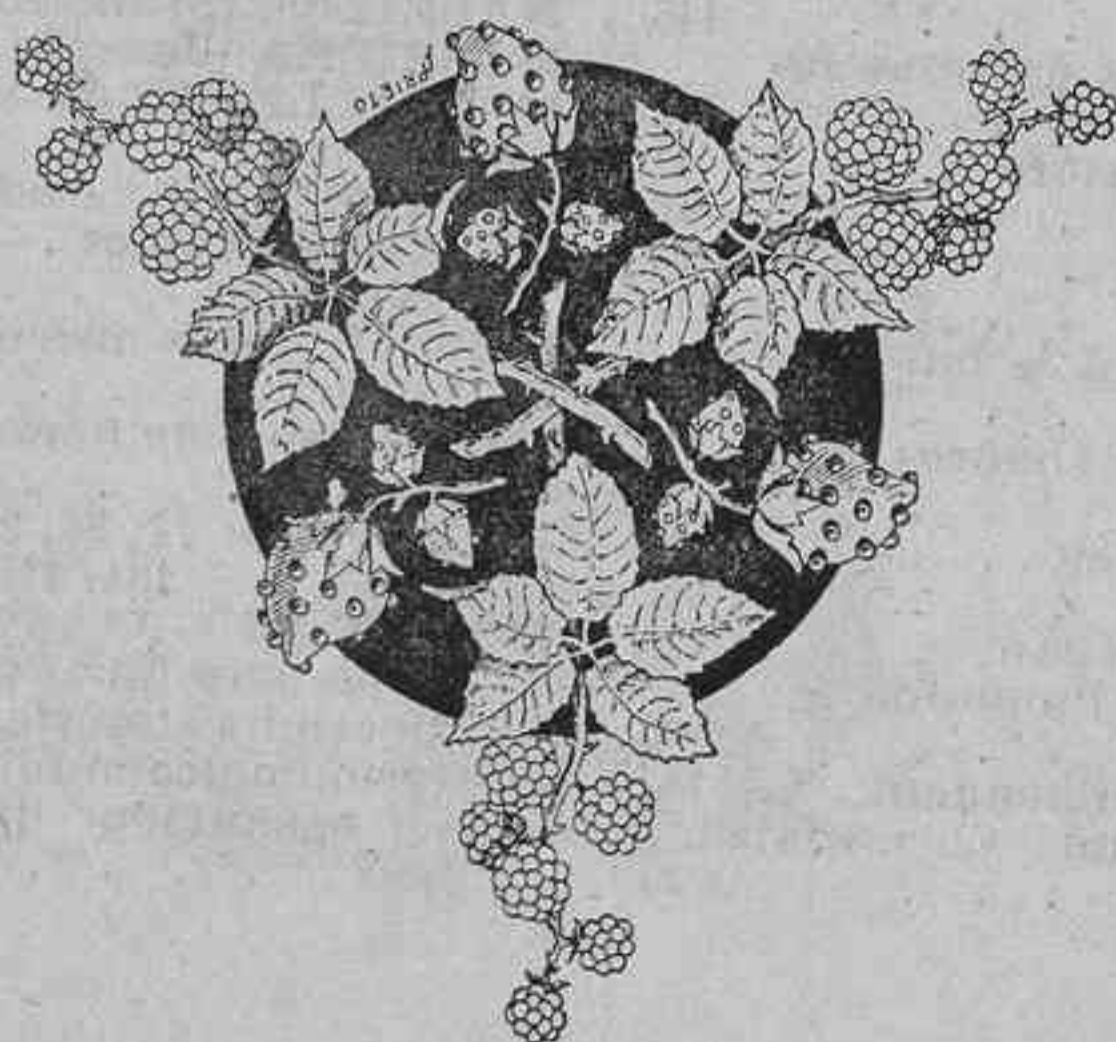

ILUSTRACIÓ

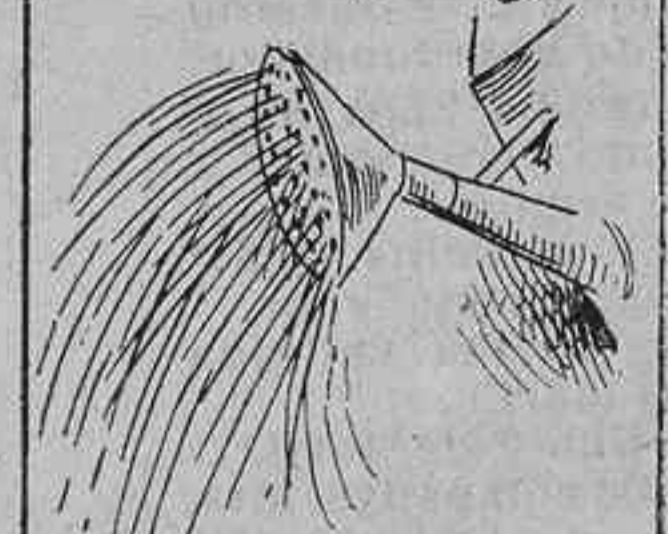
	<u>Pág.</u>		<u>Pág.</u>
ALVAREZ DUMONT (E.) —Paisatge.	159	GALOFRE (Baldomero) .—Apunte pera un quadro.	73
ARNAU (E.) —Medalla à Colón.	42	GALLEGO (J.) —Vinyetas.	134 y 153
— Bona pesca.	146	GÓMEZ (C.) —Tipos valencians.	62
ATCHE (R.) —Un Corpus de sanch.	147	GÓMEZ (F.) —Enquadrament.	37
BALASCH (M.) —Estudi.	148	GÓMEZ SOLER (F.) —Nyonya estival.	59
BALL-LLOBERA (P.) —Cerdanya espanyola y francesa.	105	— Prenent vistas.	80
BARBUDO .—Cap d' estudi.	162	— Orla.	96
BASTINOS (J.) —Orlas.	60 y 139	GROS (J.) —Lo centenari a Madrit.	117
BENLLIURE (J.) —Boceto.	181	— Sempre al servey de vostés.	170
BENLLIURE (Mariano) .—Lo Tinent Ruiz.	178	HERNANDEZ SANZ .—Monuments de Catalunya.	48
BERENGUER (S.) —Recort d' Anticoli.	190	HOMAR .—Orlas.	75, 102 y 120
BLANCO CORIS .—En lo camp del honor.	30	— Vinyetas.	90 y 116
— Orla.	41	— Titular.	97
BUXÓ (J.) —Descans.	27	JULIANA (J.) —Estudi.	180
— Aprenent terrisaire.	109	LABARTA (Lluís) .—Códich de la <i>crème</i>	56 y 57
CABRINETTY (J.) —¡Bona parella!	167 y 168	— Tabaco y fumadors.	121 a 124
CANIBELL .—Orla.	172	LATORRE (R.) —Vistas granadinas.	138
CANNVECIA (F.) —Andròmeda.	66	LLANOS .—San Juan de Luz.	31
CARDUNETS (A.) —Un carrer d' Horta.	184	LLIMONA (Joan) .—Estudi à la ploma.	69
CASAS (Ramón) .—¡De frente!—De perfil.	145	LLOVERA (J.) —Apunte per un quadro.	179
CLARASSÓ (E.) —Las darreras fullas.	175	MARQUÉS (J. M.) —Tipo rural.	106
CUCHÍ (J.) —Nota històrica.	41	MASRIERA (Francisco) .—Una flor.	185
— ¿Son servits?	46	MASRIERA (Joseph) .—Primavera.	156
— Entre amichs.	92, a 94	MASSALLERAS (M.) —Un pillet de platja.	129
— Fetxas célebres.	177	MECACHIS .—Un cesant.	174
DIEGUEZ (J.) —Anécdota burocràtica.	70	MESTRES (Apeles) .—Una víctima de las festas.	9 a 20
ERIZ (P.) —La vida à Londres.	86	MIRÓ (R.) —Los mesos del any.	9 a 17
EZABIR .—Reflexió.	76	— Inicial.	25
FLO (F.) —Aproximació.	48	— Diumenje de Rams.	72
— Una corredora.	76	— Orlas.	64, y 103
FLORIDO (E.) —Capritxo.	159	— Vinyetas.	77, 94, 95, 97, 112, 116, 132, 134, 146, 169, 172, 183 y 190
FOIX (Mariano) .—Proposició de casament.	89	MOLINÉ (M.) —L' any vell al nou.	21
— L' arribada del pretendent.	151	— Lo planeta del any 93.	22
FORTUNY (Mariano) —Curiositat artística.	74	— Afeccions atmosféricas.	23
		— Termómetro municipal.	24
		— Un espantador que no espantava.	63

	Pág.		Pág.
MOLINÉ (M.) —Los inútils.	77	RIQUER (A.) —Guardadora d'ocas.	191
— Reforma taumomáquica.	87	ROCA (G.) —Alrededors de Viena.	176
— Apoteosis del centenari.	91	ROCA (Leopoldo) —Eunuch.	90
— Projecte de monument al Parch.	108	ROJAS (P.) — Fenómeno instru-	54 y 55
— Una modificació necesaria.	110	mental.	54 y 55
— Orla.	112	— Horissontal <i>haute gomme</i>	116
— Val més tart que may.	113	— Càlculs y projectes.	144
— Gran batalla de cadiras.	115	RUSSINYOL (S.) —Un cassino de	49 a 51
— Las fieras del Parch.	118 y 119	fora.	49 a 51
— Un pobre cego.	128	SALA (J.) —Lectura interessant.	180
— Recorts del centenari.	130	SALA (Tomás) —Un tipo.	125
— Influencias del centenari.	142 y 143	SANS CASTANYO (F.) —Estudi a	39
— Ahir.	171	la ploma.	39
— Finis.	192	SANTA CRUZ (R.) —Apunte.	161
MONER (M.) —Un tros del Port de	161	SEGUI (M.) —Tipo bereber.	36
Barcelona.	161	SERRA (Enrich.) —Mercat de Te-	173
MUÑOZ (D.) —Un cassador—Sigle xv	129	rraciua.	173
PAGÉS ORTIZ (J.) —Uua cuyna.	104	— Un día d' hivern.	189
PAHISSA (J.) —A través de Cata-	68	SIMANCAS (M. G.) —En las ma-	58
lunya.	68	niobras.	58
PALMEROLA (J.) —Mallorca pin-	67	SOLA (A.) —Idili.	43
toresca.	67	— De cassa.	81 a 84
PANDO (J.) —Reflexionant.	26	SOLER DE LAS CASAS (E.) —Rey	65
— Orla.	28	d' armas.	65
— Inicial.	33	SUSILLO (A.) —L'arquitecto Villa-	187
— Vinyetas.	71, 74, 165 y 188	nueva.	187
PASCÓ (J.) —L'América avans de	126 y 127	TASSO (T.) —Toros y manzanilla.	109
Colón.	126 y 127	TUSELL (S.) —Carta de Venecia.	24
PELLICER (Carlos) —En la <i>Porte</i>	182	TUSQUETS (Ramón) —Flor d' An-	107
<i>Saint Martin</i>	182	dalucia.	107
PELLICER (J. Lluís) —Un modelo	99	URGELL (Modest) —Cementiri.	131
de verge.	99	URGELLÉS (Félix) —Las quatre	137
— Fi de sigle.	135	estacions.	136
— Un conquistador.	150	VAZQUEZ (N.) —Lo rech Condal.	164
PELLICER MONTSENY (J.) —En	85	FOTOGRAFIAS DIRECTAS	
l' Hipódromo.	85	Cortada (A.) —Vista de Girona.	18
— Cassadors.	149	Esplugas —Recort del últim ball	154 y 155
— Una estrella.	157	de nens.	154 y 155
PLANAS (Eusebi) —Retruch.	47	Toriya —Recort de la Kermesse.	29
PONS (Angel) —Un susto.	152 y 153	— Tipos valenciáns.	133
PRIETO (F.) —Cabecera.	25	— Un enterro.	163
— Orlas.	32 y 160	Anónim —Recort del Centenari.	42
— Titulars.	38, 40, 64 y 132	Extranjeras —Bellesas femeninas.	34
— Vinyetas.	1 a 8, 72, 85, 88 y 186	Fillas d' Eva	35
— Adorno.	96	— Teatros d' Europa.	44 y 45
QUEROL (Agustí) —Estudi al desnú	114	— Aperitius escénichs.	52 y 53
— Tulia passant per sobre 'l ca-	158	— Artista espanyola.	71
davre de son pare.	158	— Monuments japonesos.	78 y 79
RAURICH (N.) —La tardor.	61	— Tipos japonesos.	111
RIQUER (A.) —Cabecera.	33	— Flors japonesas.	140
— Orla.	101	— Religiosos japonesos.	141

A N E R

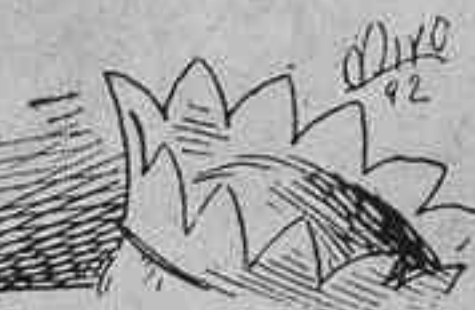
TÉ 31 DÍAS

ACUARIUM

- 1 Dium. La Circuncissió de N. S. J.
- 2 Dill. S. Macari abat, s. Isidor.
- ☾ Lluna plena á la 1 h. y 30 m. de la nit.
- 3 Dim. Sts. Daniel y Antero mártirs.
- 4 Dimec. Sts. Tito y Rigobert bisbe.
- 5 Dij. S. Telesforo papa y mártir.
- 6 Div. Adoració del Sants Reys.
- 7 Dis. S. Ramon de Penyafort conf.
- 8 Dium. S. Teófilo diaca, y s. Eladi.
- 9 Dill. S. Marcelino bisbe.
- ☉ Quart menguant á las 10 h 38 m. matí.
- 10 Dim. S. Gonzalo de Amarante cf.
- 11 Dimec. S. Higini papa, y s. Salvi.
- 12 Dij. S. Benet abad, y s. Alfredo.
- 13 Div. S. Gumersindo y s. Leonci.
- 14 Dis. S. Hilari b., y s. Fèlix prèb.
- 15 Dium. Lo Dolcissim Nom de Jesús.
- 16 Dill. S. Marcelo papa y mártir.
- 17 Dim. S. Antoni abad, sta. Rosalina.
- 18 Dimec. La Catedra de s. Pere en R.
- ☽ Lluna nova á las 10 h. y 38 m. tarde.
- 19 Dij. S. Canut rey mártir y st. Pía.
- 20 Div. S. Fèbiá papa y mártir.
- 21 Dis. S. Fructuos bisbe y mártir.
- 22 Dium. S. Vicens Espanyol.
- 23 Dill. S. Ildefonso arch de Toledo.
- 24 Dim. La Descensió de N. Senyora.
- 25 Dimec. La Conversió de s. Pau.
- ☽ Quart creixent á las 6 h. y 38 m. tarde.
- 26 Dij. Sta. Paula viuda y s. Policarpo.
- 27 Div. S. Joan Crisostomo bisbe.
- 28 Dis. Sts. Cirilo y Juliá bisbes.
- 29 Dium. S. Francisco de Sales bisb.
- 30 Dill. Sta. Martina verge y mártir.
- 31 Dim. S. Pere Nolasco fundador.

FEBRER

TÉ 28 DIAS

- 1 Dimec. Sts. Ignasi y Cecili b. mr.
- ② Lluna plena R las h. 20 m. matí.
- 2 Dij. La Purificació de Ntra. Sra.
- 3 Div. S. Nicolau de Longabardo.
- 4 Dis. S. Andreu Corsino bisbe.
- 5 Dium. Stas. Agata y Calamanda v.
- 6 Dill. Sta. Dorotea.
- 7 Dim. S. Romualdo ab., s. Ricardo
- 8 Dimec. S. Joan de Mata fundador.
- ③ Quart menguant á las 8 h. 21. m. nit.
- 9 Dij. Sta. Apolonia verge y mr.
- 10 Div. S. Guillém ermità.
- 11 Dis. Los set sants servents de M.^a
- 12 Dium. Sta. Eularia verge y mr.
- 13 Dill. S. Benigne mr., sta. Caterina
- 14 Dim. S. Valentí mártir.
- 15 Dimec. S. Faustino y sta. Jovita.
- 16 Dij. S. Julià y 5.000 companys mrs.
- ④ Lluna plena á las 4 h. 26 m. tarde.
- 17 Div. S. Pere Tomas bisbe.
- 18 Dis. S. Simeó bisbe y mártir.
- 19 Dium. Sts. Conrat y Alvaro conf.
- 20 Dill. S. Lleó y Euqueri bisbes.
- 21 Dim. S. Vêrulo y s. Félix bisbe.
- 22 Dimec. Càtedra de s. Pere en Ant.
- 23 Dij. Sta. Margarida de Cortona.
- 24 Div. S. Matias apostol y s. Modest
- 25 Dis. S. Avertano confessor.
- 26 Dium. Nostra Sra. de Guadalupe.
- 27 Dill. S. Baldomero, confessor.
- 28 Dim. S. Macari patró d' Andorra.

92

ARIS

TÉ 31 DIAS

- 1 Dimec. S. Rossendo bisbe y conf.
- 2 Dij. S. Ximplici papa y confessor.
- ☾ **Lluna plena á las 12 h. 12 m. matinada.**
- 3 Div. S. Emeteri Celedoni y Medin.
- 4 Dis. S. Casimir rey y s. Lluci papa
- 5 Dium. Lo beat Nicolau Factor.
- 6 Dill. S. Olaguer bis. de Barcelona.
- 7 Dim. S. Tomàs d' Aquino dr.
- 8 Dimec. S. Joan de Deu fundador.
- 9 Dij. Sta. Francisca v. y s. Pacia.
- 10 Div. S. Melito y companys mrs.
- ☉ **Quart menguant á las 5 h. 23 m. tarde.**
- 11 Dis. S. Eulogi, s. Constanti conf.
- 12 Dium. S. Gregori lo Magno papa.
- 13 Dill. Sts. Ramiro y Salomón mrs.
- 14 Dim. Sta. Matilde reyna.
- 15 Dimec. Sta. Madrona verge.
- 16 Dij. Sts. Heribert y Julia.
- 17 Div. S. Patrici bisbe.
- 18 Dis. S. Gabriel Arcangel
- **Lluna nova á las 4 h. 43 m. matinada.**
- 19 Dium S. Joseph espos de N. Sra.
- 20 Dill. S. Aniceto y s. Ambrosi.
- 21 Dim. S. Benet abat.
- 22 Dimec. S. Deogracia bisbe y conf.
- 23 Dij. El beat Joseph Oriol conf.
- 24 Div. Los Dolors de Nostra Senyora
- ☽ **Quart creixent á las 9 h. 43 m. nit.**
- 25 Dis. **La Anunciació de Ntra Sra.**
- 26 Dium. de Rams y s. Castulo mr.
- 27 Dill. S. Rupert bisbe.
- 28 Dim. S. Sixto III papa.
- 29 Dimec. S. Eustasi y s. Bertold.
- 30 Dij. S. Joan Climac abat.
- 31 S. Amadeo y sta. Balbina.

Missi
77

BRIL

TÉ 30 DIAZ

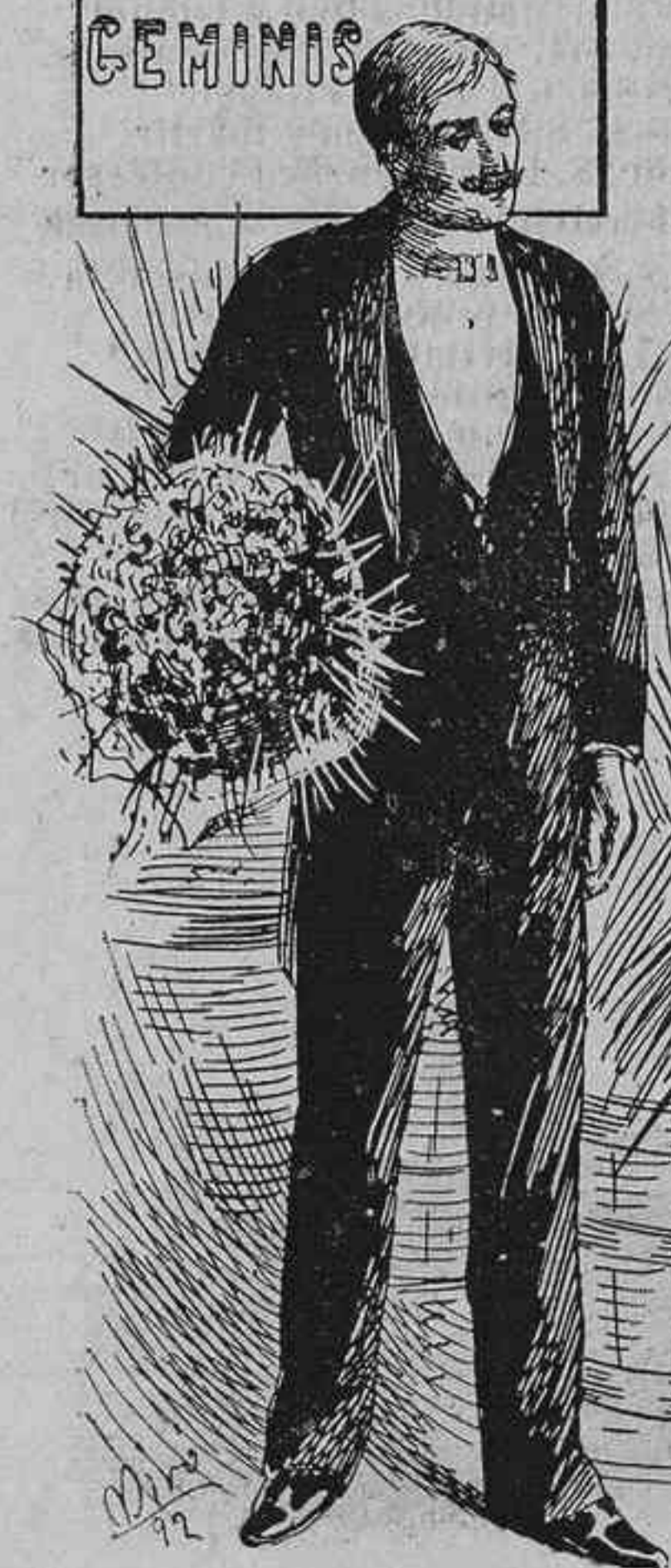
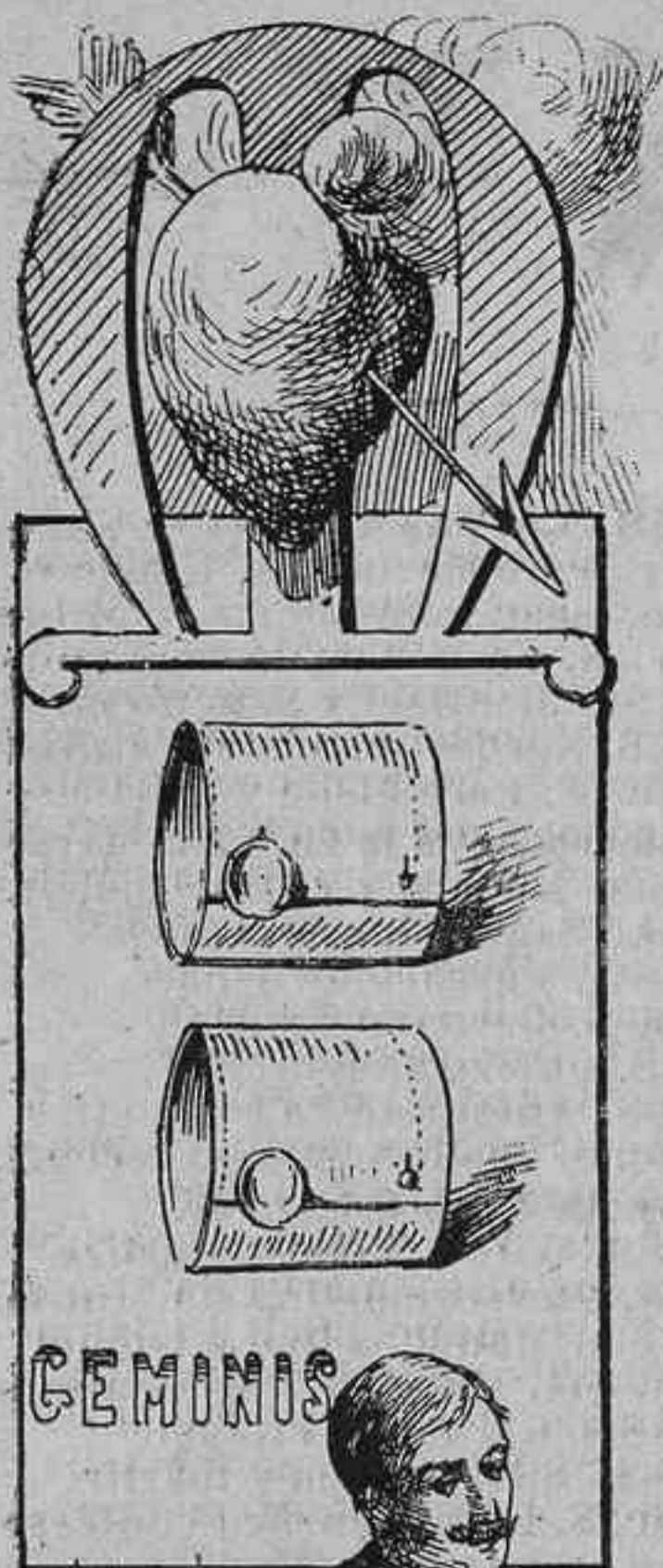

- 1 Dis. S. Venanci bisbe y mártir.
- ☾ Lluna plena á las 7 h. y 27 m. tarde.
- 2 Dium. Pascua de Ressurrecció.
- 3 Dill. S. Benet de Palermo confes.
- 4 Dim. S. Isidoro arquebisbe.
- 5 Dimec. S. Vicens Ferrer confessor.
- 6 Dij. S. Celestí, papa. s. Guillem.
- 7 Div. S. Epifani bisbe y mártir.
- 8 Dis. S. Albert lo Magno bisbe.
- 9 Dium. Stas. María Cleofé y Casilda.
- ☽ Quart menguant á las 11 h. 45 m. matí.
- 10 Dill. S. Ezequiel profeta.
- 11 Dim. S. Lleó I lo Magno, papa.
- 12 Dimec. Sts. Victor, Zenón y Sabas.
- 13 Dij. S. Hermenegildo r. de Sevilla.
- 14 Div. S. Tiburci mártir, y s. Pere.
- 15 Dis. Sts. Basillsa 7 Anastasia.
- 16 Dium. La Divina Pastora.
- Lluna nova á las 2 h. y 44 m. tarde.
- 17 Dill. S. Aniceto papa.
- 18 Dim. S. Eleuteri bisbe, y sta. Antía.
- 19 Dimec. S. Vicens de Colibre márt.
- 20 Dij. Sta. Ignés de Montepulciano.
- 21 Div. S. Anselm bisbe y doctor.
- 22 Dis. Sts. Sotero y Cayo papas.
- 23 Dium. El Patrociní de s. Joseph.
- ☾ Quart creixent á las 5 h. y 36 m. matí.
- 24 Dill. S. Gregori bisbe, y s. Fidel m.
- 25 Dim. S. March evangelista.
- 26 Dimec. Ntra. Sra. del Bon Consell.
- 27 Dij. Sts. Pere Armengol mártir.
- 28 Div. Sts. Prudenci Vidal, y Valeria.
- 29 Dis. S. Pere de Verona, y s. Robert.
- 30 Dium. Ntra. Sra. de Montserrat.
- ☾ Lluna plena á las 11 h. 30 m. del día.

A I G

TÉ 31 DIAS

- 1 Dill. S. Felip y s. Jaume apòstols.
- 2 Dim. S. Anastasi bisbe y doctor.
- 3 Dimec. Invenció de la Santa Creu
- 4 Dij. Sta. Monica vda., y s Floiràn.
- 5 Div. La Conversió de san Agustí.
- 6 Dis. S. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM
- 7 Dium. S. Estanislao bisbe.
- 8 Dill. aparic. de s Miquel Arcangel
- 9 Dim. S. Gregori Nacienceno bisbe
- ☾ **Quart menguant á las 2 h. 34 m. tarde**
- 10 Dimec. S. Antoni bisbe.
- 11 Dij. **La Ascensió del Senyor.**
- 12 Div. S. Domingo de la Calzada c.
- 13 Dis. Sts. Pere Regalat y Mus.
- 14 Dium. La Verge dels Desamparats
- 15 Dill. S. Isidro llaurador.
- ☉ **Lluna nova á las 10 h. 56 m. matí.**
- 16 Dim. S. Juan Nepomuceno pbr.
- 17 Dimec. S. Pascual Bailon conf.
- 18 Dij. S. Félix de Cantalicio conf.
- 19 Div. S. Pere Celestino papa.
- 20 Dis. S. Bernardí de Sena.
- 21 Dium. **Pasqua de Pentecostés.**
- 22 Dill. Sta. Rita de Casia. viuda,
- ☽ **Quart creixent á las 3 h. 1 m. matinada.**
- 23 Dim. La Aparició de sant Jaume.
- 24 Dimec. Sts. Afra, Susana, Marciano
- 25 Dij. Sta. Magdalena de Pazzis vg.
- 26 Div. S. Felip Neri fundador.
- 27 Dis. S. Juan P. mártir.
- 28 Dium. **La Santissima Trinitat.**
- 29 Dill. S. Máxim b, y sta. Teodosia.
- 30 Dim. S. Fernando rey de Espanya
- ☽ **Lluna plena á las 9 h. 32 m. tarde.**
- 31 Dimec. N. Sra. del Amor Hermós.

JUNY

TÉ 30 DIAS

- 1 Dij. **SS. Corpus Christi**, s. Simeó
- 2 Div. S. Pere Marcellí, s. Erasme.
- 3 Dis. S. Isaac monjo y sta. Clotilde.
- 4 Dium. S. Francisco de Caracciolo
- 5 Dill. Sts. Bonifaci y Sancho mrs.
- 6 Dim. S. Norbert b. y sta. Paulina.
- 7 Dimec. S. Pere bisbe y martir.
- ☉ **Quart menguant á la 1 h. 52 m. tarde.**
- 8 Dij. Sts. Medard y Gildar bisbes.
- 9 Div. Lo Sagrat Cor de Jesús.
- 10 Dis. Sta. Margarida reyna.
- 11 Dium. S. Bernabé apostol.
- 12 Dill. S. Onofre anacoreta.
- 13 Dim. S. Antoni de Padua conf.
- 14 Dimec. S. Basili lo Magno bisbe.
- **Lluna nova á las 6 h. tarde.**
- 15 Dij. Sts. Vito y Modest mártirs.
- 16 Div. S. Quirse mártir, sta. Julita.
- 17 Dis. Sts. Manel, Sabel é Ismael.
- 18 Dium. Sts. March y Marcellia mrs.
- 19 Dill. Sts. Gervasi y Protasi.
- 20 Dim. S. Silveri papa y martir.
- 21 Dimec. S. Lluís Conzaga confessor
- ☽ **Quart creixent á las 2 h. 47 m. matinada**
- 22 Dij. S. Paulino b. y sta Consorcia.
- 23 Div. S. Joan prébere y mártir.
- 24 Dis. La Nativitat de s. Joan B.^a
- 25 Dium. S. Guillem confessor.
- 26 Dill. Sts. Joan y Pau germans.
- 27 Dim. S. Ladislao rey, s. Zoilo mr.
- 28 Dimec. S. Lleó II papa y confessor
- 29 Dij. **S. Pere y S. Pau** apóstols.
- ☾ **Lluna plena á las 6 h. 35 m. tarde.**
- 30 La Conmemoració de S. Pau apos.

JULIOL

TÉ 31 DIAS

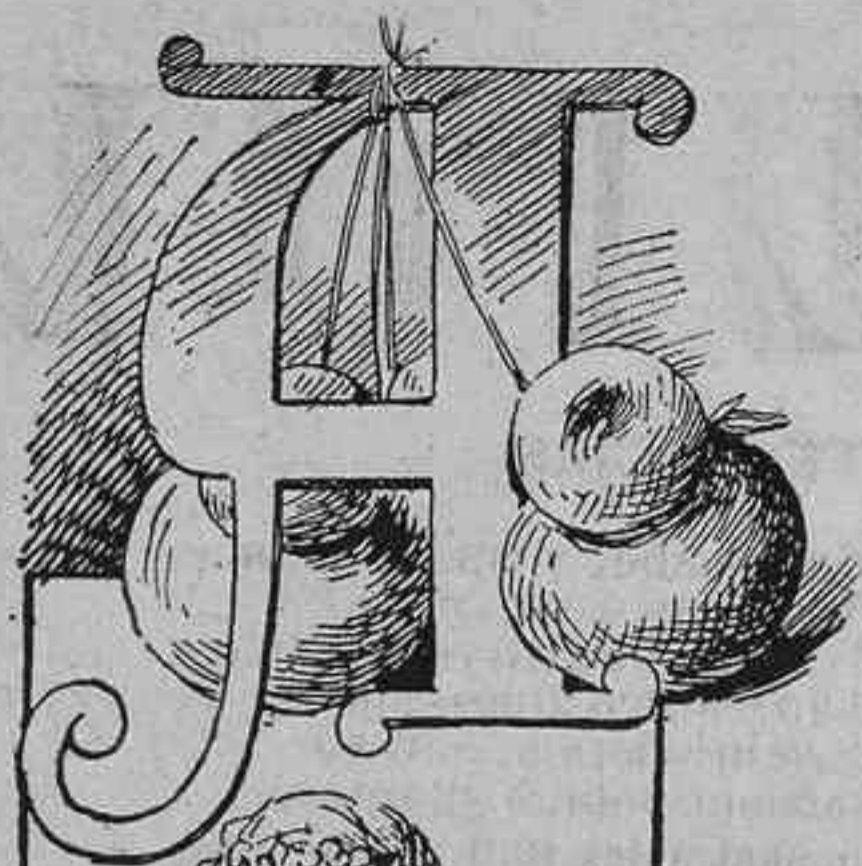

- 1 Dis. S. Galo bisbe, y sta. Leonor.
- 2 Dium. Preciosiss. Sang. de N. S. J.
- 3 Dill. S. Trifo y companys mártirs.
- 4 Dim. S. Laureano arquebisbe.
- 5 Dimec. S. Miquel dels Sants.
- 6 Dij. S. Isaías profeta, s. Romulo.
- ☉ **Quart menguant á las 10 h. 15 m. nit.**
- 7 Div. S. Fermí mártir, y Odón bisbe.
- 8 Dis. Sta. Isabel reyna de Portugal.
- 9 Dium. S. Cirilo bisbe y mártir.
- 10 Dill. Sts. Cristofol y Genaro mártirs
- 11 Dim. S. Pio I papa y martir.
- 12 Dimec. S. Joan Gualbert abat.
- 13 Dij. S. Anaclet papa y mártir.
- **Luna nova á la 1 h. y 57 m. de la tarde.**
- 14 Div. S. Bonaventura cardenal.
- 15 Dis. S. Camilo de Lelis fundador.
- 16 Dium. Lo Triumf de la Sta. Creu.
- 17 Dill. S. Aleix confessor.
- 18 Dim. Sta. Sinforsa y sos set fills.
- 19 Dimec. S. Vicens de Paul fundr.
- 20 Dij. S. Elias profeta, y s. Geroni.
- ☽ **Quar creixent á las 5 h. y 12 m. tarde.**
- 21 Div. S. Daniel profeta.
- 22 Dis. Sta. Maria Magdalena penita.
- 23 Dium. S. Apolinar bisbe y mártir.
- 24 Dill. Sta. Cristina verge y mártir.
- 25 Dim. **S. Jaume ap. Pat. d' Espanya**
- 26 Dimec. Sta. Agna mare de N. Sra.
- 27 Dij. S. Pantaleo mártir.
- 28 Div. S. Victor papa y martir.
- ☽ **Lluna plena á las 8 h. y 19 m. del matl.**
- 29 Dis. Sta. Marta verge y st. Serafina
- 30 Dium. Sts. Abdon y Senen martirs.
- 31 Dill. S. Ignasi de Loyola fundador.

AUGUST

TÉ 31 DIAS

- 1 Dim. S. Pere Ad-víncula, s. Félix
- 2 Dimec. Ntra, Senyora dels Angels.
- 3 Dij. La Invenció de s. Estebe pr.
- 4 Div. S. Domingo de Guzmán f.
- 5 Dis. Nostra Senyora de las Neus.
- ☉ **Quart menguant á las 4 h. 23 m. tarde**
- 6 Dium. Transfiguració del Senyor.
- 7 Dill. S. Cayetano fundador.
- 8 Dim. Sts. Ciriach y Llarch mrs.
- 9 Dimec. Sts. Roman y Firmo mrs.
- 10 Dij. S. Llorens diaca y martir.
- 11 Div. S. Tiburci y sta. Susagna.
- **Lluna nova á las 8 h. 57 m. nit.**
- 12 Dis. Sta. Clara verge y fundadora.
- 13 Dium. Sts. Hipolit y Cassiá mrs.
- 14 Dill. S. Eusebi prébere y confess.
- 15 Dim. **La Assunció de Ntra. Sra.**
- 16 Dimec. Sts. Roch y Jacinto conf.
- 17 Dij. S. Lliberat abad y mr.
- 18 Div. Sta. Elena emperatriu.
- 19 Dis. S. Magí mr., p. de Tarragona
- ☽ **Quart creixent á las 10 h. 1 m. nit,**
- 20 Dium. S. Joaquim pare de N. Sra.
- 21 Dill. Sta. Joana Francisca Fremiot
- 22 Dim. S. Timoteo mártir.
- 23 Dimec. S. Felip Benicio confessor
- 24 Dij. S. Bartomeu apóstol.
- 25 Div. S. Lluís rey de Fransa.
- 26 Dis. S. Ceferi papa y martir.
- 27 Dium. Lo Puríssim Cor de María.
- ☽ **Lluna plena á las 8 h, 52 m. nit.**
- 28 Dill. S. Agustí bisbe y s. Hermete
- 29 Dim. La Degollació de s. Joan B.ª
- 30 Dimec. Sta. Rosa de Lima verge.
- 31 Dij. S. Ramón Nonat confessor.

SEPTIEMBRE

TÉ 30 DIAS

- 1 Div. S. Gil abad, s. Llop bisbe.
- 2 Dis. S. Antolí martir y s. Esteve.
- 3 Dium. Ntra. Sra. de la Consolació.
- ☉ **Quart menguant á las 9 h. 51 m. matí.**
- 4 Dill. Sta. Rosa de Viterbo.
- 5 Dim. S. Llorens Justiniano bisbe.
- 6 Dimec. Sts. Petroni, y Mansuet.
- 7 Dij. Sta. Regina verge y martir.
- 8 Div. **La Nativitat de Ntra. Sra.**
- 9 Dis. Sts. Gorgoni y Pere Claver.
- 10 Dium. Lo Dols Nom de María.
- **Lluna nova á las 7 h. 14 m. tarde.**
- 11 Dill. Sts. Proto y Jacinto.
- 12 Dim. S. Eulogi bisbe y mr.
- 13 Dimec. S. Felip m. y s. Maurili.
- 14 Dij. Exaltació de la Sta. Creu.
- 15 Div. Sts. Nicomedes y Valerá mrs.
- 16 Dis. S. Corneli papa y s. Cipriá.
- 17 Dium. Los Dolors Glor. de N.^a Sra.
- 18 Dill. S. Tomás de Vilanova arq.
- ☽ **Quart creixent á las 4 h. 20 m. tarde.**
- 19 Dim. S. Genaro bisbe y mr.
- 20 Dimec. S. Eustaqui y sta. Susana.
- 21 Dij. S. Mateo apostol y evang.
- 22 Div. S. Maurici y companys ms.
- 23 Dis. Sta. Tecla vg. y mr. y s. Lino.
- 24 Dium. Ntra. Sra. de la Mercé.
- 25 Dill. Sta. María de Cervello.
- ☾ **Lluna plena á las 8 h. 30 m. del matí.**
- 26 Dim. S. Cipria y sta. Justina.
- 27 Dimec. Sts. Cosme, Damia ms.
- 28 Dij. S. Wenceslao martir.
- 29 Div. La Dedicació de S. Miquel.
- 30 Dis. S. Geroni doctor y fundador.

CTUBRE

TÉ 31 DIAS

- 1 Dium. Ntra. Sra. del Roser.
- 2 Dill. S. Angel de la Guarda.
- ☉ **Quart menguant á las 3 h. 28 m. tarde**
- 3 Dim. S. Candi y Faust, mártirs.
- 4 Dimec. S. Francesch d'Asis fund.
- 5 Dij. S. Atilano y s. Froilan b. y c.
- 6 Div. S. Bruno fund. y s. Erotis m.
- 7 Dis. S. March, papa, y s. August.
- 8 Dium. Ntra. Sra. del Remey.
- 9 Dill. S. Dionisi y s. Areopagita b.
- ☾ **Lluna nova á las 8 h. 37 m. nit.**
- 10 Dim. S. Franciseo de Borja.
- 11 Dimec. S. Nicasi bisbe y mártir.
- 12 Dij. N. Sra. del Pilar de saragossa.
- 13 Div. S. Eduardo rey, s. Grau.
- 14 Dis. S. Calixto papa y martir.
- 15 Dium. Sta. Teresa de Jesus verge.
- 16 Dill. S. Galo y Maria de la Encarn.
- 17 Dim. Sta. Eduvigis viuda.
- ☽ **Quart creixent á las 11 h. 29 m. matí.**
- 18 Dimec. S. Lluch evangelista.
- 19 Dij. S. Pere d' Alcántara confessor.
- 20 Div. S. Joan Cancio préb. y conf.
- 21 Dis. S. Hilario y sta Ursula.
- 22 Dium. Sta. Maria Salomé, viuda.
- 23 Dill. S. Pere Pascual bisbe y mr.
- 24 Dim. S. Rafel Arcàngel.
- 25 Dimec. S. Crispin y Crispiniá.
- ☽ **Lluna plena á las 7 h. 37 m. matí.**
- 26 Dij. S. Evaristo mr. y s. Lluciá.
- 27 Div. S. Vicens y sta. Sabina.
- 28 Dis. Sts. Simó y Judas Tadeo aptl.
- 29 Dium. S. Narcis, patró de Gerona.
- 30 Dill. S. Claudi y Verge Amparo.
- 31 Dim. S. Quintí mr. y s. Wolfango.
- ☾ **Quart menguant á las 7 h. 37 m. matí.**

NOVEMBRE

TÉ 30 DIAS

- 1 Dimec. La festa de tots los Sants.
- 2 Dij. Conmemoració dels difunts.
- 3 Div. Los màrtirs de Saragossa.
- 4 Dis. S. Carlos Borromeo cardenal.
- 5 Dium. S. Zacarias profeta,
- 6 Dill. S. Sever bisbe y mr.
- 7 Dim. S. Florenci bisbe y cfr.
- 8 Dimec. Los Sants Martirs coronats.
- ☉ Lluna nova á la 1 h. 6 m. de la tarde.
- 9 Dij. S. Teodoro martir.
- 10 Div. S. Andreu Avelí.
- 11 Dis. Sts. Martí bisbe y confessor.
- 12 Dium. Lo Patrocini Ntra. Senyora,
- 13 Dill. S. Homobono confessor.
- 14 Dim. S. Serapi y sta. Veneranda.
- 15 Dimec. S. Eugeni arquebisbe.
- 16 Dij. S. Eugeni y companys mrs.
- ☽ Quart creixent á las 5 h. 51 m. tarde.
- 17 Div. S. Gregori Taumaturgo b.
- 18 Dis. S. Maxim bisbe, y s. Odon.
- 19 Dium. Sta. Isabel reyna d' Hungria
- 20 Dill. S. Félix de Valois.
- 21 Dim. La Presentacio de Ntra. Sra.
- 22 Dimec. Sta. Cecilia verge y màrtir.
- 23 Dij. S. Climent p. y sta. Lucrecia.
- ☾ Lluna plena á las 6 h. 18 m. tarde.
- 24 Div. S. Joan de la Creu cf.
- 25 Dis. Sta. Catarina verge y màrtir.
- 26 Dium. Los Despris. de Nostra Sra.
- 27 Dill. Sts. Facundo y Primitiu mars.
- 28 Dim. S. Gregori III papa.
- 29 Dimec. S. Sadurní martir.
- 30 Dij. S. Andreu apostol.
- ☊ Quart menguant á las 9 h. 17 m. nit.

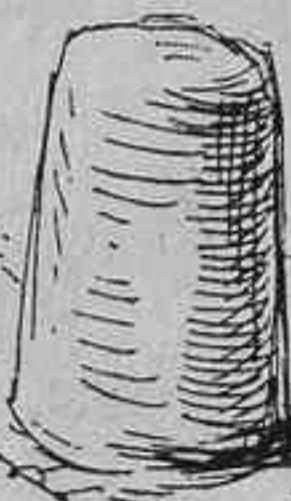

ESEMBRE

TÉ 31 DIAS

- 1 Div. S. Eloy bisbe y confessor.
- 2 Dis. Stas. Bibiana y Elisa verges.
- 3 Dium. S. Francisco Xavier conf.
- 4 Dill. Sta. Barbara verge y mártir.
- 5 Dim. S. Sabas abat y confessor.
- 6 Dimec. S. Nicolau de Bari arq.
- 7 Dij. S. Ambrós bisbe y doctor.
- 8 Div. La Inmaculada Concepció.
- ☉ Lluna nova á las 7 h. 50 m. de la nit.
- 9 Dis. Sta. Leocadia vg. y s. Cipriá.
- 10 Dium. Nostra Senyora de Loreto.
- 11 Dill. S. Damás papa y confessor.
- 12 Dim. Nostra Sra. de Guadalupe.
- 13 Dimec. Sta. Llucia verge y martir.
- 14 Dij. S. Esperedí bisbe y confessor.
- 15 Div. S. Eussebi bisbe y mártir.
- 16 Dis. S. Valentí y sta. Adelayda.
- ☽ Quart creixent á las 10 h. 31 m. nit.
- 17 Dium. S. Llatzer bisbe y mártir.
- 18 Dill. Ntra. Sra. de la O. y s. Rufo.
- 19 Dim. S. Nemesi mr. y s. Adjutori.
- 20 Dimec. S. Domingo de Silos abat.
- 21 Dij. S. Tomás apostol.
- 22 Div. S. Zenon soldat y mártir.
- 23 Dis. Sta. Victoria verge y mártir.
- ☽ Lluna plena á las 4 h. 46 m. tarde.
- 24 Dium. S. Delfí bisbe.
- 25 Dill. Nativitat de N. S. Jesucrist.
- 26 Dim. S. Esteve protomártir.
- 27 Dimec. S. Joan apostol y evangel.
- 28 Dij. Los sants Ignocents mártirs.
- 29 Div. S. Tomás Cantorbery arq.
- ☾ Quart menguant á las 11 h. 27 m. nit.
- 30 Dis. La Traslacio de s. Jaume ap.
- 31 Dium. S. Silvestre p. y Sta. Coloma

92

L' ANY VELL AL NOU (per M. Moliné)

—Fill meu, una cosa t' encarrego sobre tot... No entris en aquella casa, que no sàpigas que s' hi ha fet una bona llimpiesa. Mira jo com n' hi sortit!...

QUE DEU LOS GUARD'

No sabríam obrirlos la porta del ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, sense dirigirlos lo saludo d' ordenansa.

Fins pecariam de descortesos ó de sorruts si aixis no ho fessim, y com no tenim temperament per faltar á la cortesia, ni 'l nostre geni 'ns inclina á las malas caras, de aqui que no poguèm menos de donarlos la benvinguda, agra-hintlos anticipadament la bona acullida que dispensan sempre á la nostra publicació.

Cad' any en pocas horas s' agotan los milers d' exemplars de nostre almanach, de tal manera que may n' hi ha prou per tothom qui 'n vol, y al veure un éxit tan colossal no falta qui diu:

—Tant mateix tenen molta sort los de la ESQUELLA DE LA TORRATXA!...

Y nosaltres que no deixém de coneixer lo fonament de aquesta exclamació, plens de intima alegria veyent que 'l públich correspon sempre als nostres esforços, no podem menos de dir per nosaltres mateixos: Verdaderament, la sort nostra pocas personas arriban á tenirla.

Pero, la sort nostra principal, la sort sobre totas las sorts ¿saben quina es? Anem á revelarho. La sort inapreciable de contar anualment ab l' apoyo decidit dels principals escriptors catalans y dels artistas mes distingits tant de Catalunya com de fora.

La majoria d' ells, á la més petita indicació nostra, 'ns envian amants lo fruyt preciós del seu ingeni: alguns, ni aquesta indicació necessitan y han contret ja la costúm, quan arriba la temporada de la cullita, de obsequiarnos ab lo seu present anual. Es un tribut que pagan cada dotze mesos á la ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Unicament aixis podem empendre la publicació de un ALMANACH que val sempre molt més de lo que costa; y únicament aixis po-

dem fer arribar fins als nostres lectors lo benefici que se 'ns dispensa.
A uns cooperadors tan valiosos que sense 'l seu tribut serian im-
pensats tots quants esforços intentessim, enviem l' expressió mes calurosa
del nostre agrahiment y del agrahiment de tots los que 'ns llegeixen.
Cumplert aquest deber, la porta del ALMANACH queda oberta.
Ja poden passar endavant... Ab tota llibertat... Son á casa seva.

La Redacció de LA ESQUELLA.

LA PLANETA DEL ANY 93 (per M. Moliné)

Lo Sol veu al mon tan fosch, que tem y recela no poder aclarirlo.

AFECCIONS ATMOSFÉRICAS (per M. Moliné)

Fret.

Calor.

Humitat.

Sequedat.

Elevada.

Baixa.

Avuy que tots dos estavam
com lo clavell y la rosa,
m' ha vingut de tras-cantó
la dissort més gran de totes.

Dintre mon humil casal,
niu d' enamoradas tórtoras,
n' era més ben recaptada
que una fló al pit d' una noya.

Pero avuy ¡com ho faré,
pobre de mi, tota sola!
Sense mon espós volgut
seré igualment qu' una momia.

Me mirarán de rehell
gent sense amor ni vergonya;
y 'ls bons, potsé 'm planyerán
axis... de portas en fora.

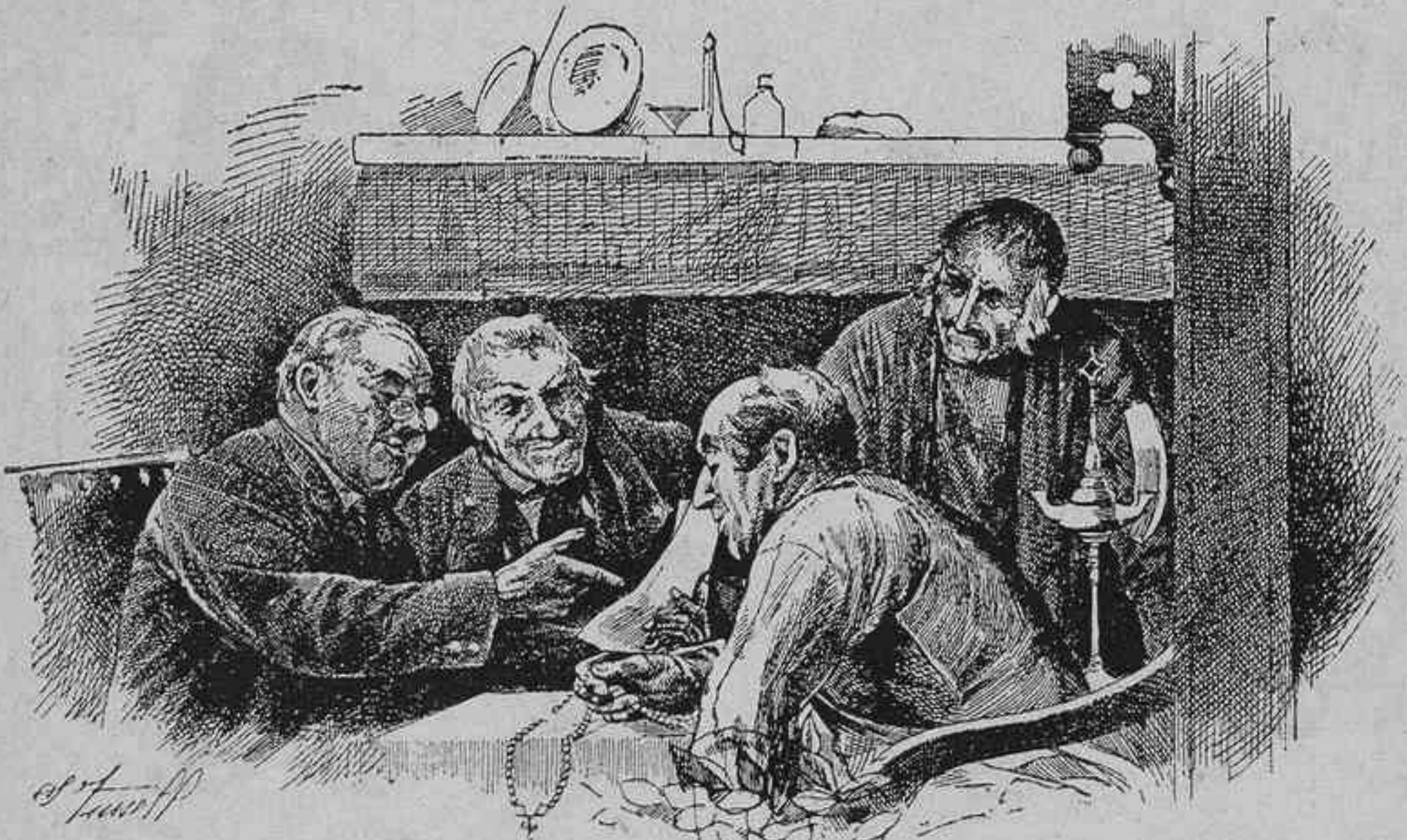
Avuy ja he vist que 'm miravan
com aquell que ho fa per forsa
y als meus fillets del meu cor
ningú ha fet cap manyagoya,

¡Ay mon marit estimat,
¡si me 'n veig de trista y pobra!
Som un arbre que ha caygut
y tot hom, tot hom 'l estronya

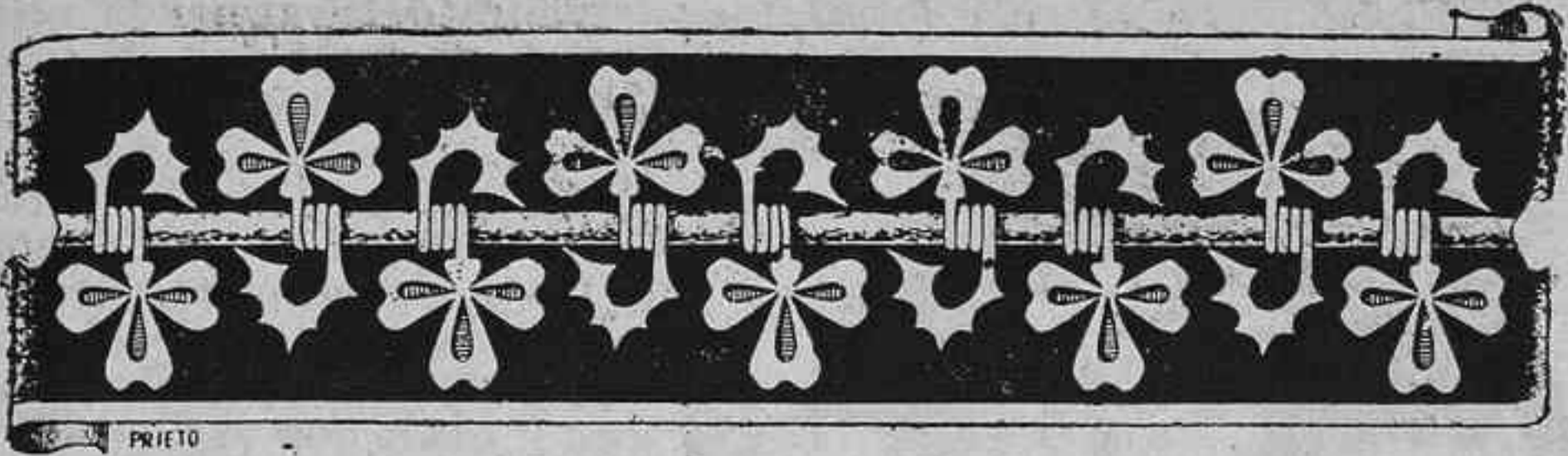
Y justament m' has deixat
en vigílias d' una nova...
¡ara que tots dos estavam
com lo clavell y la rosa!

RAMÓN MASIFERN

CARTA DE VENECIA (per S. Tussell)

— ¡Diu que aviat hi tornarem!

¡PER UN PETÓ!

(SOROLL D' UNA BOFETADA D' AQUELLAS DE CAL AMPLE)

Y!... pero dona....

—¡Pero raves! Ficat dintre y tanca 'l balcó desseguida.

—Voldria que 'm diguessis quin mal feya prenent la fresca.

—¿La fresca? Jo si qu' en estich, tenint que soportar las tevas infidelitats.

—Ramona, no diguis aixó, per Deu. Ja sabs que no te 'n soch, ni te 'n seré mentres....

—Jo vigili y ho impedexi, ¿oy?

—No, dona, no.

—Que 'm contarás á mi. Que 't pensas que no ho sé per que t' estás al balcó....

—¿Per qué?

—Per ferte telégrafos ab la vehina del davant.

—¿Tú suposas que jo soch capás de semblant cosa?

—Y hasta de pujors. Pot ser me negarás que sempre que surts al balcó la vehina 't fá l' ullet.

—No, aixó, no.

—Ja confessas.

—Es clar que m' fá l' ullet, com qu' es bornia.

—Ja me 'ls darás demá. S' ha acabat; no vull que hi surtis y no hi sortirás.

—Bueno, dona, no hi sortiré.

* * *

Escenas semblants á aquesta ne passen tres ó quatre diariament á casa de don Bonifaci.

Aquest bon senyor, qu' es un subjecte de bè á carta cabal, se va casar ab donya Ramona que es gelosa com un tigre, pero que en cambi es més lletja qu' un pecat.

Don Bonifaci no més va sol quan ha d' anar á la oficina; ara en los demés actes de la vida, té la dona cusida á la americana. Desgraciat d' ell que sense pensar, quan surten al carrer, se miri á una dona que no passi dels setanta; un pessich ab rosca de la seva muller fá que desvihi més que depressa la mirada, y no més se fixi en la que porta al costat encastada com una llegasta.

A casa don Bonifaci no hi há més dona que la seva. Donya Ramona, se vá arreglar de manera que sa mare y sas germanas se 'n anessin, puig estava en la creencia que son marit se podia enamorar de la sogra ó de las cunyadas ab tot y ser encare més lletjas qu' ella. Inútil dir que no tenen minyona; los serveix un criat.

* * *

Un dia quan anava á l' oficina y que per carambola la seva esposa no 'l vigilava desde 'l balcó, com feya altres dias, don Bonifaci se va

REFLEXIONANT (per Pando)

Deya un filosoph un dia:
—May la dona reflexiona
tant com quan se troba al llit. .
s' enten: al llit tota sola.

veure deturat per la criada del adroguer que ab recado de la senyoreta li entregava una carta. Li va deixar en sas mans y fugí corrents mentres ell tot confós ensu-mava aquell paper de color de rosa que despedia olor de mesch y canyella picada.

Aixis que arribá á l' oficina obri la carta que deya lo següent:

«Bonifaci del meu cor:
»T' estimo ab tota l' ánima
»y sé que no pots ser meu.
»Quan una dona veu que no
»pot ser corresposta, ¿quin
»remey li queda? Llensarse
»en brassos del vici, per ol-
»vidar en falsos plahers l'
»amor pur que l' abrusa, ó
»tancarse en un convent,
»buscant en la soletat y re-
»culliment remey á las pe-
»nas que trossejan son in-
»tranquil cor. No faré lo pri-

»mer perque soch honrada; pero si lo segon, pues lo contemplarte en
»brassos d' una altra dona, es un martiri que no podria soportar ma
»dolorida ánima.

»¿Qué pensarás de mi? ¿Me despreciarás? ¡Oh! sols me faltaria aquest
»nou cop, per apurar fins al fons lo calzer de la amargura.

»Lo més que vé, 'm tanco als Angels; pero avants vull demanarte un
»favor, que no dupto obtenir de ta reconeguda bondat, y encare que no
»resignada, al menos més tranquila, seré esposa del Senyor, ja que no
»ho he pogut ser teva.

»Necessito que 'm diguis de viva veu, que no 'm desprecias, y que 't
»recordarás alguna vegada d' aquesta desgraciada. Demá á las nou,
»avants d' anar á l' oficina, la criada l' esperarà á la porta del jardí y
»allí davant d' ella tindrem una entrevista: la primera y l' última.

»Dispensa 'l meu atreviment. ¡Tú no sabs de lo qu' es capás una
»dona quan estima de la manera qu' estimo jo!

»Reb lo cor de ta

«*Emilia.*»

»P. D. Si no acuts á la cita, me menjaré per sopar un kilo de pan-
»sas enmatzinadas.»

—Ara comprench per que la filla de don Pau, l' adroguereta, cada
vegada que passava jo per davant de la botiga, m' mirava d' aquell
modo y 's tornava con la grana.

¿Qué faig? No anarhi. ¡Vet' aqui, ja está pensat! ¡Pobre de mí si la
dona ho arribava á olorar, m' assessinava! ¿Pero y si aquella xicota fa
un disbarat? No puch compendre com li ha agafat tan fort. Enamorarse
d' una manera tan... fulminant de mi, que sé de sobras que no soch un
Tenorio, ni siquiera un Centellas.

Pit y fora, ¡qué caram! no crech fer cap mal. Practicaré una de las
obras de misericordia, *Consolar á la afligida.*

*
*
*

—¿Qué 'm contestas?

—Que no.

—¡Ingrat!

—Escolti Emilia, vosté abusa del meu caracter bondadós. Quan he

arribat, la minyona m' ha fet entrar y á pretext de que en lo jardí, podria sorprendrens algú, m' ha fet pujar á n' aquest quarto. Després li he dit per set vegadas que no la despreciava y que me 'n recordaria eternament de vosté, y ara no se per que 'm demana una cosa aixís.

—¿Qué li demano? Un petó que apaguí 'l foch que consum mon inflammat cor.

—Tiri pel cap que vulgui, no l' hi faré.

—¡Qué 'n soch de desgraciada! —Y la hermosa Emilia esclatá en un plor capás d' eternir á un de la ronda secreta.

—Pero filla meva, posis sobre si, ¿no veu que si la meva dona n' hagués esment, seria capás de deixarme sense ulls?

—Com vol que ho sápigam?

—Devegadas las parets tenen oídos.

—Ja 'l farém sense soroll.

—No vull accedir á sos prechs perque d' un ne vindrán dos y de dos...

—No; sols vull que imprimexi una vegada un petó en mos llabis.

—....Siga, pero no més qu' un.

Y agafant don Bonifaci á la encantadora adroguereta per sa breu cintura, uni 'ls seus llabis ab los d' ella, y ressoná en la estancia un petó d' aquells ab música.

Don Bonifaci, horrorisat com si hagués comés un crim, se llensá escalas avall y no pará fins á la oficina.

* * *
Al cap de tres dias de la escena relatada, la minyona de la Emilia entregá un altra carta á D. Bonifaci quan aquest tornava de la oficina.

Aixís que va arribar á casa se tancá en lo seu quarto, va tapar lo forat del pany y mitj rient digué:

—No 'n deu tenir prou ab aquell petó que li vaig *imprimir* y deu volgué la *reimpressió*

Obri la carta y llensá al poch rato un crit esgarriós. Lo contingut era aquest:

«Bonifaci meu: mentres nostres
»llabis units en un dols petó feyan
»que nostras ánimas se trasportessin
»al cel, un expert fotógrafo conve-
»nientment colocat, retratava tan interessant grupo. T' envio una pro-
»ba per que vegis si hem quedat bé. Sols ne tinch un' altra que no te
»l' entregaré, si no 'm donas doscent duros. Si no me 'ls envias aquesta
»nit, demá la teva *carinyosa* esposa rebrá la *proba* de la teva infide-
»litat.

«T' estima ta

»Emilia.»

«P. D. Hi mudat d' intent, en compte de ser esposa del Senyor,
»seré la dona del barber de la cantonada y ab los doscent duros teus,
»amoblarem lo nostre pis.»

Don Bonifaci obrí la calaixera y treyentne un bitllet de mil pesetas, exclamá ab veu de reconcentrada rabia:

—¡Recristol! ¡Quin petó més car!!

DESCANS (per J. Buxó)

La pipa es un gran recurs,
—no 'n trobaran pas cap mes—
Aviva l' inteligencia
y convida... á no fer res.

F. FIGUERAS RIBOT.

CANSÓ

«¡Si ho sabias, si ho sabias,
»filla meva del méu cor,
»com el teu sorris m'alegra
»y 'm entristeix el teu pló!
»Per la teva mare, un dia,
»en alas d'inmens amor,
»desitjava y delirava
»tot el bé que hi ha en el mon;
»y per tú la filla méva,
»tot el mon no 'm sembla prou;
»que per tú, l'àngel dels àngels,
»fins tot el cel trobo poch.
»Si jo podia donarte,
»filla meva del méu cor,
»tot quant el desitj desitja
»y veu l'imaginació;
»més vida qu'aquesta vida;
»més llum que la llum del sol;
»més aromas, que 'ls perfums.
»de las més flayrosas flors;
»mes armonias qu'aquellas,
»que fan estremir de goig
»y mes ditxa y més ventura
»de la que cap en el món;
»de tot més, fins l'infinit,
»filla meva del méu cor!...»
»mirantse en la séva filla,
»canta 'l Petit de ca 'n Pol,
»y cara avall li rodola
»una llàgrima de foch,
»imatje de la impotencia
»del desitj, qu'en desitj mort.

J. AMAT

BONA SORTIDA

Una familia, quan se 'n va á passeig, deixa tancat lo gos dintre del pis.

Y la pobra bestia, durant l'ausencia dels seus amos, no fa més que udolar.

Ve que al últim, los vehins se queixan al propietari.

—¿Y quina culpa hi tenim nosaltres si 'l Xelin udola? Deu tenir pó. L'amo de la casa ab molta flemma:

—Bueno, donchs: si 'l Xelin te por, cómprinli un gos.

UN A. VENDRELLENCH.

RECORTS DE LA KERMESSE

Los Xiquets de Valls en lo Parch de Barcelona
(Fotografía instantánea de Torija)

En lo camp del honor.—(Quadro al oli per J. Blanco Coris)

LO FADRÍ MAJOR (*)

I

Dotz' anys no tenia encare
quan en Ton lo reculli,
órfè en Pep de pare y mare
en Ton se'n va compadi.

Va emportarse 'l á la Farga
en calitat d'aprenent,
y la feyna tosca y llarga
va estimá en Pep al moment.

Ab goig passava los dias
al taller de mestre Ton
trobanthi las alegrías
allá més bonas del mon.

Los amichs y companys d'eyna
l' estimavan ab dalit;
era un jínjol per la feyna,
sempre alegre y divertit.

Traballava nit y dia
ab amor per guanyá 'l pa;
mestre Ton tant lo volia
que 'l jornal li va pujá.

(*) Premi en lo Certamen literari de
Tarrasa de 1890.

Va ferse home y la taleya
del treball eran son fi;
mestre Ton que ab goig ho veyá
de la farga 'l feu fadri.

L' orfanet ab pler sens mida
aixís deya, alsant lo mall:
—No hi ha gloria, no hi ha vida
com la vida del treball!—

II

Del bon amo la pubilla
aqueixos mots va senti,
y son ánima senzilla
va somourers pel fadri.

A sa cara enmascarada
per lo fúm de la fornal
hi va veure retratada
la virtut santa y lleal.

L' honra bona y la grandesa
del caràcter catalá
era sols la nobla empresa
qu' ell volia conreuhá.

Va saberho la pubilla
y al fadri vá doná 'l cor;
mestre Ton que per sa filla
hauria dat vida y or,

vá saber també la nova,
vá alegrarse'n, com hi ha Deu,
puig lo cor que 'l treball cóva
houra y goig del treball veu.

Desd' aquell moment y hora
s' estimaren los brivalls;
amor veyan á la vora
de la enclusa y prop dels malls.

Tot amor los hi semblava;
lo foch ruent de la fornal,
las guspiras que llensava
lo tort ferro al aplanal;

lo baf de las fumeradas,
de la manxa lo cordill,
las brunzentas martelladas
y de la flama 'l pur brill....

¡Tot era amor! Tot somreya
al entorn d' aytal amor,
y mestre Ton que aixi ho veyia
iquina ditxa duya al cor!

En tant que 'l fadri, sens mida
deya sempre, alsant lo mall:
—No hi ha gloria, no hi vida
com la vida del treball!—

III

Per vellet va retirarse
de la feyna mestre Ton,
já tenia ab que alegrarse,
já tenia goig al món.

Una filla ben casada
ab un home tot amor,
y un bon nom y fama honrada
tot guanyat ab son suor.

L' hora aquella benehia
en que al orfe reculli,
y pensava ab alegria
que 'l treball du 'l goig aixi.

A sos nets sempre parlava
de la feyna y la virtut,
l' honra santa 'ls predicava
qu' es del home 'l bell escut.

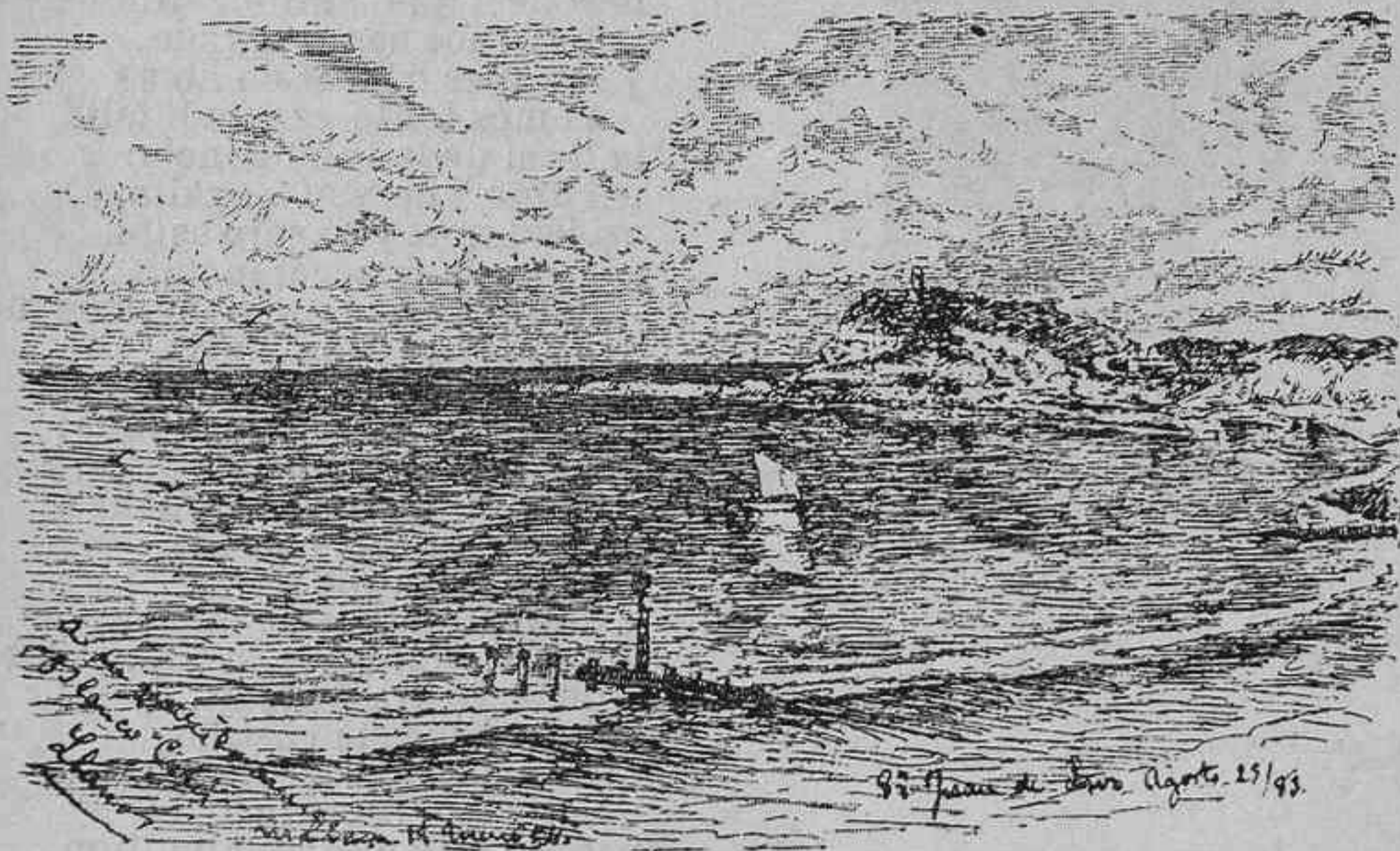
Y aqueix' obra, qu' era seva,
ell mirava satisfet;
—¡Benehida l' obra meval!—
exclamava 'l brau vellet.

Entretant, ab la pubilla
lo fadri gosava amor,
que aixó troba qui s' humilla
del treball al empeny fort.

Abrassava ell á sa esposa,
feya un bes á cada fill,
y sa vida tan ditxosa
benehia ab cor senzill

mentres deya ab goig sens mida
á son mestre, alsant lo mall:
—¡Gracias Ton! M' heu dat la vida
ab la gloria del treball!—

J. AYNÉ RABELL.

San Juan de Luz.—(Apunte per Llanos)

LA LLUM

A la societat lliure-pensadora «La Llum».

FRAGMENT

Sens llum re's veu, ¿no es vritat?
la llum per mi es lo diné:
no haventhi hi ha fosquetat:
quan un es acaudalat,
¡quin sol fa! ¡que está seré!

Per 'xo jo, á la humanitat
la comparo ab llums; lo poeta
es fanal mitj apagat
ó quan més una xinxeta,
que encare fa més fredat.

Es una llantia de escala
lo pobre treballador
que 's afanya y atabala,
fa tuf, crema oli y exhala
sospirs lo blé del séu cor.

Es quinqué 'l industrial,
lo trampós hatxa *de-vent*,
lo clero ciri pasqual,
y 'l que cobra á tot event
es lo gas municipal.

Y lo rich acaudalat
que te cotxe y gasta fums
sent de tothom festejat,
es llum de electricitat
qu' eclipsa totas las llums.

La llum de totas maneras
es lo diner, vos soch franch,
ne tinch probas verdaderas:
per llegir bitllets de banch
no 's necessitan ulleras.

Per cobrá 'l cego, la vista
no necessita per res;
més llest que 'l millor cambista
trincantlos passa revista,
y sab si es bó ó si no ho es

Al més tonto es que li falta
la llum de la inteligencia:
pél diné 'l cervell 's exalta,
crida 'l mut y lo coix salta
y 'l gepich fa reverencia.

Ja ho sabeu donchs, amichs meus,
lo diné es la llum y així,
ja que aquí hi posat los peus,
leniu que escoltar mas veus;
no es posible transigí'.

Mentres no vegi cinquenas
y duros de totas menas
per qui terra rodolar,
y de vostras bossas plenas
no 'm vinga 'l drinch á aixordar,

de la vostra societat,
per més que sia costum
dir llum del Progrés sagrat,
ne diré *la Fosquetat*
perque veig que hi falta llum.

JOSEPH M.ª CODOLSA

LA VENJANSA

mitjans del istiu passat eram; ja veuhen que no 'ls parlo de gayre lluny. L' Albert estava enamorat, lo que se 'n diu bojament enamorat. Ni dormia, ni menjava, ni feya res de profit, sempre pensant ab ella, ab l' Adela, lo seu idol, lo ser qu' omplia tota sa existencia y per la qual hauria donat fins la séva eterna salvació.

¿Se mereixia ella tot aquell desbordament de passió volcànica? Per lo guapa si que s' ho mereixia per que realment era guapa com la que més ho pugui ser.

¿Pero y per sas dots morals, s' ho mereixia?

Ah, en quant aixó no hi entrem; no está bé ficarse en la vida privada de las personas.

—¡Ah! amichs meus, nos deya l' Albert en los moments d' expansiu entusiasme. ¡Qué felis soch! ¡quina ditxa m' espera!... ¡L' Adela es un àngell afegia extasiat. Es tan hermosa, ab aquells ulls negres y brillants, ab aquella boqueta que tants petóns demana, ab aquell coll tan admirablement tornejat, ab tot aquell tresor de curvas que 'l sustentan y que fan somiar tot un mon de ditxas!...¡Ah, amichs meus, quan penso que jo haig de ser lo possesor de bellesa tan gran, me sento trasportat á las infinitas regións, ahont sols reyna l' amor, pera gosar allá, junt ab ella, la felicitat eterna!...

Aquest discurset valia ben bé un aplauso y tot l' auditori, com un sol home l' otorgá de cor á l' Albert.

No obstant, tots, interiorment, varem compadirlo.

Lo pobre estava massa enamorat.

*

Havia ja sigut fixada la fetxa del casament.

Lo nostre amich no hi veyá de cap ull: semblava un nen á qui ha-guessin promés una juguina.

¡Pobre Albert!

Un vespre 'ns compareix al lloch ahont soliam reunirnos completa-ment transformat. Pálit, los ulls fondos y amoratats, lo front contret, los cabells esbullats, la corbata á tres quarts de quinze y demostrant tot ell un estat de postració, que tots nos varem quedar com qui veu visions.

—¿Y aixó? ¿qué 't passa? varem preguntarli ab interes.

—¡Es horrible! va exclamar ell ab veu cavernosa que va posar la pell de gallina á tota la reunió.

—¡Pero explicat!

—Vinch á despedirme de vosaltres.

—¿Qué, marxas?

BELLESAS FEMENINAS.

Me gustan todas
en general;

pero esta rubia
me gusta más.

—Si.

—¿Y ahont?

—No ho sé. ¡Allá, lluny, á una terra ahont l' amor verdader no es escarnit, ahont las donas no son perjuras!...

Y esclatá en un plor.

Llavoras ho varem compendre tot.

—¿L' Adela?... interrogarem ab ansietat.

—¡Si, amichs meus, l' Adela, aquella dona pura y candorosa, aquell ángel... ha fet traició al meu amor, es més: m' ha despreciat, llensant-me de casa séva poch menos que ignominiosament!... ¿Y tot per qui? ¡Per un vell carregat de monedal... ¿Qué 'us ne sembla?

—¡Oh! varem fer tots, tapantnos la cara ab las mans per amagar l' horror que 'ns causava acció tan miserable.

—Ab aixó, la meva sort está ja decidida: demá busco al meu rival y 'l mato; després busco á n' ella y la mato, y després...

—¿Qué? varem preguntarli tremolant, davant la prespectiva de tanta mortaldat.

—¡Després me mato jo! exclamá ab un moviment de desespero. Y abatut, se deixá caure en un silló.

*
**

Ab tots los traballs del mon varem lograr convéncel de que tot aquell malgastament d' existencias no conduhia á res y que lo millor que podia fer era posarse sobre sí y olvidar á aquella dona sense cor que un dia ó altre pagaria tot lo mal que li havia fet.

De moment, lo xicot va fer semblant de conformarse; pero nosaltres no estavam del tot tranquils. Enrahonava sol pel carrer, fent gestos y adoptant actituts extranyas que á tots los seus companys nos tenia en perpétua alarma.

FILLAS D' EVA.

Avants de menjar la poma.

Després de haverla menjada.

Alló no podia continuar: lo pobre Albert era home á l' aygua.

¿Qué fer? Lo millor que s' ns va ocorre va ser l' emportárnose 'l á fer un viatge, á recorre pobles y montanyas per veure si d' aquest modo lo gravam distréurel.

Y aixís ho varem fer. Dos mesos passats corrent mon, dormint avuy en un poble, demá en un altre, emprenent caminadas y excursions perillosas, bastaren pera borrar del pensament de l' Albert l' imatge de aquella dona que sols recordava com se recorda confosament una anguniosa pesadilla.

*
**

Ja de retorn, nos trobavam á Manresa. ¿Per qué no pujar á Montserrat? En efecte: s' hi tenia d' anar; seria un digne acabament de nostra excursió.

Arribarem dalt del monastir, en lo precis moment en que marxavan los cotxes de retorn.

L' Albert experimentá un sacudiment nerviós y cridá, senyalant lo cotxe que marxava:

— ¡Ella!

Tots nos girarem, y en efecte, vejerem á l' Adela al costat de un vell de mústigas patillas y de cara pansida.

L' Albert volgué corre' hi darrera; pero nosaltres lo detinguerem fortament, mentres lo cotxe en qu' anava l' Adela 's perdia carretera avall envolt en una boyra de pols.

La vista d' aquella dona y sobretot d'aquell vell, varen excitar de tal manera á l' Albert, que ab prou feynas lograrem conduhirlo á la celda que 'ns havian destinat.

Ja en ella, 's tirá sobre 'l llit, va plorar, va desesperarse: las heretjias que va dir no tenen fi ni compte. Pera distréurel no se 'ns va acudir

altra cosa que llegir la infinitat de inscripcions qu' omplian las parets d' aquells quartos.

Després de molts prechs l' Albert nos acompanyá en aquella curiosa lectura. Sense moure 's del llit anava llegint, quan de prompte l' lensá un crit.

Tots acudirem al seu costat.

—¡Llegiu! exclamá, senyalant una inscripció de la paret.

Eran un parell de ratllas d' escriptura de dona, fetas de fresch y que 's coneixia qu' havian sigut trassadas depressa, com tement la séva autora ser sorpresa *in fraganti*. Deyan aixis:

«*May havia malehit tant lo diner, ni desitjat tant la joventut com en aquests moments.*

»Nit del 25 de Septiembre de 1892.

Adela.»

—¡Es lletra séva, la conech!...

Y dibuixántseli en la cara una rialla sarcástica, exclamá senyalant nerviosament ab lo dit aquellas ratllas:

—¡Ah, aquesta es la meva venjansa!

JUST ALEIX.

Tipo bereber. (Aquarela de M. SEGÚI).

AMOROSA

¡Pel davant del Cementiri
no hi passis per Deu, Sió!
que com ne vius malalteta
podria sortir' la mort,
que viu de tú enamorada
y que 't persegueix per tot
y ficart' dintre la fossa
que n' es lo seu llit de amors.

F. GRAS Y ELÍAS.

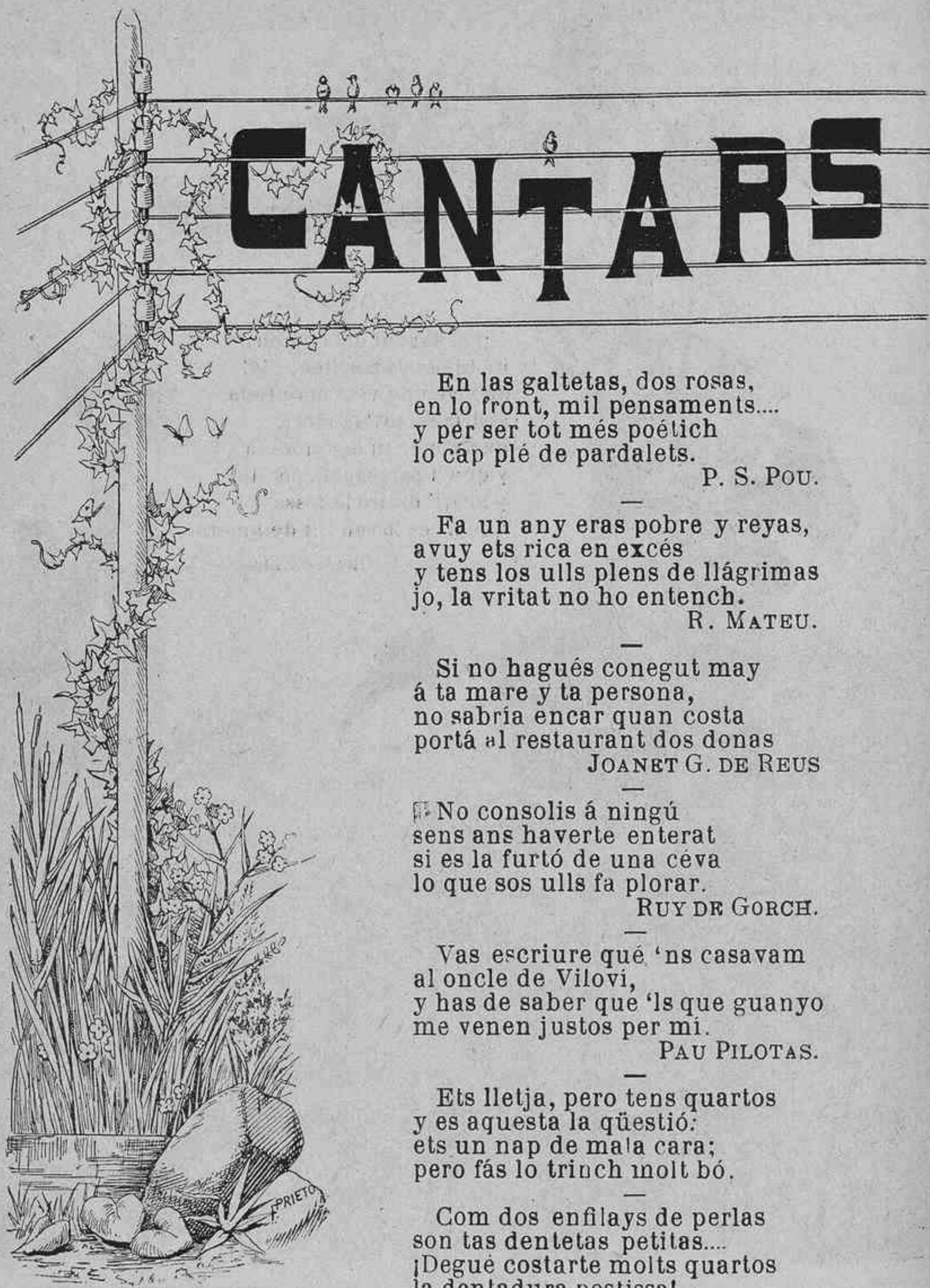
PREOCUPACIÓ

Un amich de 'n *Ximplici* va á ferli una visita, trobantlo molt pensatiu y cap-ficat, per qual motiu li pregunta:

—Home ¿en qué pensas que t' hi fixas tant?

—¡Ca!...—respón en *Ximplici*—estava rumiant si m' havia casat primer jo ó la méva dona.

UN A. VENDRELLENCH.

CANTARS

En las galletas, dos rosas,
en lo front, mil pensaments...
y per ser tot més poétich
lo cap plé de pardalets.

P. S. POU.

Fa un any eras pobre y reyas,
avuy ets rica en excés
y tens los ulls plens de llágrimas
jo, la vritat no ho entenche.

R. MATEU.

Si no hagués conegut may
á ta mare y ta persona,
no sabria encar quan costa
portá al restaurant dos donas

JOANET G. DE REUS

No consolis á ningú
sens ans haverte enterat
si es la furtó de una céva
lo que sos ulls fa plorar.

RUY DE GORCH.

Vas escriure qué 'ns casavam
al oncle de Vilovi,
y has de saber qué 'ls que guanyo
me venen justos per mi.

PAU PILOTAS.

Ets lletja, pero tens quartos
y es aquesta la qüestió:
ets un nap de mala cara;
pero fás lo trinch molt bó.

Com dos enfilays de perlas
son tas dentetas petites...
¡Degué costarte molts quartos
la dentadura postissa!...

V. RAHOLA.

BOLVA

—¿Qu' es lo que li fa més efecte á un home formal?

—Una rahó.

—¿Y á un estúpit?

—Una garrotada.

ANTONET DEL CORRAL.

Estudi à la ploma (per F. Sans Castaño).

Si 'ls petóns deixessin senyals, quántas caras veuriam que semblarian torradoras.

L'home solteron es com un aucell de bosch, que no pot dir may aquesta gavia es méva.

La dona, als 15 anys es un tren de recreo; als 25, un tren mixto, y als 40, un tren de carga.

La dona quan se aburreix es capás de qualsevol cosa. Ni hi ha que son capassas de portar al seu marit á Banyolas, per distreure la monotonía.

La dida fá tant respecte com una primera hipoteca.

La dona lletja que vulgui presumir, es com un adroguer sense parroquia que al cap y al últim ha de plegá 'l ram.

Es tan difícil conquistar lo cor de una dona, com tocar lo bombo, puig de vegadas per no ferho á temps se fá una espifiada.

Las donas converteixen la salut en una verdadera comedia, la que representan més ó menos dramáticamente segons lo públich que la presencia.

Un matrimoni sense fills no es més que una bateria sense artillers en la que no hi ha defensa possible

La virtut á la dona, es lo que la careta á una máscara, que mentres la porta posada manté la ilusió; pero un cop treta... tururut dotze horas.

SANTIAGO BOY.

Una cosa inútil sempre resulta cara per poch que costi.

A la veritat la pintan nua: per aixó cadascú la tapa y la vesteix á sa manera.

La dona es un home que no hi es tot.

La rosa més hermosa té espinas; la dona més caya, capritxos.

PEP COSTA.

ANÉCDOTA

NOTA HISTÓRICA.— (per Cuchí).

En las inmediaciones de una població s' está construhint una ermita sobre una altura. Los materials s' han de pujar per una rampa, lo qual fa que'ls carreters per aixussar als animals cridin y reneguin *com uns carreters*.

Lo bisbe visita un dia las obras y esgarrifat dels renechs qu' etgegan los conductors dels carros, crida al capellá encarregat de las obras dihentli:

—¿Cóm es que tolera que aqueixa gent blasfemi de aquest modo?

—Jo li dire, senyor bisbe: varias vegadas los he exhortat y sempre m' han respost lo mateix: «Si no reneguem, los animals s'aturan.» Ara S. I. disposi: ó 'ls deixem renegar ó 'ns quedem sense ermita.

Lo bisbe diu:

—Vaja, donchs, si es aixis, que reneguin tant com vulgan.

AGUILETA.

OPINIÓ DE METJE

Lo doctor, que tenia gran anomenada, estava á las portas de la mort, y l' assistia un metje novell, sortit feya poch de las aulas.

La familia del malalt estava sumament afligida, y 'l metje, al objecte de consolarla, digué en veu baixa:

—No tinguin por: tè més vida ell que nosaltres.

Lo malalt que tot ho sentia, fent un esforç suprem, digué:

—Colega meu, dispensi: vostre no sab lo que's diu. Quan haja mort tants malalts com jo, de segur que no parlará aixis.

A. MARCA B.

VUYTS Y NOUS

En un exámen:

—Fassi 'l favor de citar-me un quadrúpedo—preguntá 'l mestre.

—¡Un gos!—respon lo deixeble.

—Está molt bé—li diu lo mestre. Y dirigintse á un altre deixeble li repeiteix la mateixa pregunta:

—Fassi 'l favor de citar-me un altre quadrúpedo.

—¿Un altre?

—Si, un altre que no sigui un gos.

—¡Una gossa!—respon l' interpelat.

Z. ZURBANO.

La instrucció primaria en lo quart centenari del descubriment d'América—1892

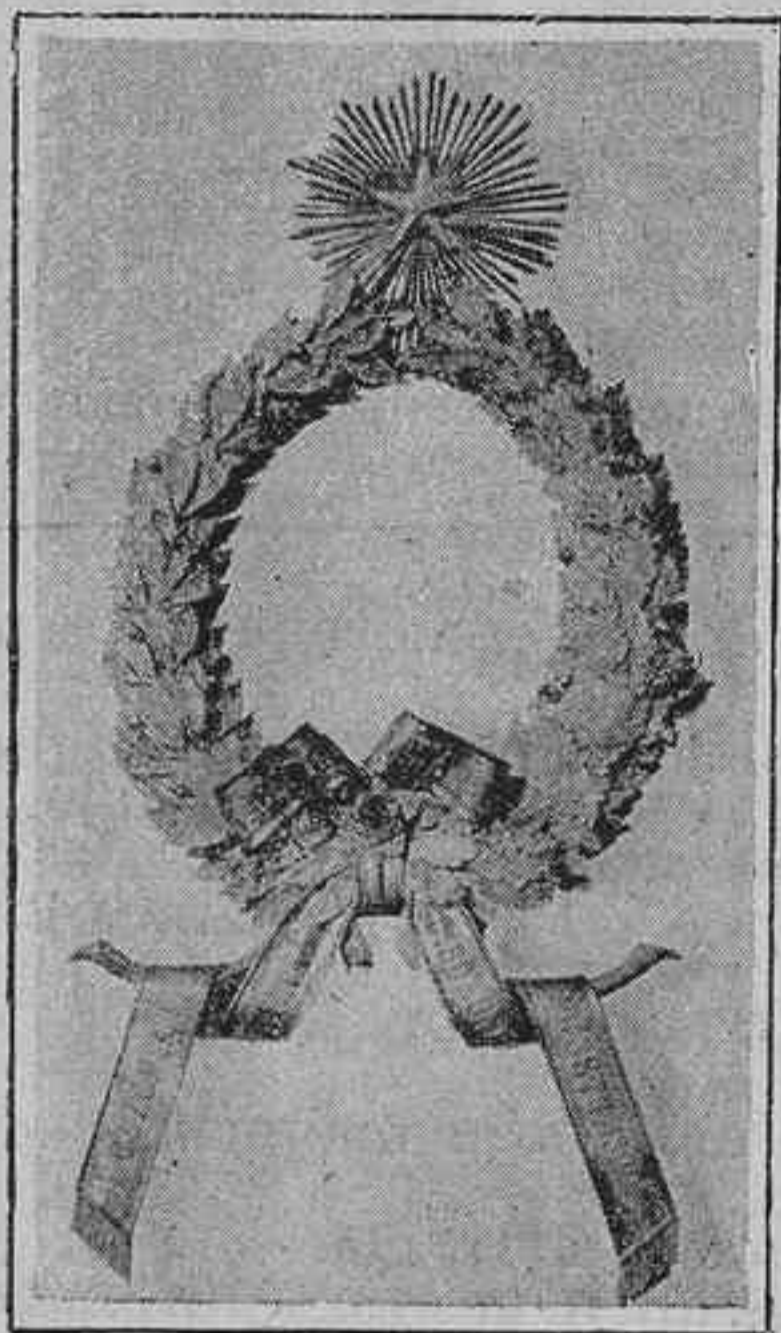

MEDALLA A COLON (per E. Arnau)

Primer accésit en lo Concurs Nacional de l' Academia de Sant Fernando

RECORT DEL CENTENARI

Corona dedicada á Colón per la Societat de Beneficencia Italiana y colocada en lo monument de Barcelona.

EPÍGRAMAS

—Mosso, escolta: vina aqui
¿sabs quin nom li haveu posat
vosaltres á n' aquest vi?
—¿Per qué ho pregunta, Magí?
—Perque veig qu' es batejat.

—Quin puesto tens, Bernabé
al colegi?

—Jo? 'L milló.

—Què potsé tú ets lo primé?
—Lo primer, cá, no senyó:
es qu' estich vora 'l brasé.

—¡Quin geni! ¡Quin orador!
¡Quin saber! ¡Quina eloqüencia!
Deu teni un raudal de ciencia;
entre tots será 'l millor.

—Que diu ara, D. Juliá?
¿Cóm volen que tant hi entenga
si 'l castellá qu' es sa llenga
casi bé no sab parlá?

—Y qué volen di ab aixó?
¡Lo castellá!... En Cicerón
no 'l sabia pas, y 'l mon
lo té per gran oradól!...

J. MANUBENS VIDAL:

ACUDIT

—Papá: ¿per qué porta tantas creus damunt del pit aquell militar?

—No ho sé, fill meu; pero 'm sembla que será com en lo cementiri:
tantas creus, tants morts.

MARQUÉS DE LAYA.

I AL BOSCH!

Un bell jorn del mes d' Octubre
quan rogent sortia 'l sol,
enamorada parella
dirigia 's vers lo bosch.

Ella es una joveneta
mes hermosa qu' una flor:
ell es un simpatic jove
de divuyt anys ó dinou.

Seguimlos: per un feréstech
torrentot qu' inspira por
boy parlant abdós 's internan.
esperant arribá al lloch.

Trepitjant la seca brosta,
la parella sola 's fon
per una gran fondolada
d' arbossos, bruchs y pi bort.

Los séus plans ningú destorba
puig tot es quietut entorn:
¡quin bó fa pogué gosarhi
en aquell recó de món!

Sols del paratje la calma
per breus instants interromp
alguna xisclera garsa,
algún revellit mussol,
y 'ls sonors y llunyans ecos
que al impuls de son amor:
fa vibrar nostra parella,
demostrant per tot son goig,
y eix diálech ab insistencia
repeteix sens' cap temor
—¡Quina cosa! ¡que 'm agrada!
may ho haguera cregut, noy.
—¡Ja t' ho deya quan veniam,
que quan seriam al bosch
disfrutaríam de un modo
que no n' hi ha pas de millor.

Y aixecantse y ajupintse
'navan buscant robellóns
mentres tant que 's atracavan
de cireras de pastor.

B. PACU MIR.

Idili.—(Quadro al oli per Andreu Solà)

UN JUTJE DE PAU MONTANYÉS

Lo mes passat rebí una carta endolada de la familia Passolas, del vilatge montanyes La Cluella, participantme la mort del cap de casa, lo senyor Ruffi, a la edat de 75 anys.

¡Pobre senyor!... ¡Deu lo tinga á la gloria!... Era per' mí un amich d' anys, un company de casseras, plé de delit malgrat los anys que portava, puig que fins als 65 era encare un home fort y de bona cama. La

TEATROS D' EUROPA

Artista alemana

darrera vegada que vaig anar á casa séva fou per la novellada de 1882; per aquelles serraladas de sobre Lliurona, ferem una estesa de perdius y conills.

Feya 30 anys qu'era jutje de pau de La Cluella; y mort ara lo Sr. Rufí, ben cert será nombrat son fill, perque la vara no surti de la familia. Han de saber que los cluellenchs tenian casi olvidat son nom de Rufí Passolas; pel poble y sa comarca tothom diu no á ca'n Passolas, més sí á ca'l senyor Jutje; y la Isabel, la séva dona, es coneguda per la senyora jutjessa.

La Cluella se troba á la falda del maciu que lliga lo puig de Bassegoda ab lo puig de la Mare de Deu del Mont, al solá, no gayre lluny de Besalú, á la vora d'un torrent pedragós que devalla d'aquells cims en mitj de cingles calcinats y desemboca al Fluviá, en un petit plá fertil, verdós, ombrejat de pollancredas, rodejat de camps ben conrehuats.

Lo senyor jutje y la senyora jutjessa, dos vellets venerats y estimats dels cluellenchs y paje-

sos de la comarca; ell era capitá retirat desde que s'acabá la guerra de Cuba: fill de La Cluella. Després d'haver corregut la Seca y la Meca, se'n torná al seu estimat poble ab sa muller, la senyora Isabel, una cubana de qui na se havia enamorat allá pels encontorns de Matanzas, quant era sargent. Deu los hi doná no més un fill, en Paciá, lo futur jutje de pau, que escriu á casa d'un escribá del jutjat de Olot; y encare sort, perque ab la petita renda que cobrava del govern, traballs haurian tingut si haguessen hagut de mantenir més familia. Llur caseta tota blanca, ab hortet y eixida, es á un tret de bala del vilatje. Ell era amich de flors y tenia cria de cunills y de virám. Gent de bé, bons cristiáns, ben vistos de tothom. En llur vellesa marit y muller s'estimavan com si haguessen tingut trenta anys. Ell, de cara roja, sempre afeytada; carácter alegre, joyós de viure, ferreny de salut; lo bon humor no'l deixava may. Ella, tot siguent dona de iglesia y de vestir sants, era un xich

TEATROS D' EUROPA

Artista francesa

TEATROS D' EUROPA

tafanera y li agradava de ferla petar y de saber noves, defecte natural de totes las donas, compensat per sos sentiments caritatius y de bon cor. Malgrat los anys que viu a la Cluella, no ha pogut deixar sa parla cubana; parla un catalá xampurrat de castellá que los pajesos saben entendre parant be l' orella. Los diumenges y días de precepte anavan a missa junts, sentantse en llur banch, enfront de la trona. A la tarde, quan feya bo, se 'ls veyan 'ls dos a passeig pels voltants del poble; ell portant sempre lo parayguas vermell de cotó; ella de mantellina, tibada, d' un caminar de perdiu. L' apotecari, lo Sr. Zacarias, los anomenava en Grau y l' Eularia. ¿Digaume per qué? Eix motiu no te res d' ofensiu: en Grau y l' Eularia havian de ser una parella inseparable que s' estimavan.

Los cluellenchs lo volían fer arcalde, mes ell no volia ficarse ab assumptos del comú, ni raurer ab los cacichs de la comarca. Aceptá lo jutjat de pau que s' avenia be ab son carácter d' home pacífich y conciliant. Tenia

TEATROS D' EUROPA

Artista inglesa

Artista austriaca

instalat son pretori a la sala del menjador de casa séva. Los cluellenchs no l' amohinavan gayre; algunas cedasseries de donas gelosas de llurs marits: que si fulana ha dit aixó, que si menguana ha dit alló; discussions de taberna, fitas arrancadas, deutes de pochos quartos, etc., etc. Lo Sr. Rufi ho conciliava tot ab l' ajuda de la Sra. Isabel, que també hi prenia cartas.

¡Pobre Passolas! ben cert los cluellenchs lo trobarán molt a faltar, porque jutjes de pau com ell, no se 'n troban gayres.

Un día, a las deu del matí, mentres donava murró al canari, comparegué la teixidora del carrer de la Font, molt enfadada:

—Deu lo quart: senyor jutje, demano justicia; no vuy viure més ab mon marit; demano separació de cos y de bens... Una dona grassa, baixeta... portava esgarranxadas a la cara y un ull morat.

—Vaja, dona, ¡calma! ¡calma! no us las pegueu tan fortas.... ¿cóm ha sigut? ¿qué us ha fet lo teixidor?

—¿SON SERVITS? (per Cuchí).

Còm tot cambia, còm tot muda:
¿no sabrán dirme això qu' es?
¿Es l' ajuda del progrès
ó es lo progrès de l' ajuda?

—¿Que m' ha fet?... Que m' ha cuydat matar. Ahir vespre vingué á casa borralxo com unas sopas, me cercá rahons y 's tirá sobre mi á colps de punys y colps de peu, que si no hagués tingut la sort de desempallegarme y tancarlo ab clau dins la cambra y fugir, ben cert m' hauria mort.

Lo Sr. Rufi sorti á la finestra y cridá en Rafel, l' agutzil, que li plantava al hort un cent de cols.... Era jornaler y sabia fer totas las feynas, treballant per uns y altres.

Aquest comparegué á la sala—¿Que se li ofereix, senyor jutje?

—Ves á cercar lo teixidor, que vinga tot seguit.

Prompte vingué lo teixidor, seguit del barber que venia per afeytar lo senyor jutje.

La teixidora s' alsá de la cadira hont seya y anava á escridassar son marit.

—¡Silenci!... aquí nin-

gú parla que no se 'l preguntí... ¿qué ha sigut això, Andreu? ¿qué ha passat ab la dona? Y sense fer ni més ni menos s' assentá en la cadira de brassos; lo barber li nuá un toballó al clatell, posá lo plat de llauna sota la barba, comentant á remullarla.

—No ha sigut res, senyor jutje.

—¡Cóm res!... ¡pillol! ¡estrafulari!... ¿gostarás jurarho?... feu la seva dona.

—Cosas de donas, senyor jutje: ¡no sab lo que 's patolla!... En això lo barber l' estava ensabonant. La Sra. Isabel, que fregia un cunill á la cuyna, sentint los crits de la teixidora, entrá á la sala, y al veure son marit en mans del barber, se proposá fer de jutjessa.

—¡Ay gran Judas!... los vebins han sentit mos crits... serán testimonis... ¡Miris, senyora, com tinch la cara!...

—¿Y vos, Esteve, que 'n diheu?

Aquest, ab sorna y catxassa, de mitja rialla burlona:—La meva dona me vol mal: es una solemne embustera...

—¡Eu, teixidor, digue 'l jutje, ab la cara empastifada de sabó, aquí no s' insulta á dingú!

—Senyor jutje, dich lo qu' ella mereix... ó sino que cerqui testimonis: no 'n te cap... los senyals que porta á la cara deuen provenir d' una batussa ab un gat... no 'n te cap altre, per tant que diga.

—¿No 'n tinch cap altre? ¡gran murri!... Miri, senyor jutje... y ab sas mans se retrossa faldillas y camisa, enseyant al tribunal una lluna espléndida, ribotejada de clapas amoratadas (1).

Lo Sr. Rufi s' aixeca esparverat de sa cadira, una galta mitj afeitada, l' altra ensabonada, toballó nuat al clatell, y mentres la senyora jutjessa

(1) Històrich.

se tapava la cara ab sos dits, y que 'l barber y l' agutzil llambregavan la vista vers aquell mapa.—¡Indecent! ¡poca vergonya!... ¡eixiume del davant!... ¡quin atreviment!... ¡tant tú com el teu homé, que no us veja més la cara!...

La teixidora deixá caurer sas faldillas, y dirigintse ab son home vers l'escala, molt compungida, y tot baixantla, deya:—¡Ara, ara! ¡be li havia d' ensenyar las probas al senyor jutje! no ha vist res que no hagi estat á missa... tú 'n tens la culpa, Esteve.

—¡Vaja! digué la senyora jutjessa, desde 'l cim de l' escala, no us recordeu més d' aixó y feu las paus.

Lo Sr. Rufi se torná empapar dins sa cadira de brassos, y lo barber reprengué la navaja.

—¡Quinas cosassas un ha de veurer!—feu lo jutje, mentres l' acabavan d' afeytar, ¿veritat, Figaró?

—Senyor jutje, son cosas que s' ensenyan sino á vostés y als metjes... ¿que hi vol fer? es privilegi que no es dat á tothom.

—Noy, quan deixi d' esser jutje de pau, te recomanaré als clue-llenchs perque 't donguin la vara.

C. BOSCH DE LA TRINXERÍA.

RETRUCH (per *Eussebi Planas*).

La dona de rompe y rasga.

La mateixa rasgada y rota.

VUYTS Y NOUS

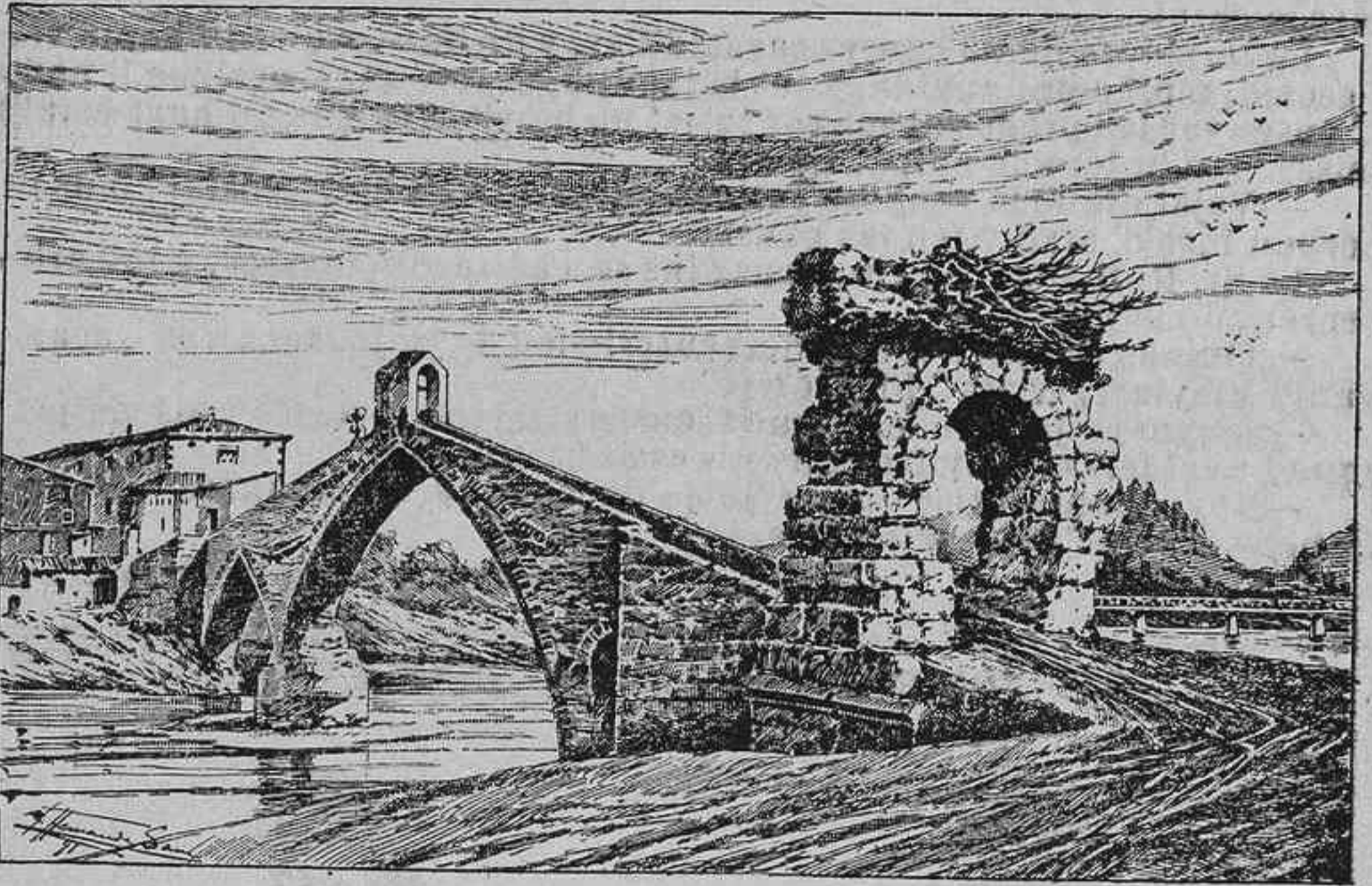
Un pare deya continuament á la séva filla parlant de matrimoni:

—Mira, noya: la que 's casa fa bé; pero la que no 's casa crech que fa millor.

—Donchs, pare—responia la noya—fem nosaltres lo qu' está bé y deixém que altres fassin lo qu' está millor.

Z. ZURBANO.

MONUMENTS DE CATALUNYA (per *J. Hernández Sanz*)

Lo Pont del Diable.—Martorell

APROXIMACIÓ (per *F. Flo*)

Li ha jurat amor constant,
li ha probat que ré escatima:
quàn ara ja tant s' hi arrima
¿saben com acabaràn?

CANTARELLAS

Dels promesos que renyeixen
tot sovint y fan las paus,
no 'n feu cas, es que s' ensajan
pera quan seràn casats.

Sols tres bestias tinch á casa
y cap d' ellas está bé:
puig lo gat y 'l gos coixejan
y la sogra pert las dents.

FRA. F. VEGIS.

Sempre que fassi l' amor
á sabateras molt macas
es que conquisto unas botas
perque, senyors, me fan falta.

Tothom critica que porti
los cabells á coll y bé,
y ningú es capás de dar-me
trenta céntims pel barbè.

M' han dit que buscas un jove
que tingui forsa quartets;
ah, bueno, donchs pensa en mi
que á casa méva n' hi ha tres.

J. CASANOVAS VENTURA.

BOLVAS

—¿Quina es la bofetada que 's reb més *ignocentment*?
—La de la confirmació.

Cassat al vol:

—¿Sabs un bon remey pels panallóns?

—Si, noy. Esperas lo mes de Juny y t' hi fas unas bonas fregas de rom.

—¿A cóm está 'l sucre?—pregunta una senyora á un magatzém de fruyts colonials.

Lo dependent:—Lo de *primera* classe á tant la lliura; 'l de *segona*, á tant l' arroba y 'l de *tercera*, á tant lo quintá.

La senyora ab molta senzillès:

—Está molt bé: pèsime 'n tres unsas del de tercera, y envihi la factura á casa.

—Pero noy, ¿vols ferme 'l favor de dirme per qué t' has casat ab una dona tan lletja?

—Vaig á complaure 't. Com avuy dia cap marit pot estar tranquil perque al més llest li fregeixen, si algun dia atrapo á la méva dona faltantme, á lo menos podre dir al que me l' haja feta caure: «¡Amigo, si qu' heu tingut mal gust!

ANTONET DEL CORRAL.

UN CASSINO DE FORA

MOSTRUARI DE SOCIOS PER *S. Russinyol*

La serie de retratos que segueixen son agafats del raig, sense triar, sino tal com se presentan. Poden ser de qualsevol cassino de la provincia de Barcelona. Son gent lo mateix disposada á agafar l' olla per anar á fer una cargolada que l' arma per la defensa de sos drets y de la patria. Lo seu lema es: «broma y honradés»; los seus mals-de-cap son guayarse la vida, treballá en bè del partit y ferse passar las penas á cops de masurcas y americanas. Si tenen quartos van á Montserrat á *reventarlos*;

sino 'n tenen passen la seva miseria sense fer declamacions oratorias y esperan-ne que 'l mal temps torni bonansa. Son fills de casa y gent de bè: acèrrims partidaris del Cassino, ahont hi troban una familia de amichs; pintoreschs per fora, y per dintre provehits de bon cor y de intencions sanitosas.

Lo President efectiu.

Lo Secretari.

UN CASSINO DE FORA.

Un socio de naixença.

Un socio encarregat del ball de socios.

Un que toca moltes teclas.

Un de la Junta que no parla.

Un que parla y no es de la Junta.

Un que casi be ja es socio.

Un vot que s'hi pot contar.

Un socio que busca socia.

L' encarregat del altre coro.

UN CASSINO DE FORA.

El que dú 'l pés del Cassino.

Un que 'l pés lo porta á n' ell.

«El furor de las massuroas»

Un que hi ha perdut la salut.

Un altre que li perdra si no cuyta.

Una veu baixa del coro.

L' únich que no sab de lletra.

Un de la junta d' obsequis.

Un soeio que aguanta 'l golpa.

APERITIUS ESCÉNICHS

ALEGORÍA

Metamórfosis.

Llangonissa.

Las il-lusions y 'ls amors
van volant com papallonas,
van volant d' assí y d' allá
com pols d' or que 'l vent s' emporta.

La rosa blanca que ho veu
y son cálzer gentil obra,
tant lo vá obrint, que un amor
sas alas plega y reposa.

—Amor, no 't repenjis tant
que lo meu tronch se colltorsa;
Amor, no 'm besis aixís
que las fullas se 'm cargolan.

Ubriach l' amor, no la sent
y vá aspirant son aroma;
quan l' endormisca lo pler
comensa á marcirs' la rosa.

—Il-lusions d' aletas d' or
voleu, voleu forsa estona,
que 'm retornareu lo goig
que l' amor ingrát no 'm porta.

Mes volan las il-lusions
fent més ample la rodona
y s' allunyan tot volant
y perxó vóla que vóla.

—Il-lusions d' aletas d' or,
crida sospirant la rosa,
¡mes ay! han desaparegut
y l' han deixada ben sola.

Ben sola no ha pas quedat,
que l' amor encar reposa
dins de son cálzer marcit,
un temps fresch y ple d' aroma.

Una bufada de vent
ja vá desfullant la rosa;
son cálzer se va badant,
se va badant y cau morta.

Tal vegada sa misera existencia
feu arrastrar, com la serpent, son cos,
que pel ser desgraciat, no es la conciencia
lo fré, per las passions, mes poderós.

O qui sab, si l' engany y la mentida
van sorpendre son cor, verge, ignocent,
puig aqueixa es la lley de nostra vida
que ha de regir per sempre, eternament.

Avuy, l' ángel caygut pel mon rambleja
per portar á sa boca un tros de pá;
ara, l' amor d' un temps, lo fastigueja;
l' amor se compra avuy y 's mercadeja,
per fer balans á l' Hospital, demá.

JAUME NOVELLAS DE MOLINS.

Olivetás.

¡PXIT!...

I

Diré que vas al temple!
sóls per' pescar cristiáns;
diré que 'l dia 't passas
plegadas las dos máns.

Diré que 'l qui ab tu 's casi
¡be 'n quedarà servit!
Diré... No, no: ja callo.
¡Callém!... ¡Pxit! ¡Pxit!...

II

Diré que la sabs llarga
ab ton refiat espós;
que, mentre qu' ell la corra,
ve un jove sospitós...

Diré que hi há qui conta,
planyent poch al marit,
que... No ho dire: ja callo.
¡Callém!... ¡Pxit! ¡Pxit!...

III

Diré que, desde jove,
gastas un cor aixut;
qu' es sóls mercaderia
lo teva gran virtut.

Diré qu' ets un hipócrita
tan fals y pervertit
com... No ho dire: ja callo.
¡Callém!... ¡Pxit! ¡Pxit!...

IV

Diré que, per usura
ets vil y malfactor;
que jugas ab els débils
emborratxat per l' or.

Diré que, de mirarte
no més, sento neguit
per... No ho dire: ja callo.
¡Callém!... ¡Pxit! ¡Pxit!...

V

Diré que si honras tacas
ab verinós parlá'
es perquè l' honra teva
está... com sabs que está.

Diré que qui més xerra
sol ser qui penadit
deuria... No: ja callo.
¡Callém!... ¡Pxit! ¡Pxit!...

VI

Diré... ¡Y tal si 'n diria
de cosas si gosés!
Pero si 'n deya gayres
guiat per l' interes
que 'l poble meu m' inspira,
aviat fora servit:
m' escorxaria 'l poble.
¡Callém! Callém! ¡Pxit!... ¡Pxit!...

J. RIERA Y BERTRÁN.

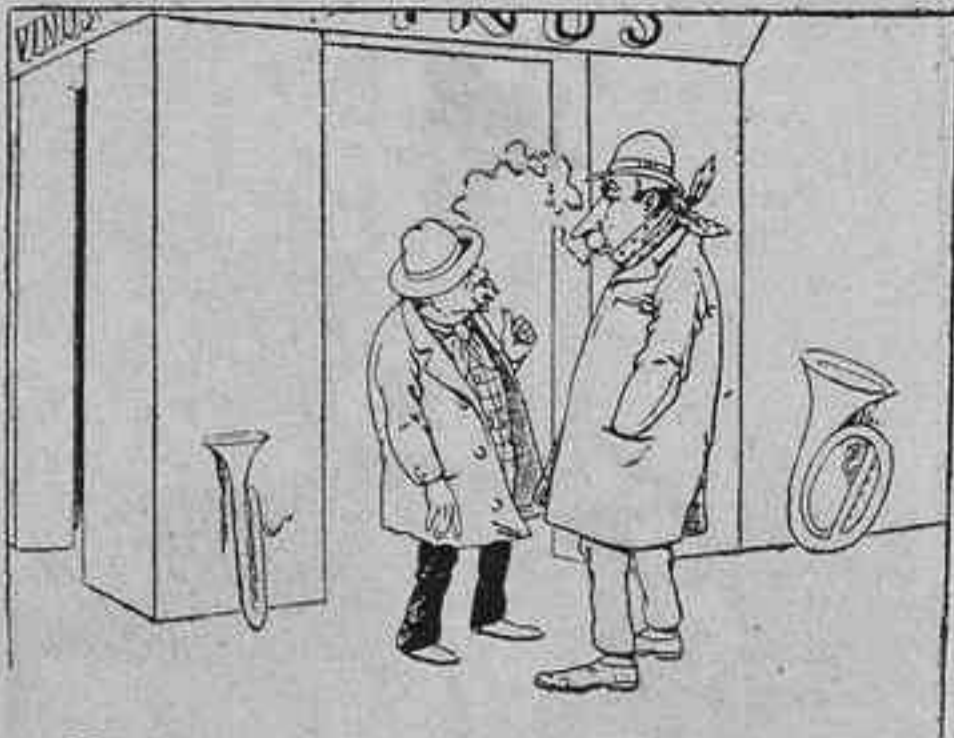

Mantega fresca.

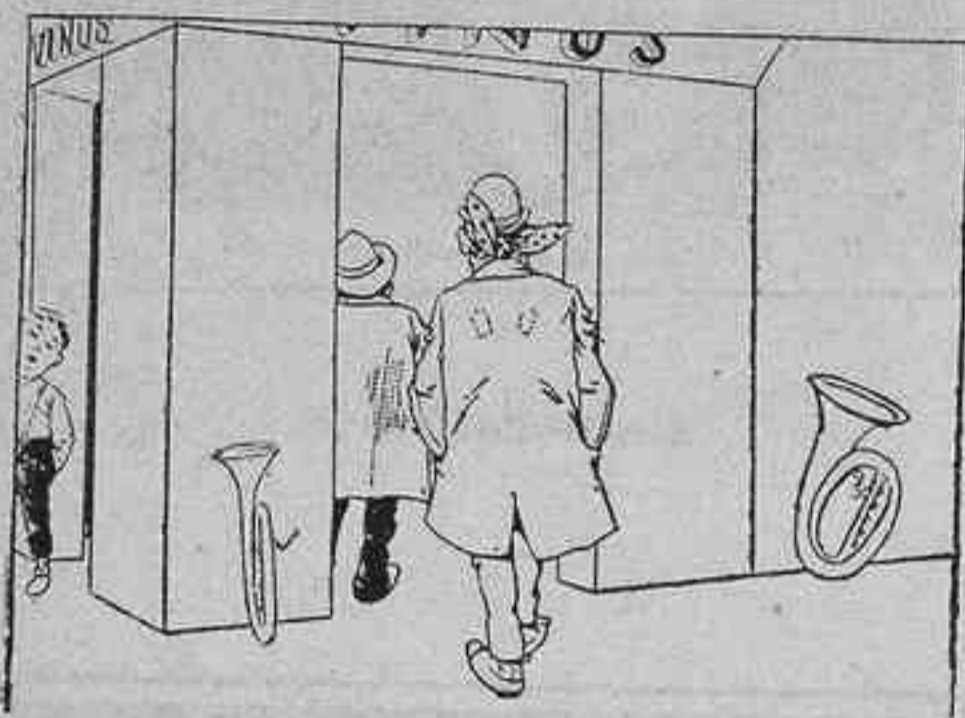

Sardina de Nantes.

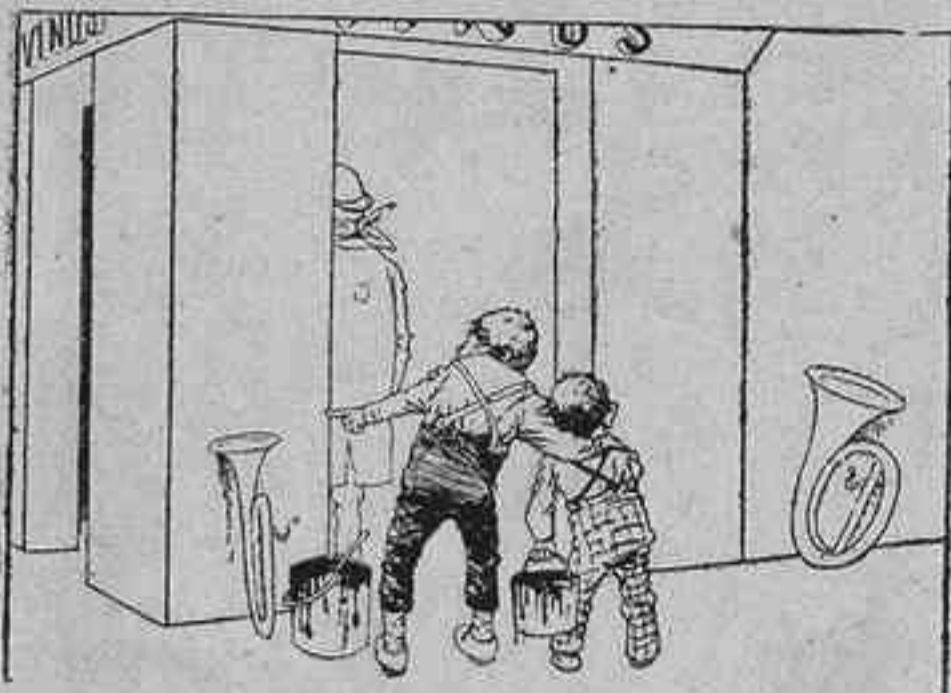
FENOMENO INSTRUMENTAL
Ó DOS MUSICHS ENQUITRANATS.
Quènto viu (per Rojas).

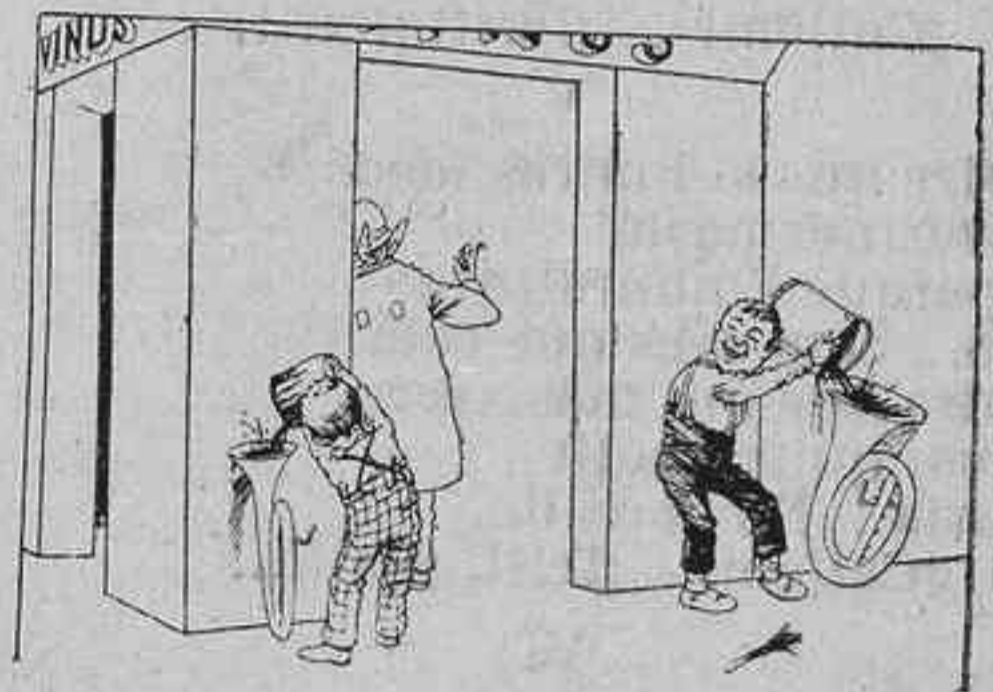
—No 't sembla si per agafar coratje n' entressim a beure dos ditets del ranci.

—Si noy, que això de bufar tot lo dia asseca molt.

—Mira tú, quin parell de trabuchs...

—¿Carreguémlos?
—¡Ja está dit!

CANTARS DE TENOR

Tant si vols donarme 'l si
com si vols donarme 'l no,
prepáram un xiquet antes
ó si no 'm quedaré mort.

Estigat á la finestra
á dos quarts de dotze en punt
qu'á aquesta hora, hermosa nena,
jo estaré dormint de gust.

¡Que 'n treuria d' alabarte
y de dirte qu' ets molt maca
si t' haurias de quedar
tal com ets, deixada y xata!

Sent soltera sempre deyas:
—¡Quants de joves faig patir!
y casada sense dirho
sempre fas *pati* al marit.

La noya que arriba als trenta
sense haver may festejat,
ja es segur que 's vol fer monja
ó es més lletja que un pecat.

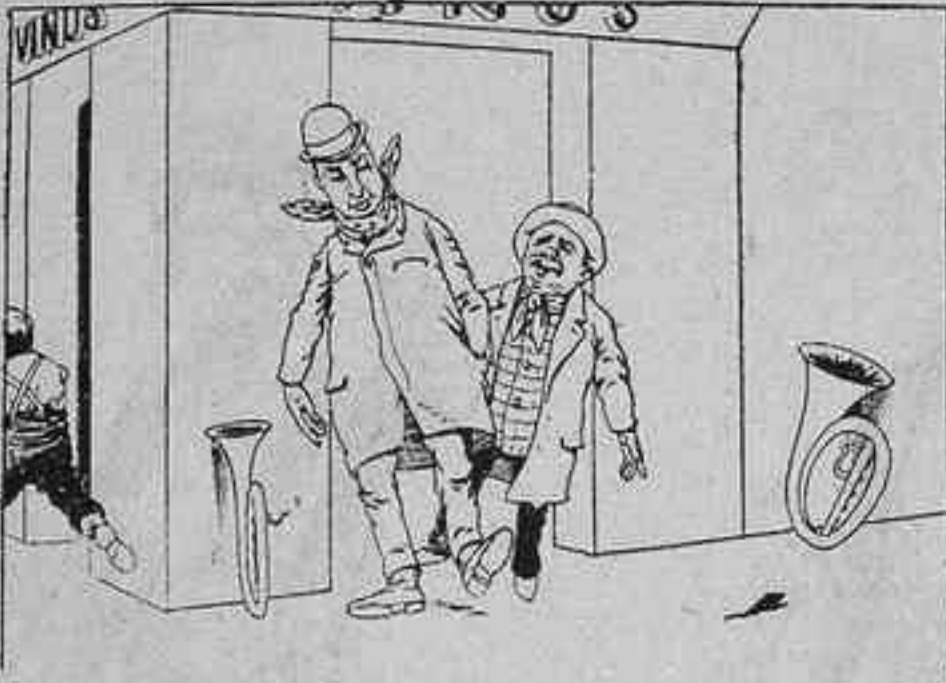
¡Quants y quantas ne sé jo
que ab molt gust varen dá 'l si
y si avuy fossen á di
ab més gust dirian *no!*

J. F. GAVIRES.

REFRANS ADOBATS

Quien fué á Sevilla... haurá vist sevillanas.
El primero que llega... es el que ha corregut més.
Hombre sin palabra... indefectiblemente es mut.

CANTARS DE TIPLE

—Vaja que ab un vaset à la pitrera,
un fins sembla que ha de fer més bona
lletra.

Fa molt temps que prego á Deu
que 'm depari un xicot bó;
mes no sé si no 'm escolta
ó de bons no 'n troba en lloch.

Si 'm quedo per vestir sants
no será per culpa meva,
puig no puch ser més amable
quan un jove 'm fa 'l aleta.

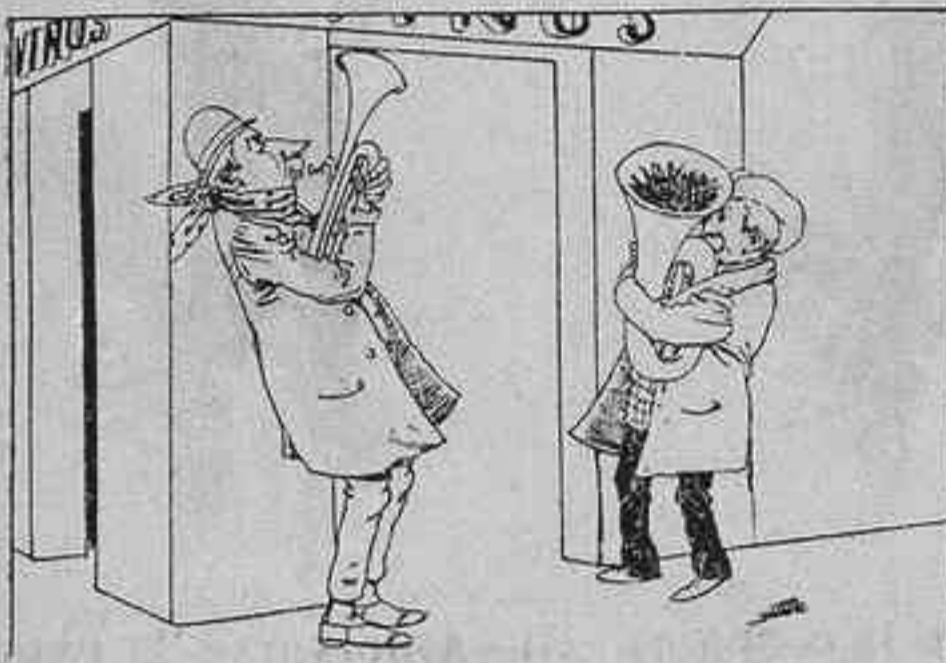
Cada dia veig un jove
que temps ha 'm te 'l cor robat;
pro per més que jo l' estimi
com soch dona haig de callar.

Per respondre á una mirada
fem á voltas un somris
y ab més gust contestariam
exclamant ben clá y net: sí.

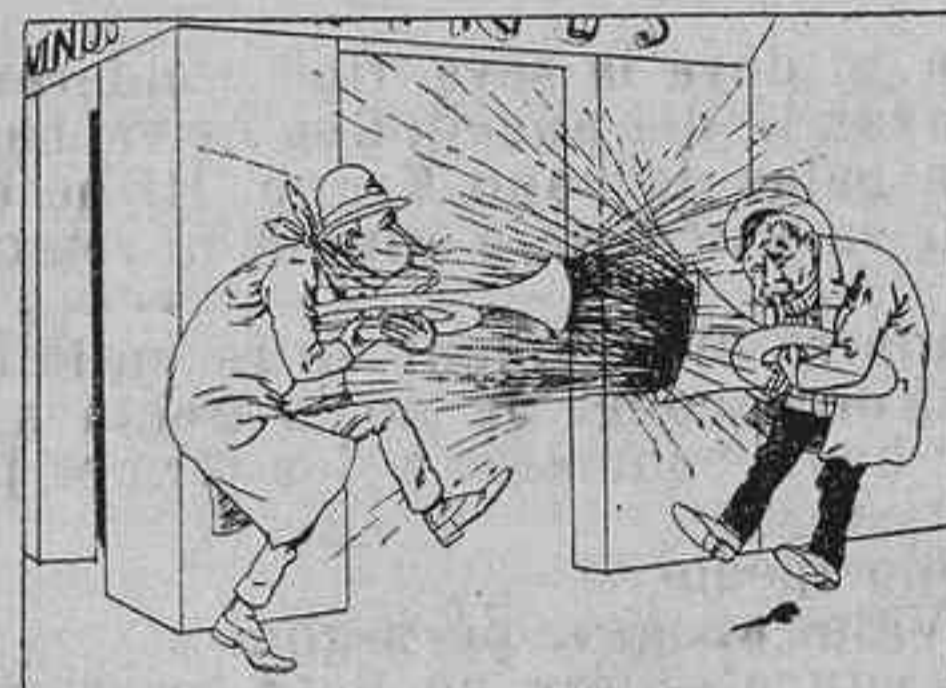
Quan á 'l hora no ets aquí
(ho declaro ingenuament)
m' impaciento y sempre penso
que alguna altra t' entreté

Jo ho dich clar: totas las noyas
'nem á cassa de promés
si 'n hi ha alguna que no hi vaji,
es tan sols perque ja 'n té.

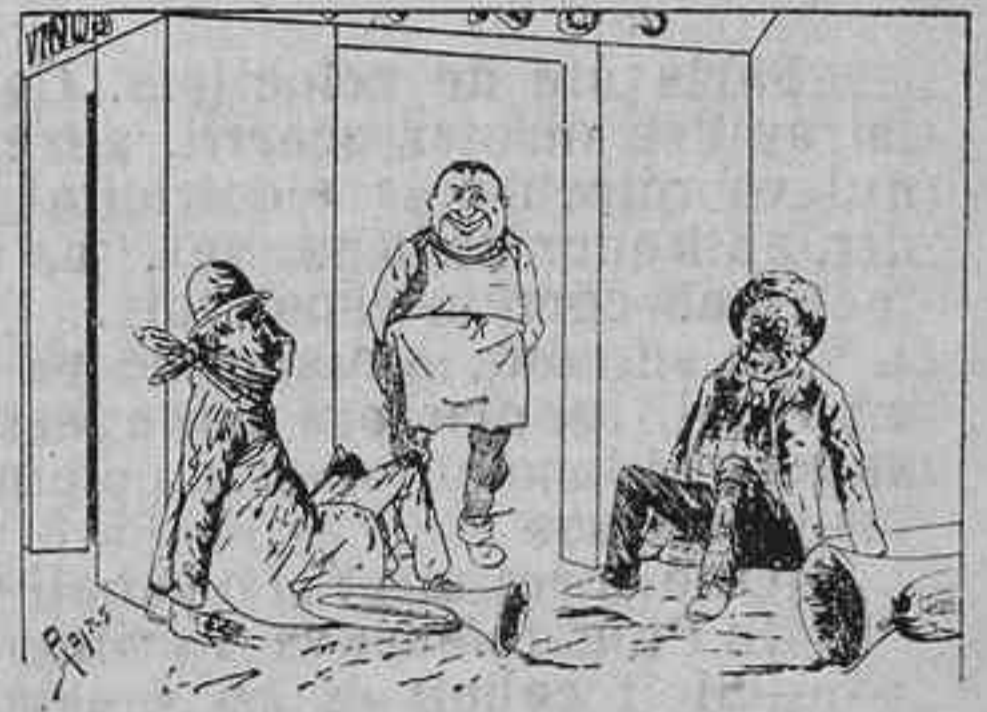
PEPETA FORGERÓN B.

—¿Va aquell tango dels negritos?
—¡Siguemhi!

—¡Apunten! .. ¡Fuego!...

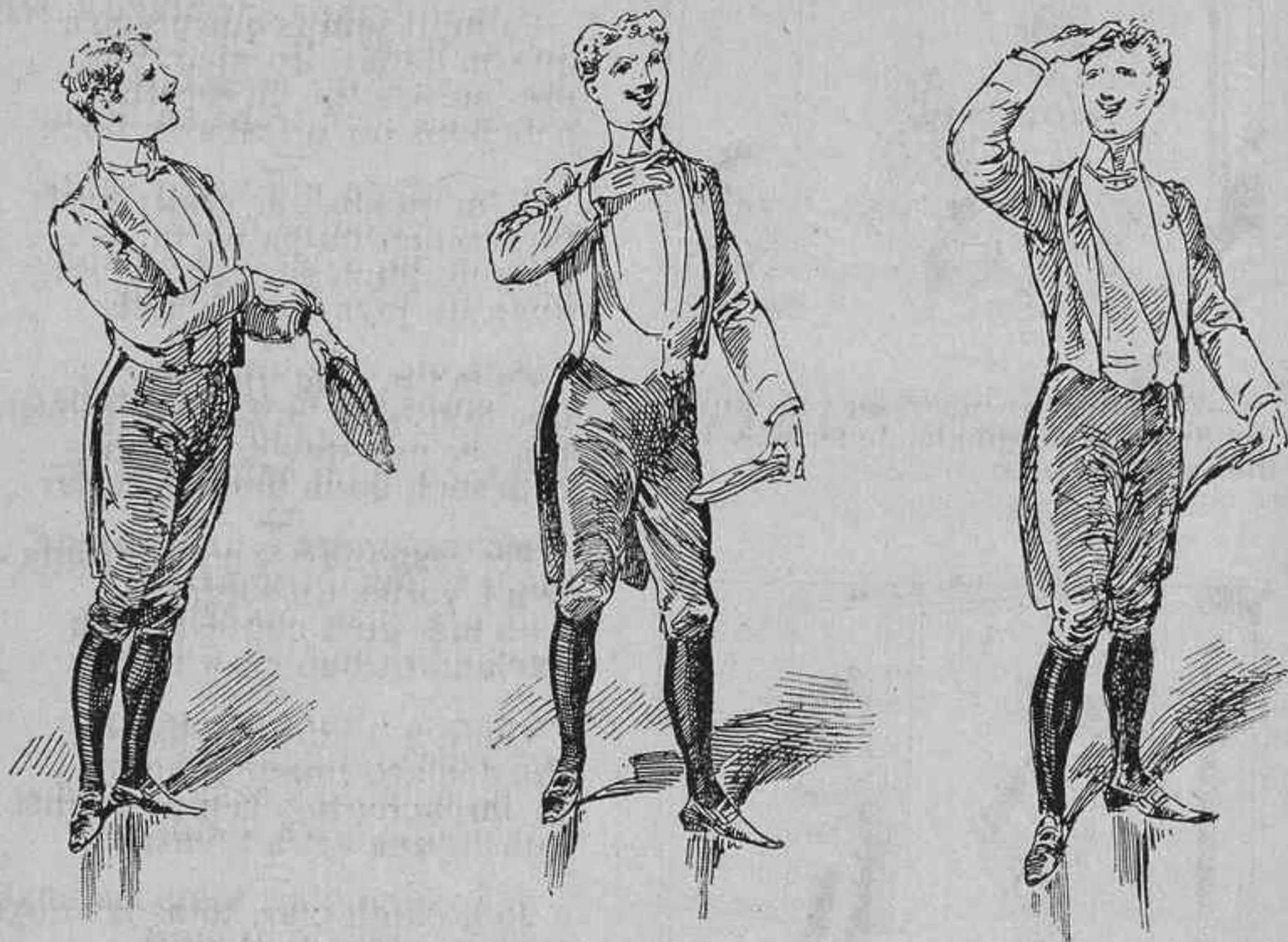

—¡Patatum!

Donde las dan... no m' hi acosto.
Antes no te cases... mira de no tenir sogra.
Quien espera... senyal que no va depressa.
Quien bien te quiera... no abonará que 't casis.
Quien hace un cesto... no hi ha dupte, es cisteller.
A grandes males... grans gastos.

J. PUJADAS TRUCH.

CÓDICH DE LA CRÈME (per Ll. Labarta).

I—Estirarse 'ls punys. II—Arreglarse la corbata. III—Amoixarse 'ls cabells.

UNA JUGUESCA

Parlavam de velocitats. Cadascú hi deya la séva. Uns ponderavan la rapidés del ferrocarril, altres citavan la del aucell; fins hi va haver qui va retreure la electricitat y las balas de canó Krupp. Hi ha que dir, en honor de la veritat, que ningú va atrevir-se a aludir, ni remotament, als correus espanyols.

No sé cóm, la discussió va entaularse directament entre en Puig y en Vidal, los *oradors* mes apassionats de la colla. Ja no 's tractava de vapors ni locomotoras: la polémica s' havia concretat a dos termes justos y precisos.

¿Qué corra més? ¿Lo caball ó 'l velocipedo?

En Puig defensava 'l primer: en Vidal abogava pèl segón.

—Si 'l caball es bo y está ben educat—deya en Puig—passará al davant de tots los velocipedos del món.

—Si 'l camí es plá y la máquina es de construcció perfecta—replicava en Vidal—lo velocipedo 's riurá de tota la caballería de la terra.

—¿Qué t' hi jugas que no?

—¿Qué t' hi jugas que sí?

—Lo que tú vulgas.

—¿Un dinar per tots a can Justin?

—Está dit: accepto la juguesca.

—La aposta queda plantejada d' aquesta manera: tú portarás un caball, al teu gust.

—Y tú un velocipedo dels millors que trobis.

—Donarém la senyal.... una palmada....

CÓDICH DE LA CRÈME (per Ll. Labarta)

IV—Ajustarse 'l frach.

V—Estarrufarse 'l bigoti.

VI—Calarse 'l monocle...
y á fer patir donas!

—Y 'l que primer arribi á un lloch determinat, aquell haurá guanyat la juguesca.

—Llestos: no 'n parlém més.

L'endemá vam reunirnos tots los de la colla al peu del monument á Colón.

En Puig portava un caball de bona estampa y camas lleugeras.

En Vidal s' havia fet conduhir al lloch de la cita un velocípedo procedent d' una de las més acreditadas fábricas.

—Vam quedar—digué en Puig adelantantse—en que guanyará qui primer arribi á... ¿ahónt vols?

—Al plá de Palacio—respongué en Vidal:—me sembla que ab aquest trajecte ja n' hi ha lo suficient.

—Conformes. Posa 'l velocípedo arrambat á aquest arbre, al costat del caball.

—¿Te sembla si están en la mateixa línea?

—Si. Ara, que Jongui la senyal algú d' aquests. A la una, á las dugas....

—¡A las tres!

En Puig, sense montar á caball, pega latigasso á la bestia y li fa empendre una carrera desenfrenada.

Inmediatament agafa á n' en Vidal per las solapas y li impideix enflarse al velocípedo.

—¡Y ara!—crida aquest:—¿qué fas?

—Mantenirte dintre de las condiciones de la juguesca. Pega al velocípedo, si vols; pero no hi pujis.

—¿Pero cóm vols que....

—Deixat de tonterias: vam apostar sobre si 'l caball anava més depressa que 'l velocípedo. Lo caball ja es al plá de Palacio: lo teu velocípedo encare es aquí.

—¡Si no m' hi has deixat pujar!

—¿Que hi pujat á caball jo, per ventura?

Rendit á la evidencia, en Vidal va confessarse vensut. Lo caball corra més que 'l velocípedo.

La máquina necessita que la moguin: l' animal ab una xurriacada 'n té prou.

A. MARCH.

EN LAS MANIOBRAS (per M. G. Simancas)

¡Quín tip de tocar llamada!
¡Quín tip de aná amunt y avall!
¡Quín tip d' espera 'ls queviures!
¡Quín tip de patir de fam!

HUMORADA

Un professor explica *Historia natural*, y entre moltas otras cosas diu que 'ls llargandaixos son verts.

Un deixeble ab gran rapidés:

—¿Y no maduran may?

G. HOMAR.

NYONYA ESTIVAL.—(per Gomez Soler)

PENSAMENTS

—Tú cantas y fumas puro
y la teva muller plora?
¡Quina cosa més extranya!
—Cap mica; s'ha mort la sogra.

—
Si vols fer riure á la gent
deixat, home, de fe 'l plaga;
rellisca en mitj de un carrer
cau, y trenca't una cama.

—
¿Perqué brandan las campanas
y cantan los capelláns,
quan s'acosta una tempesta?
—Perque encare hi ha ignorants.

JOAN VILASECA.

No 'us adormiu, noyas macas
en los jardinets florits:
no 'us adormiu, noyas macas,
que al istiu corren mosquits.

LA SOGRA

Àlsat Llätzer.

(A mon benvolgut amich N' Anton de Ferrater)

Francament, no 'm sé explicar
perqué 'ls del art de la ploma
quant volen riure y fer broma
à la sogra ho fan pagar.

¿Qué 'ls fá la sogra?... ¿Qué 'ls fá
per sé escarnida sens' treva?...
¿No 's mereix, com filla d' Eva,
ser tractada ab més amor?...
Quan ne parlan ab rencor
à mi la sanch se 'm subleva.

L' un li diu serp verinosa
dels Adáns casats de poch;
l' altre, qu' ella encén lo foch
de la discordia espantosa.
L' altre diu que li fá nosa
perque sempre crida y gruny;
l' altre la desitja lluny;
l' altre la voldria morta;
y tots li tanca la porta
y hasta algún li ensenya 'l puny.

¡Pobra sogra!... ¡Si 's pensés
qu' ha tingut quinz' anys hermosos
y 's tenian per ditxosos
los que hi parlavan no més!...
¡Ah!... Si una sogra pogués
retorná á sa primavera,
quant li anessin al darrera
parlantli ab salameria...
crech... que 'ls esgarraparia!...
¡Llavors si que fora feral!...

Oh, y que 'ls fora merescut
perque sens' gota de pena
ab los cants de la sirena
enganyan la joventut.
¿Hi ha més negra ingratitut
que las dels homes del dia?...

Fingeixen idolatria
à la dona que 'ls agrada;
s' hi casan; y un cop casada
ja may més veu l' alegria.
Ab una lluna de mel
la enlluhernan, sols ab una;
y ay pobreta!... aquella lluna
quantas n' amaga de fell!...
Ella 's pensa trobá un cel
ab l' homenot que l' halaga,
mes quan la lluna s' apaga
surt ja l' altra ab quart creixent...
venen fills... y ab aquell vent
la de mel fuig... y s' amaga.

Y que fuig... per no tornar;
perqué ab los tevers d' esposa
y de mare carinyosa
ni ab un cove 's pot cercar.
Hi ha malalts?... Au!... A vetllar
y per xó... cuyna... apedassa...

TULIAN

als vermells de la mostassa
pósa'hi llar.... ves á fe 'l llit....
cús pels grans.... cria al petit....
renta.... planxa.... ¿aixó no es massa?

Y en pago de tot aixó
—y sort gran té la que ho logra—
creixen los fills.... y ja es sogra!
qu' es un títul.... de mistó.
Y apal.... Ja som á 'n alló
de que la troban avara,
rondinayre, esquerpa, rara,
serpent d' aquell paradís....
y me la treuhen del pis
sens' recordar que 'ls es mare.

Sens' recordar qu' ha donat
á un del dos sanch de sas venas,
y qu' ha envellit.... ab las penas
que per pujarlo ha passat.
Ni li respectan l' edat,
perqué la nora ó be 'l gendre
no volguent sa rahó entendre
res del que diu los fa moure,
fent.... com si sentissen ploure
ó si crides ous á vendre.

Sens' respectar sa experiencia
no fan may lo qu' ella diu;
en tot hi veuhen motiu
per' apurar sa paciència.
Se 'n burlan sense consciència,
no l' escoltan, ni 'n fan cás;
si ella diu sis, ells fan ás,
y ab tot y tornarla calva
volen que sigui.... una malva!....
¡Vaya uns beneyts del cabás!....

Las noyas principalment
son las que més la critican
y que més la mortifican
poch després del casament.

Adversió contraproduhent!
perqué 'l mantenir l' error
que una sogra causi horror
cau després sobre 'l que crida:
¡Ay del escolá qu' oblida
qu' ab lo temps será rector!....

Y aixís la noya.... ¿Qué logra?....
Rés en benefici d' ella:
Puig creixerá.... 's farà vella....
será mare.... y será sogra!....
Aixís sa ditxa mal-logra;
pedras tira al seu terrat:
Creyeume es un disbarat
lo parlar mal d' un subjecte
qu' ha de mereixe 'l respecte
de tota l' Humanitat.

¡Visca la sogra!.... Un ximplet
será aquell que callat resti
y ab un ¡visca! no contesti
á la indicació qu' he fet.
Mes.... ¿Qué veig?.... Me fá l' ullet
y 's posa tota cofoya
tocant lo colze á la noya
una senyora d' allí?....
¡Dispensil.... No fá per mi....
per més qu' ella es una joya.

No fá per mi; y si 'l desitj
té de sabé 'l que s' hi oposa,
li diré que tinch.... esposa
y *ainda mais* set fills.... y mitj.
Ma casa es.... un regositj.
Ab deu anys que soch esclau
he gosat sempre una pau
tranquila.... dolsa.... octaviana....
Ah!.... Ma sogra es.... á l' Habana
y m' envia.... molt cacau.

RAMÓN SURIYNACH BAELL.

LA TARDOR.—(Quadro al oli per N. Raurich.)

Laurador.

Cassador.

LLENGUATJE «FI DE SIGLE»

(PETIT VOCABULARI MUNICIPAL)

- Arcalde.**—Una persona que fent lo serio ja 's pensa que ho ha fet tot.
Bandera.—Un drapot que *val* deu rais.
Centenari.—Una *mina*.
Consums.—Un biberon que passa de boca en boca.
Comptes.—Geroglífichs numéricchs que ningú arriba á entendre may.
Corrida de toros.—Espectacle bárbaro... subvencionat ab 4,000 duros.
Delegacions.—Cárrechs gratuïts, que tothom té interès en desempenyar.
Desgavell.—Resultat de la gestió municipal.
Dignitat.—Aguantarse en la Casa gran, fins que á un lo treuhen á clatelladas.
Eleccions.—Comedia que cada vegada que 's representa es rebuda ab xiulets.
Eloqüencia.—Enrahonar sense cap ni peus, ab l'únic propòsit de fer veure lo blanch, negre.
Expedient.—Un ganivet que no talla.
Fieras.—Quatre gallinas y un parell de conills.
Guardia municipal.—Un home qu'escombra'l pis dels regidors, acompanya 'ls seus fills á estudi y fuma cigarrets sobre l'acera.
Honradés.—Materia completament desconeguda.
Informació.—Arma que apunta, apunta... pero que no dispara may.
Matadero.—Lloch ahont s'hi matan bous, béns... y reputacions.
Mercat.—Centro alimentici de contribuyents... y concejals.
Opinió pública.—Un crit que fa riure.
Parch.—Regalo que 'l govern ens va fer, que amenassa portarnos á la ruina.
Primas.—Senyoras molt conegudas entre certs regidors.
Regidor.—Un individuo que veyent que 'ls seus interessos no marxan be, 's posa á administrar los dels altres.
Tarugo.—Llot que hi ha en lo fons de molts acorts.
Vergonya.—Article qu'escasseja bastant.

MATÍAS BONAFÉ.

UN ESPANTADOR QUE NO ESPANTAVA

(per M. Moliné).

Tant poch cas ne feyan los aucellots, que se li menjavan lo grà del camp municipal, sota d' ell mateix.

EPIGRAMAS

Escolti, senyor Pinilla,
vosté que tot ho segueix,
voldrà dirme si coneix
El Barbero de Sevilla?

Mes en Pinilla que vol
no tenir conversa en vá,
mal humorat contestá
—No senyor: m' afayto sol.

No estava ab la dona en Porta
quan aquesta 's va morir,
y ell al punt vá decidir
ferla retratar boy morta.

—Es cosa que ha d' extranyar—
digueren los que allí estaban—
Sent viva ella no lligavan
y ara la vol retratar.

Mes en Porta á tals cansóns
contestá aquesta paraula:
—Vull lograr tenirla á taula
sense que tinguem rahons.

Lo poeta Pere Guiu
no sab llegir lo qu' escriu,
y no falta qui afegeix
qu' escriu sols lo que llegeix.

INDALECI CUCARACHA.

—Quan me donará 'ls dinés
—Quins dinés?
—Los de aquell compte.
—Deixim y vagise'n prompte
que aquí hi va morí un inglés.

C. BARRERA Y CARGOL.

L' avaro D. Bartomeu
á un pobre un céntim va dar.
—Déu li pagui aquest li feu,
y aquell li va replicar:
—Ara no us lo malgasteu!

J. FOLL.

Un día un burot digué:
—Que porta aquest cotxe noy?
Y 'l cotxero respongué:
—Sabis com vos á Sant Boy.

CASELAVI.

REY DE ARMAS (Dibuix à la ploma per E. Soler de las Casas).

VIATGE DE RECREO

Las nou y cinquanta sis minuts... Falta mitja hora... ja tinch lo bitllet... compraré diaris, y podré passar lo temps llegint... ¿Si comprés un vano també?... Vinga... ¡fá tanta calor!

Bueno: 'm fico aquí en aquest vagó de tercera: la gabia dels millonaris... ¡es més gran que 'ls de primera! Com no hi ha ningú encare, podré triar un recó... aquí mateix: que encare que hi toca 'l sol, passant per la claraboya del *anden*, es no mes que la mitja horeta qu' estarem aquí parats: com qu' aixís que arrenca ja gira, tindrè fresca... Bó: ja 'n pujan d' altres... ¡Ay, ay, qué gent...! Ja hi caich: si demá es la Mare de Deu d' Agost... festa major de mitj Catalunya...

¡Quin convoy de farcells y criaturas!... ¡Qué diuhen que tot es ple!... Fem lo desentés, potser passarán de llarch... Ca, ca, venen dret aquí... ¡Jesús, Maria, Josoph! y no sols pujan dintre aquest vagó, sino dintre la mateixa partió meva!

ANDRÓMEDA
(Quadro al oli per T. Cannocia.)

—Fará 'l favor, si es servit, em diu una dona grossa y nana, rodona com una pilota, que duya unsach d' indiana gran, baldé, que semblava que hi hagués á sota un temporal de carn, ab aquell seguit d' onadas;—fará 'l favor, si es servit:—y m' allargá una criatureta, com de dos anys, que al veures als meus brassos se va posar á saltironar contenta, donantme cops, ab la ma plana, á la calvicie; tot rihent d' una manera bastant clara, per l' edat que tenia.—¡Meló, mama, meló!

Ne varen pujar set, l' un darrera de l' altre; set, que á iahó de tres farcells per barba, feyan... vint y un farcells. Tothom se va anar colcant... Jo, tossut com sempre, encare que 'l sol me tocava, seyent al meu reconet... la criatura seguia als meus brassos... sa mare me la va deixar dihent, tot fentli festas:

—T' agrada molt anar ab aquest senyor?... tú mateixa, tú mateixa, si no vols venir ab la mama.

Jo que de bona gana li hauria tornada, l' estava aguantant per condescendencia.

Va anar creixent lo brugit; ne van pujar dos mes; que no portavan farcells, pero anavan ab escopeta y 'l corresponent sarró penjat al coll... calsons... etc... tot lo dibuix de cassador; pero, francament; m' haurian fet mes por ab una forquilla als dits que ab l' arma que portavan, si hagués sigut perdiu.

Ja va ser ple tot lo vagó, fins á 40 *asnos*, que deya 'l rótul dels capsals.

¡Quin bellugueig! L' un s' aixeca á posar be 'ls farcells; l' altre 's treu l' americana; tothom se venta; al menos se senten set ó vuyt criaturas que ploran; ¡quin xarrar sens parar may! Alló era una *pajarrera*! Semblava talment, ab aquell moviment continuo, una gabia de micos ensinestrats; se veyan bellugar caps de totas menas: de

rossos, de negres, de blanchs y d'altres com lo meu: de color de mitjas de pagés. Noyas que anavan claras... de roba, ab llassets penjant per tot: ne vaig veure unas, sobre tot, que semblavan unas palmas guarnidas, vestits blanchs, vestits grochs, vestits blaus; en fi alló era una capsa de colors grossa.

Al poch rato toca la campana: fa tres ó quatre estornuts la máquina

y xiula: se senyan dos ó tres, de quaranta del vagó... sotregeda, y com un xicot quan li compran un xiulet á la fira, fuig de casa content per ensenyarlo als xicots del carrer amichs seus, lo mateix fa la máquina nostra: al sortir del *anden* contenta xiula passant orgullosa per entre aquell embull de cotxes y máquinas que 's troban al sortir de la estació.

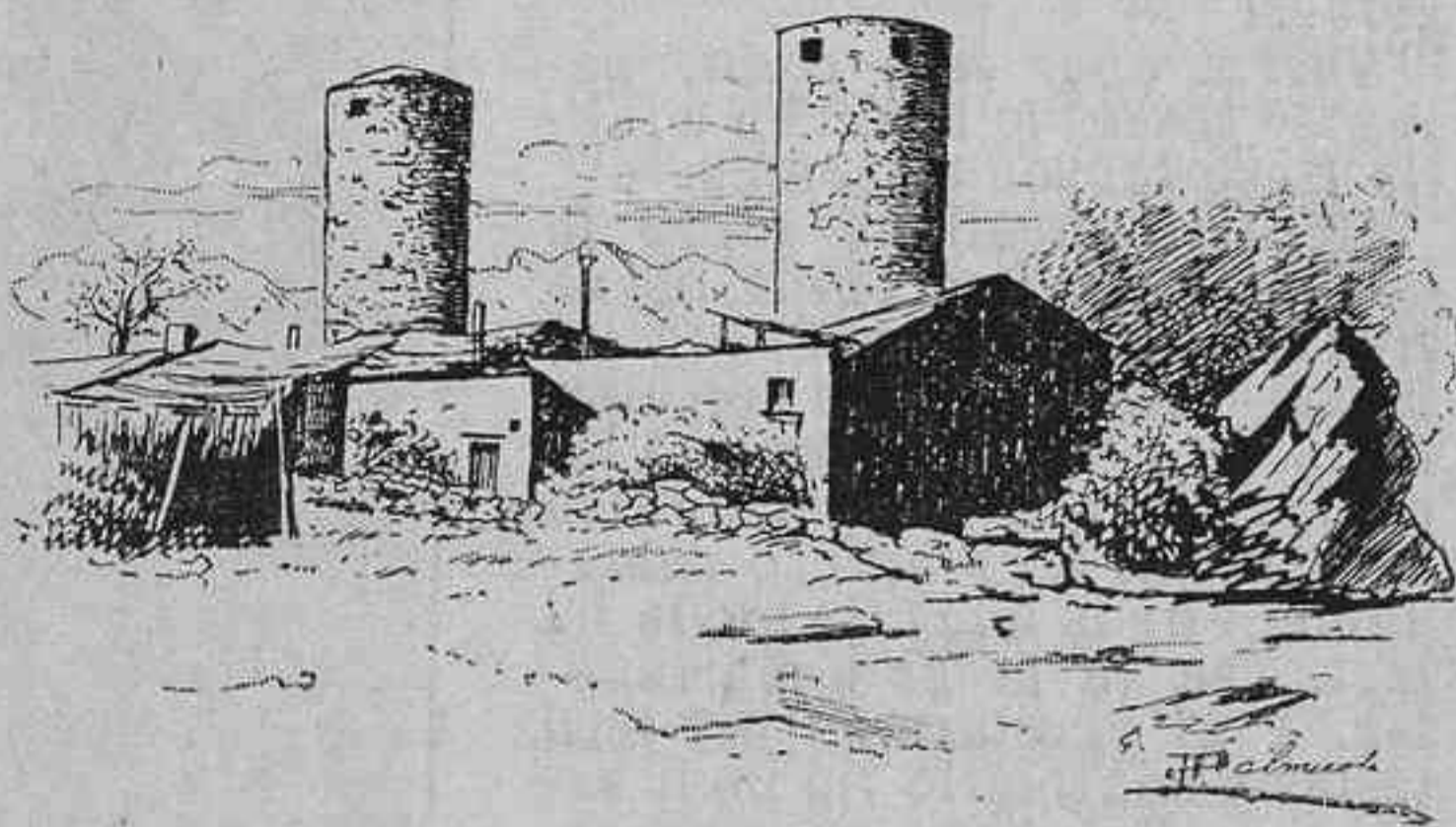
No feya pas deu minuts que caminavam, lo tren ja havia girat y jo estava á la sombra, quan la dona grossa me diu que se sentia ascós, que tenia por de marejarse... en fi, que la deixés passar á la finestra; allá ahont jo havia pres lo sol tan rato, pel goig de disfru'ar després de la frescal ¿Qué havia de fer.....? li vaig deixar passar. Al canbiarse de puesto, no sé com, me va ter caure 'l barrret de palla y seyenthi al damunt me 'l va posar més pla qu' un ventall ¡deixeuvos d'aquells *pernils*!

La nena que duya jo, estava quieta y ab lo trontoll del tren se va dormir. — Ay — me va dir sa mare—jo ja li pendria, pero... si la re-

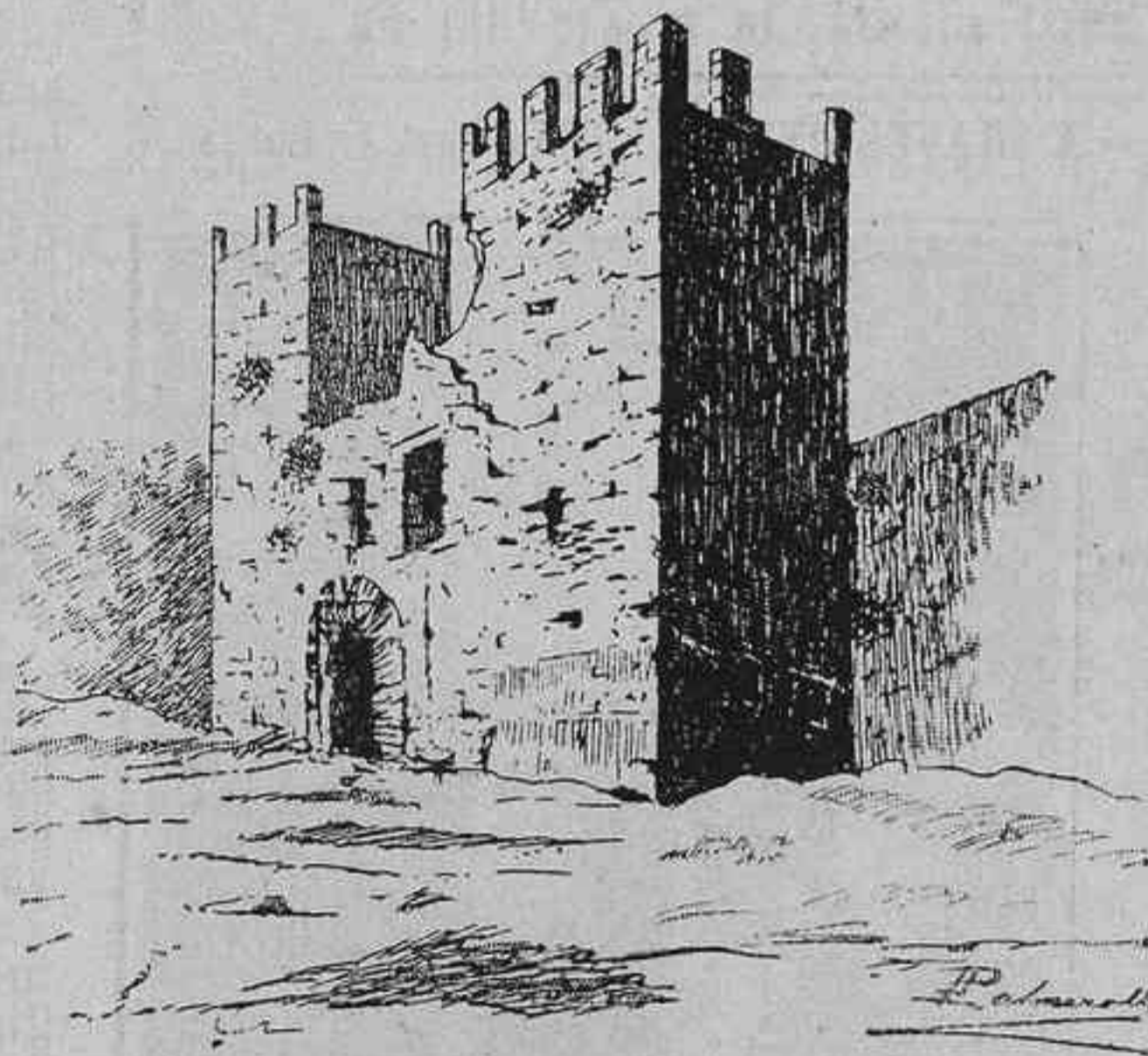
meném se despertará, pobreta. Los altres del vagó havian anat fent grupos: qui parlava de la cullita, qui deya mal govern.

Al demanarme per mudar de puesto la *dona grossa*, me vaig quedar entre ella y una mossa, de vuyt ó nou anys, filla seva també, que estava menjant pa sucat ab figas, tota bruta y enllafarnada. Sa mare al canbiar de puesto devia trobarse tant bé allí recolzada, que va dormir-se, deixant-se anar damunt meu, ¡y era de libras!

MALLORCA PINTORESCA (per J. Palmerola)

Molí d'en Xalach.—(Palma)

Porta del Moll.—(Alcudia)

Jo prou havia comprat diaris per llegir y un vano per ventarme, pero 'm faltavan mans.

Hi va haver un rato de quietut; la noya del pa sucat ab figas s' havia dormit també y tenia la seva ma á la butxaca de la meva americana y á la ma un tros de pa sucat, figas y tot, ¡que vos dich que 'm va posar galdós!

Várem anar fent camí, parantse sovint lo tren: en aquella *línea* tot son estacions.

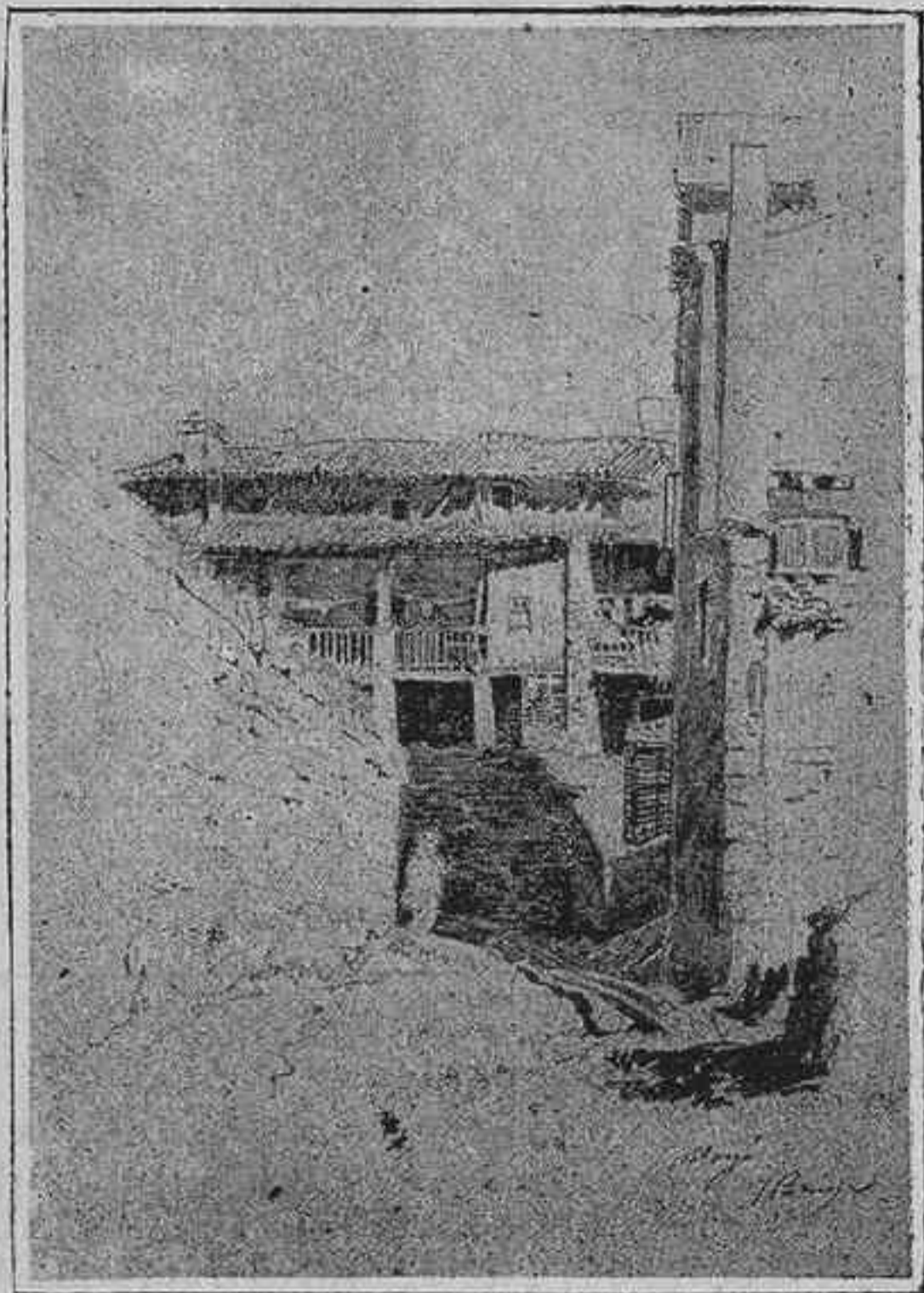
Mentres meditava sobre lo que m' estava succehint, me va treure del ensopiment de las mevas cabórias, una escalfor freda, que 'm vaig sentir á las camas... ¡Aquell angel de Deu feya *pi pi!* Me l' aixeco sobtadament de la falda: ja havia fet tart... se va posar á marranejar, y al acostarme'l per ferli festas y consolarlo (jo no li sabia 'l mal vici) me va esgarrapar de mala manera. Als plors de la criatura, se despertá sa mare; y al péndrela pera donarli mamá, la mossa del pa

À TRAVÈS DE CATALUNYA (per J. Pahissa).

Un carrer de la Garriga.

À TRAVÈS DE CATALUNYA (per J. Pahissa).

Un recó de Moya.

sucats se va mitj despertar y badallant y estirant los braços, se va tornar á posar be; pero allavors estirada de cap á la meva falda. La *dona grossa* comensá á butxaquejarse la pitrera y, fillets de Deu, ¡me vaig quedar parat! ¡si no m' aparto rébol!... Vaja, jo trobo que certs bultos s' haurian de facturar!

Al petit ja li havia passat la rabiola y tot mamant m' anava donant cops de peu á las calsas, que ab l' humitat que encare hi havia del *pi pi*, me va deixar que feya goig.

Arribém á l' estació de... La mossa va tenir ganas... de alguna cosa. Sa mare la va tenir de baixar del tren, quedantme jo aguantant altre cop la criatura, que riallera no 's cansava de dirme:—Papa, papa...

Tanca un mosso la portella, y mare y filla surtint de etc... busca que busca, no encertant lo vagó: xiula 'l tren, torna á arrencar, quedantse ellas dugas en terra y jo dintre, ab aquella criatura, que no para-

va de dirme:—Papa, papa. Tothom treya 'l cap per la finestra; ellas de lluny signavan, no sé qué, y 'l tren anava fent camí. Tothom me va plányer; pero jo vaig carregar ab la criatura.

A l' estació immediata havia de baixar jo, per anar després mitja hora en tartana fins á... ahont tenia de trobar la meva dona. Vaig pensar: á la estació la deixarás y que s' arreglin; pero fillets de Deu: la dona, ab lo desitj d' obsequiar-me, va baixar fins á la estació aquell dia, y gelosa com es, y sentint la criatura ab lo seu papa, papa, no hi va haver poch desori! Se va creure que m' havia sobtat al venir per casualitat á l' estació: jo prou m' esforsava explicant lo succehit; pero ella, tossuda que tossuda.

Jo la volia deixar al jefe de l' estació la criatura; pero sentint las rahons que tenia ab la dona, de cap manera: va dir que ell no volia ficarse en enredos de familia... Telégrafo per aquí, telégrafo per allá... Fins que al cap de mitja hora de rahons, va arribar un tren de carga, que haviam deixat endarrera, y en ell van arribar la dona grossa y sa filla, dintre d'un vago dels que serveixen pera portar locinos.

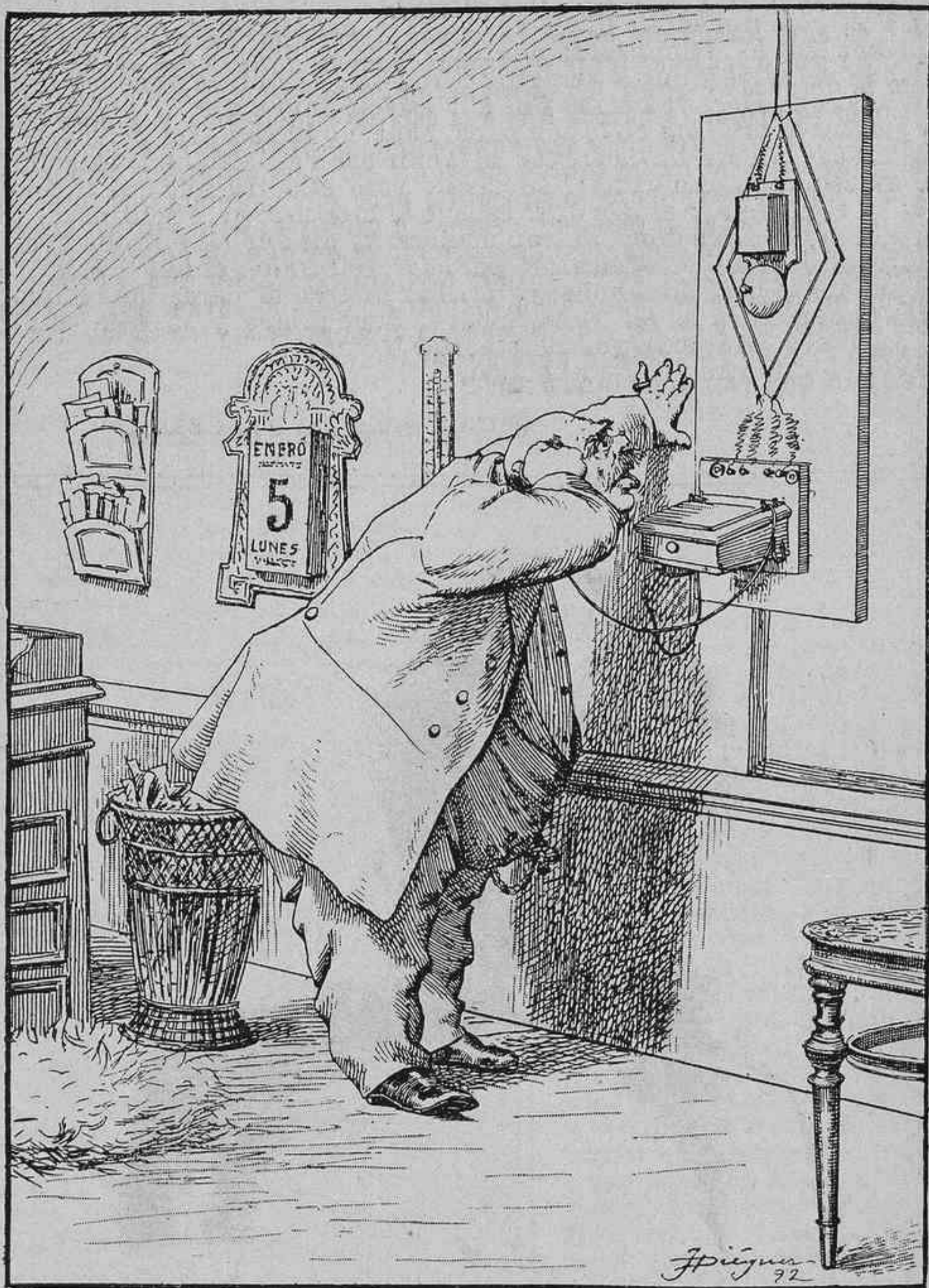
Diuen que van anar tant á gust.

VÍCTOR BROSSA Y SANGERMÁN.

Estudi á la ploma (per Joan Llimona)

ANÉCDOTA BUROCRÁTICA (per Dieguez)

Sona 'l timbre del teléfono: l' oficial primer hi acut. Es lo ministre que pregunta:

—¿Y el expediente que le recomendé?

L' oficial, que no se 'n havia recordat mes, sense fixarse en que 'l teléfono tot ho arreplega, diu:

—¿Qué le responderé á este tío?

Y 'l tío ministre replica:

—Muy sencillo: que me presente en el acto la dimisión y yo se la admito por teléfono.

CAPRITXOS

A n' en Lluch deya 'l confés:
 —No t' deixis de penedir,
 Perque, després de morir,
 Cendra serás y res més.—

Y éll l'hi respongué ab veu tendra:
 —Aixó no m' estranya, pare;
 ¿Cendra, heu dit? ¡Si ja ho sóch ara!
 —¿Per qué?

—Perque m' dich Lluch Cendra.

En Pi s' casá ab la Pepa Olla,
 Y apenas fou dat lo sí,
 Volentlo, la séva molla
 L' hi digué:—Vina, tú *Pi*.

En Cervantes, que ingeni gran tenia,
 De fam, de fret y de dolor moria..

Y en Pau, que á Cuba també té un ingeni,
 No hi há calaix que d' unsas no l' ompleni.

L' ingeni, si no t' vols morir de gana.
No'l tinguis may al cap, tenlo á l' Habana.

JOAN TOMÁS SALVANY

ARTISTA ESPANYOLA.

LA OTERO, célebre ballarina qu' está
 fent furor á Viena.

INVITACIÓ

*Epistola al méu amich
 Joseph Crostis y Aymerich.*

Estimat amich Pep Crostis:
 Lo día ll es San Martí;
 ab aixó si vols veni
 ja ho sabs... ¡ni may que t' acostis!
 Si acceptas lo meu envit,
 acudiré á l' estació
 a rébret ab un faetó...
 que té un fusell consentit.

Mes si't vingués á remá,
 per haverhi inconvenient,
 ne tindria un sentiment...
 pro no podria plorá.

Per minestra ni 'ls reys pers s
 estarán tan regalats,
 perque mataré dos gats
 qu' al menos farán deu tersas.

No tindrás de dormi en jás,
 pues, siga gran ó petit,
 ja sabs que á casa hi ha un llit
 que' m van robá 'l matalas

Lo programa de las festas
 s' está imprimint; ab aixó
 te 'n vaig á dá una racció...
 per veure si t' indigestas.

Cornetas cada matí
 carre amunt y carré avall,
 perque 'ls que vinguin del ball
 puguin mes de gust dormi.

DIUMENJE DE RAMS (per *Miró*).

Oh nen qu' en lo comens de ta existencia
per la palma demostras tant deliri,
procura que la palma de ignocencia
no se 't torni ab lo temps la del martiri!

Si acás véns y 't mortificas,
obra un xich la finestreta
los hi abocas la... tasseta
y 'ls dius:—¡no estich per musicas!

Gran ofici á tota orquesta
y després lo gran sermó...
si lo gran predicadó
no s' escanya en tan gran festa.

Dalt de cucanyas molt altas
hi penjarán dugas ocas.
Si t' hi enfilas y las tocas
son tevas... pro están malaltas.

Molts xicotets voldrán ferho
y relliscarán de l' asta,
cayent com cau en Sagasta
quan s' enfila al candelero.

Encare que siguis gran,
si de jugar tens atachs,
podrás caminá ab uns sachs,
crech qu' hi donan... no sé quánt.

Hi haurán neulers pels carrers,
y si ab un d' ells vols jugá
perderás, se 't rifará
y 't carregará 'ls neulers.

Veurás, per més que t' espantis,
corredissas de xiquetas,
que per guanyar deu pessetas
fins se deixan trencá 'ls cantis.

Per diverti á la quitxalla
no hi faltarán caballets
que fan guanyar mols ralets
y no menian grá ni palla.

Al cafe ¡prou qu' ho haurás vist!
dos nanos, un blanch y un negre,
qu' un entra á veurels alegre
y casi sempre 'n surt trist.

Al Museu d' antigüetats
hi veurás mil maravellas:
ferros y espadenyas vellas,
xavots, draps, vidres trencats....

Per guanya honors y diners
vindrán velocipedistas
que correrán com carlistas
quan buscan vots pels carrers.

Si vols ballá uns rigodóns
ja 't se una noya pitera,
pro ¡vigila! qu' al darrera
sempre hi dú dos polissóns.

¡Y 'l castell! Porta aygua-naf
sí 'l soroll te fá mareig,
pues hi haurá tal tiroteig
que semblará 'l de Calaf.

Firas, xarangas, orquestas,
dramas, sarsuelas, vetlladas,
salvas, tracas y tronadas
¡Aixis no ho serán las festas!

En fi: serán cosa bona,
perque tothom hi treballa;
y si hi hagués l' ou com balla
fora igual que á Barcelona.

Y per si acás t' incomodo
ab mon llenguatge importú,
has de saber que sens tú...
ho farem del mateix modo.

Ves á contarho á ta tia,
y si á la festa major
no 't deixés venir... ¡millor!
Ton amich

M. BADIA

Apunte pera un quadro. (Dibuix à la ploma per B. Galofre).

PENSAMENTS GASTRONÓMICHS (?)

Al ví no s'hi ha de tirar aygua may. D'aixó ja se'n ha cuydat lo taberner.

No extranyis que ta futura sogra al convidarte á dinar t' obsequihi espléndidament. Quant un está en capella, se li dóna tot lo que vol.

La indigestió que tens avuy, no es precisament de lo que vas menjar ahir. Hi ha plats que fan sentir lo seu efecte al cap de senmanas y mesos. La poma que va menjar-se Eva fa una pila de mils anys, encare no l'hem pahida.

¿Pot un atiparse d' arrós sense menjarne gens? Si. Acceptant lo con- vit d' un company... y abstenintse de probar l' arrós.

Los pensaments que neixen al calor del xampany, moren al calor dels matalassos.

Pera judicar del benestar d' un home, no basta veure la sèva taula ben provehida: es necessari veure també la llibreta d' apuntacions dels seus provehidors.

Los cantants que més prodigan los galls, son los que menos poden menjarne.

Nó, no has d' obrir molt l' ull si vas á menjar al restaurants: al con- trari, convé que 'ls tanquis herméticament.

May havia estat tan adelantat com ara l' art de preparar los aliments. En tot s'hi descubreixen principis nutritius; de tot se'n fan sustancias alimenticias. Fins ni ha qui s' alimenta... de gorras.

FANTÁSTICH.

CURIOSITAT ARTÍSTICA

Dibuix del célebre MARIANO FORTUNY, quan era encara noy, ans de partir á Roma.

METODO BROWN - SEQUARD

Academia de Ciencias Lucrativas de Mussol-bourg.

SESSIÓ INAUGURAL.

En cómodas butacas que roig vellut tapissa
los sabis y eminencias ab ordre 's van seyent,
y omplerta ja la sala d'il-lustre concurrencia,
al honorífich soli d'aquella presidencia
s'assenta 'l President.

La campaneta anuncia, sonora y argentina,
qu'ab la deguda pompa comensa la funció.
Los sabis s'encarcaran, las llenguas enmudeixen,
s'amagan las xisteras, las calvas apareixen
y s'obra la sessió.

Llegeix lo Secretari l'hipnótica Memoria:
resum de cassos vistos, discursos pronuncials,
dictámens acadèmichs, ingressos de nous socis,
detalls de tota mena y 'l quadro de negocis
dels últims anys passats.

Termina la lectura. Los sabis estussegan
y'ls caps pelats bellugan ab ayre magistral.
Y en tant á la tribuna n'hi puja un ab cuydado,
se moca, se beu luego un vas d'aygua ab bolado,
s'aixuga molt formal,
se cala las ulleras, escup y s'adelanta
desplega 'ls mústichs llabis en agri-dols somris,
del fons de la butxaca se treu unas quartillas,
cargola son bigoti, amoixa sas patillas,
saluda y diu aixis:

DISCURS DE MR. CRAPOUSSIN.

(Observació n.º 5069)

Fulla clínica en redolins.

Pep Pastera y Desenganys,
vell de vuytanta nou anys,
barba blanca, cap pelat,
impedit, desdentegat,
boig, afonich, sórt y cego.
—(Sis d'Abril)—Me n'encarrego.

(Dia set).—Una injecció
de such espès de moltó.
Efecte: instantáneament
recobra l'enteniment.

Dos punxadas.—(Dia deu)
Recobra de pet la veu.

Xeringantlo mes sovint
torna á veurehi.—(Dia vint).

Per no darli tanta pena
se l'injecta per l'esquena
al damunt de las costellas.
Fuig l'embús de las orelas.

A las trenta cinch sessions
ja 's troba bé del talons.

UNA CORREDORA (per F. Fló)

— ¡N' hi ha fins per perdre la calma!
Horas y horas passejant,
per tots cantons rebuscant
y... nada, no passa un alma.

REFLEXIÓ (per Ezabir).

—¿Qué 'm donará avuy per entrant
la majordona?

De Paris rebo de nou
fluit concentrat de bou.
L'home pot ficarse al llit
y hasta s'alsa cada nit.

(Tres de Juny). — Avuy l'hi he fe
l'injecció cent vint y set.
Com si fós obra del Cel,
se li torna negre 'l pèl.

Segueix la cosa avansant
y 'l cap se li va poblant.

(Sis d'Agost). — Cura trescents.
L'hi surten de nou las dents.

Tot sol ja vestir-se pot
y se li belluga tot.

(Setze d'Agost). — Ab paciència
tornará á l'adolescencia.

(Setembre). — Avuy, dia tres,
subcutàneament ha prés
l'extracte pur de cobaya.
L'efecte es cosa molt caya
qu'acredita 'l tractament:
lo vell se'm torna ignocent.

(Dia dotze). — ¡Sembla mentida!
L'hi he tingut de buscar dida.

(Dia trenta). — Sessió final.
Desgracia horrible y fatal.
Pep Pastera y Desenganys,
vell de vuytanta nou anys,
que á copia de linfa pura
se'ns torná una criatura,
á la tres mil injecció
s'ha mort del sarampió.

Ab constancia, jo us prometo
convertir un vell en feto.
Jo per pór de trabucarlo
no m'he atrevit á portarlo,
que'l tinch des que vá mori
posat en esprit de vi,
y aquell que no ho vulga creure,
al meu pis ho podrà veure.

* * *

Academia y Presidencia
qu'ab tanta benevolencia
mon discurs heu acullit,
jo us saludo á tots.

He dit.

Grans picaments de mans, murmulls d'aplauso
ressonan per l'espai.
Se belluga tothom y alguns abrassan
al orador suhat.

Proposa'l President que s'imprimeixi
una obra tant capdal,
y aproba l'Academia una tirada
de cent mil exemplars.

Y s'alsa la sessió.—Passan los sócis
de dos en dos ab molta serietat
al Museo Megalo-antropológich,
hont tindrà lloch l'indispensable fart.

(Traduhit de *Las garrofas hipocráticas.*)

FOLLET.

LOS INÚTILS (per M. Moliné).

Completament inútils, en rigor, no 's pot dir que ho sigan: lo cos de municipals es un cos que vesteix molt.

ACUDIT.

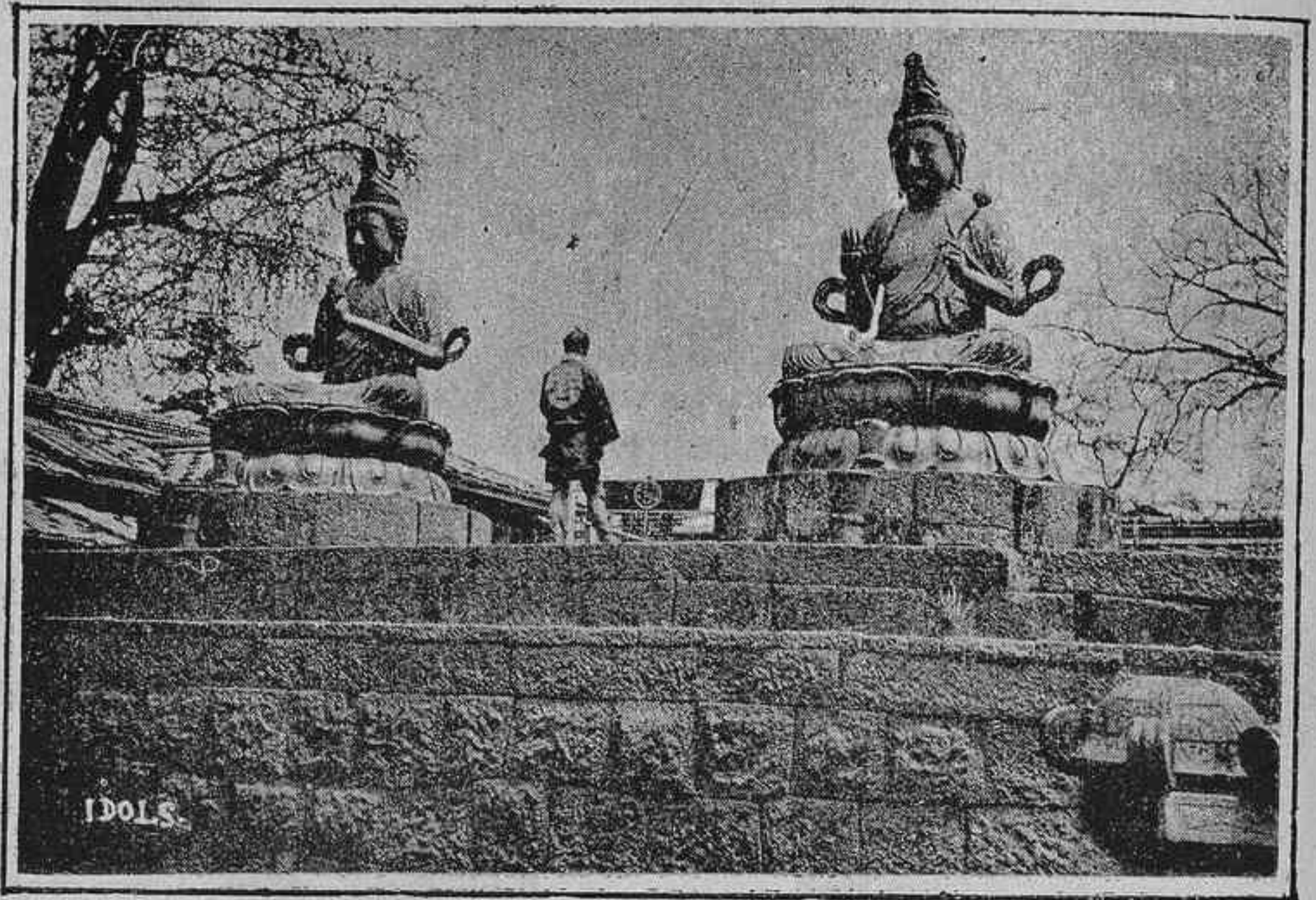
—Qué m' agradaria—deya un tronera—una dona alta, blanca, de ulls negres, cabellera ondulada, peus petits y...

—¿Per casarhi?—li preguntá un company.

—No, home, no: porque s' hi casés algún dels meus amichs.

XANIGOTS.

MONUMENTS JAPONESOS.

Dos ídols budhistas del temple de Asacsá à Tokio.

GENEROSITAT

Un pobre demana una pessa de roba per abrigarse, y un' ànima compassiva li proporciona una americana, vella, bruta, tronada, inaprofitable.

—Teniu, prenéula—li diu—no l' he portada més que dos vegadas.

Lo pobre se la mira y s' extranya de que ab dos solas vegadas de haverla portada estigui en aquell estat, atrevintse a preguntar:

—¿Dugas vegadas no més?

—Dugas vegadas, sí: la primera vegada la vaig portar quatre anys, y la segona sis.

RAMON FERRIOL C.

SOLUCIÓ

En lo café Suis dos joves s' atipan, sense preocuparse de altra cosa que d' omplir la tripa; pero al final del ápat succulent, se miran cara à cara y l' un pregunta á l' altre:

—¿Qué demaném la nota?

—Demánala tú, que jo no tinch un quarto.

—Y jo menos.

—¡Si qu' estém bén guarnits! ¿Y donchs que fém?

—¿May dirías que podriam fer?

—Tú dirás.

—Demaném un domino y 'ns juguém lo sopar, qui guanya marxa y l' altre 's queda aquí per poca-vergonya.

J. SALAU.

MONUMENTS JAPONESOS.

Temple budhista à Kioto.

MITJAS SOLAS Y TALÓN

*Mañanita de S. Juan
yo te vi hablando con otro,
y l' endemà als caballets
fent la broma ab tres caloyos.*

—

*Mujer à quièn algún dia
amé yo sin conocerte,
ara cada cop qu' hi penso
m' agafa un fort mal de ventre.*

—

*Una carta le mandé
con mi llanto humedecida,
y 'ls quartos que cada més
li donch per pagá la dida.*

—

*Tienes en tu casa niña,
lo mejor de cielo y tierra;
pero tens un' altra cosa...
hont te ficas tot ho esguerras.*

J. ABRIL VIRGILI.

QUENTO-XARADISTICH (*)

*Una minyona molt maca
que servia al tercer pis
de casa, va tocá 'l dos
ab lo seu promés Narcís,*

*un xicot que li faltava
per entrá á la quinta un a:y
y que cada dos per tres
tenia un capritxo extrany.*

*Estant los dos á Madrid
ell un bitllet va comprar
y per més sort, la primera
á las sévas mans vá anar.*

*No feya tres quartos que havia
dat una prima a un xicot
quan dos timadors de ofici
li varen fer saltar tot.*

J. STARAMSA.

(*) Per més que sembli xarada
no ho es aquesta vegada.

N. del A.

PENSAMENT

*Una declaració de amor equival á una declaració de guerra al porta-
monedas del infelis que la fa.*

U. ALEMANY B.

Avants de que *Brown Secquard* se proclamés autor del sistema de rejuvenir als vells ¡no n' hi havia pocas ni gayres que ja l' aplicavan ab éxit!

EPÍGRAMAS

A un fulano qu' era sort
se li va morir la dona,
y al dirli donya Ramona
si sentia aquella mort,
lo fulano li digué
ab una veu molt baixeta:
—Jo, senyora Ramoneta,
la vritat, no sento ré.

Perque un manyá molt picava,
enfadada y tocant l' ase
á n' al amo de la casa
donya Rosa s' exclamava.

Y aquest, ab no poca pena
li digué com si no res:
—Miri, á mi 'm *pica* molt més
un grá que tinch á l' esquena.

Un jove de molt talent
al punt de ferse una hermilla,
vá dir al seu sastre Trilla:
—No hi vull cap butxaca, ¿sent?

Y 'l sastre seguidament,
molt serio, ab tó reposat
li digué:—¿Qué s' ha tocat?
—No senyor—ell li vá dir:
mes com may las faig servir,
no 'n tinch cap necessitat.

J. ALAMALIV

Tinch lo cap com un meló
d' estudiar, fins qu' he sabut
qu' en lo mon tot es rodó
menos lo qu' es punxagut.

MAYET.

APÓLECH

Aprop d'... ahont milló 'ls sembli, ferma montanya eleva sa mole fins á... l' altura que vulguin. Seguint la direcció... que tinguin á bé, 's troba un senderó que conduheix al... punt que 'ls passi pél cap.

Un gos tan ferm com la montanya (relativament) s' está parat al

bell mitj del senderó. Un caminant s'aproxima; veu lo gos qu'intercepta 'l pas, y, tement una caixalada, alsa 'l bastó y... garrotada seca. Lo gos grinyola; pero no abandona 'l puesto.

Altre caminant se presenta. Aquest no porta bastó: en cambi porta... sucre—dos terrossos que li han sobrat del café.—Que 'l gos li fa por, no hi ha dupte; pero s'hi acosta, li dona un dels dos terrossos y, mentres lo gos llepa, ell fa via.

Un tercer caminant surt en escena: y aquest, al veure aquell gos tan tremendo y que no sab quinas pussas gasta, com que no porta bastó ni sucre, se'n entorna senderó avall.

Tal com ha sigut tractat lo gos, ho son moltes qüestions trascendentals: pera resóldrelas hi ha qui pega, qui enllepoleix y qui... no se'n ocupa.

No cal dir que no quedan resoltas y... 'l gos continúa parat al bell mitj del senderó.

O. X.

PENSAMENTS

Las llágrimas dels amants son com las plujas d'istiu: generalment van acompanyados de *trons*.

U. ALEMANY B.

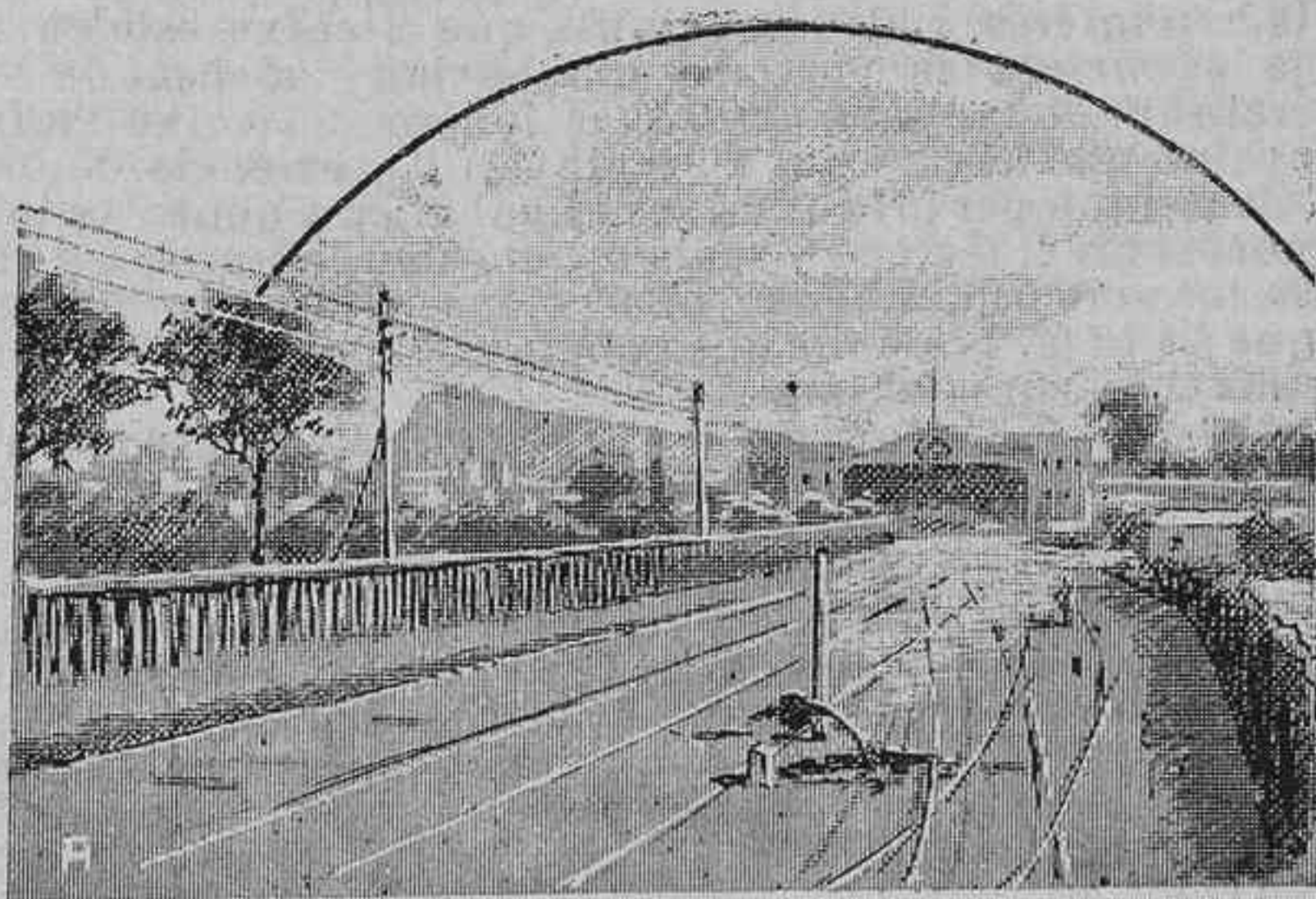
La reputació de una dona es com un sello de correu: una taca l'inutilisa.

Las donas son com moltes pessetas falsas: bona cara, pero mal drinch.

MR. EUGON.

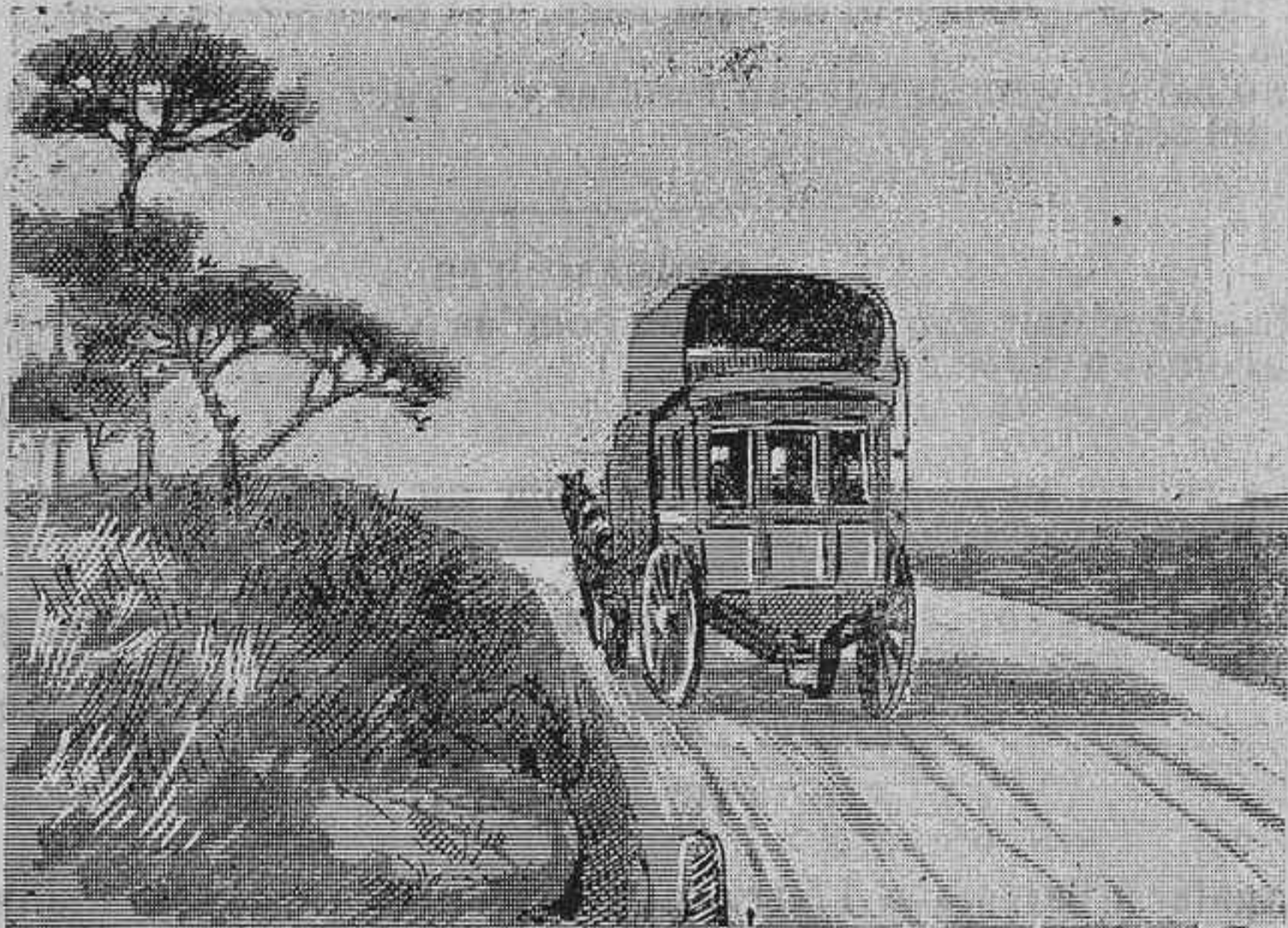
DE CASSA

Agafar á Barcelona 'l ferro-carril de Sant Joan de las Abadessas fins á Mollet, á Mollet agafar lo de Caldas y recorre tot lo trajecte (mitj'hora) y una vegada á Caldas enquibirse en la diligencia de St. Feliu y Castell-

tersol per arribar fins á Coll de Posas, resulta tot plegat un viatge fet ab tres ó quatre horas, s'anomenan molts pobles y es accidentat com un de debó. Vejin, fins hi entra cambi de tren, diligencia...

Fins á Caldas la velocitat del tren no deixa apreciar bé lo pahissatje que passa per las finestras del wagó com si l' escombressin; pero un cop en la diligencia, no hi ha res més pintoresch, sobre tot després que s' ha deixat la vila de las ayguas termals enclotada entre aquellas serras pobladas de oliveras y vinyas. La carretera es una pujada que acaba en lo mateix Coll de Posas, que 'l vehícul va montant ab tot *aplauso* (terme de un passatjer). Tant com vos aneu allunyant del Remey s' aixampla lo panorama, las serras que us escalimavan lo cel, pareix que s' abaixin y l' horissont se va extenent, extenent, fins á trobar l' ondulació gris de las últimas montanyas: com lo camí se va fent tot tau, tau, y la majoria

dels passatjers se saben de memoria lo pais que aneu recorrent, no 'ls desperta cap interes, y als tres minuts que 'l cotxe está en marxa han agafat ja las *cartas*: las conversas que havian comensat de vehí á vehí se generalisan, donant á la *votura* (es lo nom del cotxe en francès, segons deya un que havia estat á Perpinyá,) l' apariencia d' una gabia de virám. Comensan per preguntarvos ahont aneu y donarvos tota classe de pormenors sobre 'l terreno y acabeu per saber lo número de familias de cada hú, los amichs que tenen á Barcelona y las picardias en forma de pagos que 'ls hi fa 'l cacique que governa al poble: detalls tots interesantíssims com compendrán.

Al arribar á St. Feliu se fa pa y trago, y segons los passatjers que 's quedan, se deixa 'l cotxe per una tartana que porta lo viatge á cap. (Altre cambi).

—Miri,—'m deya una *companyera* de viaje, un' hora després que haviam deixat St. Feliu;—¿veu aquellas dugas ó tres casetas dalt d' aquell turonet? Donchs allá sota es ahont te de baixar: alló es Coll de Posas.

Efectivament, en lo repeu de la costa ja m' esperava 'l guardiá del vedat. Era un ex-sargento de carrabineis molt servicial que 'm va rebre ab una má al barret y la rialla als llabis.

—¿Es vosté fulano de tal?

—Servidor.

—Donchs miri, ja l' esperavam á l' arribada del primer tren. *D. Pepe* fins estava ab ansia; com diu que vosté li havia promés!... Deixi, no vagi carregat, ja li portaré jo 'l *saco*... Pues sí, á dalt també hi trobará á sutano y mengano que han arribat aquest dematí... ja 's divertirán demá, que hi ha molla cassa aquest' any. Després, á primer' hora, puja-

rán tres ó quatre alets de Castelltersol que ja, ja... Allá ahont posan l'ull plantan lo tret.

—Bravo, bravo; aixó es lo que havem de mirar: no aburrirnos.

—Ja li prometo que no; miri, aquest matí, ab cosa d' un parell d' horas, han fet set conills que enamoravan, y aixó que no s' han mogut dels terraplens de la carretera... Miri, ara ve *D. Pepe*.

Entre 'l cóm ve y cóm va, una estrela abrassada, dugas junyidas de mans, preguntarme la causa del meu retart y 'l benestar dels meus vahavia anomenat lo guarda) rodejats de vuyt ó deu gossos carregats de festas. A dintre la mestressa parava taula per sopar, puig ja fosquejava y era qüestió de retirar dejorn.

Lo sopar fou de primera, suculent en excés: conill ab arrós, conill ab such, perdius, pollastre, galetas, vi ranci, ayguardent y finalment un habano que varem sortir á fumar á camp-rás, estirats damunt lo ferratje sech, fins que la humida boyra pujada del plá 'ns va fer entrar á dins. No va venir mal: devíam llevarnos al apuntar lo dia...

¡Válgam lo sant patró de las casseras, quina jornada tan repósch aprofitada! Sortir á trench d' auba ab las quatre escopetas més certeras de la encontrada, y trobarnos á mitja tarde portant no mes tres llorigons es-tarracats. Lo gosser prou havia tret la gola per la boca atiant los gossos per brollas y torrenteras, més de cinquanta voltas havian glapit los llebrers y bordenchs, empró altrás tantas se 'ls hi havian esmunyit los conillots per la malesa. Per coronar la diada, esgarriats tots, m' aparesque dalt de l' espadat lo guardiá buscantme y cridantme l' atenció sobre la boyrada que s' anava atansant amenassadora.

—Ja cal que apretém lo pas—va dirme aixis que vaig ajuntarme ab ell.—No sé pas si 'ns quedarà temps per arribar á casa: los altres ja son endavant.

A fé de neu que no li faltava rahó al ex-sargento, puig á las nostras espatllas s' estava formant la tempesta més endiablada que may hagués vist. L' espectacle era grandió, imponent, contemplat desde 'l calladis perdut y lliscós que s' obria entre l' espessedat de rebolls y argelagas á un centenar de pams baix lo carener de la montanya. L' atmósfera havia esdevingut sofocant, las ulladas de sol picavan com bitxos y una quietut tétrica havia succehit al xarroteig dels aucells y á las misteriosas remors d' aquellas bagas solitarias. Lo tró retrunyía llunyá y la claror del llamps resseguint de foch lo cayrell dels núvols, reflectia en los blanchs marlets de la cima. Remolins de boyras de tons d' aram y plomissos anavan invadint com llegió de bestias apocalípticas lo cel blau, absorbint llum y aire: alguna rafagada de vent comensava á arribar fins á nosaltres omplintnos los ulls de bolvas y polsina, y de tant en quant una branca esqueixada ab furia, passava brunzint com un proyectil per dessobre nostres caps.

—Me sembla que haurém de cambiar de ruta—reprengué 'l guardiá, que no enlench perquè redimontri anava vestit de soldat—no arribaríam pas aixuts á casa, l' aygat s' acosta; repari sobre aquestas serras del enfront, talment pareix que hi plogui cendra. No tenim altre remey que desfer un xich de camí y refugiarnos á la bauma; segueixim.

Y ab perill d' estimbarnos á cada pas doblant la marxa, una má á la escopeta y l' altra al barretot, perquè no 'm desertés, ferem lo camí indicat, arribant á la bauma quan las primeras gotas ja 'ns estalonavan.

—¡Recristol!—torná 'l guardiá—nos ha vingut d' un badall de grill com no quedem fets una esponja, ¡quina manera de diluviar, miri!

La roca que 'ns aixoplugava era grandiosa, tenia no sé qué de temple de edats prehistóricas. A mida que s' internava montanya en dins, penjavan centenars d' estaláctitas que destilavan nudrida gotellada dins un bassal, produhint á la caiguda acorts de salteri: lo conjunt feya fredat. Al davant se desenvol·lava una plana immensa, difusa á causa del espés urdit de fils crestallins que anava fabricant la pluja: los xaragayots de la vessant, abocant multitut de dolls d' aigua que queyan á plom á la

entrada de la bauma, li donavan l'aspecte de gegantina gabia que 'ns empresonava.

—No tinga por—digué 'l guardiá-soldat—que cap fill del país vinga, en diadas aixís, á buscar aculliment en aquesta roca, primer lo rieral se 'l emportaria.

—Y aixó ¿per qué?

—Cá, ríguisen; ja sab lo que son aquesta gent, carregats tots de bruixas y altres historias; diuhen que la roca guareix una lley de *salamandrias* que atreuhén montanya en dins fins que os estimbeu.

Jo no sé lo que passá, pero ni may que ho hagués dit: desde aquell instant una forsa poderosa 'ns xuclava: lo guardiá desaparegué, los braços extesos com clamant un ausili que jo, horroritzat, no podia darli: jo m'anava també insensiblement internant, lo salteri s'ohia més clar, la xarxa verdosa 'm fascinava, al moment de caure vegi flotant lo cós del guardiá al que 'm vaig abrahonar...

Mare de Deu quina trompada! *D. Pepe* y jo abrassats vam rodolar dalt'abaix del llit, jurant éll no dormir altra volta ab mí en tots los dias de la séva vida.—¡Quina manera de somiar més brutal!—me va dir tot rihent.

En aquell moment trucavan á la porta del barri 'ls de Castelltersol. La llum platejada del matí entrava per la finestra; las garsas y gaigs xarrotéjavan en la pineda, garlavan los gossots... ara sí que anavam á cassar de debó.

ANDREU SOLÁ.

POM DE PENSAMENTS

Sentirá més la dona que 's arribi á duptar de la séva hermosura, que no pás de la séva honradés.

Ans de casarte tréu comptes. No olvidis que quan la miseria entra per la porta, l'amor fuig volant per la finestra.

Siga 'l matrimoni drama, comedia ó sainete, resulta que 'l primer acte casi sempre es interessant.

PEP COSTA.

LA DARRERA FULLA

Quan bufa la tardor l' arbre 's despulla;
cau una fulla, un' altra, y cauen totes
fins la darrera fulla.

Sens cap consol entre la pols rodola;
enduyentse 'n la última esperansa
¡qué trista va y qué solal

Ja no es mes que un recort la primavera;
¡quántas cosas tristíssimas hi miro
en la fulla darrera!

Jo hi veig en ella que á la mort camina;
jo hi veig de la infantesa ja anyorada
la darrera juguina.

Y es la ilusió darrera de la inquieta
febrosa juventut, y es lo cant últim,
l' últim vers del poeta.

Es del soldat la última victoria,
y del vellet que á son final s' atansa
es l' última memoria.

D' una passió que feblement s' esbrava
es l' última branzida, es lo plany últim
d' un amor que s' acaba.

D' una armonia es la darrera nota;
la darrera alenada en que s' escapa
la nostra vida tota.

Quan bufa la tardor y 'l camp despulla,
tot aixó penso, tot aixó, quan penso
en la darrera fulla.

Suprem adéu! adéu que desespera!
¡tots los abismes de la mort se tancan
en la fulla darrera!

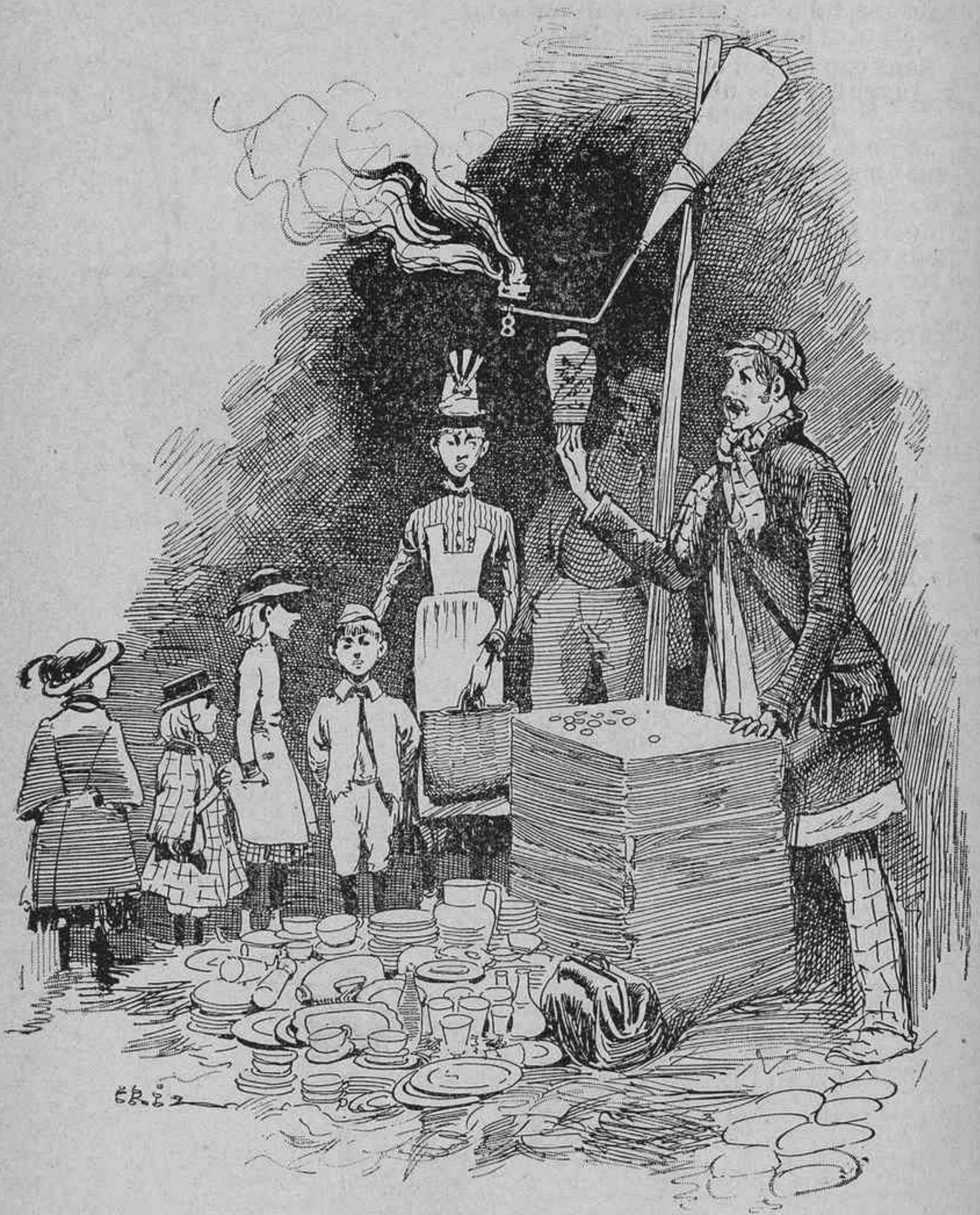
JOSEPH MARTÍ Y FOLGUERA.

EN L' HIPÓDROMO (per J. Pellicer Monseny).

Los caballs guanyan los diners corrent; ellas en cambi 'ls guanyan sent *corridas*.

Un venedor ambulat.

ACUDIT

Un beato 's confessava de que havia menjat carn en la Quaresma.

—¿Era en divendres?—li preguntá 'l confessor.

—No, pare

—¿Y la va menjar ab butlla?

—No, pare: la vaig menjar ab patatas.

XANIGOTS.

CANSÓ D' AVUY

La serenitat de la insolència es l'autoritat dels corromputs
RIOS ROSAS

Que só un gata-maula
mos pares han dit....
Els me posin taula!....
Els me parin llit!....

No tinch d' obri 'l llabi
rondinin ó no:
be fora poch sabi
d' aburri 'l mugal....

Si lo nom se 'm taca,
si no só res més
qu' un corch de butxaca
y un gasta carré's;

del jovent que 'm roda
só també mirall:
de mi surt la moda;
jo trech lo nou ball.

Els lo fré no 'm tasquin
que, risquin ó razquin,
jo tinch d' entonar
la cansó de la poch se m' endona,
la millor per distreure la estona
y en festa continua
la vida passar.

Per fer bona base,
hi ha qui 'm diu: «Ruhí,
las noyas de casa
no 's tractan així!....

¿Qui l' aucell no mata
si á tret s' ha posat?....
Si ensuma una rata,
que farà 'l bon gat?....

Qu' ella no ho sabia,
que mon joch no es franch....
Perque s' hi adormia
tan prop del barrañch!....

Y no 'm digan lladre
que só lliure, jo,
y ells tenen la quadra
dins fosca presó!....

Bona la faria
que per sa mania
tingués de sobtar
la cansó de la poch se m' endona,
la millor per distreure la estona
y en festa continua
la vida passar.

Crida la *genteta*
que reperi 'l mal....
Vaya una brometa
no tenint caball!....

Quan arribi l' hora
de posarme 'l jou,

REFORMA TAUROMÁQUICA (per M. Mo'iné).

Per evitarse tastarros
al últim fora millor
qu' en lloch de barret de feltre
portessin gorra de cop.

La «Reparadora»
n' aparella prou.

Ja sé l' «oh, Maria»
y el «Ruja» també:
¿Quina rectoria
no 'm darà mullé?....

Com no'm dona pena
sia ó no *com* sa,
ó rossa ó morena,
ó d' assí ó d' allà,
sols porti la mossa
ben plena la bossa
per poder cantar
la cansó de la poch se m' endona,
la millor per distreure la estona
y en festa continua
la vida passar!....

Vès algú que 'm conta
tractantme de gos....
A mi no m' atonta
son dir envejós.

Un cop en mas tendas,
si surto en cotxet,
qui durá las rendas?....
Qui empunyará 'l tüet?....

Si l' euga 's desboca
trotant per el plá,
¿lo fré de sa boca
no tindré en la má?....

Y ab tot, se m' etjega
d' un volch sobre 'l fanch,
jo dich: «qui ensopega
no sempre 's fá sanch.

Per si algú murmura,
tindrè bona cura
poguent entonar
la cansó de la poch se m' endona,
la millor per distreure la estona
y en festa continua
la vida passar.

Mes, si un cas tan crítich
tinguès reservat,
fariam politich
dels d' actualitat.

Ja tinch bona testa
pera lluhirm'hi bé:
si 'l gorro s' hi presta
la boyna també.

Res dich del descaro....
Que, si un jorn me val,
ab el rey m' encaro
d' un sol salt mortal.

Llavors si que ¡pobres!....
quánts rigan de mí,
si ab las mévas sobras
no 'ls puch amansí;

Mes, no desespero
si, com considero,
m' es fácil cantar
la cansó de la poch se m' endona,
la millor per distreure la estona
y en festa continua
La vida passar.

Un cop la gent diga
que 'm torno formal,
vull que mon nom siga
nom universal.

Que per tot me trobin,
en bronzo y paper,
que las portas m' obrin
los llochs del saber;

Que la gent m' invoqui
de per tot confí,
que la fama toqui
no mes que per mí....

Més.... ara reparo....
Si 'l bo no fos cert....
Si pel camí 'm paro
sent sols un cap vert!...

¡Si 'l mugró s' aixuga!...
oh, sort malastruga!...
No podré cantar
la cansó de la poch se m' endona,
la millor per distreure la estona
y en festa continua
la vida passar!...

JUAN PONS Y MASSAVEU.

TARDOR

Ah!.... l' Octubre!.... Primeras fredoradas.
L' aire fá olor de ivern, aixut, cohent;
Comensa com un gran ressecament
Y las grogors del sol en las fatxadas.
Comensa 'l desmayar en els passeigs
La fulla, y en el cel buyt d' orenelas
Las fredas transparencias dels oreigs
Y 'ls captarts del color de las violetas.
Al vesprejar las tardes més escassas
S' agita repoblada la ciutat
Y va escampantse per carrers y plassas
Fum olorós del fruyt d' ivern torrat.

J. MARAGALL.

IPOBRES PARES!

Tinch reparat que tots los partidaris de la pena de mort, quan fan *befa* de las peticions d'indult, solzament s'ocupan del crim que motivá la sentencia y del reo autor del fet.

¿Es que no pensan en los ignocents pares del condemnat á sufrir l'última pena?

¿Es que 'n fan cas omis?

Si no hi pensan, no 'ls envejo la memoria; si hi pensan y 'n prescindeixen, no 'ls envejo 'ls bons sentiments.

Estich persuadit de que si 's poguessen fer cárrech del dolor qu' han d' experimentar los pobres pares d' un condemnat, quan s'acosta 'l moment fatal, tots los partidaris de tan terrible pena deixarian de serne.

O. X.

PROPOSICIÓ DE CASAMENT (per M. Foix).

—Ja veurás, Roseta: quan siguem casats jo no mes necessito una cosa: que 'm mantinguis. Ara pels vicis jo ja m' espavilaré.

LOS CARRERS DEL MATRIMONI

Al casarse en Nicolau,
(tothom ne guarda memoria)
va aná á viure en un piset
de la volta de la *Gloria*.

Ella sempre complascenta,
ell satisfet y felis,
per millorar, van mudarse
al carrer del *Paradis*

No se sab cóm, la senyora
posá 'l génit reganyós,
y en Nicolau buscá casa
en lo carrer d' *Amargós*.

Cada dia ¡quins xibarris!
¡quins crits! ¡quinas embestidas!...
Llavors varen trasladarse
al carrer d' *Arrepentidas*.

Sortint d' alli y entre escándols,
y lutxas y foch etern,
visqueren dos anys y pico
en lo carrer del *Infern*.

Avuy se li ha mort la dóna,
y al moment en Nicolau
ha llogat un entressuelo
al passatge de la *Pau*.

C. GUMA.

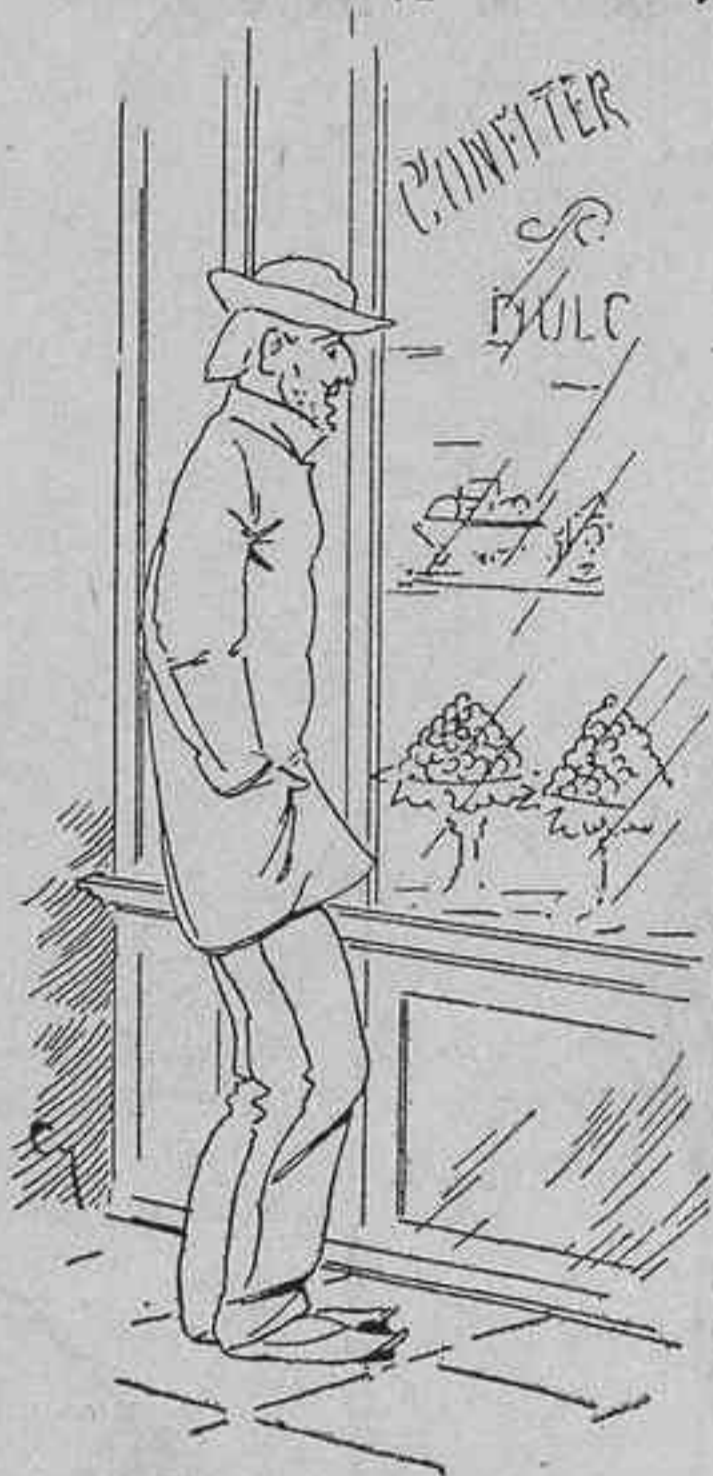
EUNUCH (Dibuix á la ploma per *Leopoldo Roca*).

APOTEOSIS DEL CENTENARI (per M. Moliné).

—Desgraciat en vida y desventurat després de mort!... ¡Qué hi fet jo, pobre de mí, perque en nom méu s' hajan hagut de fer tants despilfarros y tants bunyols!

ENTRE AMICHS
Quènto viu (per Cuchí)

—¡Quina neteja 'n faria, si no fos per aquest malehit caixal que no 'm deixa viurel!...

—Ola, Torquato: tú sempre tan entregat á las *dolsas* contemplacions. Vamos á veure ¿quántas lliuras te 'n cruspírias?

FLOR DE SATALÍA

IDILI

Fá ja quatre mesos,
flor de Satalía,
que vám agradarnos
al eixir de missa.

Tres en farán prompte
que, al ermot, un dia
un gotim jo 't dava
y tú ab mi 'l partias.

—Jo t' estimo, hermosa,
aquell jorn vaig dirte,
estimam, nineta
que tothóm estima.

Y tú 'm vas respondre:
—Qu' es pecat me diuhen
lo Rectó y la mare
molts cops cada dia.—

Y ab tot, al sent vespre,
tornant á la vila,
pecats d' aquells dolsos
boy plegats culliam.

Jo 't deya cosetas
que fa bó sentir las;
y 'ns tiravam moras,
reyam y corriam;

fins que al fi, tornantme
tot vermell, aymia,
qu' un petó 'm donasses
tremolant vaig dirte.

Mes tú 'm respongueres,
alegre y esquiva:
—Ay no, no tan prompte:
ves tú que dirian!...

Y avuy; ¡gran sorpresa!
he sapigut nina,
que 'l diumenge á ballas
vas dir á la Cinta,

que 'l petó 'm negares
un mes per tenirne,
donchs de menys per fermel'
dantmel lo tindrias.

Si es aixi, aquet vespre
fins al hortet vina,
y perquè no hi perdas,
Flor de Satalía,

per cad' un que 'm dongas
te 'n faré jo.... quinze,
ab tal que per tonto
tú de mi no 't rigas.

F. UBACH Y VINYETA.

A UNAS NINAS

CASI-DOLORA

Oh ninas, ninas de fusta,
qui pogués ser de vosaltras;
qui pogués passar estonas
com las passeu, en la falda
de vostras bellas mestressas
que ab tan y tan dalé us guardan.

¡Quin doll de paraulas dolsas
no vos dirán devegadas!
¡quánts petons sas bocas finas
no farán en vostras galtas!

Petons, que tal volta enveja
algún donzell que las ayma!
Quinas cosas te 'l destino,
quinas cosas mes estranyas!

Pensar que en las nits d' insomni
del hivern, tristas y llargas,
son las mudas confidentas
de dos donzellas galanas!

Pensar que 'n l' istiu alegre
quan se retiran cansadas
á dormir, y ab mans airoosas
del llansol las giras alsan,
vosaltras, ninas de fusta,
vos esteu dintre sa cambra.

Y á voltas, 'm consta, á voltas
dintre del llit, arrimadas
á son cor, passeu joh ninas!
algunas horas ufanas,
mentres alegres somian
sommis que 'l cor afalagan,
y sabeu lo que desitjan,
lo que pensan y lo que ayman.

¡Qui ocupá pogués á voltas
lo lloch que ocupeu vosaltres!
¡quán aviat sorpendria
un sospir ó una paraula!

Mes arà crech qu' endevino
d' aqueix misteri la causa;
vos tenen per confidentas
de sos goigs y sas desgracias,
tan sols perque sou de fusta,
y la fusta, es clar, no parla,
que si tinguessiu llengueta,
no us tindrian pas confiansa.

A. LLIMONER.

CANTAR

Un cantar per lo séu álbun
m' ha demanat la Mercé;
si, si, ja puch ben cantar
¡cóm las cosas van tant bé!...

J. CASANOVAS VENTURA.

ENTRE AMICHS

Quènto viu (per Cuchí)

—¡Que dius si me 'n menjariá!... Un
caixal donaria jo ara per un parell de
kilos de yemas!...

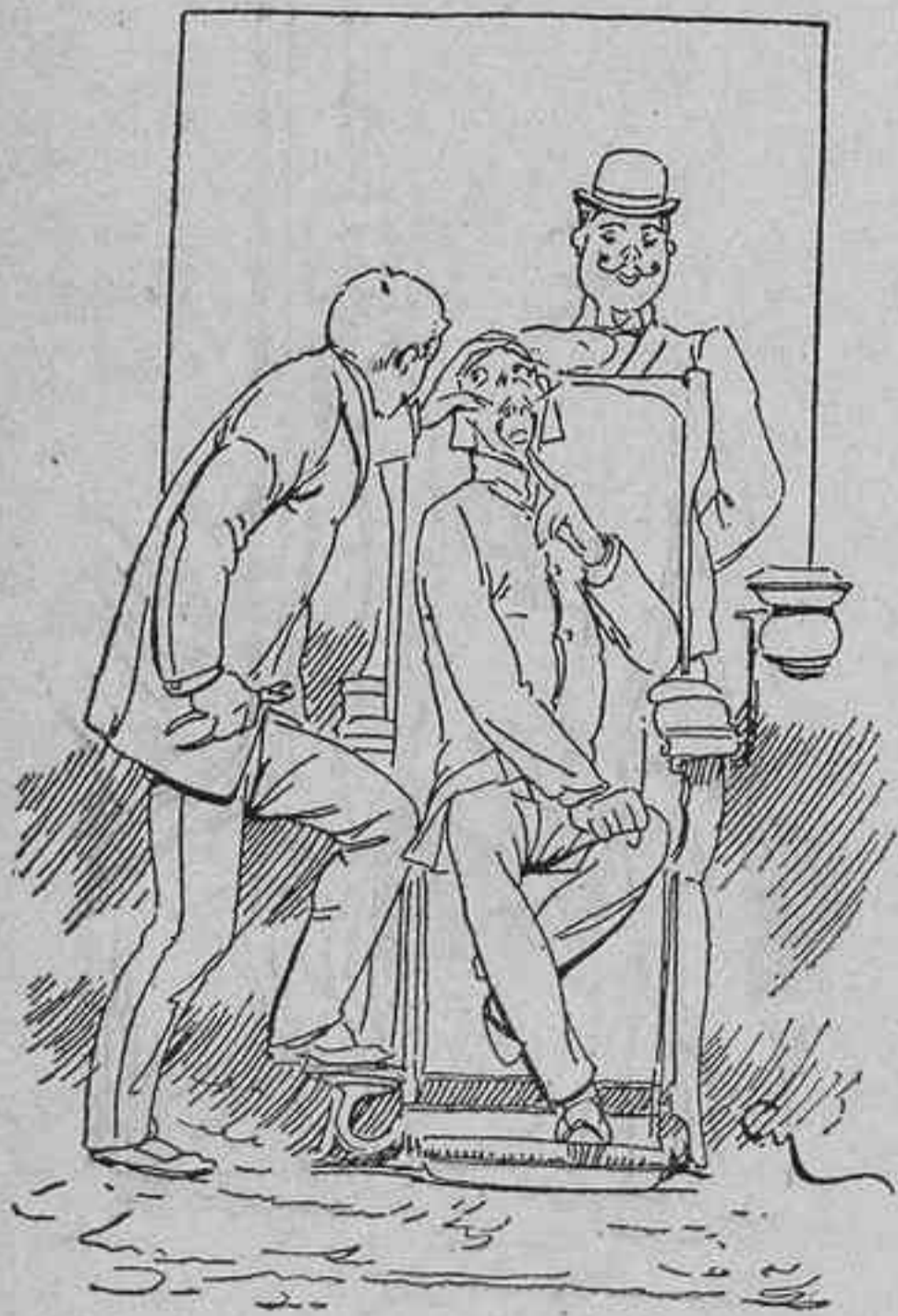

—¿Y serías capás de deixarte arran-
car un caixal? ¡Tindria gracial

ENTRE AMICHS Qüento viu (per Cuchí)

—Vaja home, no 'n parlem més, pujem
à ca 'n Meiffren, y à cambi de las yemas
jo 't entrego 'l caixal.

A ca 'l dentista:—Valor Torquato! Ala, ala,
caixal à terra!

CANSONETA

Una bonica barqueta
feta de fusta y acer,
una bonica barqueta
boga amorós mariner.

Boga amorós mariner
sembla li diu la mar fera,
boga amorós mariner
que ta estimada t' espera.

Que ta estimada t' espera
allà, en la platxa, gozosa,
que ta estimada t' espera
com may l' hagas vista, hermosa.

Com may l' hagas vista, hermosa
puig aguarda 'l seu promés,
com may l' hagas vista, hermosa;
mariné entre 'ls marinés.

Mariné entre 'ls marinés
boga, boga sens recansa,
mariné entre 'ls marinés
no 't mati, no, l' anyoransa.

No 't mati, no, l' anyaransa
perque prompte la veurás,
no 't mati, no, l' anyoransa;
¡allá, al port, l' abressarás!

F. CARRERAS P.

DESPEDIDA

¡Adèu, mare idolatrada,
la que adoro ab amor gran!
¡Adèu, muller benvolguda,
adèu, fills, adèu, germans!

¡Adèu, cosins y nebot,
adèu, amichs y companys,
adèu, terra catalana,
la qu' estimo sens engany!

Adèu ¡oh ciutat dels Comtes,
adèu, ma casa payral.
Adèu, carrers del Ensanxe,
criaders de pols y fanch.

Adèu, plassa de San Jaume,
ahont tants ciris s' han gastat,
obsequiant, sens profit traure'n,
à tants de caps coronats.

Adèu, cascada del Parque,
adèu, plassa dels Encants,
adèu, passeig de Colón,
ahont tant l' os hi passejat.

Adèu, montanya Pelada,
adèu, rica font del Gat,

adèu ¡oh gran Tibidabol
ditxós qui 'us podrà mirar.
Jo may més vos podré veure,
lloch per mi tan estimats,
puig que la existencia mèva
va acabantse per instants.

Sento dins de mas entranyas
uns torments tan infernals,
que no hi ha persona humana
que ¡ay! los puga soportar.
¡Oh! Corréu, corréu; ¡jo 'm moro!
¡Aussiliéume!... Per Pietat...
¡Ay! ¡Las forsas m' abandonan!
¡Dins mon pit sento un volcá!...
¡Adèu, mare idolatrada,
adèu, fills, adèu, germáns...
adèu... ma... esposa... volguda...
¡Adèu tots!... ¡¡Adèu siau!!

.....

Aixis va expressarse un home
després de haverse fumat
un cigarro de deu céntims
dels que venen als estanchs.

M. BONAPASTA.

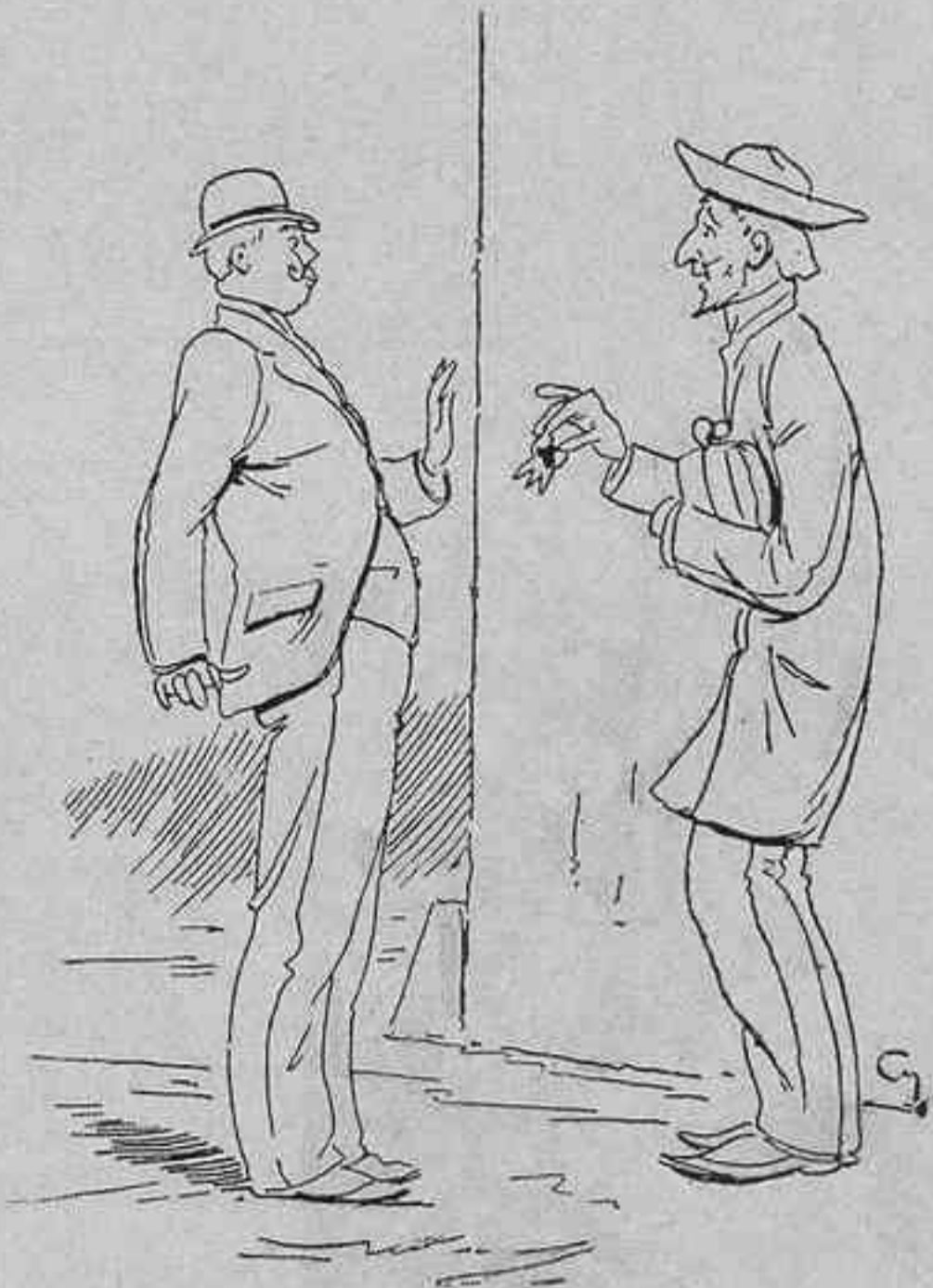
CANTARS

Anava á escriure son nom
y la ploma s' ha trencat.
¡Si jo sapigués escriure
sobre aixó quant he pensat!....

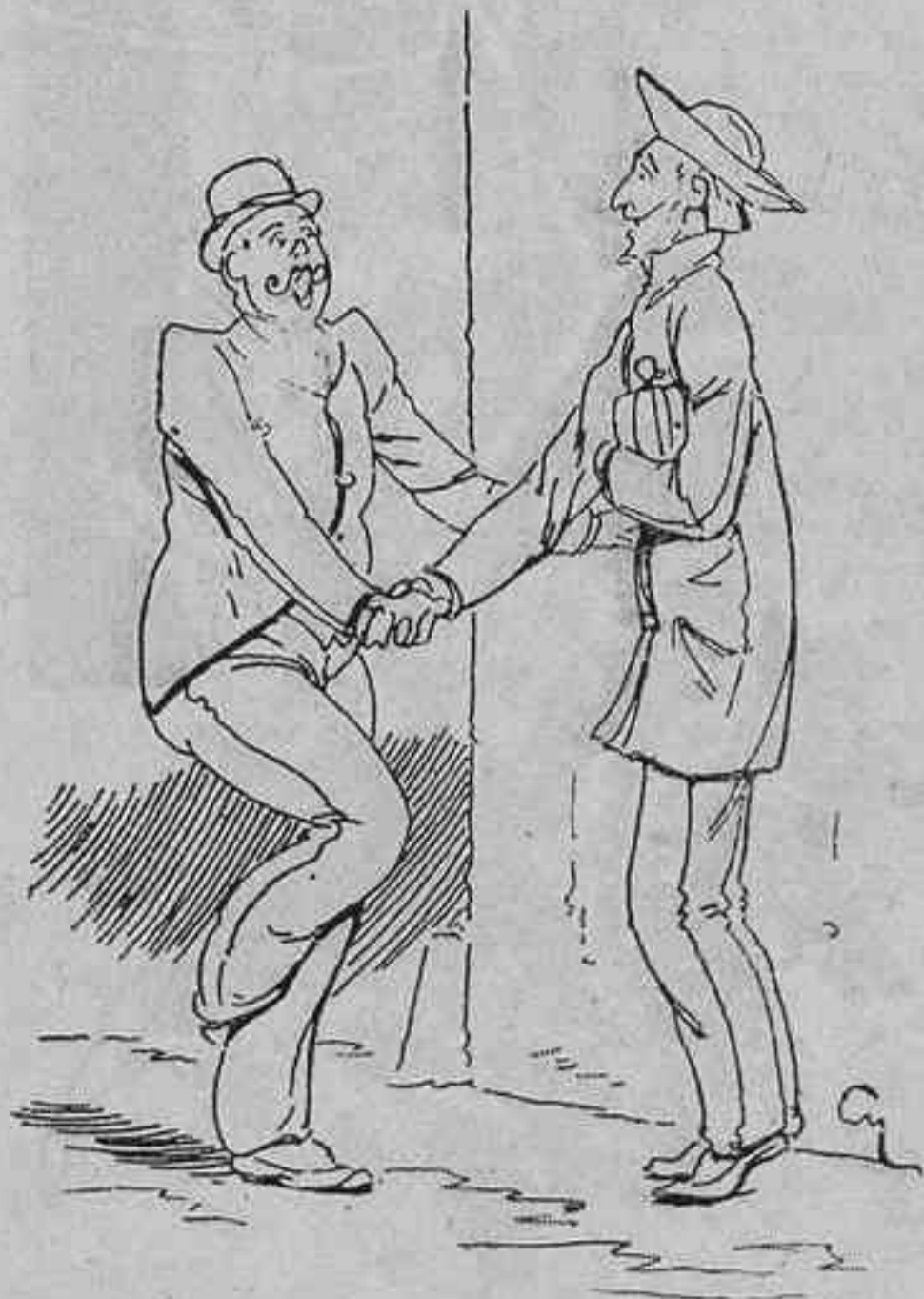
M' olvidá quan d' estimarme
havia fet jurament,
y diu que no va enganyarme...
Es clar: *jura* y després *ment*.

A. JULIA POUS.

ENTRE AMICHS
Qüento viu (per Cuchi)

—Toquém y toquém. Aquí tens lo caixal: vingan las yemas.
—Gracias, noy; ja pots guardartel.

—Las gracias reb-las tú per duplicat, y sápigas que t' agraheixo més l' extraccio del caixal, que 'l regalo de las yemas. Vaja, adèu, y fins un altre dia que me 'n tingui de arrancar un altre.

EL SABI Y EL BOIG

BALADA INÉDITA

El castell té dugas torres
com dos guaytas vetlladors;
l' una á dreta, á esquerra l' altra,
cadascuna té 'l seu nom:
l' una es la torre del *Sabi*
l' altra la torre del *Boig*.

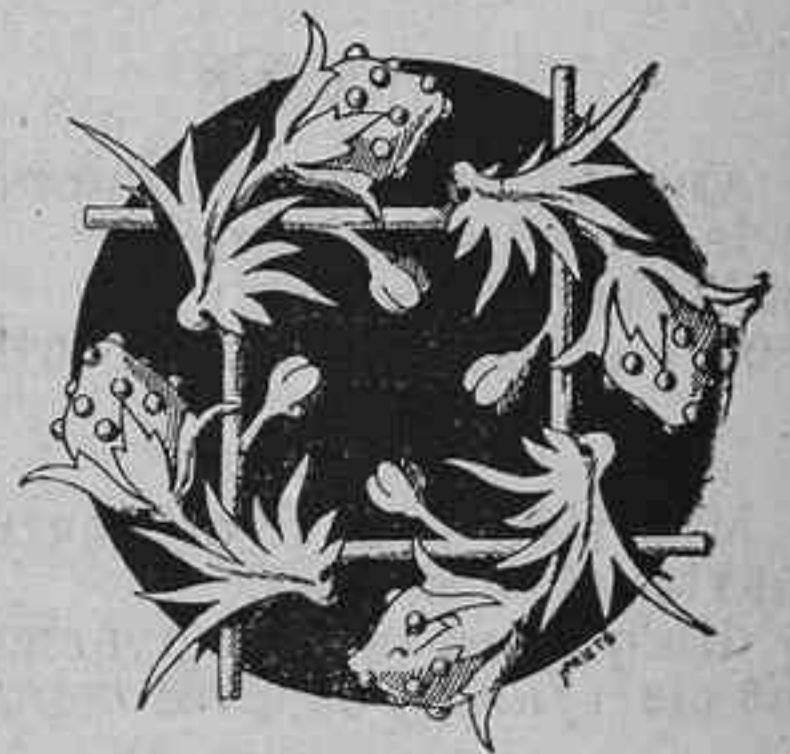
Viu á la de dreta un hosté
qu' es un sabi de renóm,
qu' en totas las arts es mestre
y en totas ciencias doctor.
Llegeix en el curs dels astres
com en el batech dels cors,
sab las virtuts de las plantas,
de las ayguas y dels rochs.
Per ell la Naturalesa
no té misteri reclós,
per ell no tenen enigmas
passat ni esdevenidor.

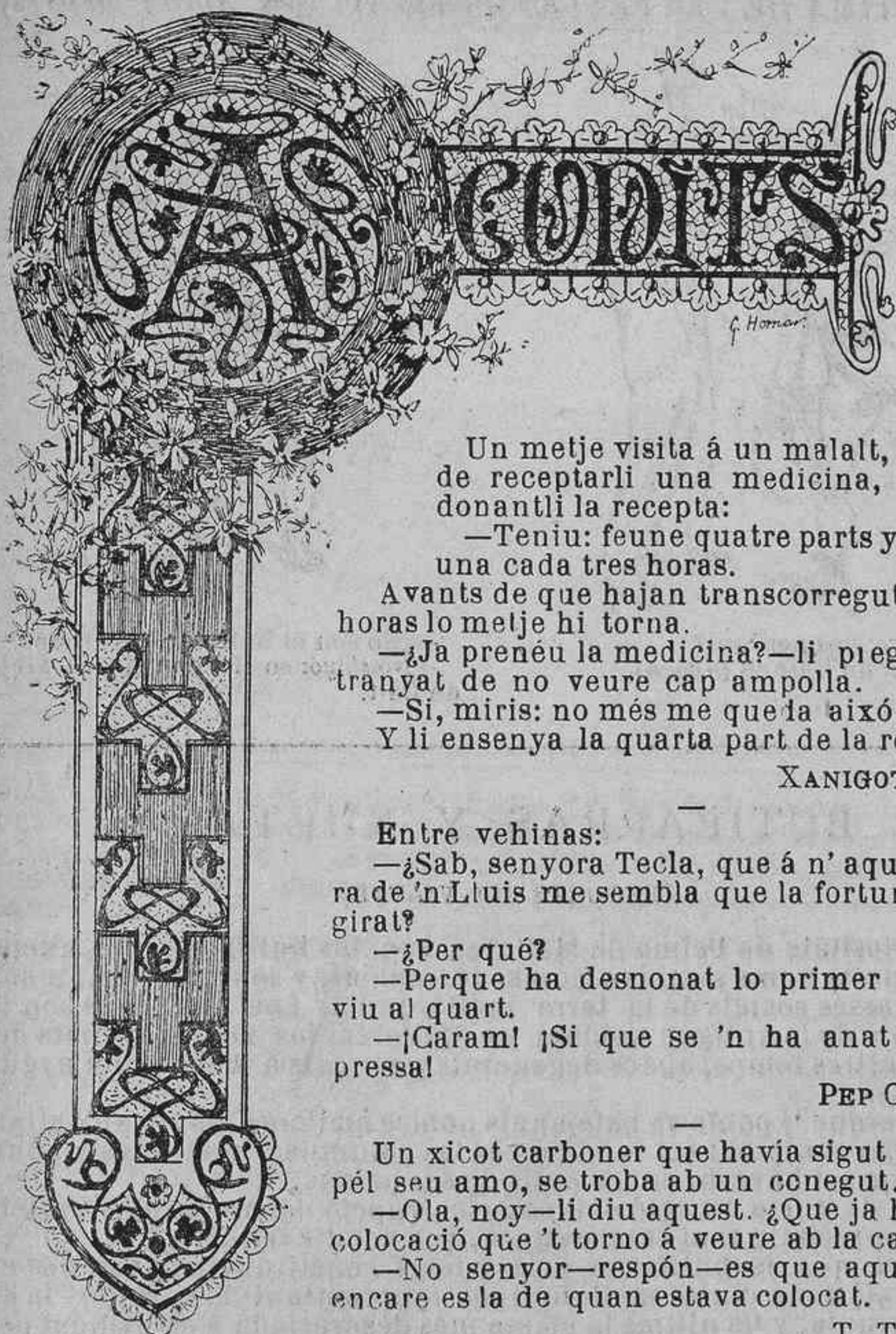
A la torre de mã esquerra
hi té la posada un boig.
El seu cap sense senderi
es més buyt que 'ls picarols
que guarneixen sa caputxa
feta ab draps de tots colors.
Sab tan poch, que ni per pensa
sab que sápigá tan poch;
com no sab res més que riure
riu tot hora y de tothóm.

Cada jorn al trench del alba
quan s' inflama l' horizó,
surt el sabi á la finestra,
guayta al cel, cau de genolls,
y murmura á flor de llabis
un himne fervent al Sol.

Cada jorn al trench del alba
surt á la finestra 'l boig;
guayta á dreta, guayta á esquerra,
fa trincar sos picarols,
y esclafeix una riallada
y fa un pam de nas al món.

APELES MESTRES.

Un metje visita á un malalt, y després de receptorli una medicina, li diu tot donantli la recepta:

—Teniu: feune quatre parts y preneune una cada tres horas.

Avants de que hajan transcorregut las dotze horas lo metje hi torna.

—¿Ja preneu la medicina?—li pregunta, extranyat de no veure cap ampolla.

—Si, miris: no més me que la aixó.

Y li ensenya la quarta part de la recepta.

XANIGOTS.

Entre vehinas:

—¿Sab, senyora Tecla, que á n'aquell trone-
ra de 'n Lluís me sembla que la fortuna se li ha girat?

—¿Per qué?

—Perque ha desnonat lo primer pis, y ara viu al quart.

—¡Caram! ¡Si que se 'n ha anat avall de-
pressa!

PEP COSTA.

Un xicot carboner que havia sigut despatxat pèl seu amo, se troba ab un conegut.

—Ola, noy—li diu aquest. ¿Que ja has trobat colocació que 't torno á veure ab la cara bruta?

—No senyor—respón—es que aquesta cara encare es la de quan estava colocat.

T. T. T.

CANTARS

Qui soch jo no sabs encare,
ni jo encare se qui ets tú,
y ¡vam aymarnos molts dias!
y ¡vam renyi en un minut!

Si un bés demana un petó
y aquest un altre 'n demana,
¡quant felis fóra la vida
si á casarnos arribavam!

A. JULIÁ POUS.

UNA VÍCTIMA DE LAS FESTAS Qüento viu (per *Apeles Mestres*).

—Ola Nofre: vos per 'quí?
—Dispensi: no 'l tinch present ..

—¿No sou el Nofre de Vacarissas?
—No *sinyó*: so 'l Joan delas Alujas de Dalt.

BUTIFARRAS Y XUETAS

(RECORDS DE VIATJE)

Dos curiositats de Palma de Mallorca son los butifarras y 'ls xuetas, que ab aquests noms semblan cosas de menjar, y son ni més ni menos que dos classes socials de la terra mallorquina. Los butifarras son los descendents de la antigua noblesa de Mallorca; los xuetas los nets dels juheus d' altres temps, abdós degenerats y vinguts á menos com ayguas enxarcadas.

No sé perque 'l poble va batejar als nobles mallorquins ab tan extrany motiu, si per son posat tot inflor ó per las columnas botarudas y abutifarradas que sol haverhi en los patis de sos palaus.

Lo nom de xueta ó xuetó deu esser corrupció del mot juheu ó alteració del despreciatiu mot catalá xueca, que vol dir tahul.

Lo cas es que 'ls butifarras y 'ls xuetas constituheixen los dos extrems socials de la ciutat mallorquina, representant los primers la superior jerarquia, y 'ls últims la classe més despreciada y escarnida; pero per alló de que 'ls extrems se tocan, la qua del xueta (algúns mallorquins creuen que 'ls xuetas portan qua) serveix molts voltas per fer volar la enlayrada grua dels butifarras.

Los uns perque no han volgut y 'ls altres perque no han pogut, los uns per estimarse massa á si mateixos y 'ls altres per esser victimas de implacable menyspreu han viscut aislats, sols y tancats en son rotllo, los butifarras dintre de las murallas qu' aixecaren sas propias preocupacions y 'ls xuetas en lo lassaret fabricat per las preocupacions dels extrany.

Los butifarras viuen en carrers especials, en casas que 's distingeixen d' una hora lluny per son aspecte senyorial, per l' ala inclinada y capritxosa de son teulat, per son pati espayós y son color de velluria. En son interior s' enclou un passat plé de pols y descolorit, tot ho ompla l' esperit d' altrás épocas, exhalant per tot arreu fortor de resclúm. En lloch se veu res nou, cap senyal per hont respiri lo present ó qu' indiqui

UNA VÍCTIMA DE LAS FESTAS

—En bona fé vos havia prèes pel Nofre. Y donchs, Joan, ¿qu' heu vingut à veure las festas?

—Si, *sinyó*.

—Deixeu, deixeu, ja 'us portaré el fato.

—(Ap.) ¡Qu' es amable aquest *sinyó*!

energia d' acció, ni 's senten alenadas de vianda fresca. En tot lo barri hont se troba lo carrer de Sant Jaume y 'ls demés carrers de la noblesa, se nota la quietut d' un cementiri, l' ensopiment d' una ruina, la calma y soletat d' una masia abandonada.

Los joyells de l' avior que 's conservavan allí dintre com reliquias, se portan á la fira, las coleccions preuhadas se desfán, las bibliotecas famosas se venen á la menuda. Dels antichs casals tot se 'n va á micas y bocins com un barco vell, quan se 'n fan estellas.

Molt sovint, per no dir casi sempre, la herencia dintre d' aquestas familias se trasmet als colaterals per falta de sucesió directa, com si Deu no volgués ja saberhi res y deixés fer al dimoni ab son exercit de nebots. L' esterilitat de ideas y l' empobriment de la sanch se traduheix en unions xorcas.

Si aneu á estudiar als xuetas en son cau, l' impresió que rebeu es molt parescuda. En lo carrer de la Plateria, lo carrer més típich de Palma, viuhem amoladonats com los ju-

APUNTES DE TALLER (per J. Pellicer)

Un modelo de Verge.

UNA VÍCTIMA DE LAS FESTAS

—Mireu, Joan, obriu molt l'ull, perquè corre cada lladregot...

—Oh, no tingui por, ja m'ho han avisat al poble.

—Ara que hi penso: las dotze tocadas!... Permeteu que us deixi, perquè tinch d'anà a fé un pago.

heus en l'antich Ghetto de Roma. Es un verdader formiguer, un buch humá 'l que forman tota aquella munió de botigotas foscas, plenas de bellugadissa, desde qual fondo us miran ab cert temor barrejat de mala volensa. Allí están resignats ab lo despreci que fa anys los persegueix, covant la codicia y l'activitat heredadas, mostrant tots en lo rostre lo mateix aire de familia, 'l mateix aspecte raquitich, per hont se manifesta la decadencia d'una rassa que no s'ha entre vessat may, envilida per la barreja constant de la mateix sanch.

Del carrer de Sant Jaume al carrer de la Plateria no deixa d'haverhi certs lligaments. Allí se desfán de las joyas y aquí las arreplegan; allí demanan diners y aquí 'n facilitan; allí 's menjan lo capital porque no 'n tenen prou ab los interessos, y aquí van inflant lo capital ab las sobras dels interessos. L'orgull y la codicia moltes vegadas se donan aixís las mans ab un *toquém y toquém* de pergamins y pagarés.

En lo pervindre, y no voldria equivocarme, se trobará pot-ser la solució contra tanta rancunia, conseguint l'unió dels xuetas y 'ls butifarras. Aquests hi trobarían la fortuna que 'ls manca y l'hàbit del treball, aquells la consideració social y l'amor propi que no tenen molt arrelat: los nobles serían una mica més comerciants y 'ls juheus una mica menos codiciosos.

Hi ha indicis que fan creure en la possibilitat de que 's realisi nostre vaticini; de quan en quan se 'n aparían alguns y es de preveure qu' anirán cada día en augment los butifarras de xueta.

FREDERICH RAHOLA.

HUMORADA

—En lo méu ofici jo no conech impossibles—deya un sombreroer.

—Sí, senyor.—li va respondre un amich—hi ha una cosa que vosté no la farà may.

—¿Qu' es, si pot saberse?

—Fer un sombrero qu' en lloch de ser de copa, siga d' espasa ó basto.

G. HOMAR.

UNA VÍCTIMA DE LAS FESTAS

—¡Mala reira debet! Y tinch de ferlo ab or, y no porto mes que paper!... Y no tinch temps per perdre!

—Mireu, Joan: doscents duros porto à la cartera, y de bona gana per cent els cambiaría!

LO TINTER Y LA PLOMA

FABULETA

Una ploma d' acer de las usadas,
y un tinter tip d' admetre sas sucadas
se las varen tenir tant y tant fortas....,
que alló vá ser qüestió de tancar portas
perqué esment no n' haguessin los vehins,
y l' escándol, aixís, quedés á dins
del despaig, lloch del fet... Dalt d' una taula
comensa, donchs, la *faula*:

—¡Miréuse quin orgull aquesta ploma,
y ho suca tot de mi!—

—¡Mireuse aquet tinter, qu' está de broma,
y sols jo 'l faig servi!—

—Hont vá aquesta plomota rovellada!...
Si per fer qualsevol nota ó gargot,
ja la tinch amorrada!—

—¡Qu' enrahona aquest brut de tinterot!...—

—Es que jo, sucant tú, 't dono importancia.—

—Jo sola 't faig valer, poca-sustancia.—

—Miréuse aquesta ploma, cóm la *pinta*!—

—Guaytéu cóm s' espesseix aquest tinter!—

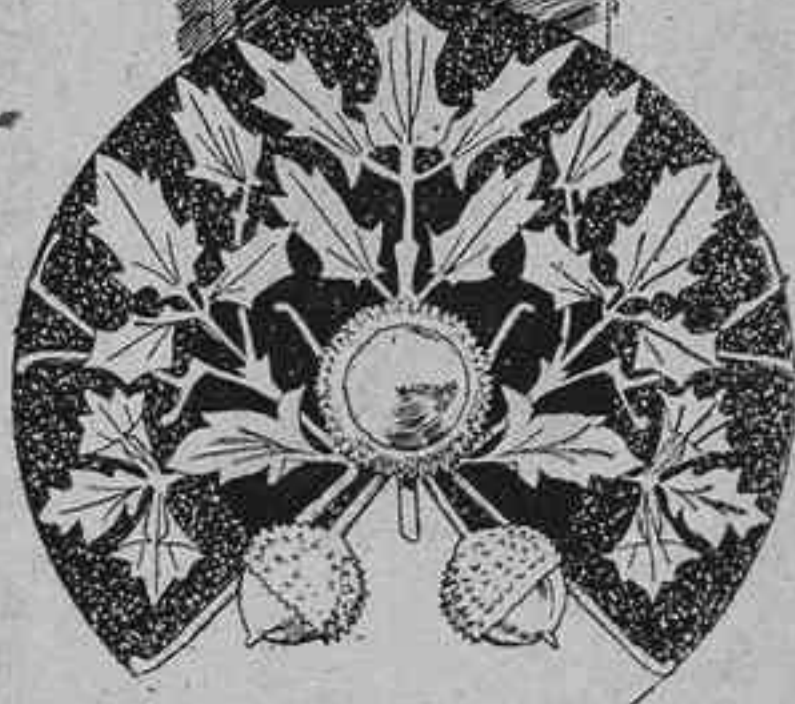
—Sense jo, ni un sol *punt* podrias fer.—

—¿Tú, de qué servirias sense tinta?—»

Aquí, pensant que may acabarian
y que al últim potser m' amohinarian,
al tinté escandalós lo vaig tapar
y la ploma á un recó vareig llensar.

Als que tenen l' orgull, la pretensió
de que no necessitan á ningú,
per miqueta que valguin, es segú
que 'ls servirá la *faula* de llissó.

J. BARBANY.

UNA VÍCTIMA DE LAS FESTAS

—(Ap.) ¡Quina gangal Aixó si qu' es arribá y moldrel...)
—Adeu siau, Joan: moltes gracias y hasta la vista.

—¡Y aral... Aquest sinyó s' ha etivocat!... Si tot son trossos de diari!...

IQUIN TRONERA!

Lema: Aixís som tots.

Poesía premiada ab un primer accésit en lo Certámen celebrat á Granollers l'any 1886 y no publicada fins ara.

Ab veu bastant clara y molt altanera pensantse sé'un jove dels nets de clatell aixís s'exclamava, cert dia un tronera davant d'una colla de *tipos* com ell:

—«Viu lliure com l'aire la mèva persona; molt dormo de dias per corre de nits, y sens fer per *ellas* may l'ós, ni la mona, soch la pesadilla dels mansos marits.

Perque gasto massa sol dirme la *gueta*, bastant enfadada, que soch un dolent; pero sols tocantli un poch la barbeta la deixo jo sempre tranquila al moment.

Sols crech lo que toco; la fé ab mi no sura; de ser molt incredul la fama hi guanyat; mes sense tocarla, jo crech ab fé pura qu' es jay! molt pesanta la creu del casat.

L'amor es flor tèn dre, bonica y flairosa qu'encare que's cuydi ab gust y desitj, se torna marcida y fins asquerosa quan lo matrimoni s'hi posa entre-mitj.

Per més que las *pollas* ben *cayas* m'agradan y 'm plau molt ab ellas parlarhi ó ballar, en cambi m'alteran, m'irritan y enfadan, si ab l'am del casori mevolen pescar.

Las tias y 'ls oncles bè prou m'amohinan dihentme que'm casi, si vull tenir sórt; pero jo cent voltas dich que desatinan, perque aquell que's casa, per mi ja es bèn mort

UNA VÍCTIMA DE LAS FESTAS

—¡Remaliatsiga!... Ja m' ho havian dit al poble que 'm robarian!...

—¿¿ Y donchs per qué serveixen vostres??...

Las mévas cosinas, (que son molt trempadas), alguns cops me diuhen:—¡Noy, t'has de casar!— y jo al punt exclamo, deixantlas paradas:

—¡No sou pas vosaltras, qui'm té de salvar!—

Un *sócio* que's guanya la vida fent joyas, també'm diu que'm casi si vull estar bé; mes jo li contesto:—¡Comprench tas tramoyas; y lo qu'es es de joyas... no te 'n faré fel!—

Si avuy, sol, cap pena tinch que m'encaparri, casat prou tindria lo cap com un bou y á més, als nou mesos, movent gran xibarri, á casa hi tindriam un *menja-pa* nou.

Casat la moneda ja no gastaria en bromas, tiberis, ni mil diversions; lo rich café Moka may més tastaria y fins no podria... ¡portar pantalons!

Pensant ab caborias tan poch falagueras lo cap se'm trastorna; mon cos l'esma pert; com si fos un óptich també *faig ulleras* y á més ¡ay! me torno vermell, groch y vert.

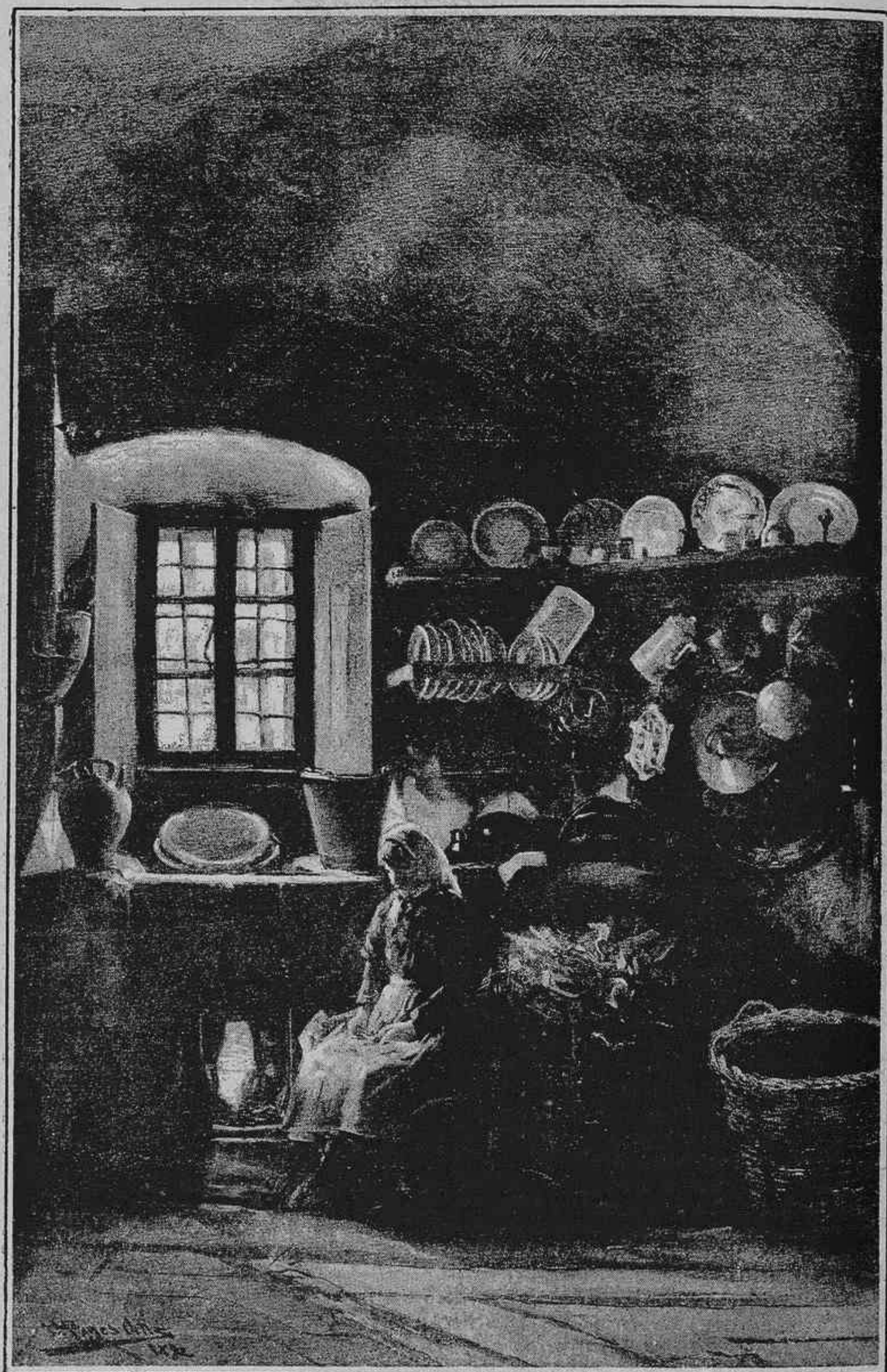
Ni pobre, ni rica; ni jova ni vella podrá 'l jou posarme ab son prech ó plól ¡No vol una dona per ferse esclau d'ella un jove del sigle corrido com jo!—

Aixís s'exclamava, cert dia, un tronera davant d'una colla de *tipos* com ell, ab veu bastant clara y molt altanera pensantse sé'un jove ben net de clatell.

D'aixó fa tres mesos ó menos encare y sens pensá ab penas, traballs, ni perills, marit d'una viuda lo ruch se veu ara, qu'es lletja, deixada y á més ¡té set fills!

FRANCISCO LLENAS.

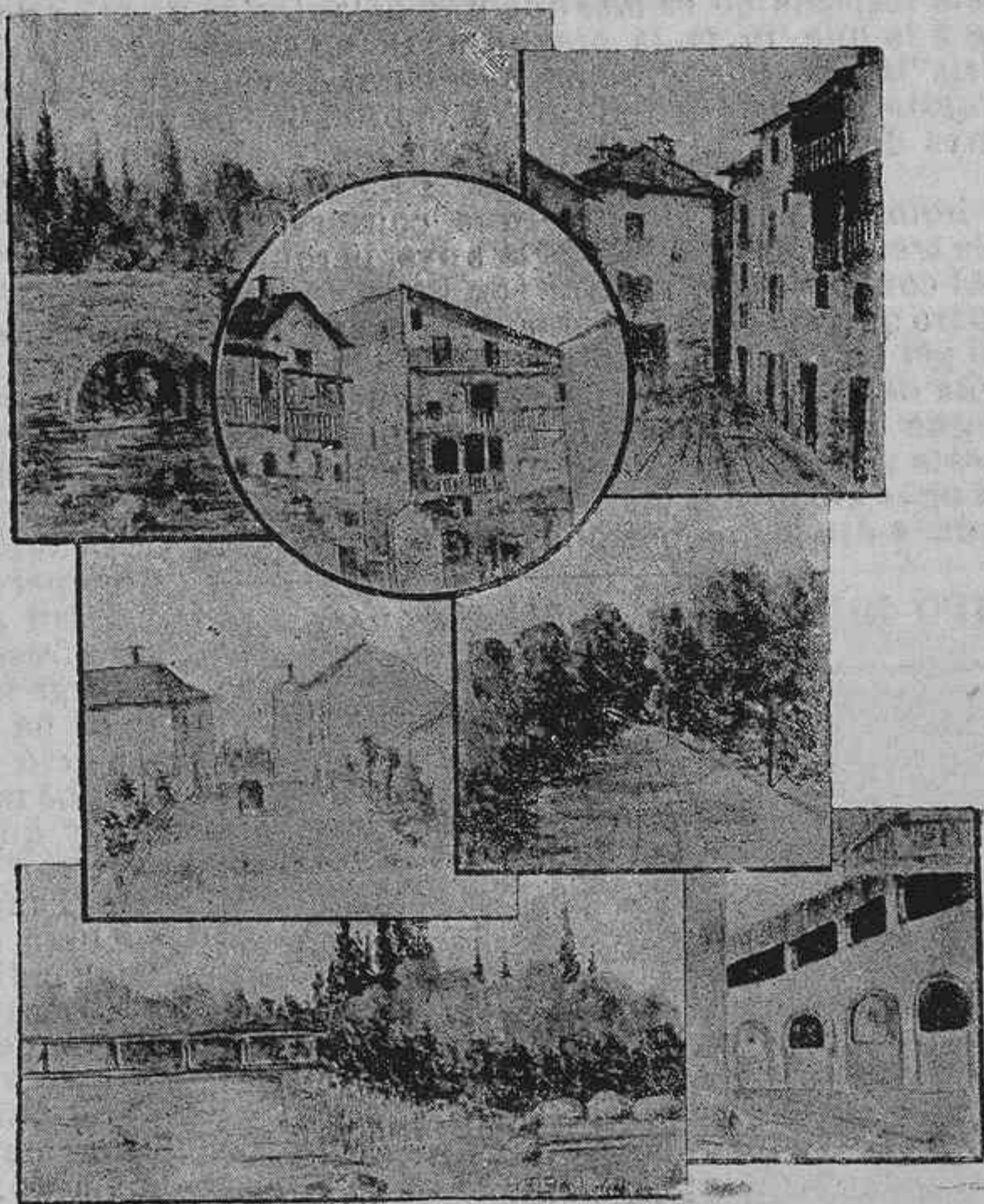

Una cuyna. (Quadro al oli de *J. Pages Ortiz*).

CERDANYA ESPANYOLA Y FRANCESA.

VISTAS Y PAISATJES (per *Pere Ball-llovera*).

1.—Pont de Staguja. 2.—Carrer de Llivia. 3.—Poble de Llivia. 4.—Carretera d' Hix.
5.—Camí d' Ur. 6.—Lo Segre. 7.—Quadras del senyor Ribera.

SOBRE 'LS ANYS QUE PASSAN

Acostuma á dirse que cada any que passa, tenim un any més.

Aixó ho trobaria ben dit si fossem immortals; pero com que tots neixem per morir, crech que per parlar ab propietat, ha de dirse que cada any que passa, tenim un any menos. L' any qu' es passat, ha fugit y no 's torna á trobar; ab aixó no diguém que 'l *tenim*.

No só l' únich que té aquesta opinió. Puch citá 'l cas d' una soltera que l' any passat va dirme que tenia 29 anys y no fa gayres dias que li vaig senti dir que 'n tenia 28. Si aquesta, encare que tal vegada per distint objecte, no opinés com jo y cregués que cada any ne te un de més, prou tindria de dir que, pel cap baix, n' ha complert 35.

Dich qu' es d' aquesta edat perque es la que 'l séu aspecte revela; y jo, consegüent ab l' idea de que l' any que ha passat es de menos y que per lo tant no passen anys pels que no envelleixen, y cada any ne passen molts pels que 's van tornant vells á corre-cuyta; jo, repeteixo, só dels que sostenen que tothom té l' edat que representa tenir.

—¿Quants anys me fá?—'m pregunta una senyoreta, una senyora ó una senyora.

—¡Qué vol que li diga!—contesto á la dama jove, dama matrona ó característica.

Aquesta resposta no es més que una galanteria; un si es no es de pór d'ofendre á la que 'm fa la pregunta Si no sigüés per aquest temor, prou li diria 'ls anys que té, sense necessitat de véureli la fé de batisme, ja que aquesta moltes vegadas no 'm fa prou fé, perque 'm diu més ó menos anys dels que representa la persona y ab aixó no la tinch per exacta.

Hi ha home de xeixanta anys que conserva tot lo vigor, agilitat y vivesa dels trenta; donchs té trenta anys, perque per ell no n' han passat més. Al contrari, n' hi ha que son joves, á contar desde 'l seu naixement, pero que per haverse precipitat la naturalesa, ó per esser malaltissos ó per haver sufert moltes penas, semblan vells; cada any passat los hi ha deixat doble feix; donchs aquests, son vells y no joves.

L'insigne autor de *El diablo mundo* malehia 'ls 30 anys. Certament no es aquesta una edat per malehirse; pero en ell ho comprench, perque als trenta anys era ja vell y als 32 va morir *de vellesa*.

Alló que 's diu á una persona que representa menos edat de la que

TIPO RURAL (per *J. M. Marqués*).

Lo padri se 'n vá al celler á fiblar la boteta del recó, que guarda un ví que te mes anys qu' ell.

té: «per vosté no passen anys», es una frase ben ensopegada.

Hi ha un'altra locució vulgar, també molt exacta, y que com l'anterior confirma 'l meu parer.

Quan una persona malalta se'n ha anat per remey á pendre ayguas ó á respirar ayres purs y ha curat de la seva malaltia, torna bona y robusta y li dihen:

—¡Vosté s' ha tret deu anys de sobre!

¡Ben dit!

No es que aquesta persona tingui deu anys menos, com s' enten per la generalitat, no; es que s' ha posat en situació de tenir deu anys més de vida, dels que aparentava que tindria quan estava malalta. No es que vagi neixer deu anys després del dia en que va neixer, que aixó no es possible, sino que

tardará á morir, segons lo nou aspecte que presenta, deu anys més de lo que semblava avans.

Ab aquestas locucions se mira l' assumpto baix lo seu verdader punt de vista, baix lo punt de vista que 'l veuhen los metjes.

Preguntin á qualsevol d' aquests, per algun client que tingui en estat grave:

—¿Que me 'n diu senyor doctor, de Fulano?

—¿Vol que li digui?—respon l' interrogat—«no té una senmana de vida.»

Aixís es com s' ha de contar, mirant endavant y no endarrera.

Lo temps que ha passat, s' ha perdut; donchs no ha d' entrar en compte, no hi es.

Donada aquesta manera que tinch de veure las cosas en aquest punt, no prenc per embustera á molta gent que altres li prenen; y viceversa, crech que faltan á la veritat molts d' altres á qui 's tenen per verídichs.

Una senyoreta fa 24 anys que va neixer, pero representa que té sis anys menos; ella diu que te 18 anys y per mí no diu cap mentida: está en lo cert.

—¡Cál!—contesta un' altra que es molt revellida—miri, un dia anavam juntas al colegi y llavors teniam la mateixa edat. Jo tinch 24 anys, ab aixó...

—¡Ja ho entench!—l' interrompeixo.

Y penso entre mi: l' embustera ets tú que 'n representas deu més.

Ara, las personas que 's posan vermelló y cosmétichs per semblar joves, aquestas si que totas son embustersas, porque l' edat que representan es pintada. Aixó sols se pot permetre als cómichs quan deuen representar una edat que no tenen.

Fora d' aquests, tots los altres que 's caracterisan son uns mentiders á carta cabal.

Ja que parlo dels que 's pintan, es d' advertir que 's fan poch favor, porque 's posan sota la pintura.

FLOR DE ANDALUCÍA. (Quadro al oli per Ramón Tusquets).

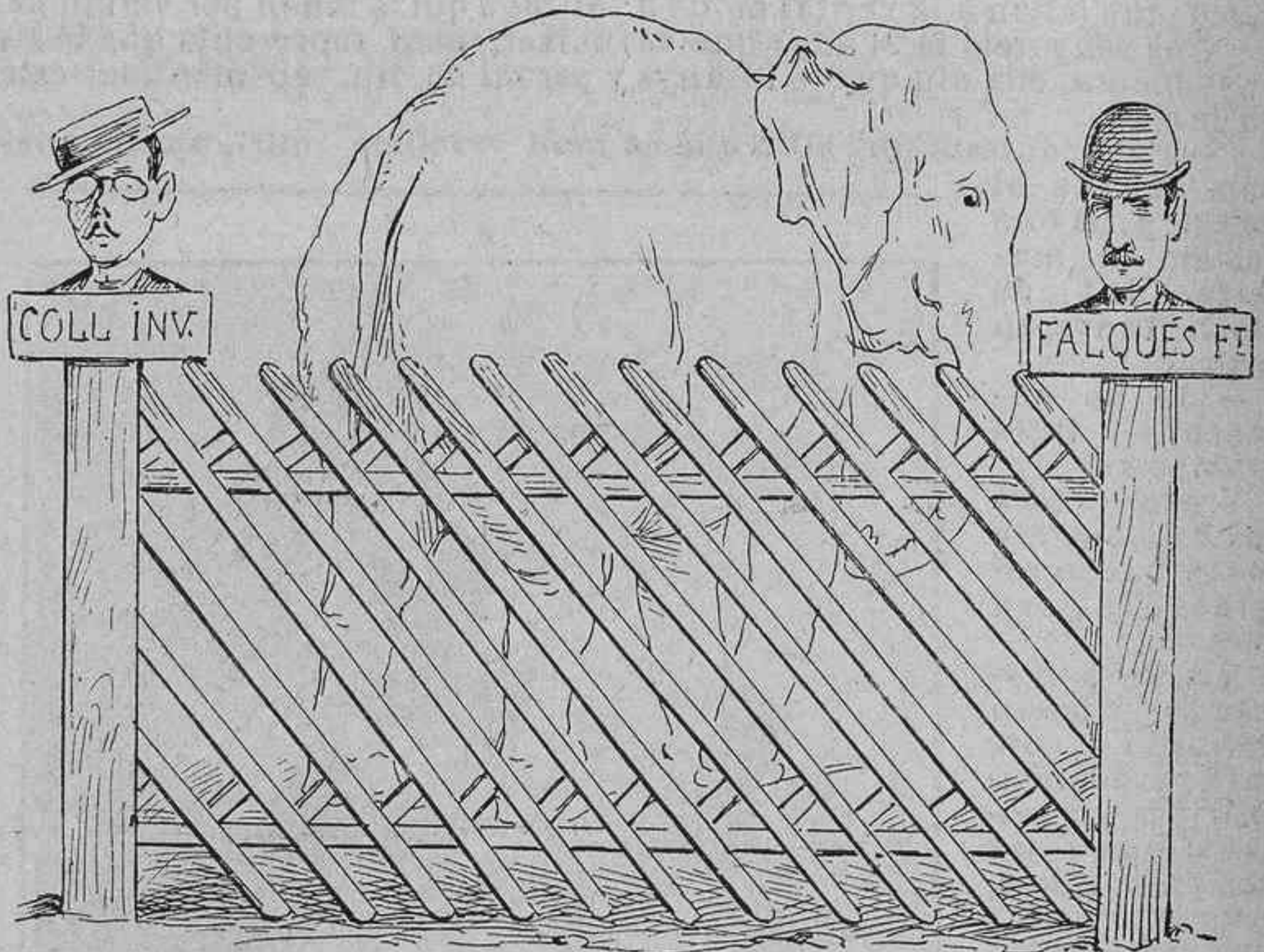
Aquesta, sempre val més que la tela, fusta ó altra materia damunt de la que está posada; y de consegüent, la cara pintada val menos que la pintura que la cobreix. Y aixis, volguentse rebaixar l' edat, lo que no logran, se *rebaixan* la seva dignitat.

Pero tant los que representan més anys com los que 'n representan més poch; ja 's pintin, ja deixin de pintarse, cada any que passa tenen un any menos.

R·flexióninθο be 'ls que 's desviuhen per esser joves; y creyentho, sempre tindrán aquest consol.

CONRAT ROURE.

PROJECTE DE MONUMENT AL PARCH (per *M. Moliné*).

Als dos autors de la famosa *verja*.

LA CIENCIA DEL GOSAR

Cent quimeras no
pagan un deute.

D' una vileta del Camp
en un recó de la Plana
de pórtichs tots desiguals
s' hi divisa una ampla casa.

Las escletxas dels balcóns
clarejan de llum que irradia
un quinqué que il·luminat
está en ampla y vella taula,

tota plena de papers
y de cadiras voltada,
dos nenas al séu voltant
ab santa febre treballan.

Tot solet allá al extrém
un vellet comptes repassa:
la ploma, del fret que fá
fins de las mans se li escapa.

Lo carré está blanch de neu,
crema de tan fret que es l' ayre,
ni una ánima va pel mon,
deserta segueix la plassa.

Ja s' atansa un ab pas llarch
tapantli hasta 'l cap la capa,
isa sombra entre la blancor
de la neu, com se destaca!

Darrera li segueix un,
darrera aquest n' hi va un altre:
tots tres entran decidits

TOROS Y MANZANILLA.
(Capritxo escultòrich per T. Tasso).

al portal de l' ampla casa.

La gran taula del saló
ja està de senyors voltada,
son los senyors que 'l vehinat
menos al respecte 'ls falta:

un metge, un procurador,
y un advocat sense causas,
essent lo senyor que 'ls reb
hisendat de anomenada.

Com faltan las diversions
en pobles de pocas ànimas,
à passar vetlla 'ls senyors
allí van cada vesprada.

Llegeix lo metje à Trousseau,
lo notari fulleja actas,
mira la lley l' advocat,
lo procurador repassa.

Passa comptes lo vellet
que enguany ha estat bona anyada,
las nenas de dits neva's
l' una cus, l' altra fa randa.

—Senyors—diu lo vell—avuy
no es dia de encaparrarse,
tanqueu tots los llibres donchs
y aixequuevos de la taula.

Veniu tots à prop del foch
ya que avuy fa un fret que glassa,
tastareu del Priorat
lo vi més vell, de més fama.

Tinch allà dalt un padri
que més de cent anys que 'l guarda,
y cada any un carretell
per celebrá 'l sant me 'n baixa.

Es un vi més groch que l' or
y espés com oli de llàntia,
ab més dolzor que la mel
y ab més forsa que una màquina.

La ciencia ja esperarà
més que 'l conill à qui 'l cassa:
qui una hora molt bona 's don'
no las te pas tolas malas.—

Al escoltar lo vellet
ben sola deixan la taula
y prompte 'l foch enrotllant
atansan la mà à las flamas.

Marxa 'l vell tot decidit,
sa filla darrera marca;
als pochs moments ja tots dos
tornan à entrar à la sala.

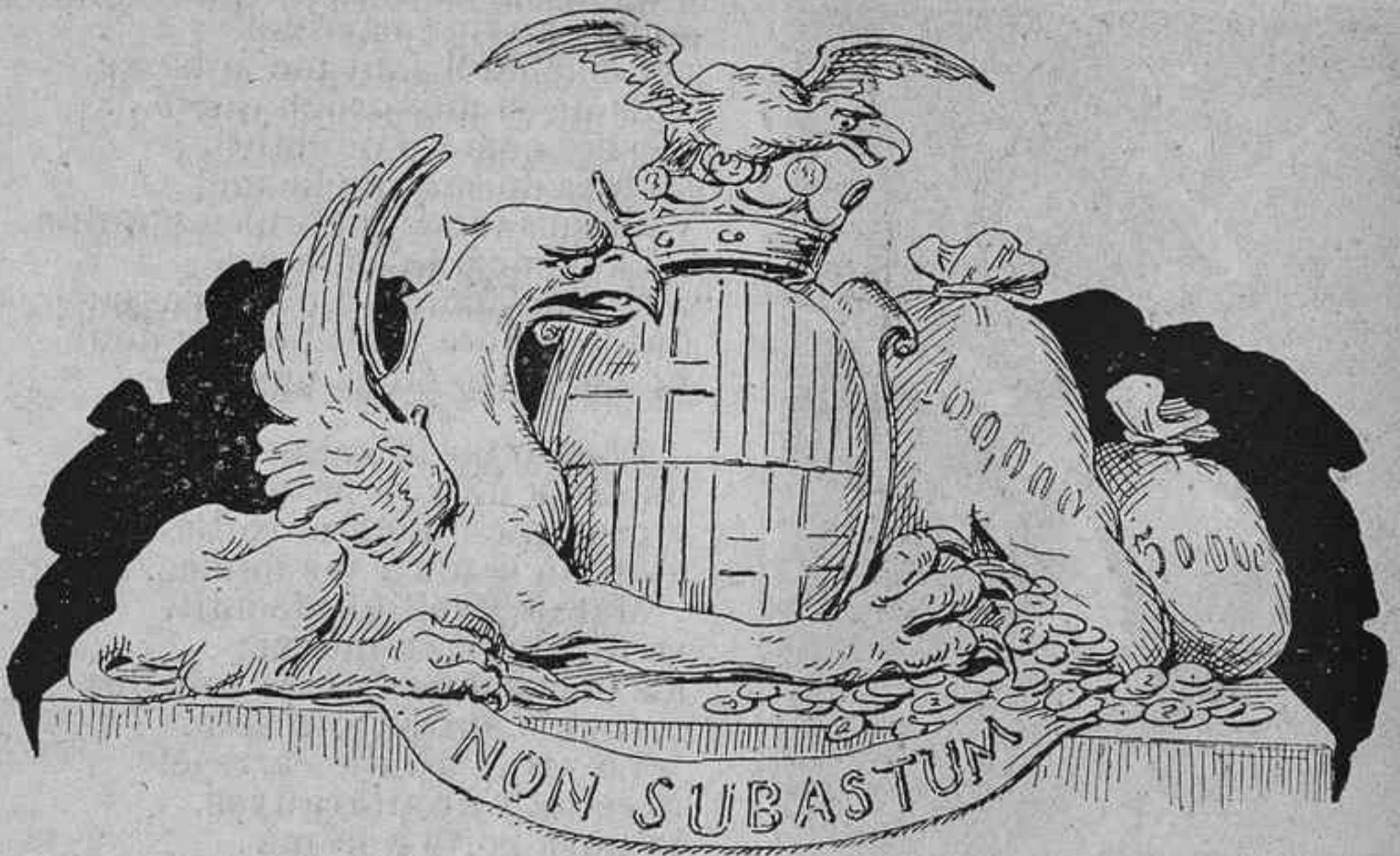
Lo vellet du un carretell
rovellat y ab tiraranyas,
la noya porta à la mà
tota plena una safata:
copas de brunyit crislall,
llemiladuras de pasta,
y en sa mà esquerra sosté
una ampolla de fort Màlaga.

La petita repartint
fa be 'ls honors de la casa,
—menjin y beguin després
que més que 'l foch lo vi escalfa.

Aprenent terrissaire (per J. Buró).

UNA MODIFICACIÓ NECESSÀRIA (per M. Moliné).

Projecte de un nou escut per la fatxada de la Casa Gran.

Las postres s' han acabat,
lo ví comensa á acabarse,
la botella 'ls ha caigut
y en trossos se veu trencada.

L' aixeta del carratell
tan sols com un filet raja,
comensa á apagarse 'l foch,
més ja brilla sa mirada.

Si 'l foch s' apaga en l' escó
dins de sos cors creixen flamas,
ningú ja se sent del fret
que al defora la neu glassa.

S' aixeca 'l procurador
y una *malaguena* canta,
l' acompanya l' advocat,
y 'l melje: *jiva tu gracia!*

Lo vellet agafa 'ls molls
y pica sobre la llauna
de una gran olla d' arám
que hi há prop l' escalfa-panxas.

S' alsa 'l melje decidit,
per la má á una nena agafa
posantse á ballá un *can-can*
que no hi há més que atmirarse.

Los llibres restan tancats,

la llum del quinqué s' apaga,
lo cant son ritme segueix
y continúa la dansa.

Los vehins senten soroll
y del que passa s' extranyan,
hont regnava la quietut,
avuy los dimonis ballan.

—¿Qué será 'l que causa aixó?—
se preguntan uns ab altres.
Tothóm creu que s' han tocat
personas tan respectables.

—Est escándol—tothóm diu—
may l' haviam vist nosaltres,
pobres, ay, pobrets senyors,
ja han tingut bona desgracia.—

Y mentres que aixó 'ls vehins
murmuran ab pena tanta,
ells van cantant y ballant
y dihent ab veu gorgollada:

—Al món que tant estimem
no hi són més que una vegada,
y qui una hora bona té
no las passa totes malas.

JOSEPH ALADERN.

HUMORADA

Cassat al vol en una parada de melóns.
Un home que 's presenta ab l' intent de comprarne un, pregunta á
un séu amich:

—¿Qué 'ls coneixes tú, 'ls melóns?

Resposta del amich:

—Prou: mira, tot aixó ho son.

G. HOMAR.

TIPOS JAPONESOS.

Sorje.

Fasha.

Barber.

Vendedor de periódicos

EPÍGRAMA

—Cása't ab donya Marieta.
—Vaja noy ¿qu' estás de guassa?
¿ab una dona tan grassa?
—Pero es rica y no es maleta.
—Vés en nom de Deu, Facundo.
—Donchs no sabs lo que 't convé.
—Si fos *maleta*, pot se....
Pero noy, alló es un *mundo*.

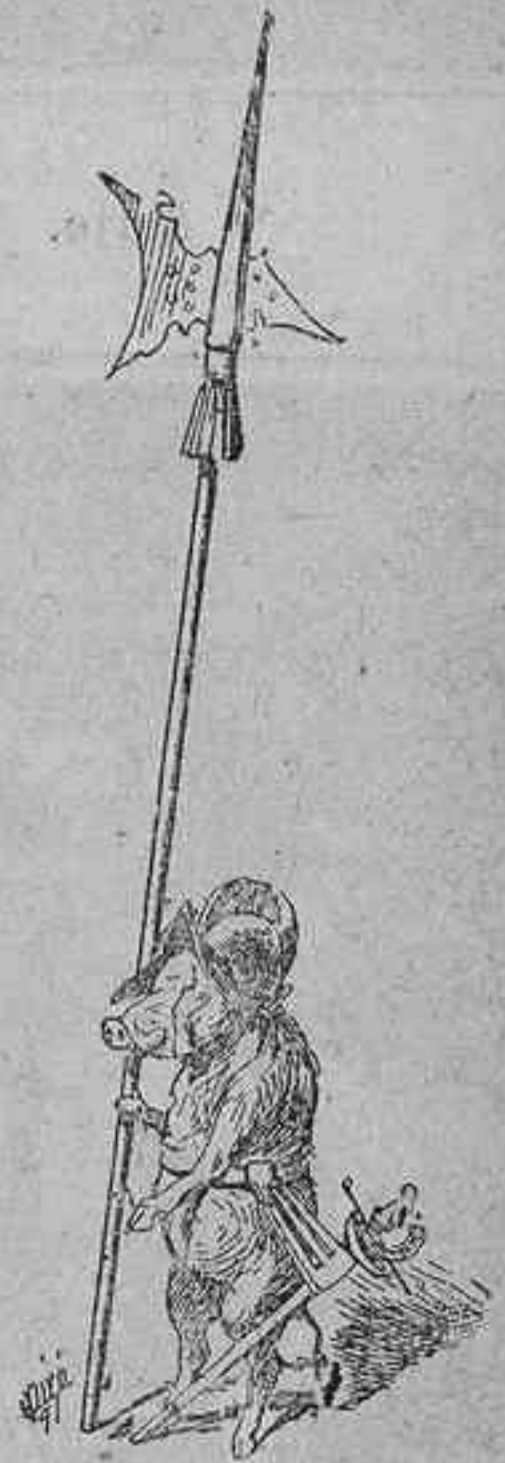
P. TALLADAS.

FRATERNITAT

Els trons ja sonen lluny: la pedregada
quasi en sec ha parat:
del poble surt, ullant la turbonada,
un ome adalerat.
Gambant i fent cruixir la calamarsa,
que blanqueja per tot,
arriba an els vinyars, i en sê a aturar-se
no veu dret ni un sol brot:
veu raïms desgranats; pampols per terra;
del gra, tant sols la pell....
I, creient convertida en camp de guerra
també la vinya d' ell,
diu, boi corrent, pensant en fills i dòna:
—Ja tot és a rodar!....
Déu s' ha lluit!.... Si que l' hem feta bona!....
Are tots a captar!....—
Però no és pas aixís, perquè a la seva
la pedra no ha arribat
am tot i qu' es veu bé que no ha dat treva
a la del bell costat.
I diu tranquil, així qu' els peus hi posa,
veient salvat lo séu:
—Déu ja sap lo que fa, quand fa una cosa!
Alabat siga Déu!....

E. GUANYABENS.

UN ADVOCAT INCIPIENT

Parlavan varias personas de diners, y deya una d' ellas:
—Voldria possehir tantas unsas com arenas hi ha al mar.
Y responia un' altra:
—Jo 'n voldria tantas com punts matemátichs se necessitarian pera
formar un món.

Y un jove que feya pochos dias havia acabat la carrera de lleys:
—Donchs jo no voldria sino que possehint lo que desitjan, tingues-
sin una qüestió y poderme encarregar del plet.

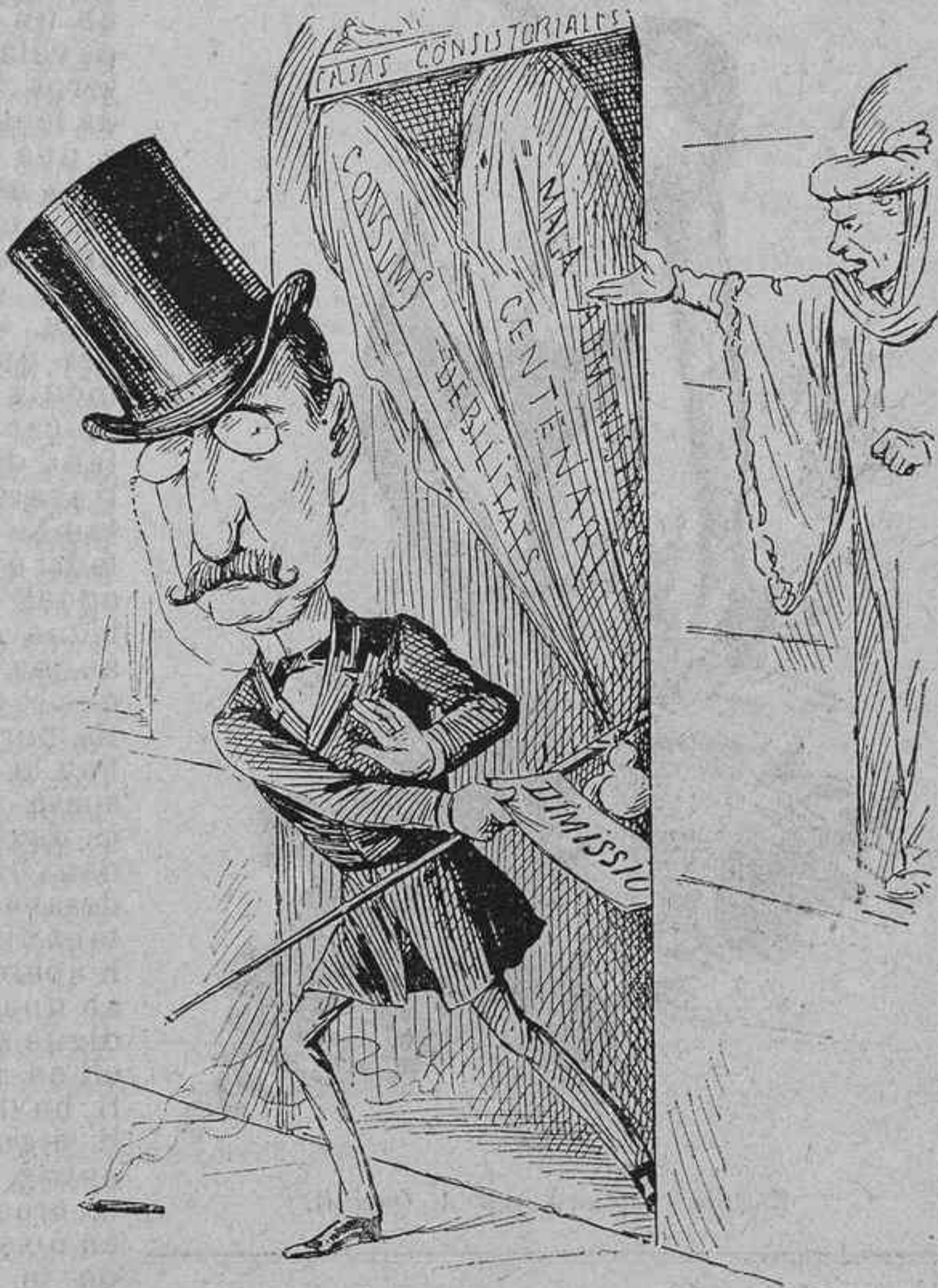
J. ESCACH V.

Amich Roca: T' envio, com m' ho demanas, pera l' ALMANACH DE LA
ESQUELLA, una relació que 'm sembla molt interessant y que he copiat
al peu de la lletra del Dietari del nostre municipi, corresponent al
any 1606. Podrias titularla:

UN DOCUMENT CURIÓS DEL SIGLE XVII

«Dilluns xxvi de Juny.—En aquest die fou assotat per Barcelona per
sentensia dels Inquizidors, Antoni Puig, treballador del loch de Font-
clara sobre Torroella de Montgri en lo bisbat de Gerona per haver tingut comunicació

ab lo dimoni com resulta del proces que se li legí en Sancta Catherina lo die de ayr y fou que en l'any 1603, treballant en Maig en Pineda que magencava una vinya, li aparegué un dimoni en forma de home y li digué que si ell volia ser rich fes lo que ell li dirie y quel aportaria en un loch hont no hauria de treballar ni fer res y que serie un loch molt placent y ameno y que li donarie tants diners com volria y que faria que ell dit Puig treballaria tant com volria y mes quels altres y quel farie metge que mudaria les febres de una persona á altra ab les herbes y medicines que ell li dirie y damanantli dit Puig qui ere respongué que ere lo diable y que si ell sen anave ab ell y li donave son cors y la áni-

Per ferho com ho faig jo,
no cal pas que continuem:
aquí va ma dimissió,
y ¡alsa noy, al magatzém!

ma que ell li donaria y faria tot lo que li havia promés y així dit Puig se doná á dit dimoni en cors y en ánima per temps de tres anys yl prengué per son señor y agenollat li besá las mans yl girá y li feu besar lo detrás y lo dimoni se nomenave *oru* y així en cridant:—*¡oru! ¡oru!* sa li apareixie, y dit dimoni feu que dit Puig renunciá la communió dels Sancts y la chrisma y character del batisme y á Deu y á Nostra Señora y li digué en altras vegadas que li aparegué que prengué certas

Estudi al desnú (per A. Querol).

herbas y olis y axi faria que las febres de uns passarian enaltros com ho feu y aparexentli una vegada en forma molt fea, ço es, ab unas grans orellas y unas banyas y uns garfis en las mans, y los peus ganxuts de gall, que prengué les herbes y ab un ou y veri ó ori de calápats, lenguas de serps negras y femta de lengardaix ho donás a una criatura que estava malalta y aixi ho feu y morí y quant son amo del dit Puig li manave que sporgás los pins, noy volia pujar per quey veye los dimonis alli quel volien lançar y un vespre estant dit Puig en lo lit li aparegué lo dimoni y també la ánima de un fadri que havien mort aquell vespre á mitja legua de allí y que la ánima era tota negra y que lo dimoni se lan volia portar y que Sanct Pau la defensava ab la spasa per que lo fadri es deye Pau y que cridant dit Puig, tot se li desaparegué. Un die estant dit Puig en Pineda li aparegué dit dimoni ab unas grans alas y li digué si volia anar ab ell en aquell loch que li havia dit y dit Puig li digué que si quey anirie y axi lo dimoni lo prengué sobre ell y en un subit foren al cap de la montanya de

Montnegre y alli lo dimoni se sentá á las spallas de una creu quey havia ab una cadira molt entonada y li feu besar las mans y trobantse dit Puig molt cansat y cruxit del camí, digué:—*¡Mare de Deu de Montserrat!* y encontinent tot li desaparegué y baxant de la montanya a poch á poch demanant per amor de Deu sen torná á Pineda. Y quant ell se doná al diable, en senyal li doná una tireta vermella y may ley torná

y quant lo aportavan pres á la Inquisició, lo dimoni li aparegué per lo camí y li digué no descubris res y axi fou condemnat dit Puig per haver demanat perdó de sa culpa, á assots y á servir sinch anys al hospital.

Tot lo demunt dit se scriu axi perque axi consta per propia confessió de dit Puig, segons que axi mo ha referit lo scrivá de la Inquisició qui ha legit lo procés.»

La lletra d' aquesta data es del célebre Esteve Gilabert Bruniquer, escrivá major de la ciutat, qui llavors era escrivá racional de la mateixa. En lo proemi d' aquest volúm, comensat en 1603, lo dit notari dona fe baix sa firma y son signo de que li han encarregat la redacció del dietari del municipi.

Jo no he variat ni una lletra del document; sols hi he afegit los accents y la puntuació pera facilitar sa lectura. En lo que 'm demanas dels comentaris, no sé qué dirthi. ¿Vols que t' aboqui un cabás de vulgaritats sobre las alucinacions, las visions y la terapèutica moral, y de pas digui un grapat de penjaments contra 'ls nostres passats, perque al comensar lo sigle XVII no coneixian las enfermetats mentals com nosaltres á las darrerias del sigle XIX? Es clar que no.

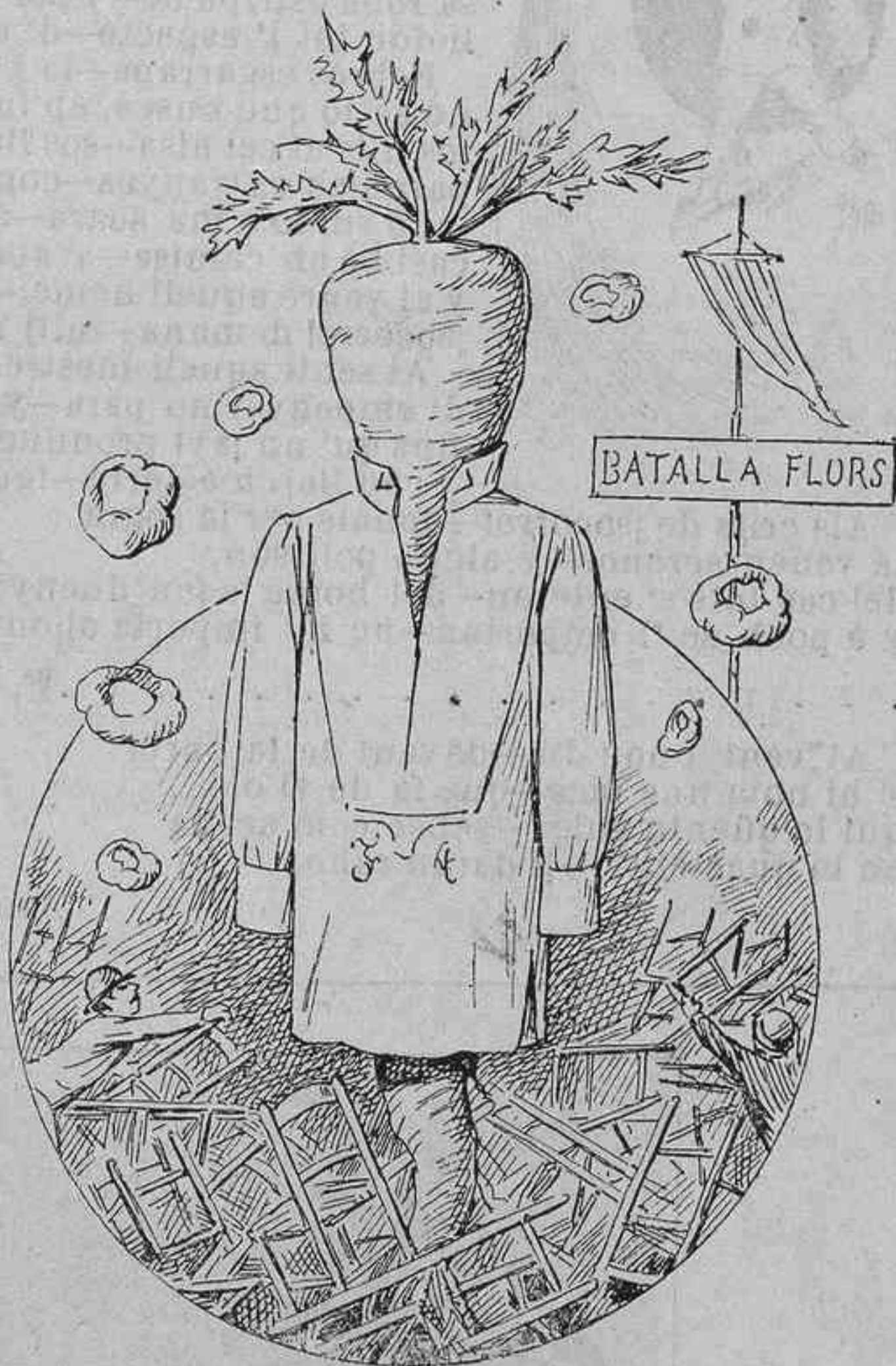
Aquesta relació ja 's porta en sí mateixa 'l comentari. M' has demanat un document curiós y 'm sembla que aquest ho es de debó.

Desitjaria que tal fos ton parer, ton amich

Avuy 12 de Novembre 1892.

GRAN BATALLA DE CADIRAS

(per M. Moliné).

Una funció pastanaga.

J. COROLEU.

EPÍGRAMA

—¿Qu' es lo tró?—van dirli un dia
á en Comas,—¡a veure!... ¡bó!
el qui Fisica estudia
be ho deu saber tot aixó?
—¡Si que ho sé! vosté s' estranya...
deixim rumiar un moment...

«es lo soroll qu' acompanya
al rayo» ¡tal com ho senti!
—¡Molt bé, noyl digas... y 'l rayo
¿qu' es?—Pues el rayo... alló...
(ja m' ha atrapat aquet payo)
«¡alló qu' acompanya al tró!»

M. R. DE LAS PLANAS.

QUI NO HO VULGA CREURE...

Las *onsa y nublado*—cantava 'l sereno
 que bè ó mal vigila—lo barri en qu' estich,
 quan veig que á la porta—de casa la sogra
 s' arrima un subjecte—tot plé de fatich.

M'aturo á pochs passos—me'l miro ab prudencia;
 y son posat tétich—no 'm fa gayre goig;
 sa roba estripada—'l pel en desordre
 li don tot l' aspecte—d' un rematat boig.

Febrós esgarrapa—la porta que cito,
 no sé lo que busca, ab furia l' empeny,
 los ulls al cel alsa—sos llabis murmuran
 paraulas extranyas—com qui no tè seny.

Lo ruido á ma sogra—á poch la desperta,
 casi bè ab camisa—s' aboca al balcó,
 y al veure aquell home,—ab tota sa forsa,
 ¡socorro! demana—mitj morta de pó.

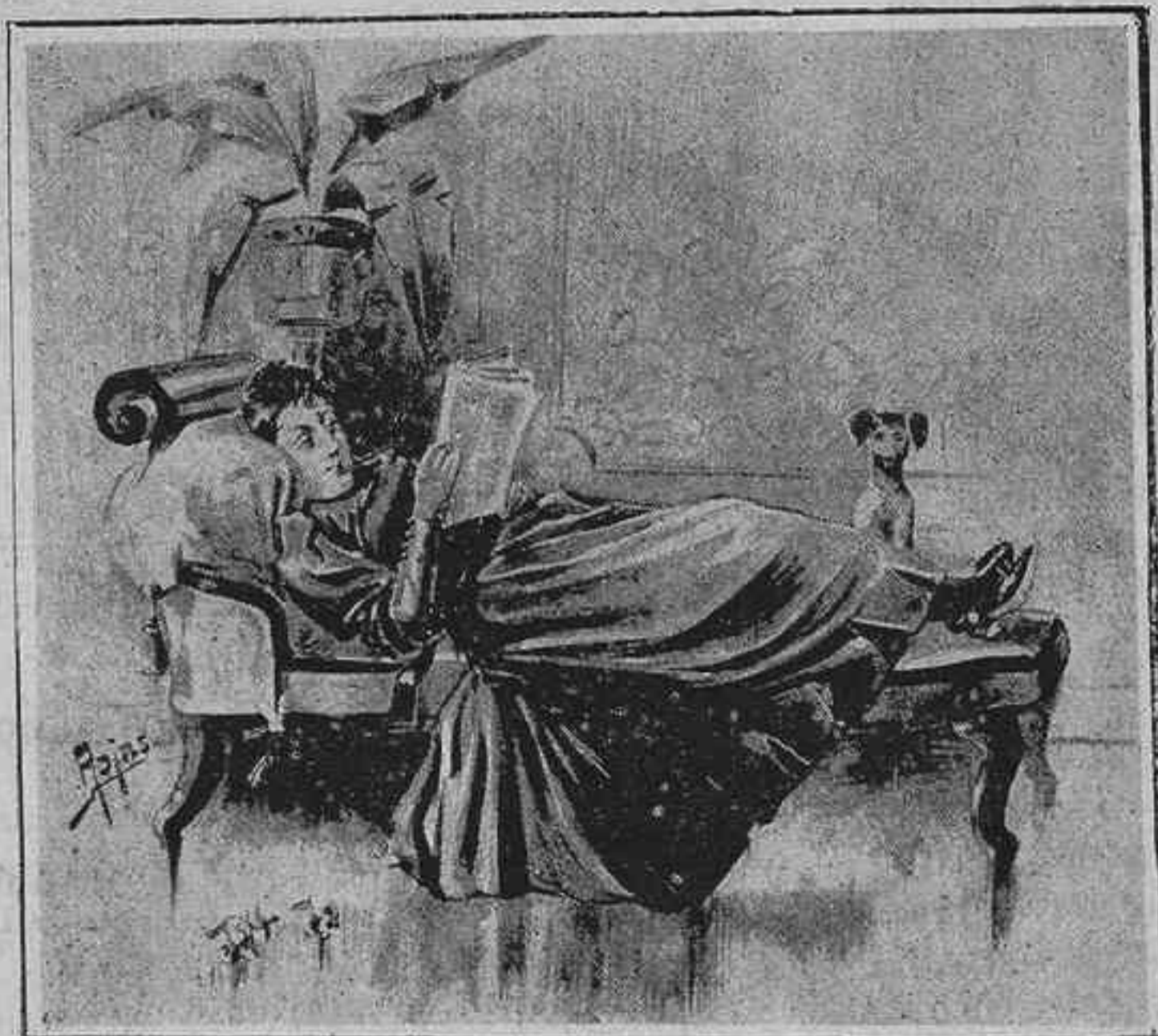
Al senti aquell mestre—que la sogra crida,
 d' empenyer no para—y pica més fort,
 fins qu' un ¡ay! pronuncia,—ab ànsia respira
 y cau llarch á terra—igual qu' un cos mort.

Als crits de ¡socorro!—donats per la sogra
 ja venen serenos—y algún polissón,
 del cas tots s' enteran—del home 's fan duenyos
 y á poch se 'l emportan—no m' importa ahont.

.....I.....

Al vení 'l nou día—davant de la porta
 s' hi nota una taca—que fa de vi oló...
 qui lo quènto vulga—saber com acaba
 en lo quartelillo—li darán rahó.

AMADEO.

Horizontal haute gomme (per P. de Rojas).

CANSÓ D' AMOR

Jo encare jove, tú encare nina,
baixant las serras de la marina
si t' estimava vas dirme un dia;
jo tas paraulas no comprenia
si bé 'm saltava d' alegre 'l cor,
la vida mia;
si bé 'm saltava d' alegre 'l cor
la mia amor.

Vares donarme mitj tremolosa
una poncella de malva-rosa;
y jo al mirarte tota vermella
com á las fullas de la poncella,
mos ulls no treya de tú y la flor,
la vida mia;
mos ulls no treya de tú y la flor,
la mia amor.

Y avall seguirem cap á la plana
besant jo sempre la flor boscana,
d' amor parlantme tú á cau d' orella
com á las rosas parla l' abella
quan xucla 'l néctar de sa dolzor,
la vida mia;
quan xucla 'l néctar de sa dolzor
la mia amor.

Quan dret á casa t' en entornavas,
tú cap á dintre contenta entravas;
jo vaig quedarme dret á la porta
l' esma perduda, l' ánima absorta,
en tú la vista y als dits la flor,
la vida mia;
en tú la vista y als dits la flor
la mia amor.

¡Quina tristesa jo al cor sentia!
Tant á la vora que jo 't volia
y tan depressa que t' allunyavas
mentres un tendre petó 'm tiravas
los dits als llabis y la ma al cor,
la vida mia;
los dits als llabis y la ma al cor
la mia amor.

Vareig anármem; y al sé en ma casa
al cor sentia com una brasa
de foch roenta qu' enterbolia
mos ulls, ma pensa, ma fantasia,
mon be, ma vida, mos somnis d' or....
era la ditxa que en mi naxia,
la vida mia;
era la dolsa veu del meu cor,....
era l' Amor!

A. BORI Y FONTESTA.

LO CENTENARI A MADRIT

(per J. Gros).

Varen baixar del seu poble
per las festas de Madrit.
¡Y quina broma van fer!
¡Y com se van divertir!

EPÍGRAMAS

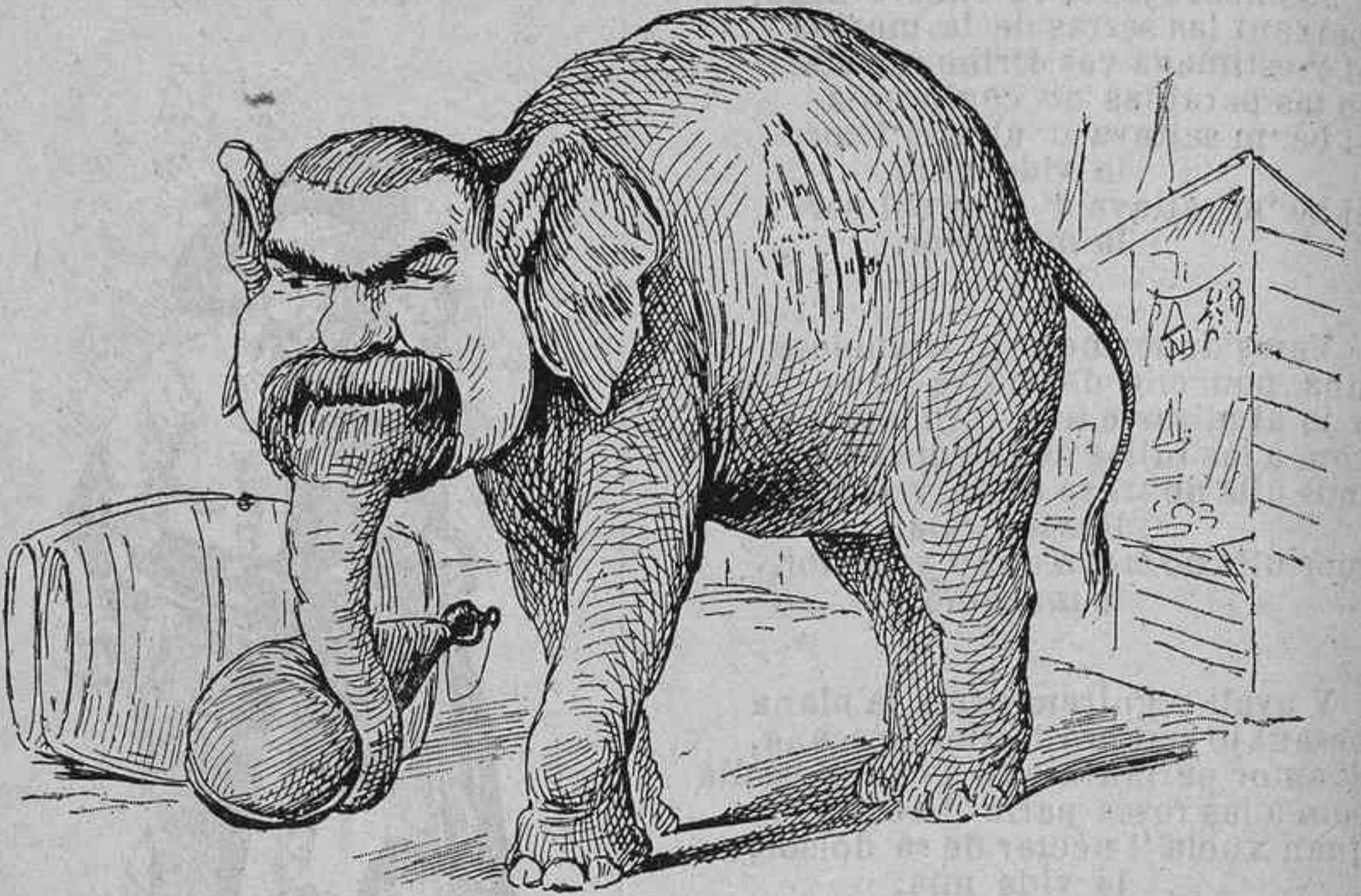
Pel carré á una hermosa dona
encare que *algo jamona*
li vá dir un dia en Roch:
—Es vosté una mare vella.
—Mare, prou—li respongué ella—
pero *vella* encar no ho soch.

P. TALLADAS.

En Quimet qu' es comediant
fill de 'n Coll, gran paperayre,
va di un dia á uns seus amichs
que li parlavan de dramas:
—Quan lo méu pare era viu,
jo feya 'l *paper de barba*.

MAYET.

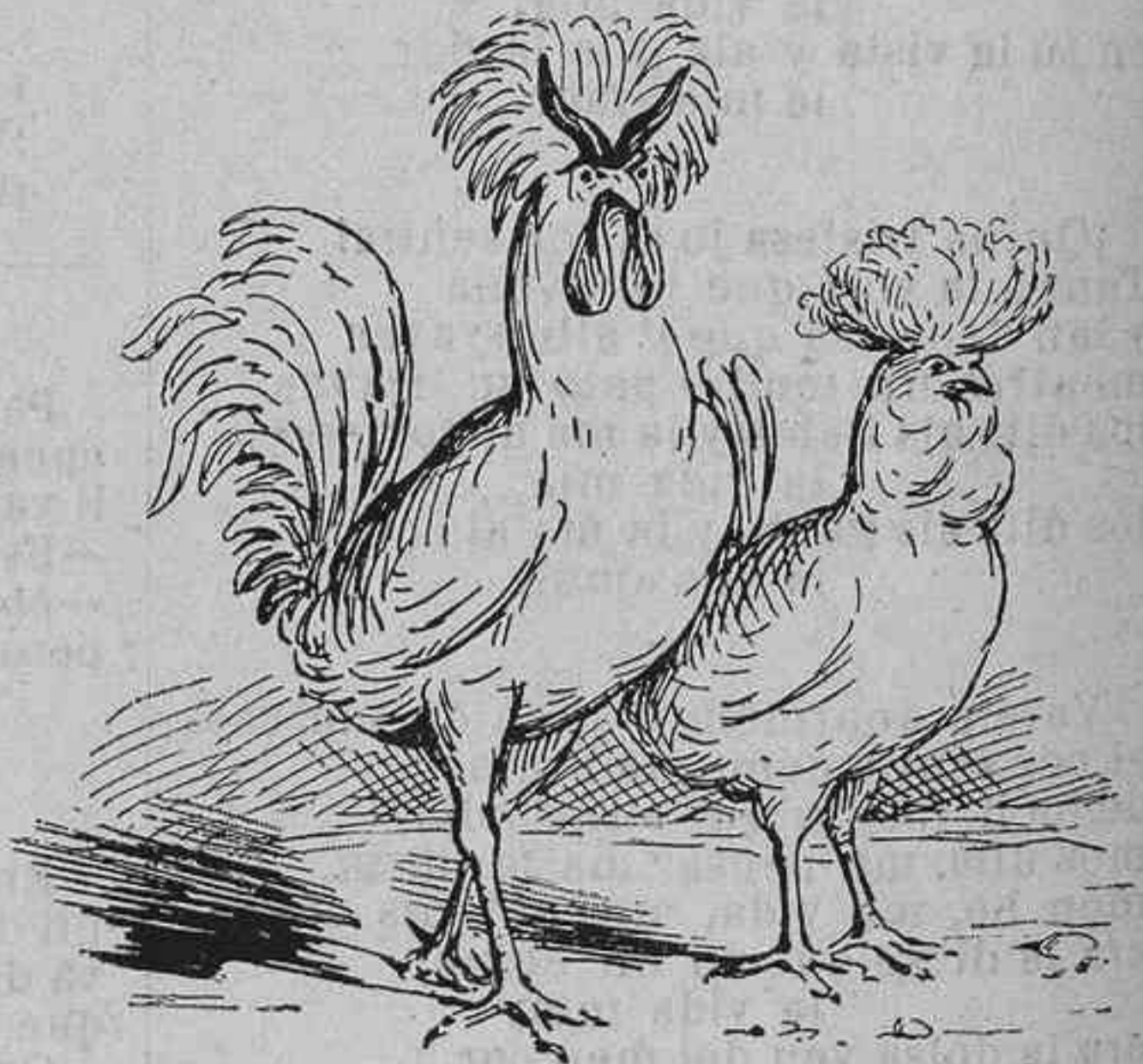
TITULAM A LAS FIERAS DEL PARCH (per M. Moliné).

La més grossa.

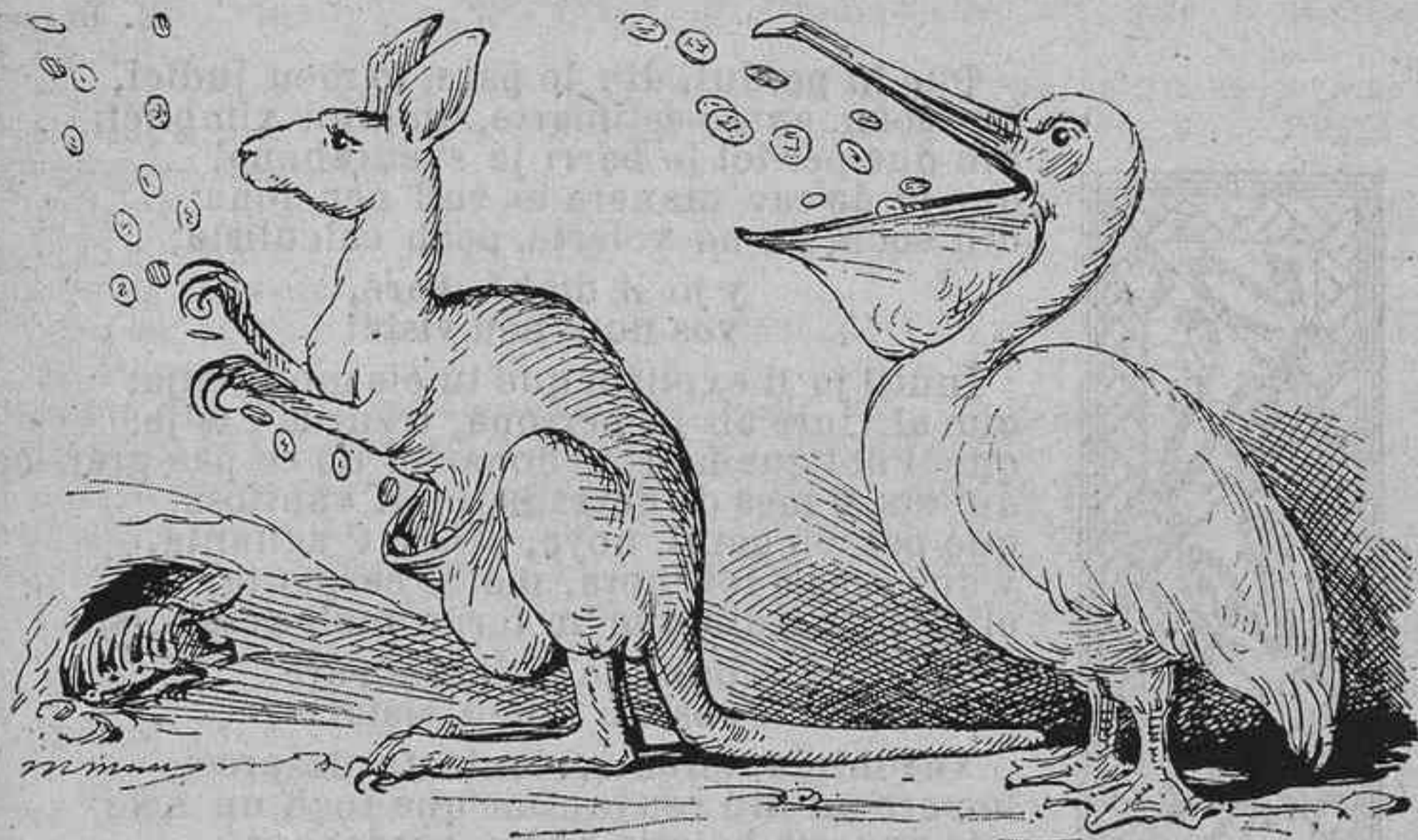

Lo qu' es per bech no 'l farà callar ningú.

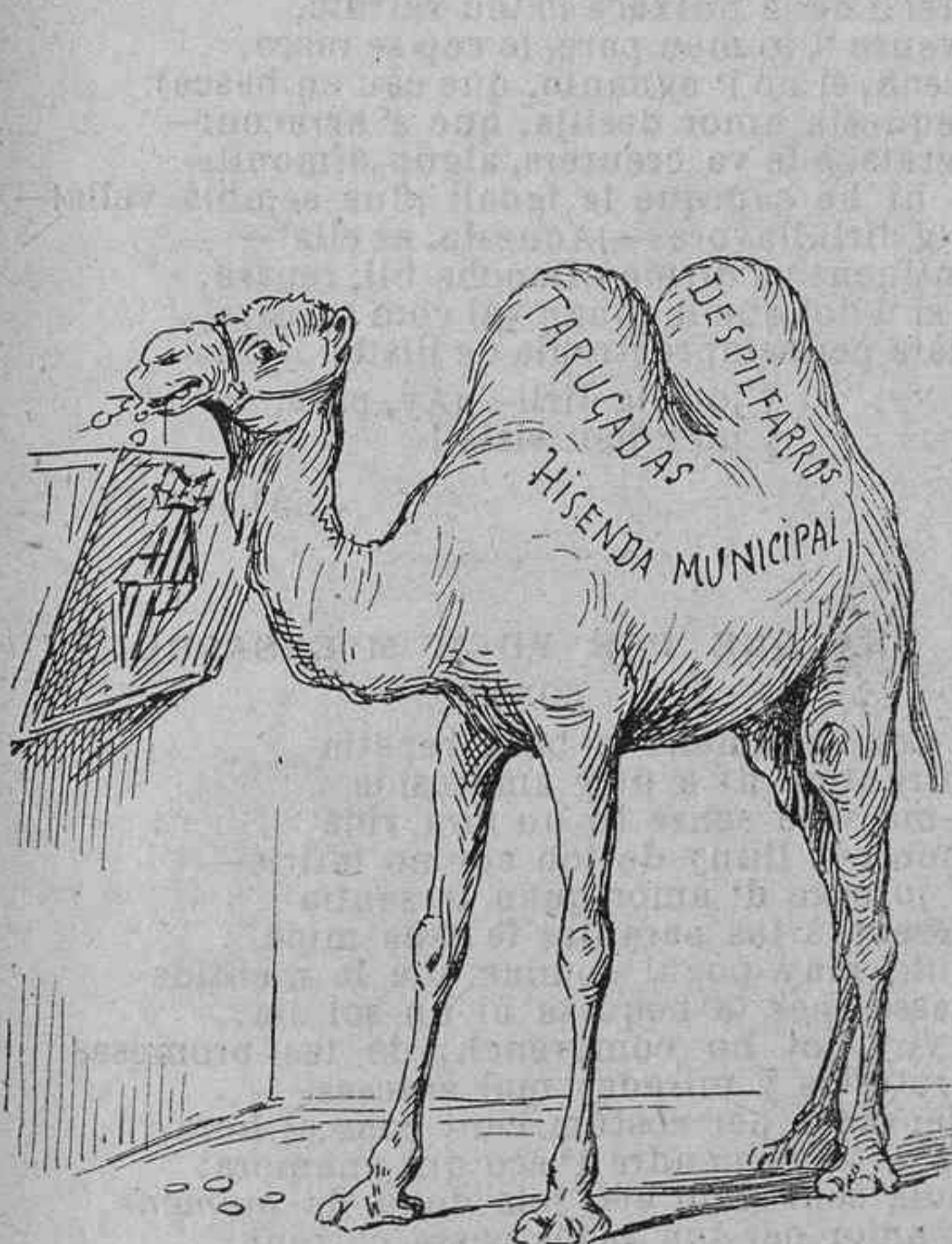

Mefistófeles y Margarida.

LAS FIERAS DEL PARCH (per M. Moliné).

Regidors d' ofici.

Dromedarium concejalium.

Un filosof desenganyat del mon.

LA CONFESSIÓ

Y yo le dije—¡Ay, padre,
si usté la viera!

E. BLASCO.

Que hi perdut, diu lo pare, lo meu judici,
que soch, en no estimarte, un gran ximplici;
diu que per tot lo barri ja s' enrahona,
que jo de cap manera te vull per dona;
diu soch, en no volerte, poch calculista;

y jo li dich—¡Pare,
vos no l' heu vista!

Inútil jo li explico, que tú ets molt lletja;
que al viure ab ta persona, treuria 'l fetje;
que 'l dot que han de donarte, no es pas gran cosa;
qu' ets, á mes de deixada, molt vanitosa;
que pel teu genit, noya, ningú t' aguanta,
y que tens á tot 'hora, molta carpanta;
ell prou me diu que 'm torno molt pessimista

pró... jo li dich—¡Pare,
vos no l' heu vista!

Veyentme refractari fente un despreci,
lo pare 'm diu renyantme que soch un neci;
que aquesta bojeria no 'm perdonava,
quan la teva riquesa jo despreciava.
De ràbia jo llavoras, per no fé l' xato,
me trech de la butxaca lo teu retrato,
y al veure 't lo meu pare, lo cap se rasca,
(jo crech, si no l' aguanto, que cau en basca).
—Si aquesta amor desitja, que s' arraconi—
¡qu' erats, á fe va creurers, algun dimoni!
—No hi ha cap que la iguali ¡fins sembla vella!—
jo vaig dirli llavoras—¡Aquesta, es ella!—
incontinent va dirme—Donchs fill, repara,
puig si 'l dot que li dónan val com sa cara,
olvidala per sempre ¡treula de llista!

y jo vaig dirli—¡¡Ay, pare,
y no l' heu vista!!

J. ALAMALIV.

A UNA QUE PER POCH M'ENSARRONA
SONET

Continuament ta boca repetia
mirantme fit á fit y amorosida
—ma vida sense tu no fora vida
mon cor lluny de ton cor no latiria—
Y jo cego d' amor quan te sentia
posava á tas paraulas fe sens mida
puig may pogui somiar que la mentida
passés per ta boqueta ni un sol dia.
Avuy tot ho comprench; de tas promesas
protestas y miradas mal entesas
l lensadas per costum cent cops al hora,
se 'n te de pendre l' eco qu' enamora;
puig sent com ets, sols dona de *moment*
l' amor per ton redós passa corrent.

F. DE P. JUANICO.

G. HANER

ANY NOU VIDA NOVA

Hi penso algunas vegadas ab lo meu mestre de primeras lletras.

Any nou vida nova, cridava ab to amenassador alli, per las darrerías de Desembre.

Es dir, amenassar y pegar, tot aparionat, ho feya sempre; pero aixís que tombava l' any, volia introduhir reformas més severas aplegadas per despres de festas.

—Usted, Ramonet (en aquell temps la llengua oficial per dir disbarats en las escolas era la castellana). Entre alli dentro y póngase á las órdenes de la senyora Laya.

Aqueix acte de rigor l' exercia sovint, no esperava may l' any nou.

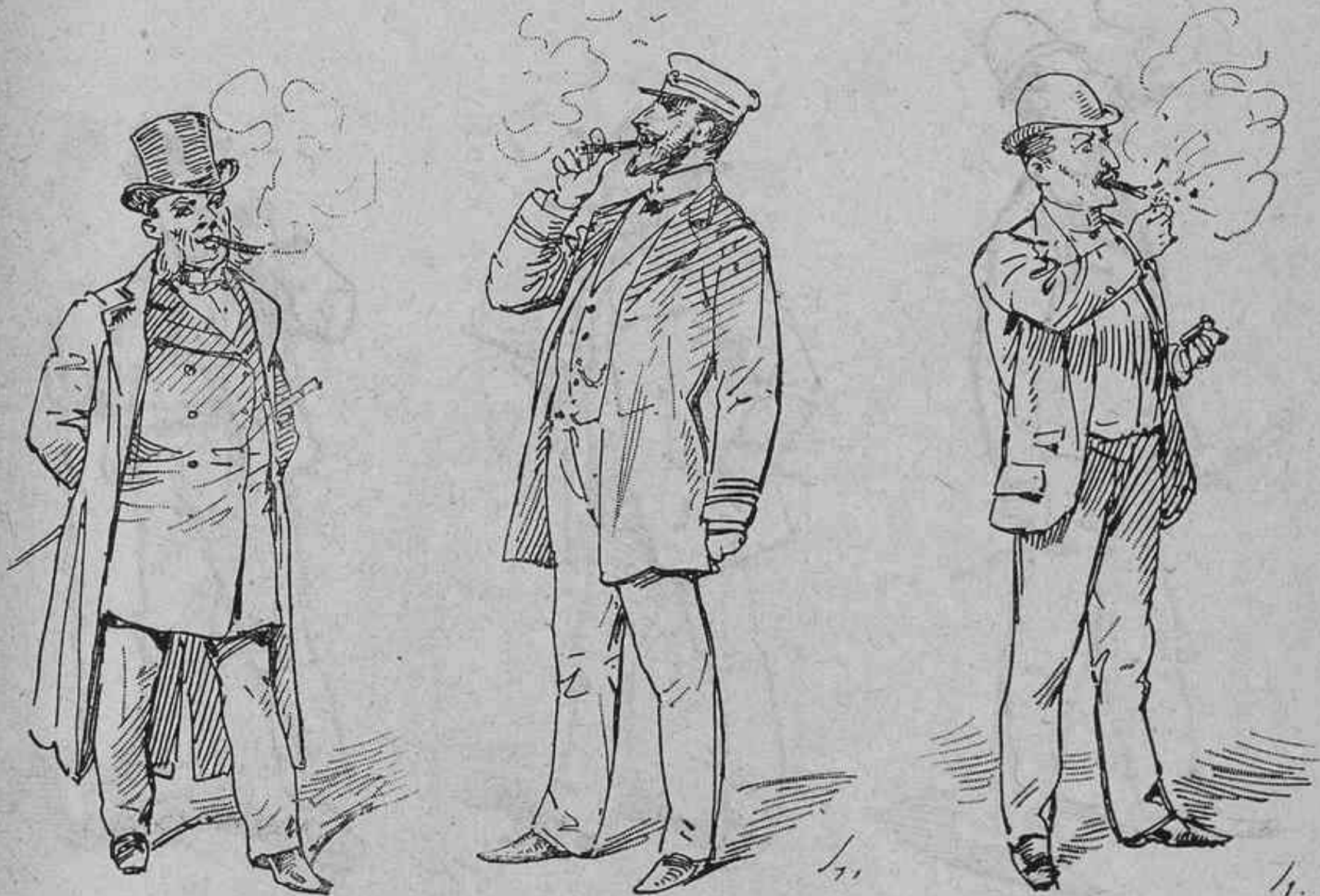
Lo Ramonet s' alsava de terra ahont estava sentat cumplint una penitencia que devia fer efectiva agenollat, ab los brassos en creu, y tot content corria á posarse á las *órdenes* manifestadas. Sortia despres ab lo cetrill de cuyna y un cabasset. Al cap d' una hora ó més, tornava ab provisió de patatas, dos dits d' oli al cetrill y una lletuga de fullas rebregadas que no feya goig ni devia esser bona per menjar.

Lo senyor Tomás l' esperava donantse á las áligas.

—¿Adonde ha ido usted? li cridava fixantli los ulls enverinats, estos los brassos endarrera ab actitud d' anarshi á abrahonar y ofegar lo d' una brivada.

—¡Si yo no he hecho nada!—responia tremolós posantse la má girada davant del front, per rebre en fals la catxeta que veyá alsarse, voleyar y caure damunt seu.

TABACO Y FUMADORS (per M. Labarta).

EL QUE FUMA HABANO:—
Desenganyarse señores: el tabaco, com el vi, s' ha de comprar al *propio cosechero*, y millor si aquest se diu Murrias ó Janer.

EL QUE FUMA FILIPINO:—
La *Flor de la Isabela* veritable sols la podem fumar els qu' estém en lo secret... els altres que fumin boga.

EL QUE FUMA D' ESTANCH:—
No hi ha cigarro que no amagui una sorpresa. Jo fins crech que 'ls fan fer per un pirtécnich.

—¡Poca vergüenza, sin principios ni arraigo!

—Que no senyor. Si me estaba en la tendeta para que s'escorriese el aceite.

—Silencio, 'ns cridava. Al qui torni sentí riure, li cloch los llabis ab ayguacuit bullit. Y tornant á empéndrelas ab Ramonet:—Cállese usted, torpe, no diga más disparates, majadero, que es usted la discordia de la clase. Arrodillese, pronto. Los brazos en cruz; baje usted los ojos.

Y variant de conversa, per si venia la distracció, deya 'n Ramonet:

—De primero iré á llevar las patatas á la senyora Laya. Mire usted: ya se habia acabado la escarola, he comprado esta lletuga.

—Vaya usted al infierno.

Girantse desseguida á nosaltres nos endressava un apóstrofe biliós que 'ns esferehia més que per lo que no enteniam, per lo gesto y entonació trágica ab que 'l pronunciava. Donava tals palmetadas á la taula y tenia tanta vivor als ulls y en lo accionat, que á cada cop nos semblava que havian d'eixir de la fusta 'ls raigs d'espurnas, las serpents de foch y 'ls gripaus encesos ab tres llenguas d'am, evocats ab tant enérgich y resolut mandato.

Entrava la senyora Laya, feta un desespero.

—Mira, Tomás, quin enciam ha dut aqueix bordegassot: per mí l'ha arreplegat de las escombrarias; sembla perbullit.

—Aixó es un cataplasme: ¿qué 'n vols fer?

—Mira, ben triadet nos lo tindrem de menjar: ¿qué vols que 'n fassi? ¡costa un quarto y mitj! Y amenassant ab la mà de cantell al Ramonet, li deya:—Ja t'arreglaria jo, descarat.

TABACO Y FUMADORS (per M. Labarta).

EL QUE FUMA CANARIAS:—
Son fluixets, no danyan el pit y portan anella, cosa que vesteix molt. Qualsevol de lluny els creu habanos.

EL QUE FUMA DE CONTRABANDO:—
Veritat que no tenen gust de res; pero 'ls fumo per odi al govern y á la Tabacalera: cada hù fa la guerra com pot.

EL QUE FUMA DE CALÉ:—
Me caso ab Ronda. Aquest dimontri d'escanya-pits no vol seguir. Fà com la Bolera que may vol tirá á l'arrancada.

Aquesta escena ó per l' estil, se repetia casibé dia sí día no y dos arreu.

* * *

En Ramonet jo no sé si pagava la mesada, mes era 'l qui portava sovint la lliura fent de ragatxo á la senyora Laya per anar al Born y ademés l' enviavan á las compras menors per tendetas, herbolari y betas y fils.

No hi entrava gayre en los estudis de gramática; aquesta ciencia li era dificultosa y aburrida; hi havia una especie de contrapunt entre ell y las parts de la oració, en lo que si be 'n sortia aclaparat, no 's donava. Lo mestre feya esforços per ficarlashi al magi; ell no las deixava entrar y las oracions se quedavan fora.

—¿En cuántas partes se divide la gramática?—li preguntava 'l noy que feya de corrector.

—La gramatica castellana se divide...—responia al acte ab molta branzida.—¡No me 'n recuerdo ara!

—Donchs, falta.

—¡Ay noy!—exclamava fent lo patarrell.—Son una pila.

—¿Cuántas, diga V.?

—Si 'm perdonas la llissó, deya baixet, te donaré una cosa. Y tornava á respondre: la gramática castellana se compone...

Vaja era inútil: s' encallava com si topés ab un piló.

—¿Y las partes de la oración? diga V.

—Son nueve.

TABACO Y FUMADORS (per M. Labarta).

EL QUE FUMA ESCAFARLATA:—Si volen fumar a gust, fumin ab pipa de guix y ben curta: lo demés es fumar palla.

EL QUE FUMA PAPER:—Si no fos el cigarret ¿cóm ho fariam els empleats per passá 'l temps distrets, mentres som a l' oficina?

EL FUMADOR DE PITILLOS Á DEU CÉNTIMS PAQUET:—Es fort; pero alimenta: ab un paquet d' aquets vaig passar dos dias sense menjar llavors de las maniobras de la fam.

—Cuyta. Artículo, nombre y pronombre...

—... Pronombre... *daixonsas*, ay no. Adverbio, conjunción é interjección,—afegia alsant molt la veu y deixantla anar ab gran cantarella.

—Tres faltas. Señor Tomás: Ramonet no ha sabido la lección.

—Se queda sin comer.

—Ay coix, jo no me 'n recordo. Perqué n' hi posan tantas de partes de la oración Y prenent lo llibre d' una revolada, 's tirava de qualsevol manera al banch y boy ploriquejant se posava á estudiar.

Al poch rato venia la contemplació. Dirigia la vista vagabunda per qualsevol indret; de sopte s' abaixava mirant ab rezel si 'l mestre guaytava y luego sos ulls s' animavan seguint lo vol tortuós d' una mosca ab cueta de paper.

¡Si 's podian veure 'ls dinars que li havian costat los pronombres y *daixonsas*, quin convit y quina manutenció assegurada per unas quantas senmanas!

Eram al rotllo per conjugar verbs; las preguntas venian saltadas y no sabiam á qui toparian. ¡Ay, ay! teniam més pór que verbos.

—Diga V., Ramonet: infinitivo, voz de presente, del verbo amar.

—Amé,—responia guaytant als companys, que ab los llabis li signavan a-mar.

La castanya seguía inmediala y desseguida al mitj del rotllo agenollat.

Lo plusquamperfecto sempre li feya venir passió de riure. Més jo crech que entre aqueix y 'ls gerundios li van atacar la salut, porque va caure malalt ab una erissipela al cap, que 'l posá á las portas de la mort.

* * *

TABACO Y FUMADORES

(per M. Labarta)

EL QUE FUMA AB BOQUILLA:
—La classe de tabaco 'm té sense cuidado: la cuestión es que serveixi per quilotar depressa la boquilla.

Sa mare 'l va acompanyar després de la malaltia á recomanarlo al mestre.

—No li ensenyi tanta gramática, si coneix que se 'n pot passar.

—¡Y ara! no digui disbarats; qué sab vosté. ¿Qué menja vosté per dinar?

—Qué vol que li diga... ¡Ay, me fá riure senyor Tomás.

—Contesti, ¿qué menja?

—Com tot hom: escudella, carn d' olla y pari de contar.

—No, senyora: y pá y vi. Donchs la gramática es com un dinar. Si no hi ha carn d' olla no es cumplert, y si no ha begut aygua ó vi no ha dinat com cal. ¿Está al cas?

—Pero se 'n pot fer de més y de menos. Consideri que 'l noy té las potencias esquivadas.

—No 'm vingui ab historias. Be las té prou balderas per jugar. A ver los bolsillos, Ramonet. ¡Si es un mosca balba! Saque V. inmediatamente lo que tiene en los bolsillos, le vuelvo á decir. ¿Qué es esto?

—Ay, no me 'l esfereheixi. No ploris, fill meu, que 'l Sr. Tomás ho diu de broma.

—¿Esto? un' auca de redolins.

—¿Y esto, y esto? ¡si lleva la vida del jugador, usted!

De las butxacas anavan sortint balas, pin-yols d' albercoch, baldufa, bólit y un mandronet ab tres ulls.

—¿Veu? ¿y adónde va V. con el mandró? ¿A esguerrar algún infelis para todos los dias de su vida? ¿algún inocente que pasará distraído

UN TIPO.

Dedicat als membres de la lliga antipornogràfica (per T. Sala).

Honni soit qui mal y pense.

por las pedradas entre los dos partidos? ¿Con quien va V.: con los liberales ó con los carlistas?

—Con los liberales.

—¡Poca vergüenza!

—Ay, no señor, con los carlistas.

—¡Descarado!

—¿Pro de quins es vosté, Sr. Tomás?

—Calli, ¿no veu que 'l renyo? ¿qué vaig á fer pedradas jo? ¡veu 'l que no te cap per estudiar si li falta res á apendre! Miri quina complicació de pessas menudas per instruirse. Váyase V. á hacerlas operaciones enseguida. ¡Vivo!

—¡Deu meu! Senyor mestre, qué li vol fer ara? No 'l castigui tant fort, fassim aquesta caritat.

—Qu' enrahona ara vosté: si es una llissó.

—¿No es pas cosa de tumia? ¡'l meu fill está tan débil!

—Vaya V., le digo, y haga las operaciones con el mandró.

Vostés son los qui 'ls perden als fills, porque 'ns lligan de mans.

L' AMÉRICA AVANTS DE COLÓN. (Dibuix de J. Pascó).

Los indios en la selva.

—¡Pobret! miri com li ha quedat lo cap, aguayti. ¡Aqui no hi té cabells, ni aqui tampoch, lo meu fill!

—Ni n' hi tindrà may més. ¿No veu que son trenches? Deixil anar ab lo mandró a fer pedradas. Ja se li tornarà calvo com un sabi.

—Ha tingut una dissipela verinosa de tant estudiar.

—Si, al glacis de la Ciudadela.

—No mes voldria que li sentis la relació d' aquella comedia: *El Sapertero y un Rey*.

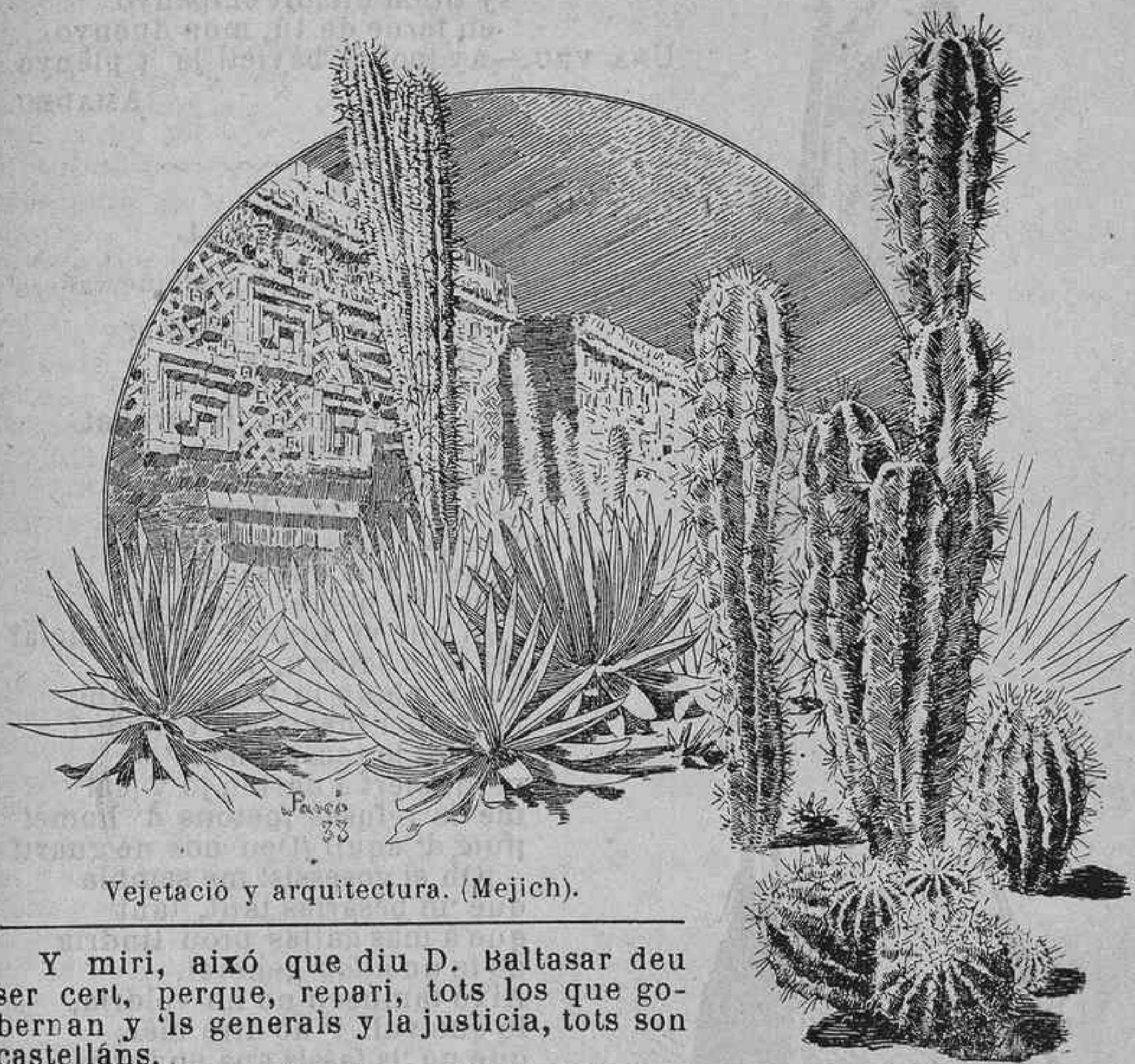
—Més valdria que li fessen estudiar la doctrina que no pas aquestas ximplesas.

—Es cosa del seu pare. No las sab dir en castellá las oracions que vosté l' hi ensenya.

—Perque es un cap cigrany.

—Donchs, á l' home de casa no li agrada que resi en llengua forastera, perque miri, D. Baltasar, que s' está al primer pis, diu qu' es una vanitat tonta aixó de fer resar á las criaturas en castellá: que fa heretje: que Nostre Senyor entén totas las llenguas y que no 'n fa cabal ni se 'n ha escoltat may cap de pecador que se li presenti fent lo ximple, dis-fressant lo parlar y 'ls gemechs y 'ls prechs per eternirlo. Cadascú que resi á sa manera, y quan li cridan *Dios mio*, com ja coneix que son catalans, diu que 'ls despatxa á la fresca y 'ls avia: ¡apa avall á fer lo bobo al torin, pocas soltas, babaus, imprudents! ¿Per què vos he donat la llengua més hermosa de la cristiandat? Los castelláns son més prudents que vosaltres: me cridan en castellá y jo 'ls escolto y 'ls atench.

L' AMÈRICA AVANTS DE COLÓN. (Dibuix de J. Pascó).

Vegetació y arquitectura. (Mejich).

Y miri, aixó que diu D. Baltasar deu ser cert, perque, reperi, tots los que governan y 'ls generals y la justicia, tots son castelláns.

—O andalousos, ó gallegos, ó estremenyos.

—Pero tots parlan castellá del seu natural.

—Digali á aqueix D. Baltasar, que si també fem lo necio quan di-hém lo *Gloria Patri* en llatí.

—Ja li va fer aquest reparo l' home de casa, pero va respondre que alló era per més pompa y senyorio, per més respecte y veneració després d' haverlo cansat ab nostras demandas y necessitats. Veliaqui.

—Bueno, digui al seu marit que vingui, ja enrahonarem.

*
* * *

Y entrá á la classe tot despacientat. Doná un cop de retgle sobre la taula y 'ns digué:

—De hoy en adelante el que hable en catalán se quedará sin comer. Año nuevo, vida nueva.

EMILI VILANOVA.

BARREJA

Entre pagesos que han anat á la funció del Circo Eqüestre:

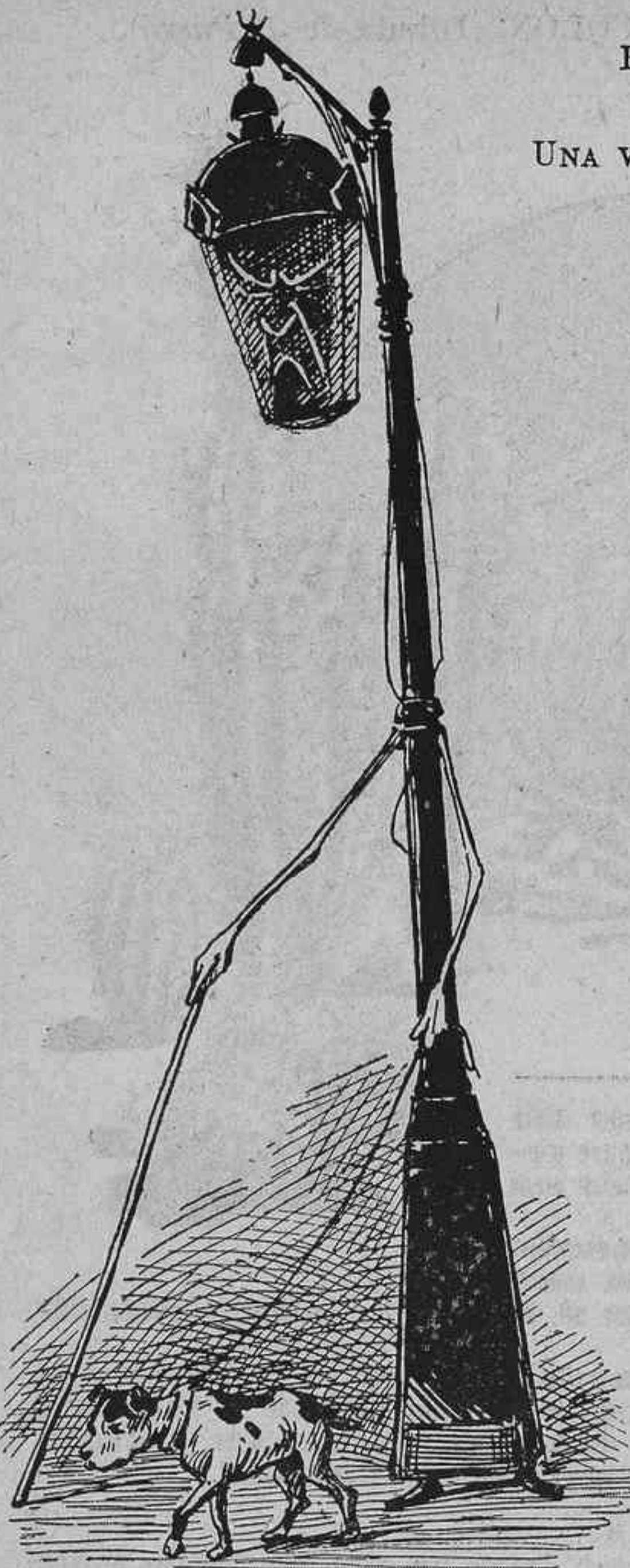
—¿Has vist, Tofol, quinas boleyas se donavan aquells dos *colomns*? Tafoy, tafoy: sembla mentida que no 's posin lo clatell com un tomátech.

—Vaja ¿quant t' hi vols jugar que aquellas boleyas que 's donavan ells ab ells no se las deixan dar per mí?

MR FUGÓN.

CASSAT AL VOL

ELL.—Jo, per complert te pertanyo
 y tinch dicit empenyo
 en ferne de tú, mon duenyo...
 UNA VEU.—Ay ¡pobre baylet! ja 't planyo.
 AMADEO.

Un pobre cego (per M. Moliné).

CONCELL

¡Por lo que valiere!

Anant ab tú de passeig
 ó en ta casa retirats,
 he reparat molts voltas
 que si una amiga has trobat
 ó bé t' ha vingut á veure,
 lo primer que fé 'us escau
 es darvos fortas besadas;
 y lo que més hi notat
 es que totas duas galtas
 gosan de plaher tan gran.
 ¿A que vé aquesta abundancia?
 ¿Si te 'n sobran, que será
 que si algún jo te 'n demano
 may me l' has volgut donar?
 Veyent lo teu egoisme
 m' hi ofert á darten jo y ¡cá!
 me 'ls refusas ¡petons d' home!
 ¡fuij d' aquí! ¡Deu nos ne guart!
 ¡Oh si gosessis! me sembla
 que 'm besarias tant, tant
 que á mas galtas prou tindria
 de fé un *adob* general.
 Aixó tampoch no ho voldria,
 lo que vull t' ho diré clar;
 que no 'ls fassis aná endoyna
 ó per mi no 'n quedarán,
 que no deixis que tas galtas
 ne rebin dos de un plegat
 si es que sempre vols ser guapa;
 ¡besantlas s' abaixan tant...!
 Un plan se m' acut, un medi
 que podrias adoptar:
 tenint lo nás gros com tens
 feste besá... 'l cap del nás
 y ab lo frech de las besadas
 potser se t' escursará.

J. ABRIL VIRGILI.

ESPATOTXADA

—Sabs que 'l retrato que t' has fet treure no se 't sembla gens.
 —Ets tu 'l primer que diu aixó. Tothom que l' ha vist diu que se 'm
 sembla molt.
 Donchs mira, jo vaig ensenyarlo á un foraster y 'm vá dí que no 't
 conexia.

F. DE LA FARGA.

CONCELLS PRÁCTICHS

A MON AMICH EN RAYMOND CASELLAS (*)

Casellas, no ho xafas mal;
quan estavas allí dalt
de la tarima enfilat,
tú, nerviós y tot suat,
jo fet tot un menestral,
escoltante embadalit
fumantme un puro d'estanch
d'aquells que'ns fan malbé'l pit,
ens acaban el dalit
y ens envenenan la sanch;

y mentres jo, com tothom
que no coneix ni de nom
d'altras edats las foscurias,
mitj emfabat veyá com
desfilavan las centurias,

pensava que som molts mansos,
que lo del mon son romansos,
que'ls llestos no están pas salvos
de mori com els més gansos;
que d'aquí cent anys, tots calvos.

¿Qué s'han fet aquells pintors
tan carregats de paciència?
¿qué dels abats y senyors
que tenian l'indecencia
de no pagá'ls ni'ls colors?

¿De tots ells no'n queda res!...
deya, y sortint á esbargirme
pel mes manso dels cafes,
la tumba d'en Radamés
va acabar d'estabornirme.

Y seguint la nota trista,
ja de casa al carreró,
vaig comprendre al *nihilista*,
no trobant ja embafadó
lo del *nirvana* budhista.

¿Qué se'n treu de pensar tant
investigant cosas foscas
volguent fe un treball gegant,
sobre'l qual acudirán
á ferhi de cos las moscas?

Aquests fochs que tens encesos
procuraré refredarte,
y á fi de quedar entesos,
si no't sab mal vaig á darte
quatre concells ben burgesos.

—
No vulguis entrá en lo gremi
de certa gent de talent
que per gust refusa'l premi,
jes molt bonich fé'l bohemi
tenint un bon passament!

(*) Aquesta composició sigué llegida en lo dinar ab que sigué obsequiat lo Sr. Casellas ab motiu de sa notable conferencia sobre *Pintura catalana en lo sigle XV*.

Un pillet de platja — (Busto de M. Masalleras).

Cassador.—sigle xv (per D. Muñoz).

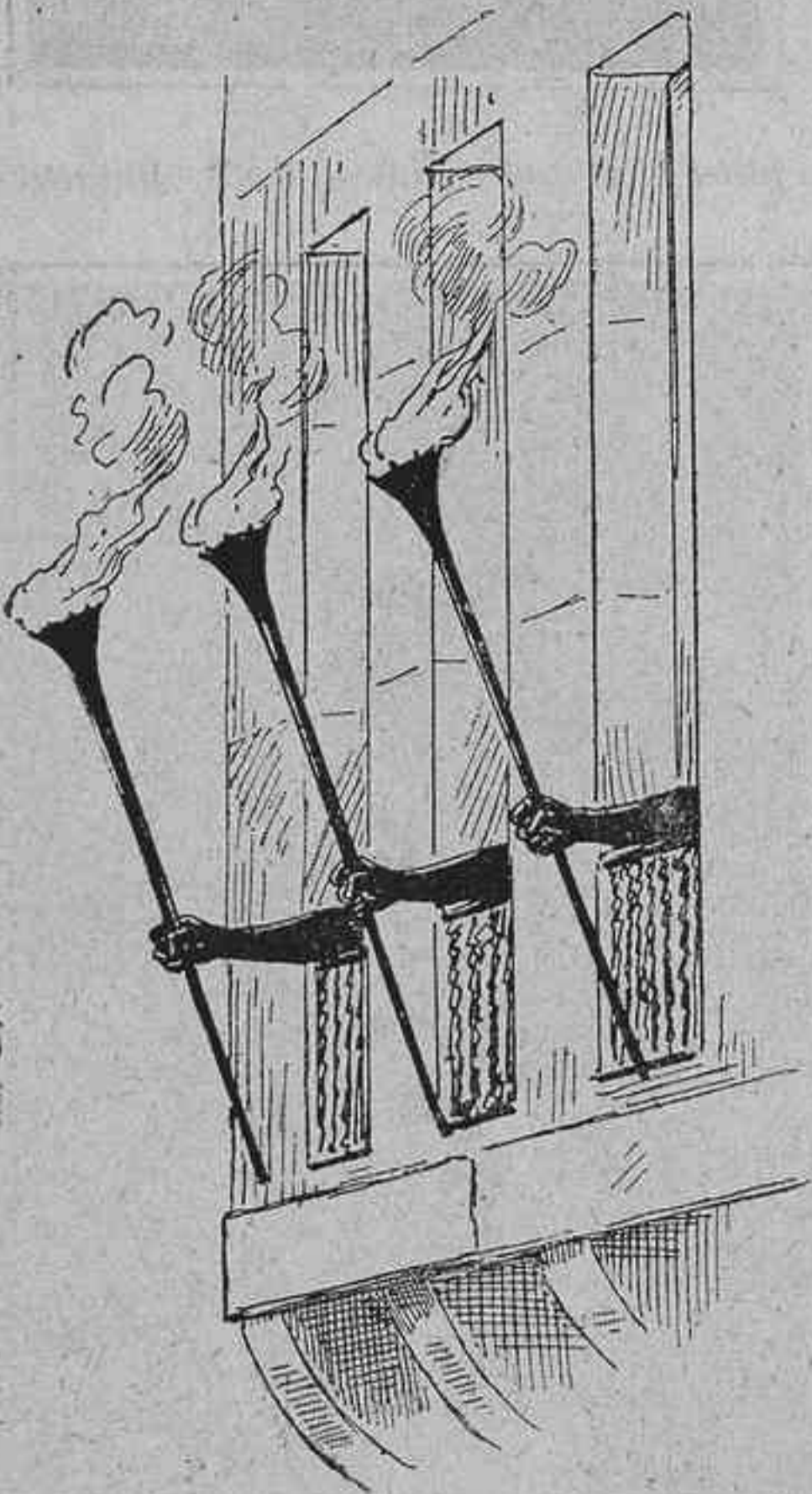
Pero com que tú no ets rich,
per més que 'ls companys t'halaguin
haurás de pensart'hi un xich;
primer concell, y es d'amich:
no escriguis que no t'ho paguin.

¿Y que no veus, infelís,
que treballant com á sis
et quedarás á la sorra?
¿que'ns fem vells y que'l temps corra
pitjor qu'un lloguer de pis?

Si vols viure de l'escriure
no será pas el greixot
el que't privará de riure.
¡Ja estás fresch, pobre xicot,
si es que d'aixó pensas viure!

No abandonis l'obradó
y deixa dir á la colla,
que d'aixó de la instrucció,
talent é imaginació,
en pots tirá un tros á l'olla.

RECORTS DEL CENTENARI (per M. Moliné).

Unas lluminarias fúnebres
com la fatxada mateixa
de la casa. No hi ha pas
res més trist que la riquesa.

Perque't dich, amich Casellas,
que l'art ab sas maravellas
á ningú fa morir fart,
pues no té, qui's casa ab l'Art,
ni dret al dot de'n Comellas.

Si del cor vols estar bé
escriu poch, no per ofici,
molt cotó y ben poch papé:
tenyeix, no't busquis desfici:
creu á n'el fill d'un forné

que de saludá ha probat
la Ciencia, fet un panarra,
carregat d'ingenuitat,
y á qui aqueixa gran bandarra
ni'l saludo li ha tornat.

Aquellas horas gastadas
rentant y embrutant vidrets
y otras eynas delicadas,
gueran dat més fent llonguets
ó bé cocas ensucradas.

O fentlas fé y descansant,
que'ls diners jey! no estafant,
y dit siga entre nosaltres,
no's guanyan pas treballant,
sino fent treballa als altres.

Y tindria una torreta
molt ben guarnida de pisa,
per pasarhi l'estoneta...
¡Lo que somia 'l poeta
y l'adroguer realisa!

Si no't vé mal probarem
de viure al ordre del dia
rebassuts com un ponsém,
vina y ens empassarem
al camp de la burgesia.

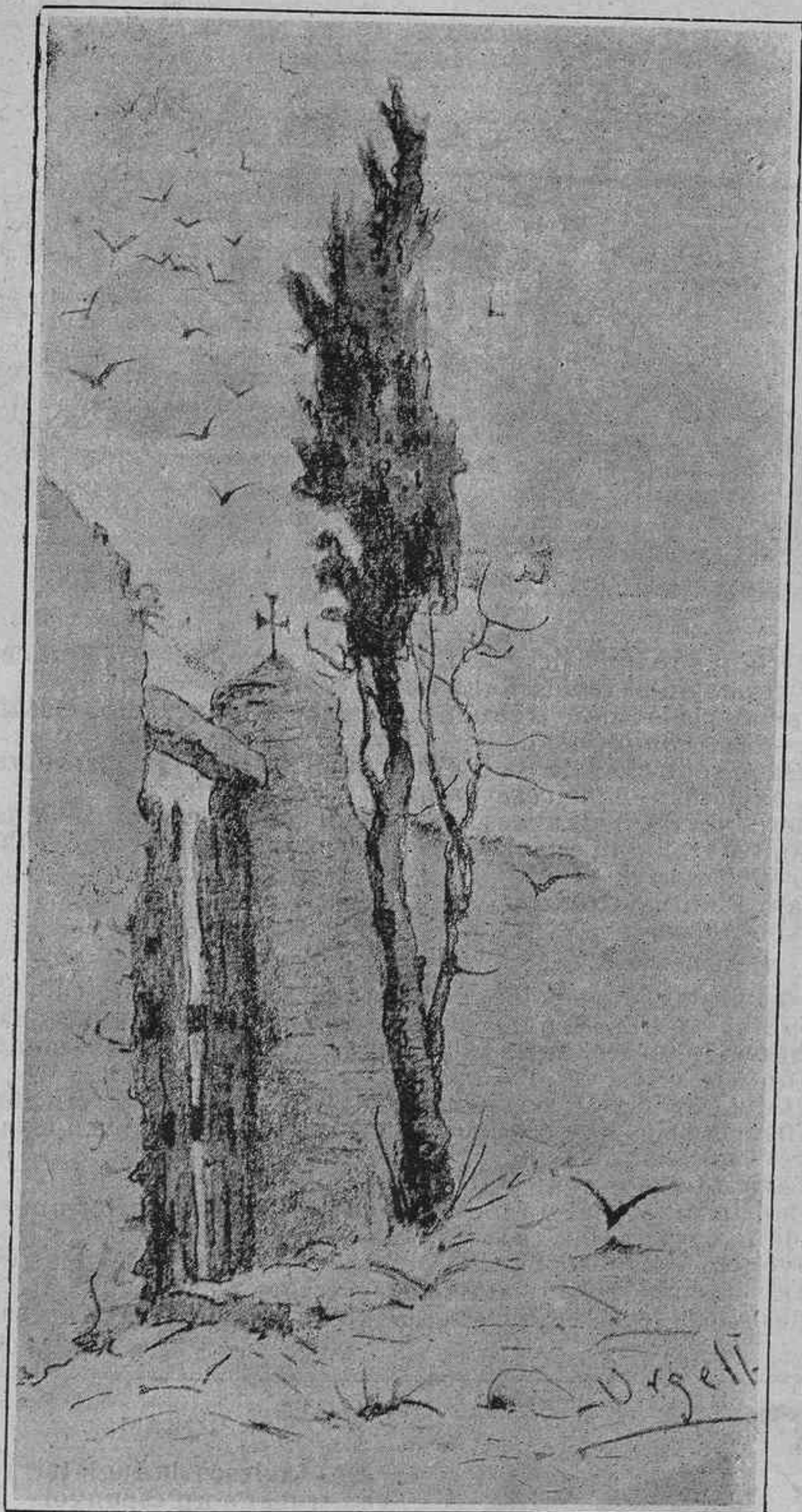
Deixant l'ánima en repós,
una botiga al engrós
podém plantar ben depressa;
l'Ensanxe es millor pel cos,
ves si'l Ninot et fa pesa.

Fent dels llibres paperinas
vendrém aquell ví de Sitjes,
jamón, lates de sardinas,
café, cognac, pastas finas,
(de raspas 'nirém á mitjas).

Y aixís sense cap excés
de treball que'l cervell fongui,
potser farem més dines,
perque per molt poch que'ns dongui
es fácil que'ns dongui més

que no perdre la paciència
darrera d'un combregá
marxant farsits d'ignoscencia,
qu'aixó de l'Art y la Ciencia
son... romansos y poch pá.

M. FONT Y TORNÉ.

A sota, morts que descansen;
al damunt d'ells, flors que s'obran;
en l' ambient, quietut solemne
y en l' espay aucells que volan.

En la taula rodona de una fonda s'hi assentien tres francesos y á seguida d'ells un pagés de Sant Feliu.

Al primer plat que trehuen, un dels gabatxos diu, posantsel al davant:—*Sans compliment.*

Al segon plat, s'adelanta l'altre y fent la mateixa maniobra que 'l primer, exclama:—*Sans ceremonie.*

Lo tercer imitant als altres dos, quan li arriba'l cas, diu:—*Sans façon.*

Quan vels 'hi aquí que 'l pagés tot esparverat, aixís que trehuen los postres, exclama:

—Sant Feliu de Guixols.
Y s'ho aboca tot.

En un hostal de un poblet de la provincia de Lleyda, cada dissapte s'hi reunian un frare, un miliciano y un pagés que tot sovint baixava á fer compras, los quals, units al hostaler, dinavan tranquilament, y passavan junts lo rato.

Cert dia que havian servit una truyta, mentres estavan parlant de Geografia, com siga que la part mes groixuda de la truyta queya davant del frare 'l miliciano vá dir:

—Veyeu? Lo mon roda aixís.

Y imprimint al plat un moviment de rotació, se vá fer anar la part groixuda al davant seu.

Llavors lo frare respongué:—Qué hi farém. Respecte á las cosas del mon aixís ho hém trobat y aixís ho deixarem.

Y desfent lo fet pèl miliciano, deixá de nou la truyta en sa posició

MAYET.

EPÍGRAMA

Dos inglesos de Inglaterra
van trobar á un espanyol
y resultá que aquest últim....
jera 'l sastre de tots dos!

J. BURGAS.

TIPOS VALENCIANS. (Fotografias de A. Torija).

Després de haber carregat
hasta dalt del tope el carro,
es bõ lligar un cigarro
y fumar-se 'l descansat.

¿A quin home no enamora
sent bonica y campejana
una jica valenciana
disfrasa de llauraora?

Carregat ab lo cirial
se 'n va el pobre arrendador
al funeral del sinyor
que se fa en la Catedral.

La qu' es dona de sa casa
y sab lo que un duro val,
pollets cria en lo corral
pera vendre 'ls en la plasa.

I PLANY I

¡Qué 'n faig que sigui rich y tingui cotxe
y casas y criats, palaus y terras
y llensi los diners á trotxe y motxe
y d' alhajas y d' or ompli las gerras!

¡Qué 'n faig de viatjar tot lo sant dia
y recorrer Paris, Lóndres y Roma
y teatros y balls, y en mitj l' orgia
ser l' héroe de la festa y de la broma!

¡Qué 'n faig qu' estigui gras y menji ab gana
y dormi en daurat llit de dolsas mollas
y tingui una muller que ré 'm demana
y una sogra que 'm fassi pessigollas!

¡Qué 'n faig que tingui á dojo bona cara
y honors, tituls y créus y vida rica!

¡Qué 'n faig de tot aixó, si ara com ara
ting un *vespé* al clatell que 'm crucifica!

RAMÓN COLL GORINA.

UNA SUMA

A un subjecte varen preguntarli quina edat tenia, y ell sens inmutarse lo més mínim, va respondre:

—¿Ara? Setanta nou anys,

—¡Aquesta si qu' es bonal—digué un.

—¡Sí que amigo está de broma!...—afegi un según.

—Pero ¿cóm pot ser que tingui setanta nou anys si ni tan sols li apunta un cabell blanch?

—Molt senzill—replicá l' interpelat.—Trenta nou que 'n tenia ahir y quaranta que n' he fet avuy, vegin si fan lo compte.

U. T.

ANÉCDOTA

En un vagó de tercera classe, tres menestrals passavan lo temps parlant de politica, y un pagés se 'ls escoltava boca-badat, sense entendrehi pilota.

Cada interlocutor alabava 'l séu partit, l' un lo partit liberal, l' altre 'l partit carlista, l' altre 'l partit republicá.

—¿Y vos, mestre—digué per fi un d' ells—de quin partit sou?

A lo qual contestá 'l pagés ingenuament:

—Del *partit de Vich*, per servirlos.

AGUILETA.

LO PRIMER BÉS

¿Hont ets que no 'm respons? ¿Avergonyida
potser t' has amagat?

¿O creus que havém comés algun delict
perqué 'ns havém besat?

¿No 's besan los aucells? ¿Lo Sol no besa
ab amor á la pobra humanitat?

¿La rosada no besa á las poncellas
quan comensan son cálzer á badar?

¿Hont ets que no 'm respons, ma enamorada?

¿Per un bés de passió t' has d' amagar?

L' HEREU DEL VENDRELL.

—Fins los sigles al ferse vells se tornan criaturas. Vegin com set anys avants de acabar, las modas son molt semblants á las del any set.

LO FOLL

Aquest dematí m' he trastornat: veus aquí qu' he tingut un somni y aquest somni ha consistit en que jo havia escrit un *cuento*; jo he somniat que l' escribia, paraula per paraula l' he anat pensant tot, l' he fet després cusir per las donas de casa perque no se 'n perdessen fulls, l' he llegit apres y he quedat pasmat de la bellesa del llenguatge, de la sublimitat de la concepció.

Jo 'm veyia en lo tram més alt de la gloria; tothom quedava xich al costat meu.

Si un poeta ja somnia despert, ¿qué té de fer quan dorm?

Donchs al despertar, tot s' ha tornat res.

La concepció era arreplegada d' assi y d' allá.

Las paraulas no podia recordarlas.

L' argument era blincadís y grévol com la canya.

Més m' hauria valgut no despertar.

Qui sab si, quan despertarem de la vida, ab lo mateix menyspreu mirarem las obras qu' escribim desperts, que 'ns mirem un colp desperts las qu' escribim somniant.

Ab tot sempre es curiós un somni y aquest qu' ento que jo he somniat escriure, vull deixar-lo consignat tal com lo recordi.

Qui sab si dara pasta per quelcom....

Vejeus aquí, donchs, que jo m' estava sentat dalt d' un talús qu' era valla d' un torrent, dessota d' una frescal noguera y, pe'l torrenyer llit, serpentejava una xica d' ayga tot argentant son curs, boy fent un vano cada vegada que impedia 'l seu pas una xica pedra, y oferint regalat

abeurador á passarells y cadeneras, verdúms y cits que de la xafagor del estiu anavan á guarirs'hi.

Queya la tarde y, tot de sobte, una forta nuvulada ha fet mes rápit l' enfosquiment del dia y han fugit los auce ls cap á son joch.

Enfront mèu tenia una gran roca que partia en dos lo curs de l' ayga y ab la fo-quetat que s' anava apoderant de tots los objectes, aquesta roca ha anat prenent forma humana, si bé quasi á humana no arribava la forma del monstre en que s' ha convertit.

Era un ser d' home, de fatxa repugnant, qu' estava com si diguessem entre 'l bobo de Coria y Quasimodo. Tenia de l' un la innocencia; de l' altre la brutesa y la forsa.

Jugava de peus á l' ayga, agafant uns barbs petits, als que anava enclouhent entre 'ls seus brassos, y cada volta que 'n tenia un, lo deixava anar altre cop tirantlo enlayre y esclafia en una rialla estúpida si 'l pobre peix, en lloch de parar al ayga, s' esclafava al caure contra una pedra.

De prompte s' ha posat á ploure y la frescor de la pluja ha fet esclatar al foll en una extremada alegria que la demostrava ab riallas guturals; ab los moviments descompassats y bruscos de sas extremitats enormes.

Y seguia jugant, y cridava frenètic, y presentava á voltas la cara á la pluja y, pels udols que feya, s' endavinava qu' era libidinós lo pler que li dava 'l ruixat, espurnejantli la cara.

Mes jo, de lo que 'm feya creus, era de que 'l torrent creixia, amenassant la vida seva y, ell, ser incapás de comprendre tot perill; ell, per qui no més era sensible lo dany material en lo moment en que 'l rebia, seguia enjogassat y content; capbussejantse á l' ayga. que li arribava ja als jenolls; escorcollant las cavitats del pélach; surtintne plena la boca de la sorra del fons que feya cruixir ell ab las dents, estremintse ell mateix del refrech desapacible.

Y la torrentada creixia, y ja no podia sostenirse lo mónstre de peus en lo fons, y per forsa nadava, mes nadava com un dufi, no hi havia por de que se l' emportès la forsa

LAS QUATRE ESTACIONS (per F. Urgellés).

IVERN

—Creguim, senyora Tuyas; la iglesia mes calenta es la Catedral.

PRIMAVERA

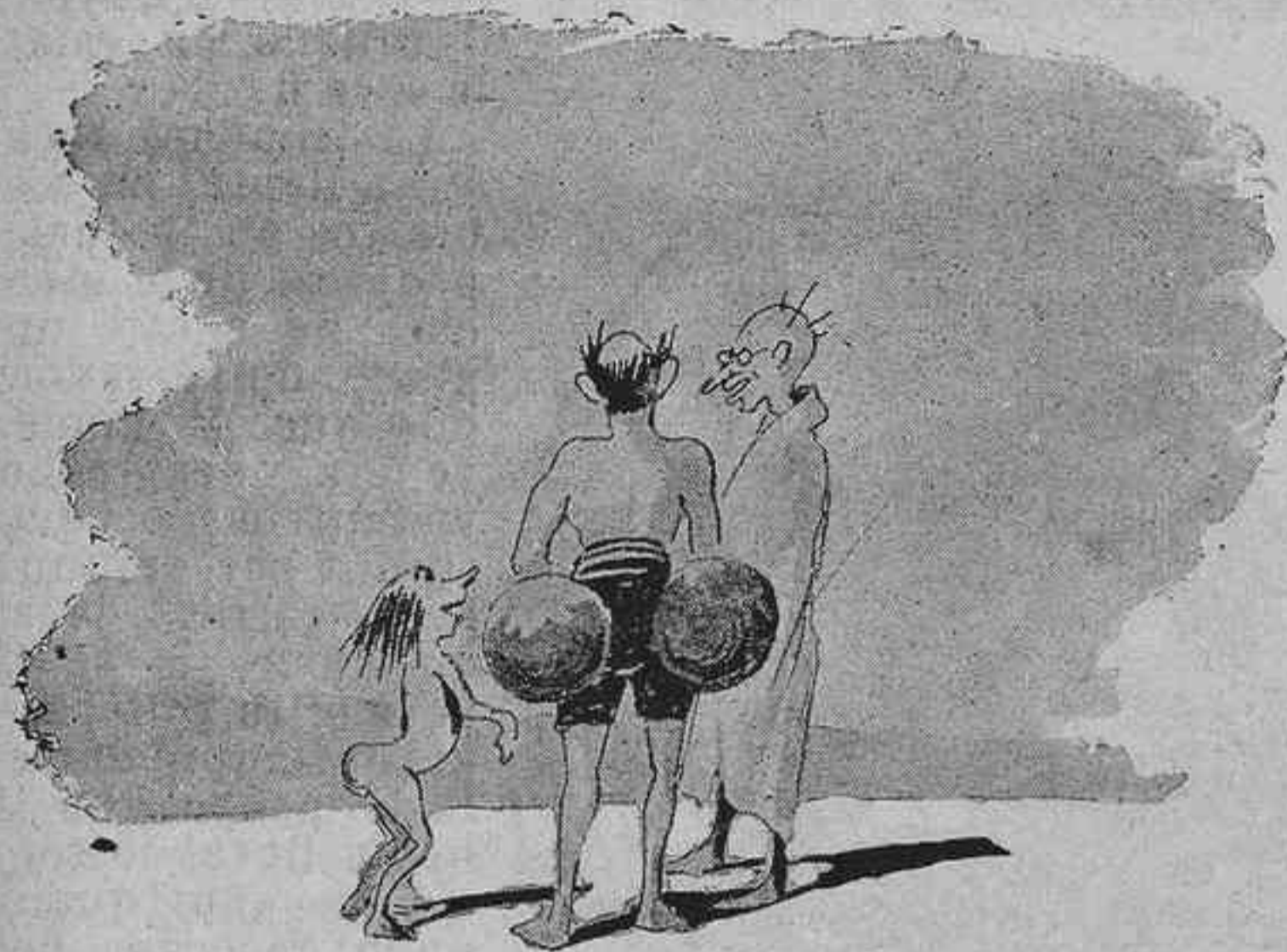

¡Y que 'n faré patir de donas!...

de l' ayga y, com los peixos fan, fins torrent amunt embestia la furia de la torrentada.

Y la corrent, engrossada, baixava arbres y rocas y

ISTIU

—Papá, deixim tirar un raig de aygua calenta al mar perque no sigui tan freda.

TARDOR

Ab las plujas y los frets
tenim pinyas y bolets.

tot ho prenia lo foll per juguina de la séva joya, y cama assi, cama allá, montava en lo tronch emportat de secular alsina, abressava una penya entre sos brassos y se l' enduya la corrent ab ella y, quan una roca emportada pel torrent lo colpejava, llensava un udol estrident, tan subtat, tan dolorós com lo del cadell á qui fujetejan per primera vegada.

La sensació del dolor á n' aquell cos sense memoria, li feya un efecte pahorós y súbit que l' horripilava; mes ja passat lo colp ni la més lleuha recordansa li restava d' ell y tornava á nadar y á jugar y á muntar arbres altra volta y á riure estrepitosament, fins qu' un nou colp li feya llenyar altre crit igual afegint més rojor al ayga del torrent escumejanta, la sanch de las suas feridas.

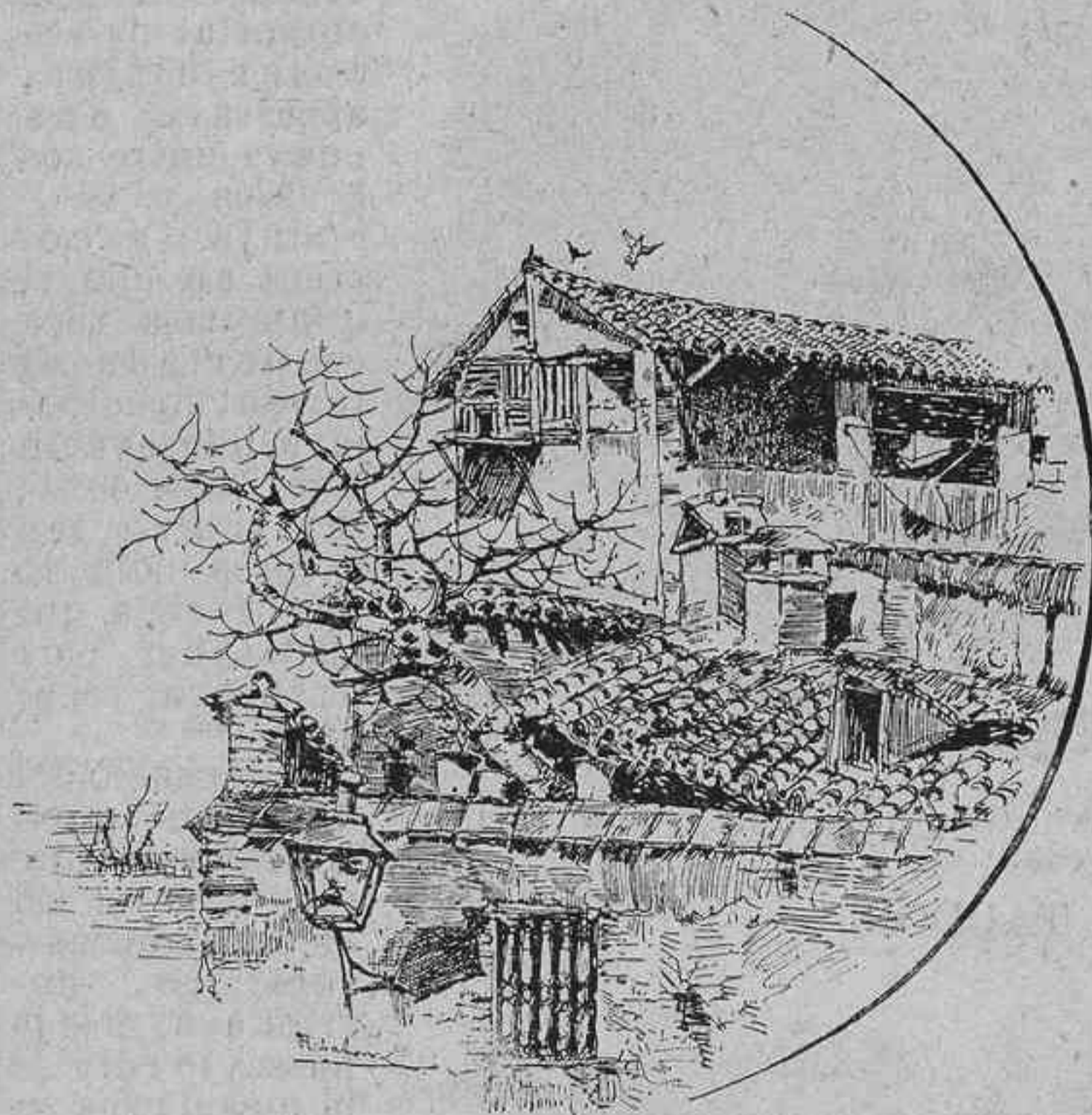
No puch esplicar la estranyesa y l' amarch dolor qu' en mi causava mirar aquell ser que jugant se 'n anava á la mort, com va la papallona

al flam, la mosca á la trenyina, l' aucell á las telas, l' home á l' amor.
Bén prompte vaig presenciar la fi d' aquell ser horrible. De dalt del

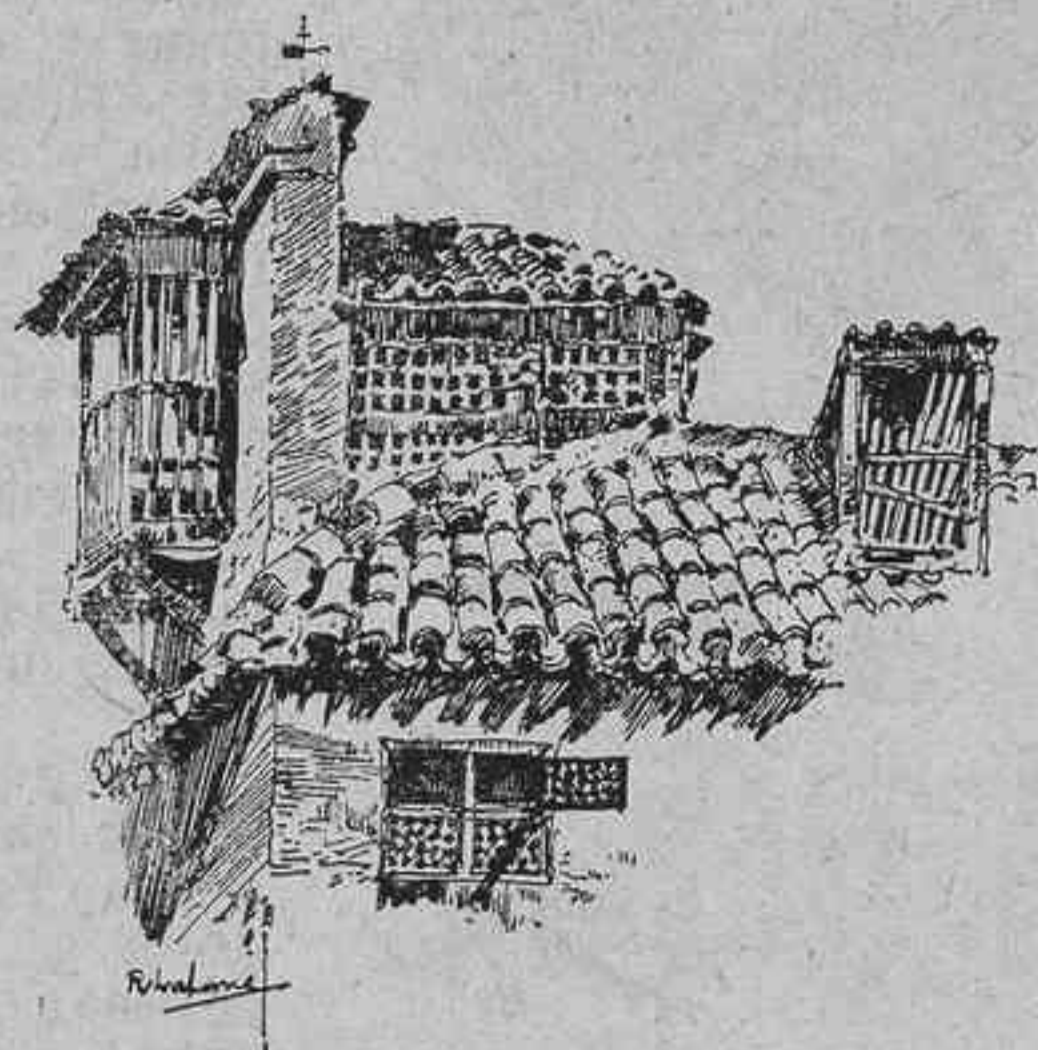
torrent, empesa per l' ayga, una penya inmensa venia rodolant, fent surtidors d' esquitxos, trinxant á son pas juncars y vimagueras.

Lo foll l' ha vista anar cap á ell y ab la bravesa ab que intenta la tradició impedi 'l pas al progrés, l' ha esperada de cara ab las dos mans

VISTAS GRANADINAS (per R. Latorre).

Part alta del carrer Ajube de la Cruz. (Granada).

Campanar del convent de Santa Inés. (Granada).

casta Ofelia que ab un faldat de flors boy cantant, riu en dins se 'n entrava ignoranta de la mort que la esperava en ell,

E. SOLER DE LAS CASAS.

endavant, sentat sobre un abet que la corrent se 'n duya.

Aquella ha estat la seva fi.

La inmensa roca s' ha llesat en sos brassos ab la forsa poderosa de la inercia, he sentit un xisclet desgarrador, més que d' home, de fera, y després he vist un cos mort que surant per damunt de la corrent, ja s' amagava, ja se 'l veyia altra volta, seguint sempre darre la penya que li havia llevat lo ser.

Veus aquí quant puch recordar del cuento maravellós qu' he somniat escriure.

Jo l' havia trobat, somniant portentós, inmens, la obra d' un geni; més despert, me 'n he vist lo desengany.

Aixis troba tot-hom sublimes y justos los ideals ab que ell somnia.

¡Quina vergonya nos darem lo dia del despertar, d' haver sostingut fins dant la mort y tot, las nostras ideas!

D' havernos mort pares y fills per somnis del desditxat vil amor propi.

Ja veyeu. En mitj del deslligament y de la incoherencia de lo que jo 'm creya una obra d' art, no s' hi troba ni la originalitat del pensament.

¿Qui es aquest foll que jugant va á la mort?

¿Qué me l' ha fet somniar, ab tot y sa horrenda lletxesa?

La trista mort de la divina, de la ignocenta, de la

LA CANSÓ DEL NO T' ENTENCH

LEMA: Tot hi va.

Poesía incomprensible que alcansá premi extraordinari en lo tercer certamen de «La Seba», celebrat en lo «Círcol Esquerra del Ensanxe» en la nit del 10 de Abril de 1892.—Dedicada á D. ARTURO PASCUAL.

Apurar cielos pretendo....
¿no es verdad ángel de amor?....
no t' estiris ni t' arronsis....
al campo D. Nuño voy.

L' honradés de las personas....
señor alcalde mayor,....
en el seno de la muerte
¿vol que li porti senyó?....

Tú eres la flor más gentil,
tú, que me llamas ladrón....
cuentan de un sabio que un día
surtirá 'l Sant Cristo grós....

La mare diu que 'n pateixo
á cal Beco del recó....
pastores de estas montañas....
es un' orga de rahons....

Ay Castilla castellana....
l' apotecari d' Olot
va con malas compañías
com las figas per l' Agost....

Yo á los palacios subí,
y yo á la Habana me voy....
á la voreta del mar
en Batllori pica fort....

Bello país debe ser...
surt nineta al finestró....
y las madres de familia....
¡válgam sant Nin y sant Non!

Ploreu, donchs, ploreu ninetas....
cada cosa es del color....
salta borni que hi ha un rech....
llamé al cielo y no me oyó....

Si l' encertas l' endavinas,
ves qui juga á dá pinyols....
ollas, ollas de vi blanch
juguetes del viento son.

La Virgen del Pilar dice:
Roda 'l mon y torna 'l Born,
apaga la luz y seba,
lo dicho, comendador.

LLUÍS MILLÁ.

BARREJA.

Reflexió que 's feya un borrarxo á la porta de una taberna:
—Diu la dona que lo que 'm fá estar pet es lo ví.... No ho se pas....
Per mí son las porquerias que hi posan aquesta colla de murrís de
taberners.

MR. EUGÓN.

La que las ven.

La que las deixa.

A LA MEVA EX-FUTURA

¿Sabs per qué 't planto?

Ja no 'm caso ab tú, Genara,
de ton amor me separa
una muralla sens fi,
tú mitj. d' home sols vestirte
y formalment tinch de dirte
que 'ls homes no fan per mí.

Portas hermilla escotada,
coll dret, petxera planxada
y corbata de *tricot*;
portas barret de tropera,
t' has tallat la cabellera
y fas cara de *xicot*.

Si á tot aixó t' atreveixes
y fins per sobre vesteixes
una levita ab faldons,
quan ja casada serias
tinch por que t' atrevirias
á posarte 'ls pantalons.

Aixó, noya, no ho aguanto
y sápigas que ara 't planto
perque ja t' he vist las dents:
si vols seguí ab tas brometas,
cásat ab un faldilletas
y tots dos viuréu contents.

Q. ROIG.

I I

Al peu mateix d' un altar
qu' il-luminava un llum trist
una tarde 't vaig trobar;
tú resavas á un Sant-Crist;
jo, ¡sols á tú sé resar!

Tos ulls, cuberts per un vel,
ab amor lo contemplavan
y ab indescriptible zel,
los teus llabis murmuravan
l' oració d' un cor fidél.

Com jo 'm poso á davant teu
aixis m' aymada te veyá
á devant d' aquella creu....
¡Ton rostre d' ángel somreya
tot parlantli á mitja veu!...

Jo no sé que vaig sentir
qu' encare no m' ho he explicat.
¡Fins enveja vaig tenir
d' aquell mártir que clavat
en una creu vá morir!

A. JULIÁ POUS.

RELIGIOSOS JAPONESOS.

Frares budhistas mendicants.

Capellà budhista, demanant lo nostre arròs de cada dia.

SR. D. JOSEPH ROCA Y ROCA

Doble Roca: jo'm pensava que sent regidor, com ets aquest any, y ab las caborias que't porta l'Ajuntament, —*¡altra feyna hi ha!*— dirias quan en Lopez te cridès per fé'ls almanachs d'usatge, y per xó 'm creya qu'al menys per aquest any, quedariam llibres los contribuyents ordinaris del tribut que per tradició't paguem. Pero veig que tú repicas sempre, com bon campaner, y á la professó del poble portas aixá al mateix temps, Doncas, Pep, no sé que dirthi, *No estoy preparado, Pep.*

Si'm demanassis sarsuelas, sempre á casa n'hi ha un parell de novas ó mitjas solas y talons á punt de fer. Pero aixó de versos *sueltos*, ó, si vols, *sueltos* en vers, tinch de ferlos *á medida*, vull dir que no n'hi ha de fets.

¿Que'n fassi per tu? Pero home, si tot va tan malament!
¿cóm vols qu'estiga d'humor de romansos? ¿Qué no ho veus que s'está acabant lo sigle y Espanya s'acaba ab ell?
Podrá ser que m'equivoqui, pero ho dupto, francament!
Un altre any, si'ls papers pujan y la cosa vá més bé,
jo't prometo pagar doble: mes lo qu'es aquest, fill méu, si cobras, *t'ho quedo á deure.*
Miseria! vianda del temps!
Mos recorts al pare Lopez y, ja ho sabs, disposa, Pep, de ton servidor y amich

COLL BRITAPAJA (JOSEPH).

REDONDILLA

La modestia jo no sé qu'hem de fer per possehirla, si no 'n tèn qui 's creu tenirla y qui no s'ho pensa 'n té.

P. TALLADAS.

LO QUE ABUNDA NO DAÑA

Poch temps després de haver prés possessió del càrrech de regidor del Ajuntament de Barcelona, un matí van trucar á la porta de casa, y la minyona 'm passá recado, dihentme:

—Senyoret: hi ha un municipal que demana veure'l ab molta insistencia.

A pesar de no venir á l' hora que tenia senyalada para rebre á las moltas personas que acuden diariament á la casa dels regidors en de-

INFLUENCIAS DEL CENTENARI (per M. Moliné)

Llagosta á la Carabela.

manda d'empleos la major part d'ellas, tractantse de un municipal y considerant que tal vegada motivava la seva visita algun assumpto relacionat ab lo meu càrrech, vaig disposar que se li franquejes l' entrada inmediatamente.

Era un home, de una trentena d'anys, moreno, ben proporcionat, bigoti negre, pel negre, y ulls

negres també segons vaig veure després, ja que al entrar ab lo cap còt los tenia fixos á las rejolas, fet tot un gata maula.

Ab paraula humil y accent pur de castellá vell, las mans creuhadas sobre l' abdómen y aguantant lo ros, prenda d' us diari dels guardias del municipi, després de saludarme, 'm contá una historia.

Ell havia vingut á Barcelona apenas acabá de servir al rey ab bonas notas. Un magistrat de l' Audiencia, fill del seu poble, l' havia fet entrar á la guardia municipal.... No recordo si 'm vá dir que aqueix magistrat havia mort ó que havia sigut traslladat: lo fet es que no 's trobava á las horas á Barcelona y ell no contava ab ningú absolutament que pogués aconsellarlo y protegirlo. Per aixó venia á mi, confiat en la méva bondat may desmen-

tida. No havia buscat cap recomenació perque ell ja sabia que tractantse de personas del meu caràcter no eran necessarias.

N' hi passava en aquells moments una de molt grossa. ¡Y tant grossa que dintre de pocas semanas, n' hi havia de haver un de petit! Res, que *habia tenido un desliz*. No ella solament; ell, lo municipal. Una xicoteta l' havia enamorat, y.... vaja, alló: *el hombre es fuego, la mujer estopa, viene el diablo y sopla*.

—¡Sopla!—vaig pensar jo—¿Quán te hi jugas que 't vé á buscar perque sigas padrí de la criatura?

Res de aixó. De moment ell sabia de bona tinta y aixó l' estemordia que de aquest *desliz* ne tenia coneixement *el comandante del cuerpo*, y lo que volia de mi era que li fés lo favor de *parar el golpe que le amenazaba*.

—¡A bona part te 'n vás!—vaig pensar jo. Y encarantme ab aquell home que 'm creya capás de amparar tals irregularitats, vaig cantarli las quatanta. Jo, en efecte, aniria á veure al comandat; pero seria per dirli que si dintre las vintiquatre horas no havia fet lo guardia 'ls primers passos necessaris pera contreure matrimoni ab aquella noya compromesa, lo tirés al carrer sense contemplacions. Aixó es lo que jo vaig dirli que faria.

Lo municipal consternat al veure 'm tan resolt, vá tartamudejar que no podia casarse.

—¿Per qué?

—*Hasta que se muera una tia que tengo en el pueblo, la cual me dejará seiscientos duros...*

—Deixis de tias—vaig dirli jo.—Quan l' home honrat comet una falta de aquest género deu repararla desseguida. Altres guardias hi ha en lo cos, casats y carregats de familia, que no tenen per viure més recursos que 'l seu sou.

—*Pero señorito...—deya ell—es que yo á decir verdad aun no sé si el fruto que ha de nacer es mio...*

—L' excusa de sempre. Tots los mals pagadors se valen de un pretext per l' istil per eludir responsabilitats. Los duptes neixen sempre quan lo compromís es imperiós.

—*Es que ella, señorito, es muy coqueta.*

—Aixó havia de tenirho present avants de comprometre 's. ¿Per qué no s' hi fixava?...

Y 'l municipal, torsant lo coll, y encés de rubor vá dirme:

—*Cuando hay gana, señorito, uno no ve nada.*

—Pues ara que l' ha satisfeta, ha de veure 'l gran bunyol que ha fet.

No hi ha més: ó 's casa ó influiré enèrgicament en ferli perdre 'l destino. ¡No faltaria, sino que un guardia municipal, que ha de ser en tots conceptes mirall de honradès y de formalitat, se permetés tals etzaga-lladas!...

Y després de dirgirli una bona fregada d' orelles, vaig despedirlo resolt á cumplir al peu de la lletra las mévas amenassas.

Lo mateix dia vaig veure al comandant. Estava enterat de tot y disposat com jo, á que aquella comedia acabés en casament.

—No tinga cuidado—'m vá dir—se casará ó saltará al carrer.

*
*
Tres dias després de aquesta escena,

INFLUENCIAS DEL CENTENARI (per M. Moliné)

Perdius á la Colón.

y quan jo preguntava com estava l' assumpto, 'm vá contar lo mateix comandant, que 'l tal casament del guardia no podia tirar endavant de cap manera.

—¿Y aixó? ¿S' oposa ella per ventura á pendre'l per marit?

—No, al contrari: ella 'l vol; pero es lo cas qu' en lo mateix cas que aqueixa pobra noya se n' hi troban dos més. Totas tres estan igualment compromesas y alegan los mateixos drets, y 'l molt belitre 's resisteix á fer dos donas desgraciadas, casantse ab la restant.

—No en vá diu un adagi de la terra castellana: *Lo que abunda no daña.*

Verdaderament, baix lo punt de vista de la reparació matrimonial lo problema no tenia solució possible, á lo menos en terra cristiana.

Sols hi havia un medi: donarlo de baixa en lo cos, y enviarlo junt ab las tres infelissas donas compromesas per ell, recomenat al emperador del Marroch, per si necessitava un guardia-municipal de tota confianza.

J. ROCA Y ROCA.

CÁLCULS Y PROJECTES (per Rojas).

—Lo primero que voy á hacer cuando *sarga* del servicio, es poner una taberna.

—¿Quié's que la pongamos á medias?

—No hay *dingún* inconveniente.

—Bueno: tu pones el vino, y yo pondré el... agua, y estaremos iguales.

LOTJICA D' ESPARDENYA

Cuento vell

(Valenciá)

En temps antich quant els fra-
vivien en los convents [res
y posehien bens propis,
conten que aná un femater
à confesarse, y qu' entre atres
pecats grosos que digué
al frare que l' escoltava
en lo tribunal de Deu,
manifestá que una volta
en la tentació caigué
de robar un animal
qu' es criaba en lo convent;
y a proposit d' este cás
vaj á contar á vostés
les paraules qu' es creuaren
entre el frare y penitent.

—¿L' animal era de ploma?

—No, pare, qu' era de pel.

—¿Era una mula?

—No, pare.

—¿Un bou?

—Tampoch.

—¿Un bedell?

—Si, sinyor.

—Es el pecat
mes gros de lo que te creus.

—Pero si no el vaj robar....

—No el robares ¿y perquè?

—Perque, á cause de les banyes,
no pogué l' animalet
pasar per dins del forat
que vaj fer en la paret
del corral, pa traureló.

—¡Que poca concencia tens!

Ab la intenció tan sols basta
en un cás com el present.

¿Valdria molt l' animal?

—Setse lliures.

—Puix no tens
mes camí, si anar no vols,
de patetes al infern,
qu' en secret de confesió,
restituirles á Deu.

¿Portes damunt eixes japes?

—Si, sinyor.

—Está mol bé.

Donameles per davant
del confesionari.

—Crech
que procedint en justícia,
li les dech donar no més
p' els forats de la reixeta
ahont me confese.

—¿No veus
que per los forats no pasen?

—¡Puix tampoch pasá el bedell!

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

¡De frente!—(Dibuix de R. Casas),

¡De perfil!—Dibuix de R. Casas).

REDONDILLA

Visitant llunyans paissos,
tan llarch temps de tú apartat,
molts cabells blancs he posat,
quan tú 'ls has posat.... postissos.

P. TALLADAS.

Bona pesca (Dibuix de E. Arnau)

IJA HO CRECHI!

SONET

Uns disfrutan montant en bicicletas
altres fent lo *Tenorio* ab las modistas;
ni ha tambe qui disfruta *prenent*... vistas
y pujant altres *certas* escaletas.

Uns disfrutan menjant carn ab monjetas,
y enganyant á tothom los taruguistas;
ballant disfrutan molt los sarauhistas;
y trobant consonants los que son poetas.

Molts disfrutan anant de... caceria;
disfrutan los cessants sortint d' apuros;
uns disfrutan pescant (¡gran tonterial!);
molts disfrutan bebent y fumant puros....

Jo no disfruto ab res; disfrutaria
si tinguès *solzament* quinze mil duros.

ROSSENDO PONS

PLANYS DE 'N JANOT

I

Si, si, me hauré de casar. Aquesta vida solitaria, darrera las cabras sempre, mal surgit y apedassat, sense 'l carinyo de ningú, arriba que cansa. ¡Oy tal si cansa! Pero, ¿y 'l trobar dona? Bé, donas ray per aixó, n' hi han més que 'l foch no 'n cremaria, y ab las quantas unsotas que tens á la márrega, més de quatre n' hi haurán que farán lo cap viu, encare que sigas una mica revellit.

Ahir vaig anar á informarme de la Pepa y no n' he tret un pam de net. Després de dirli la meva intenció, vaig preguntar al seu amo:—Bé, que vos sembla, ¿es bona minyona? Y ell me contestá:—No l' he tastada, Janot: per aquestas cosas ves á veure á mossen Ramón. Hi soch anat. Lo senyor rector m' ha dit que aixó de casarse qui ho ensopega n' ho erra y qui ho erra está ben guarnit. De modo que tant sé com sabia, pero 'l cor me diu:—Janot, tira avant y fora.

Avuy l' he feta petar bona estona ab la Pepa. Es una mozza que 'm convé y 'm sembla que farem fira, perque quan li soch dit si l' hi agradaria pendre estat ab un com jo, ha fet una rialla y ha respost:

—¡Altres n' hi han que m' agradarian menos!

¡Estich més content que una orga! La seva mare n' está tota cofoya del nostre casament. Y ara ja sé lo que tant m' interessava: la Pepa té dugas doblas de quatre de dot y de roba 'n té tota una caixada plena.

¡Qué tarda á passar lo temps! Quan penso que la tindré per muller, lo cap me roda y tot m' esborrono. Estich tan fora de mi, que á cada punt las cabrasse m' escamotan. Ja m' ho diu lo guardiá:

—¡Janot vas malament! Desde que 't vols casar, no sabs lo que 't pescas. ¡Me sembla que 't penyoraré fort si no deixas aquestas caborias! Y l' home té molta rahó, donchs qu' en compte de vigilar lo remat, tot ensopit busco las ombas y allí vaig recordant tot lo qu' ella m' ha dit, tiro plans per endavant, rumio lo que li diré l' endamá, y mentres

UN CORPUS DE SANCH. (Grupo escultórich de R. Atché)

tant las cabrotas se van allunyant y fan via dret á las vinyas, deixant los sarments pelats com al cor del hivern.

11

Ara que soch casat ho penso: ¡qué n' has sigut de burro de no ferho

avants! Aixó es viure regalat. Tot tan endressat, lo menjar sempre calent, las nits tan redivertidas que voldria no 's fes may clar. Ara no m' hi sabria estar sol com un mus-sol. No 'm sabrian pas bonas las trun-fas fredas y atarro-sadas. Fins man-dra tindria d' agafar l' agulla per cusir-me un botó!

¡Vátuaneu! Avuy si que m' he enve-rinat com un bitxo. Arribo ab lo bestiar, crido á la Pepa y sí, sí, tururut dotze ho-ras. Me 'n pujo á la cambra y me la tro-vo roncant ¿Donchs qué no cous l' es-morsá?

— Cóutel si 'n vols—m' ha respost.

Y m' he torrat una llesca de pá, l' he amanida ab oli y me la soch menjada allá al escon, tot sol y tot capficat.

Veig que las co-sas cambian molt. La Pepa 's torna gandula, deixada y bruta. Si continúa fentme malas res-postas, em sembla que algún dia li to-caré 'l rusch.

¡Quins días pas-so ¡més aburrits! Desde que li vaig to-car la esquena en-care s'ha tornat més bagarra. Sento no més que reganys y veig sempre morros y mala cara. Com que may se pentina va tota escabellada com una fantasma. Las cosas quedan per fer; ha trencat

ESTUDI. (Dibuix de **M. Balasch**)

ja casi tota la terrissa; vaig tot esquinsat y no es bona per cusirme un pedás. ¡No més falta que comensi á venir per aquí la séva mare á ensiburnarla, que 'l dia menos pensat agafo una estaca y las aplansono á totas dugas!

Deu meu, Deu meu! Quina gatada vaig fer de casarme ab aquesta mala bruixa. No tinch pau ni consol. Quan soch aquí á casa, al veure 'l desmanegament per tot, véurela á n' ella tan xarxona y fastigosa, me agafa un defalliment de cor que tinch de anarme 'n, y quan soch al bosch, atalayant las cabras, sol, pensatiu, mústich, plé 'l cap de caborias, á vegadas me venen tentacions de rebátrem daltabaix de un cingle.

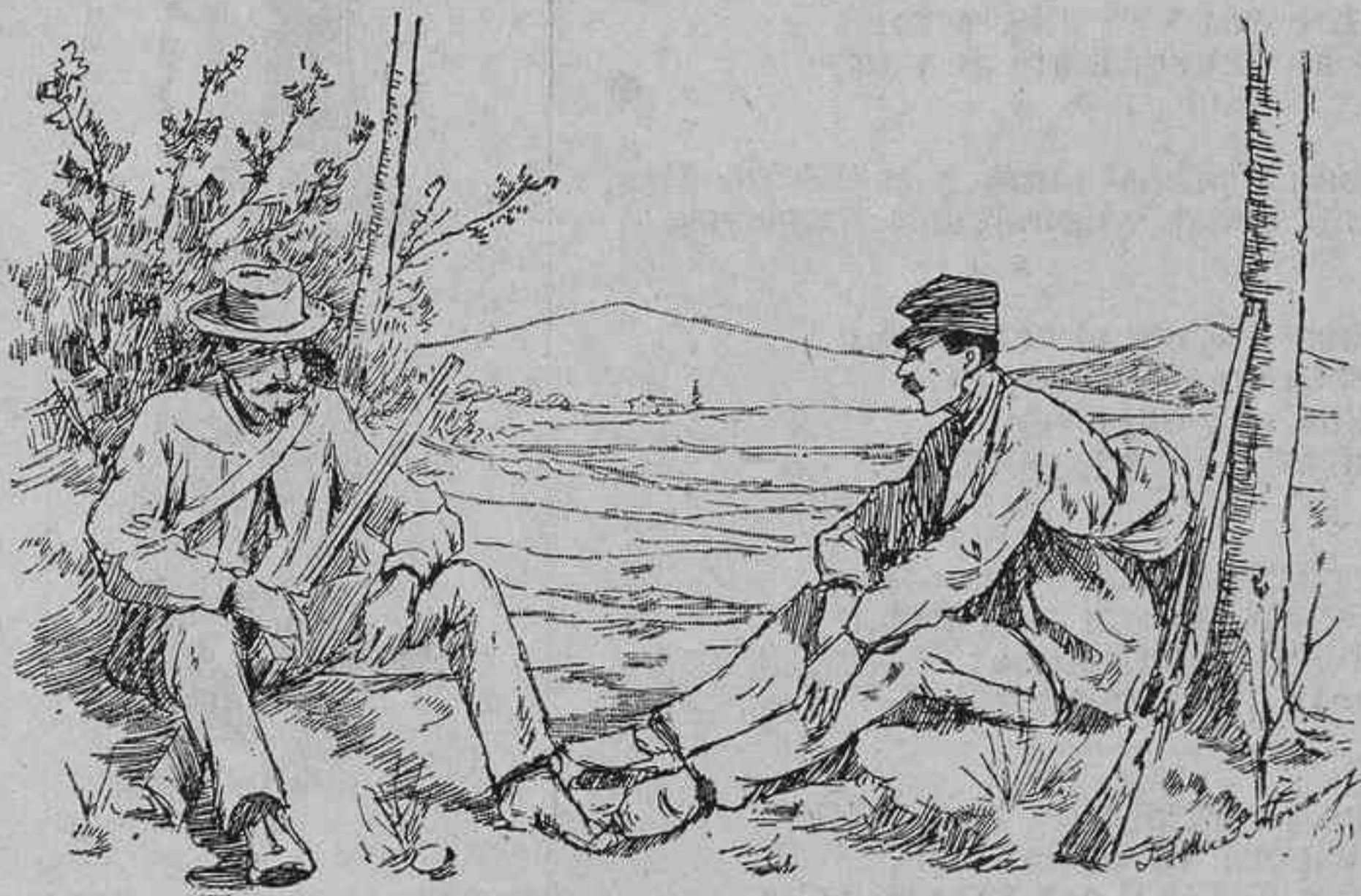
¡Ah! aquesta vida es un infern! Sols goso quan tinch á la Pepa ben calenta de garrotadas. A vegadas quan li he ben amidat la esquena, penso: 'm sembla que farà bondat, pero ca, quan més anem menos valém. Are penso que si ella y l' Andreu no s' entenen, no s' en falta gayre.

Quan avuy no he fet una desgracia, no la faré may. Sent ja una cosa declarada, he emprés al Andreu y li he dit aixis mateix: ja que ab la Pepa sembla que vos aveniu 'm fariau una gran mercé si 'us la 'n endúyau y no la deixavau tornar més... Y encara no acabava de dirli quan ja he sentit un revés que m' ha aixordat, y desseguida al darrera una pluja de cops de puny que m' han deixat blau com un mataparent. No hi ha perill de que li torni á parlar á n' aquell bestiota. Te massa forsa, y per la Pepa no vull que m' assarroni.

Ha estat dos ó tres días de bon humor y tot eran falagaderias y dir-me: ¿vols que fassi aixó Janot? ¿vols que fassi alló altre? De modo que ja comensava á perdonarli lo passat.

Pero ahí vaig notar que las sopas feyan un tuf estrany, una brava da com de matzinas, y las vaig donar al gos. Al cap de una estona la bestiola va morir ab unas extremituts y uns xerricaments de caixals que feyan basarda.

CASSADORS (per *Pellicer Montseny*)

Quan no surten los cunills
y las perdius passen altas
sempre 'ls queda 'l gran recurs
de asseure's y contar *guatllas*.

No li he dit paraula, ni ella tampoch á mi, pero quan ha vist que li descubria la pastarada me ha clavat una mirada que si hagués estat de palla, m' encenia.

Está vist, me volia matar la gran poca vergonya; es un mal esperit ab fandillas No menjaré més que ous escalibats y cop de mamar las cabras lo mateix que un cabrit.

Avuy al tornar del bosch he trobat la caixa espanyada, sense diners. Ella també deu haver fumut lo camp.

Ahi vaig anar á veure á mossen Ramón y entregantli deu pessetas vaig dirli:

—Fassa 'l favor de ferme cantar un ofici per celebrar la fugida de la dona.

Y avuy á missa major, quan ell cantava alló que diu: «cumquibus á nostras bossas,» jo pensava ab los cumquibus y la bossa que la gran remalehida 'm va robar, pero ab tot feya molt temps que no havia sentit la alegría que avuy sento...

Per la copia,
QUIM ARTIGAYRE.

RETALLS

Las filagarsas de penas
qu' han destrossat nostres cors,
son las feixugas cadenas
que lligan nostres amors.
Per xó si 'l pló 'ns mulla 'ls rostres,
recordant tristas passións,
ofeguém las penas nostras
ab onadas de petóns.

* * *

Tant vaig riure quan vas dar-me
aquell tébi si d' amor,
qu 'en tot lo tems d' estimarme
sempre que vull alegrarme
haig de llensar mars de plor.

* * *

Quan li pinto l'amor, y es tots los días,
li dich, sense volguer, mil tonterias.

* * *

Quan baixas al téu jardí,
las rosas mostran agravis
perque no poden tení'
lo carmesí dels teus llabis.

* * *

Per muller tinch una dona
qu' es en extrém singular.
Se mor per enrahonar
y mata quan enrahona.

* * *

Des qu' al peu de la capella
ma esposa vá dar-me 'l sí,
qu' un dupte 'l cor m' atropella,
perque tothom mira á 'n ella
y 's burla tothom de mí.

J. PUIG CASSANYAS.

UN CONQUISTADOR

(per J. Lluís Pellicer)

—Vestint á l' última moda
quan un es guapo com jo,
per insensibles que siguin
las donas pateixen molt.

L' ARRIBADA DEL PRETENDENT (per M. Foix).

—Mira filla, ja es aquí: fesli bona cara que ja sabs tú qu' es molt rich.

UN SUSTO (per *Angel Pons*).

¡Sento passos!

¿Carambas, á aquestas horas?

¿Serán lladres?

SRTA. RAMONA...

Ostia 27 Octubre 1892.

Vaig rebre la tèva carta
y 'm deixá molt satisfet:
que no'm vols perquè soch pobre,
que no'm vols perquè soch lleig,
que no'm vols perquè soch burro,
y soch brut y soch beneyt;
que tú vols cosa més bona,
que tú 't mereixes molt més....

No es que't vulga mal, Ramona,
que de mals be prou que 'n tens;
molts de físichs que me 'ls callo
y de morals forsas més.

Ets llenguda, xafardera,
gandula, extranya, cap-vert,
orgullosa, borratxona,
pretenciosa é insolent.
Ja veus qu'ab aquestas prendas,
lletja, bruta y sens calés,
ets un estuig de primera,
ets un negoci complert,
ets un partit que desitjo
al més gran enemich mèu.

Tú prou presúms y entonada
per molt bona mossa 't tens....
¡tú bona mossa! Ni en broma,
(tú de bona no 'n tens res)
si ets més lletja y espantosa
que 'ls comptes de fi de mes,

si encare ets més desgarbada
qu' aquells ninots de paller....
si estudias per esparrech,
si ets més seca qu' un renech,
si ets més prima y rebregada
qu' un nyinyol de sabater.

Quan vás enperifollada,
fas encare un xich de goig;
mès si 't trauhen la perruca,
las boatas y 'l cotó,
la dentadura postissa,
l'ull de vidre, lo color
sobreposit á ta cara,
la cotilla de ressort,
una plantilla de suro
y tots los polvos d' arrós,
te quedas feta una llástima
lo mateix qu' aquells ninots
de moviment, qu' ab la roba
semblan sapats y grossots,
y en quedante sense tela
son de filferro tant sols....

Si t'havia escrit la carta
demanante relacions,
era sols perquè preveya
un pervindre ben ditxós
ensenyante á ral la entrada.
Mana y disposa—Badó.

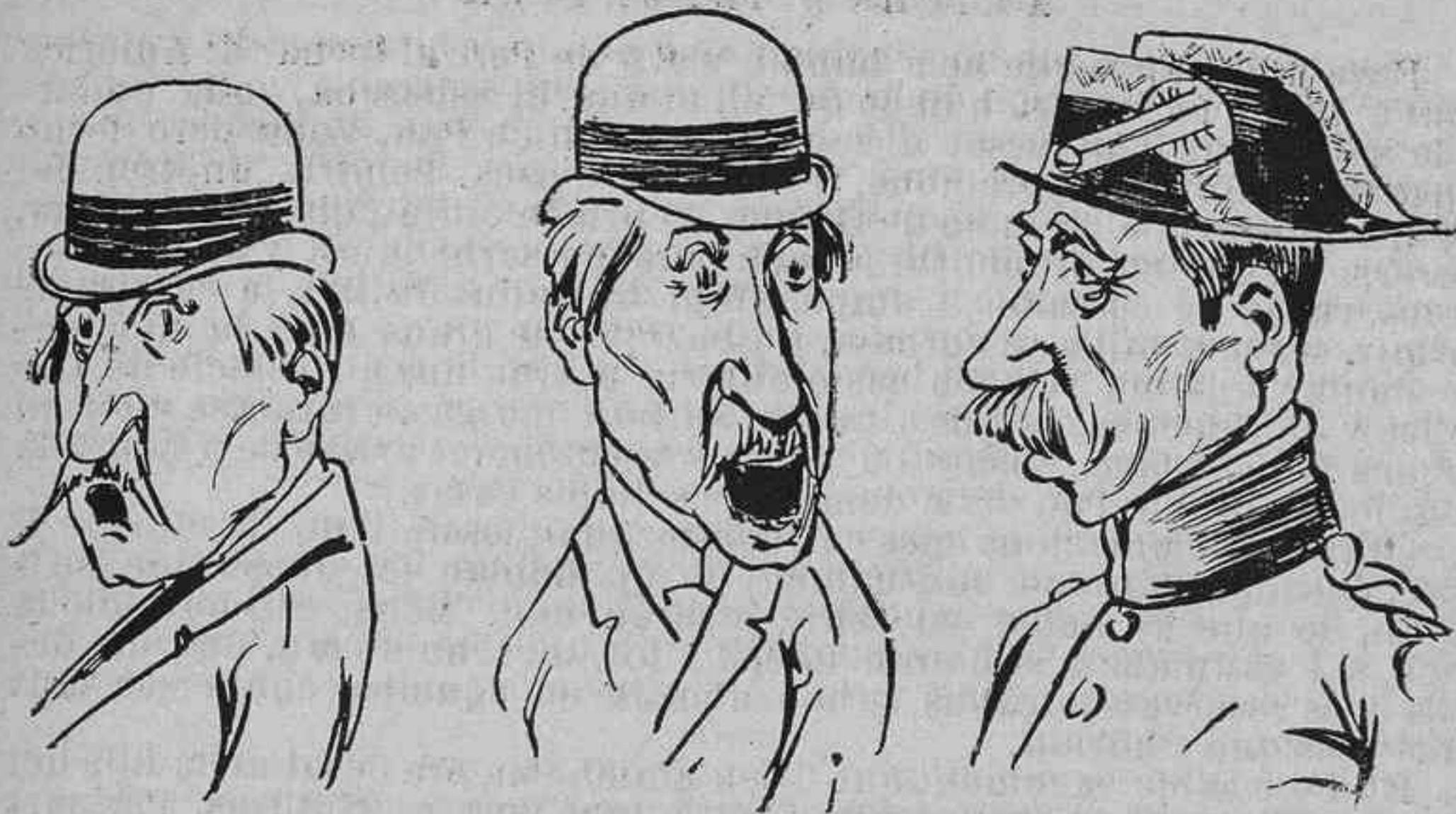
VÍCTOR RAHOLA.

UN PENSAMENT TRASCENDENTAL

—L' home proposa, y la dona.... acepta.

MR. EUGON.

UN SUSTO (per Angel Pons).

Ja s' acostan....
¡Lladres han de ser!

.....!

INTIMA

Es lo méu desitj
que quan sia mort,
á sobre ma tomba
no hi posin mon nom,
ni flors, ni coronas,
ni cap inscripció.

Una creu de roure
en ella hi vull sols,
clavada en la terra
que colgui al meu cós,
mos somnis de ditxa
y mas ilusions.

Y al peu d' ella hi vull
d' eura un branquilló
pera que 's enrosqui
de la creu entorn,
com simbol etern
dels nostres amors.

Tú, estimada meva,
vina cada jorn
y en ma tomba resa
regantla ab tos plors,
que serán tas llágrimas
y tas oracions,
lo bálsem que calmi,
Carmeta del cor,
las penas y angoixas
y 'ls tristos recorts
que com á penyora
me 'n duch d' aquest mon

JAPET DE L' ORGA.

AL HOME MÉS TRONAT

Si dús lo barret usat,
y la levita esquinsada
que te l' hagin regalada
per ferte una caritat,
si tens buyda la petaca
si no tens llibret ni mistos,
si passas los dias tristos
ab las mans á la butxaca
per no tenir rés que fé
puig en lloch trobas treball,
si vás fent algún badall
passejante pel carré,
si molts cops tens de fugi
quant filas la dispesera,
si 't segueix sempre al darrera
algún *inglés* de per qui,
si estás sovint aturat
devant dels aparadors
que regalan bons olors
de pollastre ó d' estofat,
si no tens un pam de greix,
si ets més pobre que las ratas
y si las tevas sabatas
se riuhen de tú mateix,
si aixó 't passa á cada pás
no tenint més posició
¡xòcala noy! perque jó
ara 'm trobo en igual cás.

JOAN MALLOL.

Gallego

PERE Y PAU

AMICHS D' INFANTESA

Feya molts anys que no s' habian vist y en Pere al tornar d' Amèrica hont s' habia fet més rich de lo qu' ell al anarhi esperaba, volia donar-se la satisfacció d' abrassar al seu estimat amich Pau. Volia pero ferho sense testimonis, preparacions, recados ni avisos. Pendria un tren del matí, esmorsaria á l'estació de Girona, veuria la ciutat, que no coneixia, correria á Figueras prenenthi posada pera passarhi la nit y al matí següent, calsat de cassador, l' ample trajo de vellut ratllat, la camisa de dormir, sense armilla ni corbata, un barretot de grans alas, la pipa entre dents y á la ma rústech bastó pujaria al tren fins á l'estació de Capellas y de Capellas, camps á través, saltant marges, aturantse hont hi hagués bonas vistas, tornant á caminar alegrement arrivaria á Montplá hont lo seu amich Pau vivia densá que s' habia casat.

Quinas exclamacions mes carinyosas quan fossin l' un davant de l' altre! Quin preguntarse mútuament lo qu' habian fet densá que no's veyan, lo que 'ls habia succehit, si eran molt richs, estimats de la dona, si l' estimaban, si li eran fidels!... tot, tot s' ho dirian, fins los detalls mes reservats é intims serian abocats en aquellas conversas tant amistosas que tindrian.

En Pere sabia vagament que 'l seu amich Pau era casat ab la filla del notari de Montplá, mes ignoraba si ell també feya escripturas. Per part seva en Pere, feya vint anys, quan s' habia establert á Buenos Ayres, habia fet saber al seu amich Pau qu' alli 'l tindria á sas ordres, innovantli al mateix temps que de la Nova Orleans d' hont venia, n' habia tret una gentil criolla molt rica qu' era sa muller, y mare ja llavoras d' un valentet almogavar de sis mesos. Bé es veritat que la seva carta habia quedat sense resposta; mes lo no contestar las cartas es costum molt catalana y malgrat la llarga interrupció epistolar en Pere estava segur de que en Pau tindria gran goig de véurel...

RECORT DEL ÚLTIM BALL DE NENS.—(Fotografias de A. Esplugas).

L'última vegada que s'habian vist fou á Barcelona. En Pau hi cursaba l'últim any de Dret, y en Pere desitjós de veure mon y fer fortuna hi havia baixat pera embarcarse cap á América, hont tenia un parent que 'l protegiria. Un y altre tenian vint anys ó vint y un, acababan de passar quintas. Per cert que 'n Pere havia tret lo número 2 y en Pau lo 96, y lo que son las cosas, encare que 'n Pau hagués tret lo número dolent no hauria sigut soldat puix era fill de pare rich; mentres que en Pere, orfe sense fortuna, no tenia mes bens ni guanya-pa que 'l seu ofici de botigueret de poble. Ab aixó no hauria tingut mes recurs que pendre 'l fusell, si en Pau no li hagués fet bestreure per don Joseph son pare los cent cinquanta durets que llavors costaba 'l redimirse del servey militar.

Pobre Pauhet! lo primer de tot seria al véurel recordarli la seva generositat y tornarli 'ls cent cinquanta duros que li duya dintre una preciosa capceta d'or, parlarli de don Joseph, de Donya Agneta sa mare, dels berenars tant espléndits que 'ls donaba cada vegada qu' en Pere y altres noys del barri, pobrets com ell, anaban á casa seva pera distreure al seu Pauhet, massa fi, massa senyoret pera divertir-se com altres noys jugant á mossos y á lladres pels caminals del fossar, anant a nadar sota las salzeredas de vora 'l riu, á fer pedradas ab los del poble vehí.

*
* *

Semblaba que 'l conductor del tren en que havia pujat en Pere ho fes expressament. A cada punt: *un minuto de parada!* La corrúa dels vagons topant uns ab altres, produhint grans sorolls y grunyiments lliscaba fins davant d' una estació solitaria, baixaba un viatjer, ó no cap, los empleats de la companyia enrahonaban un ratet de las sevas cosas, encenian lo cigarret, sonaban grans campanadas, xiulaban mes fort que si haguessin de cridar l' atenció d' un conductor de la Mala real inglesa, y apal un altra embranzida fins á l' estació vehina. Per fi, ja prop de mitj dia arrivaren á Capellas y en Pere al saltar del vagó de tersa clase en que pera sentir conversa de pagesos y gent populana s' havia encabit á Figueras, preguntá als aburrits empleats de l' estació si Montplá era molt lluny. «Duas horetas llargas» li respongué 'l jefe d' estació trayent-se la levita de reglament y tornant á ser l' endormiscat guardiá d' aque-

RECORT DEL ÚLTIM BALL DE NENS.—(Fotografías de A. Esplugas).

lla caseta postissa.
«¿Veu aquell campanar allà dalt?»
«¿Aquelles parets negres?» afegi 'l mosso de l'estació.
«Donchs alló es Montplá.» «Aquesta tartana hi va» digué 'l gefe. Y en Pere eixint de l'estació llambregá la mesquina tartaneta que li semblá massa esquifida per un home de camas llargas com era ell, se feu cárrech de la situació de Montplá y dels camins que debian menarhi, y sense acceptar l' invit del tartaner que ja habia comparegut y treya 'l morralet del cap del matxo, begué un gran trago d' aygua fresca á una font que davant de l' estació rajaba, encengué la pipa y emprengué la caminada....

—Ep.... Mussiu, li cridaba 'l tartaner prenentlo sens dupte per un extranger de pochs cabals: esmolet, santi di guixi ó parayguer; miri que 'l aygua fresca dona mal de costat, miri que suará molt d' aquí á Montplá.

Mes l' intrépit Pere res escoltaba y somrihent entre ell se deya que si 'l tartaner s' entretenia gayre estrenyent sivellas al seu matxet, donant conversa á la dona de la taula de beguda que plegaba 'ls trastos fins al tren vinent, potser, potser arriaria ell al poble ans que la tartana. Mes no fou així!

PRIMAVERA, (cuadro al oli de Joseph Masriera)

Encara era molt lluny de Montplá quan la tartaneta l'aconseguí y novament lo tartaner lo convidá á pujar oferintli puesto al costat seu.... per un ralet! un trist ralet! y com en Pere feya 'l desentés y tot xuclant la pipeta avançaba mirant á dreta y esquerra gosant l'ubriacant dolcesa que sols coneixen los excursionistas dignes de tal nom, lo tartaner l'interpelá novament fentli de la tartana estant senyal ab los dits de que no més li faria pagar vint céntims.... quinzel!

—Ep! Mussiul! cridaba 'l tartaner, la balléu molt magre, ja 'ls gastaréu de calsat.... Arre.... Brillantel y li passá davant donant una xurriacada al matxet.

En Pere, girantse de temps en temps pera contemplar los camps qu'anaba deixant enrera, combinaba la manera de sorprendre á en Pau. Al arribar á l'hostal de Montplá preguntaria ahont vivia'l seu amich, aniria com un enamorat dessota sas finestras y després se presentaria sense dir lo seu nom ni á criat ni á criada. «Un foraster que 'l vol veure.» «Passin recado.» «Un senyor que vé de molt lluny per visitarlo.» No mes diria cosas per l'istil fins que 'n Pau eixís á veure qui 'l demanaba ó 'l fes entrar al seu escriptori. Pera mes augmentar la sorpresa, de primer li parlaria castellá, cambiarian unas quantas paraulas y en Pau tot escoltant se 'l

miraria fins que conmoguts un y altre obririan los brassos y naturalment, tot abrassantse cridarian «qui ho habia de dir?» «tants anys fora d'Espanya!» Y llavors en Pau cridaria á sa muller dihentli qui era en Pere repetintli cent vegadas que de petits petits ja s'estimaban. La seva dona somriuria de llurs extremituts amistosas y 'ls deixaria pera anar á endegar la cambra bona, fer servir un refresch, parar táula de gran gala; y en Pau y ell mentres tant se rebregarian mutuament las barbas trovantse envellits ó ben conservats y amistosament se criticarian las sevas taras convenint no obstant en que si bé *mirant molt prim* podian véures alguns brinets de seda blanca en llurs mostatxos, lo cor bategaba mes fort que may, lo cap era clar, l'ull ben viu, la cama bona. En Pau li contaria sas proesas cinegéticas, las accidentadas casseras, los bons ápats per barracas de pastors, las rústegas dormidas per cambres d'hostal mentres ell tot prenent lo café li parlaria de la seva casa de Banca á Buenos Ayres, de las gracias dels seus fillets, voldria demos-

UNA ESTRELLA (per J. Pellicer Montseny).

¡Y ab qua!

trarli 'l seu vigor, disposat á seguirlo per boscos y garrigas malgrat las duas horetas llargas qu' habia fet ans de dinar.

* * *

En *dinar* sobre tot pensaba en Pere quan arrivá á Montplá aturant-se á la primera portalada que li semblá d' hostel. L' hostaler era precisament lo mateix home de la tartana.

—Que tal Mussiu, li digué al véurel entrar ¿estém gayre cansats? ¿hi ha gana? Voleu dinar? Miréu ara 'ns anabam á posar á taula.

—No 'm vindria mal entaularme, respongué en Pere, me menjaria un aubat; pero de primer he de veure á certa persona.... Que no sabriau dirme ahont viu don Pau R.?

—Prou, es lo batlle del poble.

—Es batlle? me n' alegro.

—Mireu, digué l' hostaler rasantse 'l clatell, miréu que 'l senyor batlle.... á casa seva, no dona res. Hauréu d' anar á ca la Vila per llá á las quatre quarts de cinq...

—Be deixeho corré si 'm donará ó no 'm donará: ahont viu?

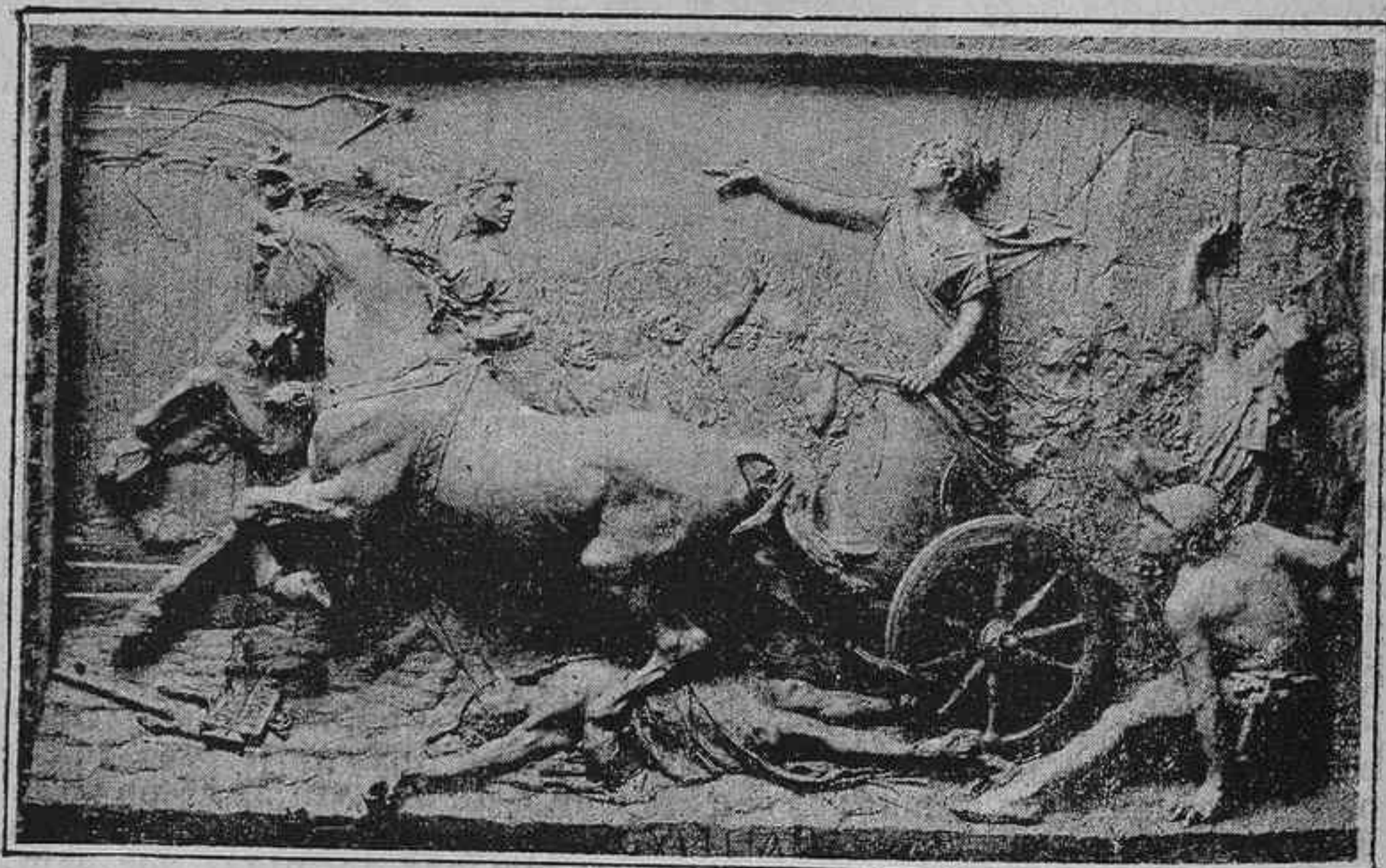
Y l' hostaler li digué lo que ell volia saber.

En quatre camelladas fou davant la casa del seu estimat amich Pau.

* * *

Una casa senyorial, gran portalada donant accés á una entrada espayosa, alta de sostre, ab una porteta cancell al fondo per hont se pujaba á las habitacions superiors de las quals debia ser la primera un entresol ab balconet que donaba á l' entrada.

Mes encara qu' ell hagués caminat depressa habia perdut un xich de temps pel cami preguntant una ó duas vegades si anaba bé pera arri-var á casa don Pau R. Ne tingué la prova veyent ab sorpresa al entrar á casa 'l seu amich que l' hostaler ja hi era enrahonant ab una vella de servey á qui deya tot esbufegat: «ha vingut en tercera» «al saltar del carril s' ha fet un fart d' aygua», «ha pujat á peu per no gastar un ral», «ha confesat al arri-var á casa qu' estava mort de fam y no ha volgut

TULIA PASSANT PER SOBRE 'L CADAVRE DE SON PARE.—(Relleu de Agustí Querol).

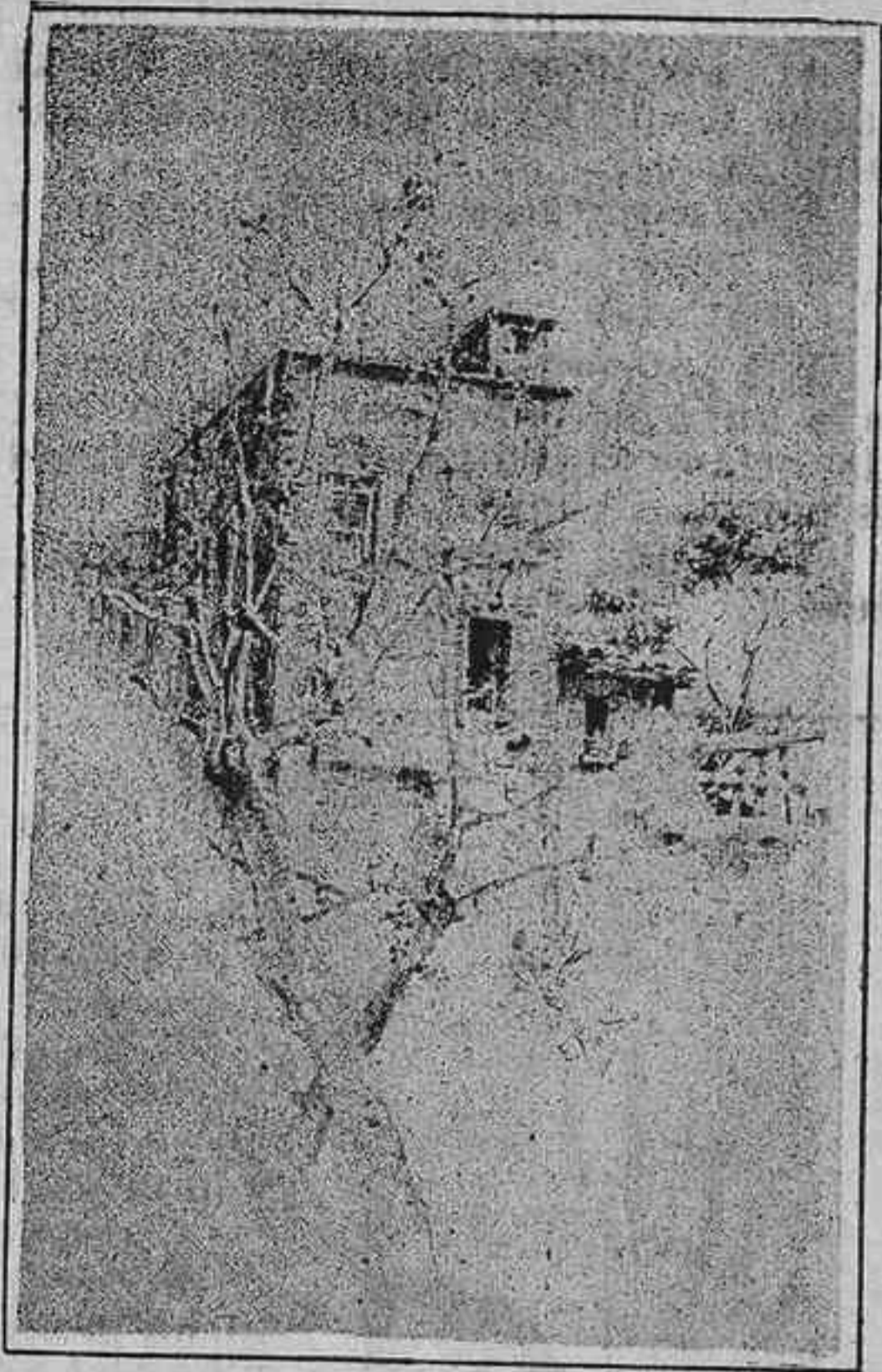
entaularse».—Entesos, entesos responia la ferrenya criada: un estrangerot que capta.

—Per qui demana? li preguntá la vella veyentlo entrar, cubert de pols, ab lo barret á la ma, aixugantse la suor que li amaraba 'l front y li encolaba 'ls cabells als polsos.

—Pel senyor batlle, que no hi es? Digali que pregunta per ell un amich seu.

—Vosté amich de l' amo? féu ab posat desdenyós la criada mentres ab la ma cridaba al hostaler y enrahonantse en veu baixa anaban á veure si l' amo hi era.

En Pere casi reya considerant l' efecte que faria al hostaler y á la vella lo veure que 'l seu amich Pau l' abressaba, lo convidaba á dinar, cridaba ben fort qu' era 'l company d' infantesa que mes habia estimat... y mentres esperaba que 'l seu amich baixés ó li fes dir que podia pujar s' assentá á un pedris y tot batentse la pols del calsat, aixugantse la suor del coll, repará que darrera 'l balconet de l' entresol, la vella y

CAPRITXO (dibuix de E. Florido)

l' hostaler enrahonaban ab un senyor que de fit á fit se 'l miraba.

Lo cor li feu un salt. Aquell senyor era 'l seu amich y oblidant las precaucions meditadas, los preperatius enginyosos, d' un bot fou dret cridant:—Pau. Pau! soch jo... Soch lo teu amich Pere.

* * *

Lo balconet se tancá en sech, la porteta del fondo 's torná á obrir donant pas á la vella y á l' hostaler que baixaban, y la vella ab molta sequedat li digué:—Lo senyor...

—Era don Pau veritat? era 'l meu amich de tants anys, era...?

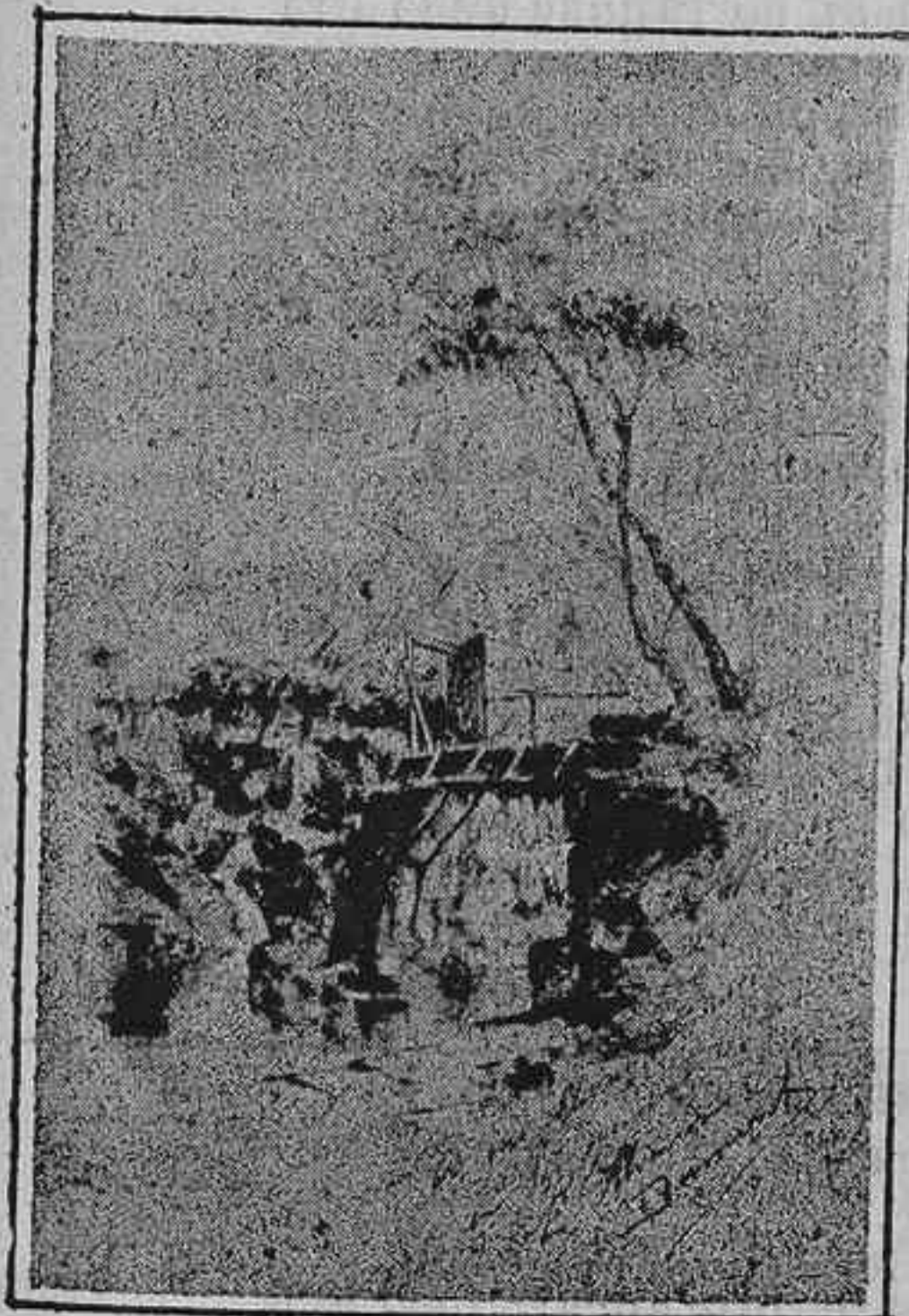
—Lo senyor li fa dir que no 'l coneix, terminá la vella...

—Tot potser! No obstant jo desseguida l' he reconegut, teniu, teniu correu doneuli aquest paperet.

Un marge de diari hont febrós escrigué ab llapis lo seu nom y apellido.

—Es inutil.

—Si no hi pujéu vos hi pujo jo, digué 'n Pere espenyentla.

PAISSATJE (per E. Alvarez Dumont)

—Ey! mestre, d' aixó vos en guardaréu, feu l' hostaler prenent ell lo paperet y enfilántse corrent escala amunt.

Al cap d' un moment ne baixá portant á la má aquell trosset blanch de diari en lo quin sota 'l nom de l' amich Pere, l' amich Pau habia escrit:

Esta prohibido mendigar en la Villa de Montplá.

*
* *

Y 'l pobret Pere, los ulls plens de llágrimas, se tregué pausadament de la butxaca la capceta d' or ab los 150 duros *de la quinta* y la remeté á la criada dihentli:—Ho donareu á don Pau. A vos, per lo be que rebeu als pobres... teniu...

Y ab una llágrima que per damunt hi rodolaba, li allargá una doleta de cinq duros.

J. PIN Y SOLER.

*

* *

Ta hermosa espatlla y nevat coll debades á la llum mostras que en mil raigs s'hi trenca, y acusa l' art de la embaumada roba

ta escultura superba;

Lays arrancantli de mentida angunia

en va fatigas á ta gola experta,

y la mortal ponsonya que destila

ton rosat llabi enmelas.

Romput l'encant qu'un jorn m'apressonava

torná la claretat á mas parpellas,

y he vist del ídol la buydor informe

hont l'esperit s'hi gela.

Per un may més somicare á ta porta

ni son llindar desgastaré ab ma petja,

ni ablaniré ab corrandas de la lira

los ferros de ta reixa.

Per tu serán, oh incomparable Filis,

los sospirs del cor meu, las cansons mevas,

y las flors del enginy, assahonadas,

per la ciprina reyna.

Per tú, més dolsa que la mel del Himet,

com flor boscana, virginal, modesta,

enveja de las Gracias que't cediren

sa corona esplendenta.

Vina á mos llabis, argentina copa,

del licor plena qu'al esprit alegre,

en tant ma vella amiga la esperansa

la via de flors sembra;

Que jo sé bé que Filis no té l'ánima

com grega estatua d'endurida pedra,

y que es al bes del zéfir vincladissa

com llibica palmera.

JOAN DURÁN Y ESPANYA.

EN UN ESTANCH

—Senyor: aquesta carta no arribará al séu destino.

—¿Per qué?

—Perque pesa molt. S' hi ha de posar un altre sello.

—Just, hi posarem un altre sello perque encare pesi més.

M. SANALP.

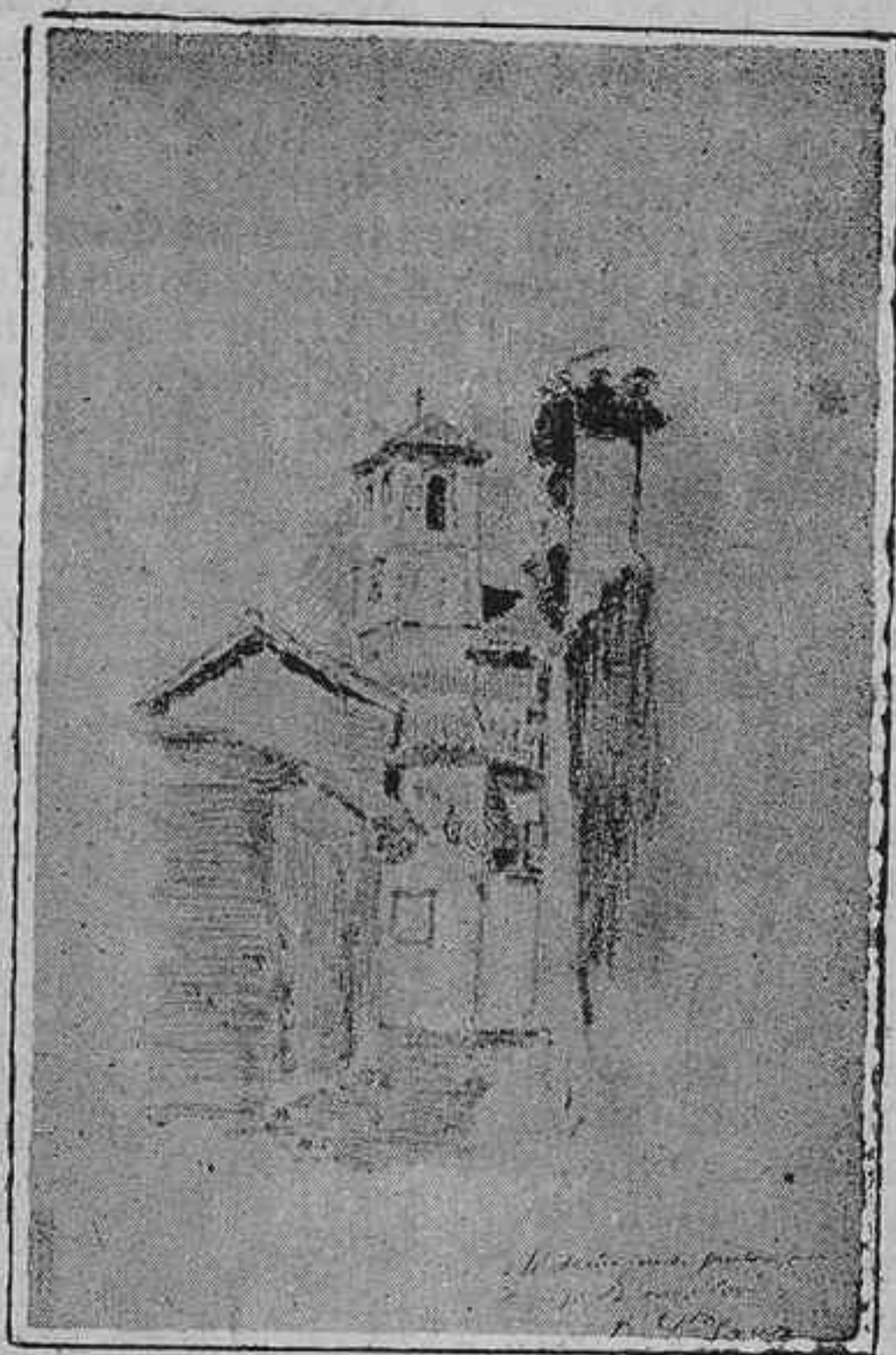
LO POETA DEL SIGLE

A MON AMICH STARAMSA

Ha guanyat flors naturals,
objectes d'art, englantinas,
accésits, premis d'honor;
es un escalfa-cadiras
de salóns de Societats
com l' *Atlántida*, *Talia*,
El Pensil y *Campoamor*,
hont hi porta la familia
cada vegada que tè
de llegir hi una poesia. (?)
Lo seu fisich no es vulgar:
es alt, guapo, de pell fina,
ulls expressius, ample front,
cabells rissats á la mida,
(una mica á coll y bé,
per que es moda qu' estalvia)
y á més de gastar *quevedos*
sense ser gens curt de vista,
tè un gran nas a istil del Dante
(qu' es lo que més s' acaricia)
¡Jo crech que d' aixó li vé
lo ser poeta d' inventiva!
Te talent, pero es modest;
per xó no sent que ja 'l cridan
desde la gloria, angelets
ab trompetetas de fira.
La fama s' ha ben guanyat
fent versos á una vehina
que planxa gorras de cop,
més romántica que... 'l bisbe,
que sempre l' está adulant
quan surt á la galeria.
¡Quants moments d' inspiració
li ha donat! Deu fer vuit días
li va dá ocasió, en un vers,
á una figura hermosíssima;
comensava aixís: «A Rosa».
(es lo nom de la vehina)
«¡Ay Roseta del meu test,
del meu test que tant t' estima!»
¿Eh? ¡Bella comparació!
aixó, al sentirho electrisa.
Donchs tot es aixís: fent broma
tot ell vé á resultá un xiste
y en lo género formal,
ningú á las solas li arriba.
Ara que 'ls hi he presentat,
lectors meus, m' agradaria
que l' anessin á admirar:
lo trobarán desseguida,
que tot lo mon lo coneix:
es lo gran poeta del *sigle*.

(porta talons á la caixa;
secció de Jugueteria)

J. BURGAS.

Apunte (per R. Santa Cruz)

Un tros de Port de Barcelona, (per M. Monner).

MODOS SOBRE TOT

Quan la Tuyas de Bellmunt vá decidir-se á venir á Barcelona, per primera vegada en sa vida, aprofitant la rebaixa en lo passatge del carril, introduhida per las empresas ab motiu de las festas del Centenari, no faltá qui li donés molt bons consells

Que al baixar del tren anés á la barraca dels consums a pagar los drets pels ous y pels pollastres que portava, sense lo qual corria perill de que 'ls hi prenguessin: que fés l' ull molt viu, perque per Barcelona corren molts tunelas: que no 's fies de ningú, y sobre tot que tingués modos.

—A Barcelona no es com aquí que mica més mica menos tot ens ho *das-simulém*..... —li deya una vehina que havia estat molt temps á Ciutat.

—Ab bons modos tothom te farà bona cara; sense modos no trobarás ningú que 't vulgui fer un favor, dat cas que 'l necessitis. Bons modos. Tuyas, bons modos sobre tot. Qui te bons modos te bons acomodados.

Una cosina seva que havia passat una llarga temporada ab una tia de las dos, que vivia al carrer del Hospital, y á la casa de la qual devia anar á parar la Tuyas, la posava al corrent de lo que havia de fer al sortir de l'estació per no perdre.

—Veurás uns cotxes grans atu-

rats: son *trench vias*. Preguntas pel que passa per la Ramb'a, hi pujas y dius al conductor, que quan passi per davant del carrer del Hospital s'aturi. Llavoras baixas y carrer amunt fins al número 96. Allá viu la tia Catarina ¿ho tens entés?

—Sí, sí: ja ho faré així mateix.

—Y bons modos sobre tot, Tuyetas,—repetia la vehina,—Com més bons modos tinguis mes avinent ho trobarás tot.

Cap de estudi, (per Barbudo)

* * *

La Tuyas vá fer lo viatge ab tota felicitat. Vá anar una mica *impri-*

Un enterro en lo cementiri de S. Pere de Tarrassa. (Fot. instantànea de A. Torrija)

mida en aquells trens de *recreyo*; va arribar ab dos horas de retras: pero tant se val, al fi va arribar ab tot los ossos sencers.

Y com tenia bona memoria y era molt aixerida, no 's va descuidar de res: ni dels consums, ni del tranvia, ni de dir al conductor que parés davant del carrer del Hospital.

En lo moment en que 'l conductor girat d' esquena, tocá 'l timbre, dihent: «Carrer del Hospital», la Tuyas vá alsarse.

Pero passá un minut... ne passaren dos... y la Tuyas no baixava, y tots los passatjers mentres tant se partian de riure.

—¿Qué fa aquesta dona?—preguntá 'l conductor per fi.

¿Volen saber lo que feya la Tuyas?

Senzillament: s' havia alsat del asiento, y avants de baixar somrient y amable, anava donant la ma, un per un, á tots los passatjers, dihentlos:

—Vaja, estigui bonet!... Que s' hi conservi! ... M' alegro de veure 'l tan bó... etc., etc.

No havia olvidat lo consell de la vehina: á ciutat s' han de tenir bons modos.

P. DEL O.

ESPATOTXADAS

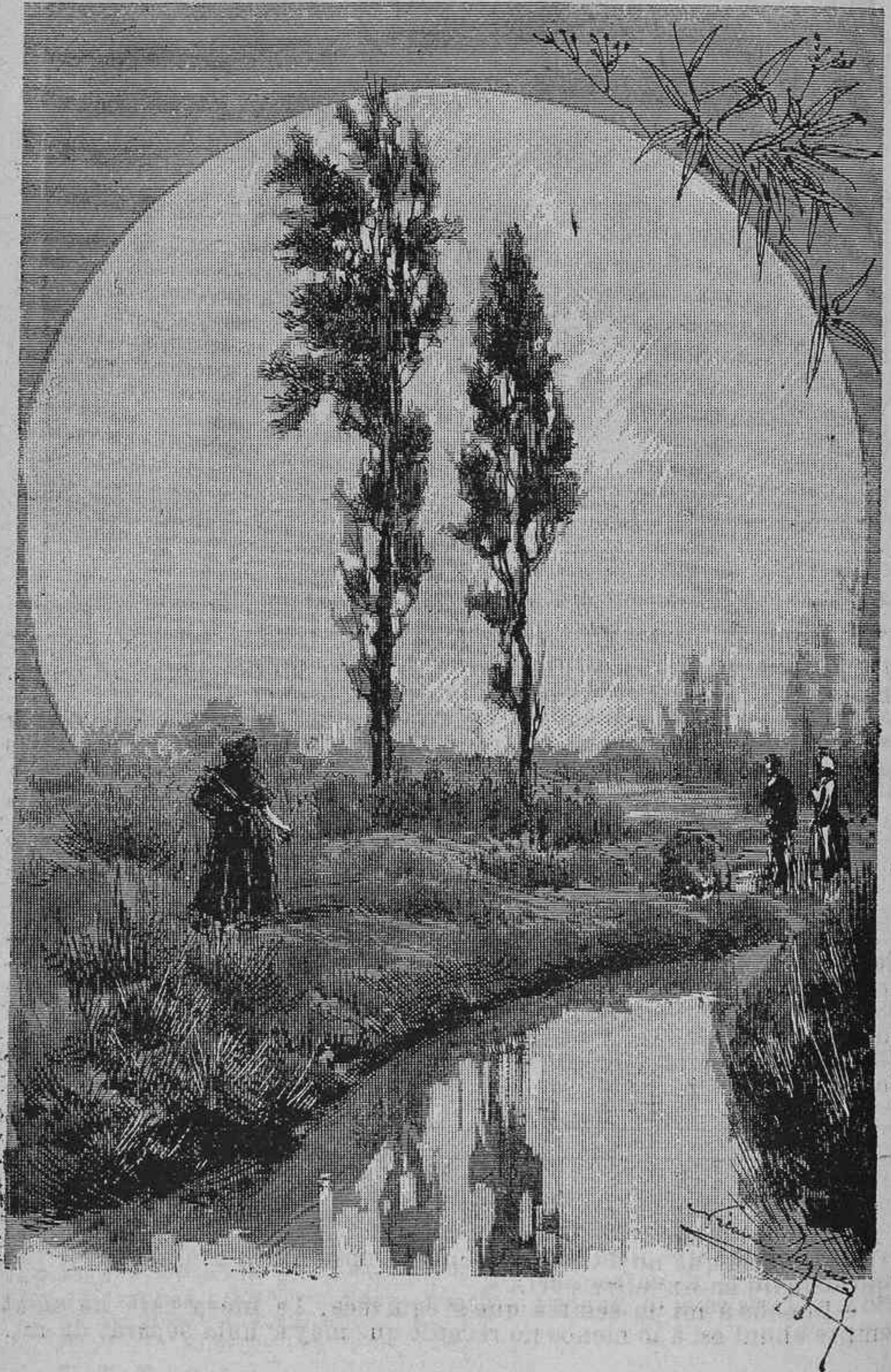
—Qué tal Ramón?

—¿Creuria que no 'l tinch present? No obstant me sembla haver vist aquesta cara en un' altra part.

—Donchs á mi 'm sembla que s' equivoca. La mèva cara ha sigut sempre ahont es; á lo menos no recordo que may s' haja separat de mí.

T. T. T.

ALREDEDORS DE BARCELONA (per N. Vazquez).

Lo Rech Condal, camí de Sant Martí de Provencals.

PREGUNTA Y RESPOSTA.

—¿Qu' es millor—me diguè—lo rebre un bés
ó 'l donarlo?—Jo vaig quedar sorprès
y tot mirant al sostre;
mes al últim, refet, vaig esclamar,
mentres un en sa cara 'n vaig posar:
—Fèsmen un tú... y rumia per la mostra.

JOSEPH MORATÓ Y GRAU.

¿QUÉ FEM?

¿Qué fem vos pregunto jo?...
Vamos, digueume 'l que fem?
pues del modo en que 'ns trobém
ja no 's pot anar pitjó,
perqué un cas ja probat es
que anant en serio ó en broma,
es la planeta del home
ser criticat en excés.
¿Que marxas precipitat?
—Ets un tocat del bolet.
¿Que fas broma?—Ets un ximplet.
¿Que no 'n fas?—Un mal carat.
¿Rumias?—Es ximple, 'l planyo.
¿Vas de secret?—Un soplón.
¿Vesteixes bè?—Un fanfarrón.
¿No hi vesteixes?—Un tacanyo.
¿Gobernas?—A cap de llista.
¿No insultas?—Ets un cobart.
¿Que menjas molt?—Ets un fart.
¿Que menjas poch?—Un egoista.
¿Que ni manant' ho de vici
no 't podan fer conspirar?
—Ets un vil, no 't pots tractar,
mal lliberal, mal patrici.
¿Que vas á dá una volteta
ab la mullé y no 't propassas?
—No 'n feu cas, es un calssassas
un titit, un Joan Doneta.
¿Que vols estar retirat
y la mullé ha de anar sola?
—Ahont és ell? A fer tabola...
ets un ruhi, un mal casat.
¿Que veuen doná un voleo
ab una...—¡Uf!!! deixals di!!
¿Que vas á missa?—Ets carli.
¿Que no hi vás?—Ets un ateo.
¿Que vas ab lo cor obert?
—Ets un jrarot, sabs fingi.
¿Que no gastas?—Un coqui.
¿Que gastal molt?—Un cap vert.
Y aixís, seguintne l' istil
d' aquest mon tant pastelero,
ja no sé com té de ferho
qui vulga viure tranquil.

JAUME PIQUET.

A UN TIPO DE "ELDORADO"

Vinam aquí, fastigós;
si fins ara m' hi callat
ten present que sols ha estat
per deixarte fe un xich l' os.
Tú preténs á una corista
y fas molt lo presumit
enviantli cada nit
unas flors per la florista.
Tú 't gastas bastants dinés
y res d' ella consegueixes,
fentho aixís tú sols serveixes
perque rigan las demés.
Tú no sabs, noy, la tabola
que á la teva esquena fem
cada vespre cuan rebém
las floretas per la Lola.
¡Si sentisses lo que 't diuhen!
y ellas que no 'n saben pas,
qu' ets un beneyt del cabás,
y totas de tú se 'n riuhén.
Jo que la estimo y m' agrada
y ella 'm te donat lo sí,
avuy no passo d' aquí
y poso fi á la jugada;
Per lo tant si m' has de creure
no pensis ab ella més
qu' es inútil y després
que quan l' ase no vol beure....
Més no obstant un bon consell
podria encare donarte
solzament pera probarte
qu' en aixó jo soch gat vell.
Mira, pera conquistarla
no es precis fer ús de flors,
no es precis pintarli amors
que per res han de alegrarla
Es millor lo positiu
qu' es l' únich que treu de pena....
¿qué 't diré?... ab una cinquena
tota dona fa l' ull viu.
Deixat de flors que 's panseixen
l' argent fa tout, prou que ho sabs,
ab un bitllet de cinch naps
soldats més braus se rendeixen.
Per si la vols conquistá
ho fas d' aquesta manera...
y jo y ella á Vallvidrera
anirém á fè un diná.

MOSKARI CIN KO-KA

BONA PARELLA.

(Il·lustració, per J. Cabrinetty).

I

¡Pit y fora! Massa 'l doctor Cuscunilla ho havia dit, fregant los vidres de sas ulleras d' or ab la punteta del blanch mocador de fil:—Li convenen las ayguas de Monfelis; alló 'l retornará. Y á fe que quan lo doctor Cuscunilla deya una cosa calia ferla, qu' era home saberut y de conciencia, y fullejat havia més d' un cop los arnats llibres de sa biblioteca en busca de remeys qu' ell espigolava d' entre antigas máximas llatinas.

Costa amunt, donchs, y en busca de las sanitosas ayguas, S. I. lo Bisbe, caballer en ben endressada mula que picarols y guarniments realsavan en gran manera, era acompanyat per sos dos patjes, joves seminaristas, que seguan la comitiva á caball també de dos valents matxos acostumats á camí tan dolent y pedregós com lo de Monfelis.

A peu lo rector, lo vicari, l' arcalde, 'l sereno y dos mossos enrotllavan á la primera autoritat eclesiástica, explicantli á cada pás anécdotas históricas relatives als vehins y cosas d' aquell recó de montanya, y avant seguan tots ab més dalé y coratje á mesura que las rónegas casas de Monfelis s' oviravan més próximas.

* * *
¡Quin barullo aquell! Lo magnífich Ajuntament al peu de la rectoria dava la benvinguda á S. I., lluhint sas amples bandes de seda color grana; repicavan las campanas com en dia de festa major; la parella dels civils y 'ls guarda-boscos reculavan davant las onadas y la bellugadissa dels baylets, que descalsos, espitregats y polsosos s' empenyían y esgardissavan per veure al senyor Bisbe baixant de la mula.

Apoyat en brassos de sos patjes entrá á la casa rectoral. Débil y ab poca salut, lo llarguissim camí de Monfelis li produhí mareig y regular neguit, per lo que, després de complimentar breument als presents y deixar que un á un besessin son pastoral anell, S. I. 's retirá á descansar un rato, mentres l' intrepit rector fregantse satisfactoriament las mans s' interná fins á l' espayosa cuyna, hont la Tuyas y la Sileta atrafegadas y fetas uns escarrassots de feyna anavan dels fogons á la llar y de l' aygüera á la cisterna sense tenir un minut de repós ni sossego.

Penjant dels clamástechs la marmita grossa, sols alguna qu' altra volta deixava veure sa bombada panxa per entre las flamas dels garbons. Espetegava la paella sobre las brasas y xinxiuhava la cacerola bullint á més no poder. De per tot arreu s' alsavan esblanquehidas fumerolas qu' espargían per l' estancia sabrosissimas olors de ben cuytas y apetitosas viandas Gibrells de molsuda escarola davan un tó alegre al conjunt, y platas curulladas de pebrots vermells y tomátechs assahonats gaudían la vista ab notas de color parescudas á las d' antichs retauls.

Mossén Joan, lo bondadós rector de Monfelis, qual únich defecte consistia en ser bon xich gurmant, seduhit per aquellas flayres pocas voltas disfrutadas, arrufant lo nas aspirava ab forsa, com si volgués xucclar tota l' aroma d' aquell festí que veyá en perspectiva. Esperonat per la cassussa, aumentada aquell dia per la bona caminada del mati, seguía ab la mirada las operacions culinarias com si volgués donarhi rápit impuls, desclouhent de tant en tant los llabis per dir ab suau picaument de mans:

—Ala, ala, minyonas. Una mica més depressa que la rata 'm comensa á corre pél ventrell.

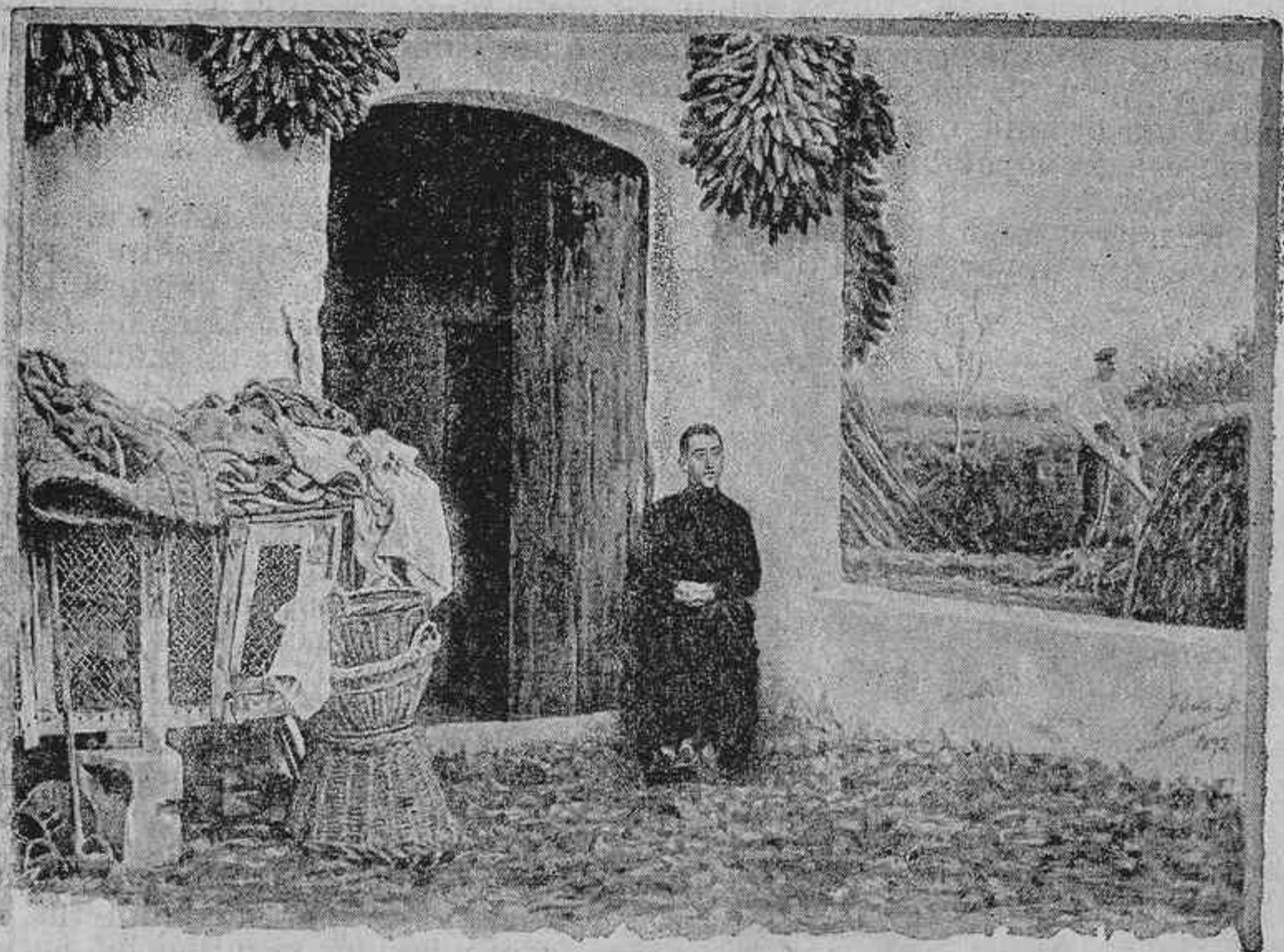
* * *

Lo dinar resultá superb y de primera. Allí sí que 'ls ángels podían cantarhi en cos de camisa; si alló durava, ben prompte S. I. recobriria la salut perduda. Y calia contentarlo al senyor Bisbe, que prou faria algun donatiu á la parroquia si baixava de Monfelis tan animós y robust

com decandit y flach hi feu l' arribada. Aixis es, que tothom s' esmerava en servir á S. I. y a sos acompanyants, desde 'ls administradors de Sant Victor, patró del poble, fins á la Tuyas y la Sileta, germana y neboda del apacible rector.

II

¡Quina quietut més dolsa, quina pau més deliciosa la que 's disfruta á punta de dia al cim d' un turó poblat d' aromosas plantas un jorn seré del mes de Septembrel! L' ayre pur y suau de la matinada, qu' aixampla 'ls pulmóns y revifa la persona ab la grata essencia de las flors boscanas, aclareix l' enteniment y aviva la memoria que divaga en una atmósfera plahentera de recorts, y lliscan peresosament las ideas entre núvols d' esperansas, com lo riu qu' enllá d' enllá rossola entre canyissos y pollancredas cubert encare per la boyra matinal que l' enmantella.

¡Qué bé se hi trobava Mossén Lluís al peu de la porta del barri! Gronxantse á la cadira, contemplava estátich la sortida del sol. Veya á Monfeliés recobrant la vida; los pagesos tornant de nou al tros á regarlo ab la suhor de sas colradas caras; las donas dirijintse á la riera ab lo covenet al cap plé de bolquers y robeta; algun tocino qu' eixint de la cort pasturava al carrer furgant pels recóns atapahits de sobras y deixas, y 'ls aucells alegroys y xamosos que creuhavan l' espay ab cridadissa desconcertada de xisclets, com desitjosos de saludarse mútuament y ansia de gosar las aventuras del nou jorn.

Y Mossén Lluís se trasportava en alas de la imaginació fins al Seminari que l' esperava ab las portas obertas, y veya negres, foscos y plens de tristesa aquells claustres qu' avants havían sigut testimonis de sas entramaliaduras d' escolar; la porta bisantina de la capella li pareixia 'l xuclador de sa joventut, y aquellas aulas grans y espayosas que tants cops retrunyiren al esclat de sas francas riatllas se convertían dins de son cervell en inmensas sepulturas hont per sempre més quedarian presas sa llibertat y sas alegrias.

¡Quánt capficat estava! Dintre poch son oncle, 'l Bisbe, li conferiria

las primeras ordres. Son pervindre dins la carrera eclesiástica no so's li quedava assegurat, si que també servintli de base á mes sortós y afortunat ascéns, la primera canongia vacant podia contarla á la butxaca.

Ab tot y aixó, un rosech interior no 'l deixava en pau. Dins son cors sentia per primera volta la verinosa aresta del amor terrenal; no l' amor apacible envers los nostres semblants com á germáns que som, no; desde 'l moment en que vejé á l' ignocenta Sileta, Mossén Lluís sufri una tortura infernal: bullint son cervell al recordar las promesas fetas al oncle y tots los plans trassats per l' esdevenir, vessant son cor desitjos insaciables de ternura may imaginada, resultava víctima d' una lluyta feréstega y espantosa entre sos pensaments d' algún dia y la passió avassalladora que tot just apuntava.

Y la fresca del mati batent sobre son front aconhortava ' dolor moral d' aquella ánima á punt de defallir.■

* * *

Feya algunas nits que la Sileta no podia cloure 'ls ulls. En vájrevolcantse pel llit buscava una bona posició per trencá 'l son, cavilava á tot hora, y fins la Tuyas veyá en sa filla quelcom d' extrany y desacostumat. Com la bona dona no creva en bruixas, atribuhia á mals esperits aquellas equivocacions de la Sileta, qu' á voltas pareixia trastocada d' enteniment.

Ni may la nebodeta del rector de Monfelis resá pare-nostres ab més devoció que llavoras. Sos ulls brillants, fixos ab insistencia sobre 'l modest quadret de sa cambra, tro-

bavan en lo Sant Lluís de l' estampa illuminada un exacte trasllat del jove patje del senyor Bisbe. ¡També 's deya Lluís! Com ell, duya vestit negre y escayent ab collet blau. Aquellas mans blancas y rodaxonas eran iguals á las del sant, y aquella cara pulcrament afeytada, ab los ulls baixos y 'l nás aflat y las cellas arquejadas, tot, tot era igual al Sant Lluís del quadro. Per só la pobre Sileta al veure escarnat son protector en la persona de Mossén Lluís, comensá per tenirli respecte y estimació gran, convertida en carinyo als pochos dias, y que per las maneras, la veu y fins las paraulas del patje, arribá al grau d' amorós afecte.

¡Quántas horas passá extasiada davant de l' estampal! ¡Quántos cops per omplirlo de petóns, mentres cercava mentalment l' original, despenjava ruborosa, de amagadet, á las foscas lo quadro benvolgut de prop la capsalera! Y l' amor d' ella, aliança purissima d' un amor angelical al sant y d' un amor desconegut al home, era viu, intens, in-

cabable, ab totas las dolsuras del cel y ab tot l' ardor d' un infern d' ansias inexplicables.

* * *

S. I. 'l Bisbe seguía reforsantse poch á poch. Lo rector de Monfelis se tragué aquella temporada una dotzena d' anys del damunt, y l' un y l' altre estaban bèn lluny de creure que sota l' antigua teulada, hont

trobavan abrich y feyan niu aurenetas y pardals, hi preparavan també un epissodi d' amor, aquella primavera d' hivern, un jove seminarista y una gentil pageseta, joya 'l primer del palau episcopal, y flor exquisida ella de la rectoria més pintoresca del bisbat.

III

No fa pas més soroll una tronada del que produhi per poblets, vilas y masias de la montanya la fuyta de la Sileta ab en Lluís, qu' encare no era mossén.

Al descobrirse la noticia per una carta de 'n Lluís dirigida al Bisbe, y á dretas abandonada en l' escriptori del rector, ab dos oncles s' abrasaren plorant consternats. Lo primer sentiment fou de sorpresa, després de desconsol per la perdua d' aquells sers á qui estimavan entranyablement, y quan ja la claror del raciocini obrá sobre sos caps ardorosos per la febre, al compendre l' alcáns d' un acte inconcebible per ells, exclamaren abatuts:

—¡Quin escándol!

¡Quin escándol per aqueus camparols que senyalavan la rectoria com lloch modelo de virtut! ¡Quin escándol per las noyas de Monfelis davant l' exemple donat per la que se 'n duya la palma en qüestions de castedat y filial obediencia! ¡Ell, lo patje del Bisbe, ella la neboda del rector, fugian com dos caps-verts sens honra ni bons sentiments! ¡Ell, educat en la rígida moral eclesiástica, ella, apartada sempre del bullici mundá, donavan la mostra més evident y clara de que l' amor salta desbocat, sens fré, per sobre dels obstacles més temuts y més sagrats!

* *

Noticias tranquilisadoras ja las reberen; pero quan á mitjans d' Octubre, caballer en mula guarnida de flamants enflocats y brunyits picarols, S. I. 'l Bisbe tornava á Ciutat, en sa cara 's transparentava la ferida moral per ahonts' escolava sa escassa ventura. Y quan sota la creu del terme 's despedí per última volta del rector de Monfelis, ensemps qu' ab incomparable tendresa estrenyia la má ossosa del espiritual pastor, acotat besantli l' anell, sos ulls entelats per las llágrimas s' alsaren fins al poble clavantli una mirada d' amargura infinita.

IV

May faltan al món personas expressas qual únich desitj es procurar la concordia entre 'ls mals avinguts, renovar simpatias perdudas y esborrar passats agravis que ja 'l temps ha mitj difumat en la memoria. Personas d' aquesta naturalesa no faltaren en la ocasió esmentada. Mediaren entrevistas per una y altra part, cartas cada vegada més afectuosas y humils, conferencias preliminars, y al fi 's firmaren las paus lo dia mateix de Nadal. Consentiren los oncles als desitjos dels respectius nebots, convenint en que la benedicció de Déu servis de coronament á l' obra comensada per tentacions diabólicas.

* *

Lo rector de Monfelis no tardá en vestir hábits de seda roja al ocupar la primera canongia vacant que S. I. 'l Bisbe destinava á Mossén Lluís, avuy pare amantissim d' un esbart de quitxalleta que com vol d' angelets va cada festa al palau episcopal de Ciutat-Florida.

XAVIER ALEMANY.

FABULETA

Fujint de la caló 'l fill d' en Nassari,
vá aná á passar un mes á Sant Hilari.
De una noya d' allí 's va enamorar
y sens pensarshi gens s' hi va casar.
Y trist veu ara que la tal minyona
per gastar y lluhir no mes es bona.
Son pare á n' ell li diu:—No 't compadesch:
¿No tenias calor?... Donchs ja estás fresch.

M. DE LAYA.

SEMPRE AL SERVEY DE VOSTÈS

(per J. Gros).

Lo café que agrada més als homes
¿quín es?... ¿Caracolillo?

INTIMA

Tú sabs be: mon pensament
es tot teu á tolas horas:
tú l' empenys, tú l' acaloras,
tú l' amoixas dolsament.

Y en eixa absorció constant
de ma enamorada pensa,
no sè si en tú 'l món comensa
ó si en tú s' está acabant.

Puig lo mon tinch oblidat
per junyirme á ton voler:
so 'l miserable braser
dessota tos peus posat.

Y essent teu mon pensament,
creu de debó, vida mia,
que ni ab lo cel pensaria
sense 'l teu consentiment.

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

UN SÓCIO

Lo senyor D. Casimir,
persona de gran estima,
per tothom honrat y noble
y ab un cor plè d' hidalgia,
casat ab una senyora
que 's diu D.ª Serafina,
y qu' en los trenta sis anys
que viuhem junts forman lliga,
encare no ha pogut darli
un hereu ó una pubilla
á qui deixa 'l reconet
que exercint de prestamista,
adquiri en sa joventut,
no sempre ab prous legals primas.

Avuy que xeixanta anys conta
y no 's pinta las patillas,
y no surt de casa seva
mes que per anar á missa,
y diu mal del temps que corra,
qu' es la societat mentida,
que la virtut es camama,
y 'l vici per tot s' enfla,
avuy lo bon Casimir
que la moral santifica,
pera donarne l' exemple
s' ha fet també de la Lliga
qu' es vá formar fá poch temps
contra la pornografia.

Desde llavors que ab frisansa
corra la Rambla y la Riba
buscant figuras obcenas
(que quan es sol las admira)
y allarga son nas de trompa
y ensuma y 's desnariga
buscant la olor *sui generis*
que fá la pornografia,
puig diu que ab tot y ser vell
encare hi entén la prima.

Y no sols fora de casa
va buscant sempre noticias;
sino qu' en son domicili,
paradis per ell de ditxas,
per coneixer mes la cosa
y trobarla desseguida,
quan sa muller á la tarde
surt per anar de visita,
ell, solet ab la raspeta,
en son piset s' esclavisa
y tot fentli pessigollas
li diu que 'l mon es mentida....
—Tant sols es vritat—exclama
l' amor que 't porto á tú, Rita.—

En aquells dolsos moments,
quan D. Casimir la mira,
no 's recorda qu' es un membre
d' aquesta famosa Lliga....
La Lliga... (dels dividendos)
contra la pornografia.

PISTACHO.

AHIR

Era la reyna
de la elegancia,
l'adorat ídol
de mil galans.
¡Quants ulls seguiren
los plechs graciosos
d'aquestas faldas
exuberants!

Pero en las modas
cámbian los gustos
ab portentosa
velocitat.
Si ara aquest traje
pel carré 's veyá,
¡cóm se 'u riuria
l'humanitat!

LO SOSPIR

En lo fons d'un cor nasqué,
un roig llabi lo bressá,
una il·lusió l'animá
y entre esperansas creixqué.

Llensat de sopte al espay,
misatjer d'un grat recort,
s'allunyá prest y sens nort
pera no tornar jamay.

Tan sols resta de sa estada,
entre terra y cel suspesa,
una llagrima despresa
de despit ó apassionada

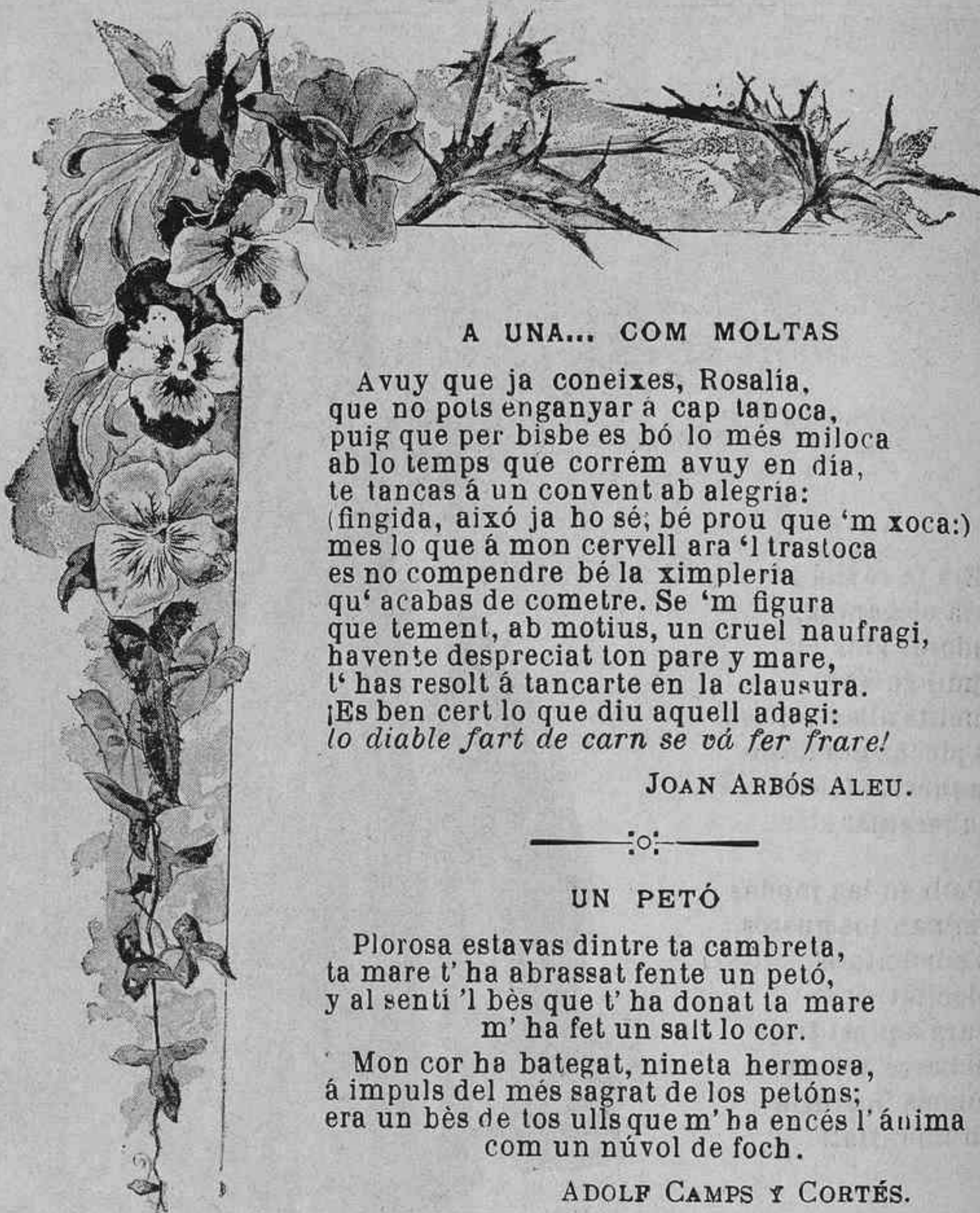
Que al fer lo rostre lluhir
com la rosada á la flor,
va á fondres propet del cor
d'ahont naix un altre sospir

DOLORS RIERA BATLLE

REDONDILLA

Com qu'ets tan lletja y tan rara
quan te distressis, Carmeta,
no 't treguis may la careta:
si per cas, treute la cara.

P. TALLADAS

A UNA... COM MOLTAS

Avuy que ja coneixes, Rosalia,
que no pots enganyar a cap tanoca,
puig que per bisbe es bó lo més miloca
ab lo temps que corrém avuy en dia,
te tancas á un convent ab alegria:
(fingida, aixó ja ho sé; bé prou que 'm xoca:)
mes lo que á mon cervell ara 'l trastoca
es no compendre bé la ximpleria
qu' acabas de cometre. Se 'm figura
que tement, ab motius, un cruel naufragi,
havente despreciat ton pare y mare,
t' has resolt á tancarte en la clausura.
¡Es ben cert lo que diu aquell adagi:
lo diable fart de carn se vá fer frare!

JOAN ARBÓS ALEU.

UN PETÓ

Plorosa estavas dintre ta cambreta,
ta mare t' ha abrassat fente un petó,
y al senti 'l bès que t' ha donat ta mare
m' ha fet un salt lo cor.

Mon cor ha bategat, nineta hermosa,
á impuls del més sagrat de los petóns;
era un bès de tos ulls que m' ha encés l' ànima
com un núvol de foch.

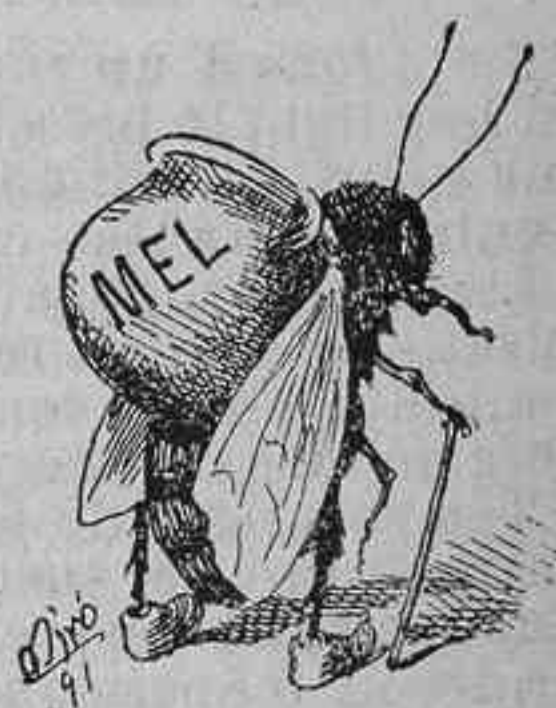
ADOLF CAMPS Y CORTÉS.

INTIMA

ENSE veuret visch. y sembla
que aixis, la vida no es ja
la vida que avans gosava
de tranquilitat y pau.

Lluny estás, n' estich segur,
y sempre á frech mén estás;
y 't miro sense mirarte,
y m' apar, sempre escoltar
ta dolsa veu, sens sentirla
y ta mirada ideal,
en mi fixa sense veuret..
¡Tant l' amor me fa somniar!

CANTOR DE CATALUÑA.

MERCAT DE TERRACINA — (Fragment d' un quadro d' *Enrich Serra*.)

ACUDIT

Una casadeta de fresch al séu marit:

— Que no sabs avuy qué m' ha passat, Pepito?

— Qué t' ha passat, rateta, qué t' ha passat?

— M' ha passat que aixis que surto al carrer se m' acosta un jove bastant guapo, per cert, y 'm demana relacions...

— ¡Quin poca-vergonya! ¿Y tú qué li has contestat?

— Qué volias que li contestés?... Li he dit qu' era casada y que sentia molt no poderlo complaure.

DOLORS MONT.

LOS PARDALS DE LA RAMBLA

Fa cosa d' uns deu anys, los pardals d' aquests vols se reunian en los arbres del passeig d' Isabel II, devant per devant de Llotja. Sota d' ells, á mitja tarde, 'ls jugadors de Borsa, pera 'ls qui s' havian tancat ja las portas de la sala de contractació, seguian *operant* ab llur cridoria de sempre, indiferents als esquitxos que llensavan los aucells y á la xaradissa alegre qu' eixia de llurs bechs. Com si 'ls esvalots del krach los haguessen espahordit ó la indiferencia del acalorat jugador los hi fos antipática, aquellas miriadas de pardals desacamparen d' allí y se'n vingueren á la Rambla. ¿Qui no 'ls veu anys ha alegrant cada tarde la més concorreguda de nostras vias, ajocats y arrodonits com estranya fruyta á lo llarch del brancatje cada nit? Tots los arbres que van del carrer Nou á la Boqueria n' están plens. Lo nombre d' ells es incalculable. En quant han clos los ulls, ni 'ls raigs enlluhernadors de la llum eléctrica, ni l' estrépit dels cotxes, ni las llums de bengala y gatzara del Carnaval los despertan. Filososps á llur manera y ab lo tant me-fa de qui no té rey que 'l governi ni papa que l' excomuniqui, viuhén, s' amoriscan, se besan y ajuntan damunt de nostres caps á la vista de tothom, y damunt de nostres caps, á l' hora arribada, s' adormen tan tranquils, rihentse del trahut qu' encare 'ns dem en plena nit.

UN CESSANT (per *Mecachis*)

Mecachis

¿Saben de que viu? De la esperansa de que tornin á pujá 'ls séus!

Pero apunta 'l dia y ¡cucut! ja no 'n veureu cap per remey. Pillets y aixalabrats com los requeters, en quant surt lo sol fugen de ciutat á campársela per eras y corrals. Los menos, probablement los més llépols y ganduls, prefereixen merodejar per nostres terrats y jardins, aixecant lo que poden dels canaris, dels coloms y polls engaviats. Mes, la escampadissa es tan gran, lo procedir del pardal á las horas de gassussa es tan garneu, que inútilment mirareu per veurels. Caldria tindre alas com ells, seguir lo vol de primera hora y, un cop destriat, espiarne un sens descáns pera descubri-lastracamanyas de que 's val per arribar á la menjadora dels altres burlant la vigilancia del home, la defensa del perjudicat y la escopeta del cassador. Aquesta la veu rellehir d' una hora lluny; ni la confón may ab un bastó, ni que us lo poseu al coll ó feu acció d' apuntarli per

tirar. En aquest cas, lo murriet vos piulará casi á la orella com rihent-sen, y quan tombareu lo cap, ja s' ha entafurat ell dins d' una verdissa. Aneu, busqueulo.

Més valdrá deixarlo fer y esperar-lo á la Rambla tot passejant ab un bon amich, millor encare ab una bona amiga. Deixéu que 'l sol comen-si á caure, que comen-si á bufar pels camps l' ayre fresquet de la ves-prada y 'ls pardals no faltarán. Jo no sé com, ni á quin crit obehint, los veuréu compareixe á voladurias, piuladers y enjogassats com la quitxa-lleta qu' ix d' estudi.

La Rambla ja es per ells lo pati de jugar d' un colegi. Ni 'l burgit de la gent, ni la cridoria dels venedors, ni 'l rebombori de cotxes y tran-vías, ni l' espatech dels fuhets los espantan. S' han fet ab nosaltres y ve-nen cada tarde á disfrutar d' aquell moviment. Hi ha cotxero de tran-va que 's diverteix pegant cops de tralla al devantal de ferro de la pla-taforma per esferehirlos, y tot lo més que logra, no sempre, es parar un moment la piuladissa y empenyer d' una bandada á l' altra de plátanos un vol espés de pardals. Passada la sorpresa als cinch segóns, torna la pardalada á saltar de branca en branca, com jugant á rescat, á beque-jarse, á perseguirse, á picarse, á empenyers y prempsarse l' un al altre posantse set ó vuyt de rengle, com los nens fent oli, á realisar dalt de branquillóns primissims miracles d' equilibri que envejaria l' abella, á xarrotejar sens mida ni concert omplenant l' espay d' un so de casca-bells que ni á la tornada dels toros. Ni que desfilin per allí regiments d' artilleria rodada atronantho tot ab lo rebombós trontoll de las fei-xugas pessas, ells se 'n mouhen. Callan un xich, se repenjan á las bran-cas y, tot gronzantse en ellas sibariticament, contemplan la des-filada, embadalits y mofetas com los brivalls. Passat lo darrer ferrador ramenant dalt de cavall y quant encare se sent de lluny lo cant ritmat y melancólich dels clarins de guerra, torna la aucellada á empendre sa cantadissa d' alegria, sas entremaliaduras de colegial.

Renunciém á traurels d' allí. La Rambla es d' ells durant lo curs; y dich durant lo curs, perque en arribant lo Juny ab las vagas del estu-diant, ells se n' anirán d' allí com los estudiants á casa. Busquéuloshi

Las darreras fullas.—(Dibuix á la ploma per Clarasso).

ALREDEDORS DE VIENA (per G. Roca).

Una bomba primitiva.

al estiu, no 'ls hi trobaréu. Pero vindrà 'l Setembre y ja 'ls torném á tenir. Ells han d'hivernar ab nosaltres. Nos han prés lo pols, han vist que ab tot y 'ls quartets que 'ns fan gastar en benzina, som incapassos de fèrlos hi dany; saben que 'ns alegran lo cor, que 'ns distreuen la vista atzarada, que 'ns fan gracia sas lleugeras entremaliaduras, que admirem com un rasgo de picardia l' acudit que han tingut de buscar en lo bau de la ciutat la escalforeta que 'ls pobrissons no trobarian á camp ras pera dormir en temps jeliu... y están ja segurs de nostra estimació y cultura.

¡Qué ningú 'ls toqui, ni 'ls malvats petardistas! Si 'ls haguessen contemplat com jo, convertits en bo-

rrallóns de llana, tremolant de fam y fret dalt de las branca folradas de glas aquella nit memorable de la nevada de cinch anys enrera!... ¡Quin condol! Un hauria volgut inspirarlos prou confiança pera que se n' entressin pèls balcóns.

NARCÍS OLLER.

DOLORA

Una mare per un fill
tot lo d' aquest mon olvida
y per donarli la vida
posa la seva en perill.

Mes si 'l fill un jorn s' uneix
ab una dona orgullosa
per fer contenta á sa esposa
fins á sa mare aburreix.

J. MIRALLES.

EPÍGRAMAS

—Ola, ¿com aném, Solá?
—Salut gasto... es lo milló
—No 'n gastis massa, ó si nó
molt prompte l' acabarà.

—No puch sentir de 'n Conrat
dirne mal—sol di en Magi—
y es una pura vritat:
com qu' es sort no ho pot senti.

E. BÓLITS.

1892.—Quart centenari del descobriment de l' hamaca.

MONÓLECH

LOS PLANYS D' EN JOAN GARÍ.

Surt aquest Fray del fons de Montserrat. Es home encongít y pelut de pert tot arreu. Badalla com las personas, y diu:

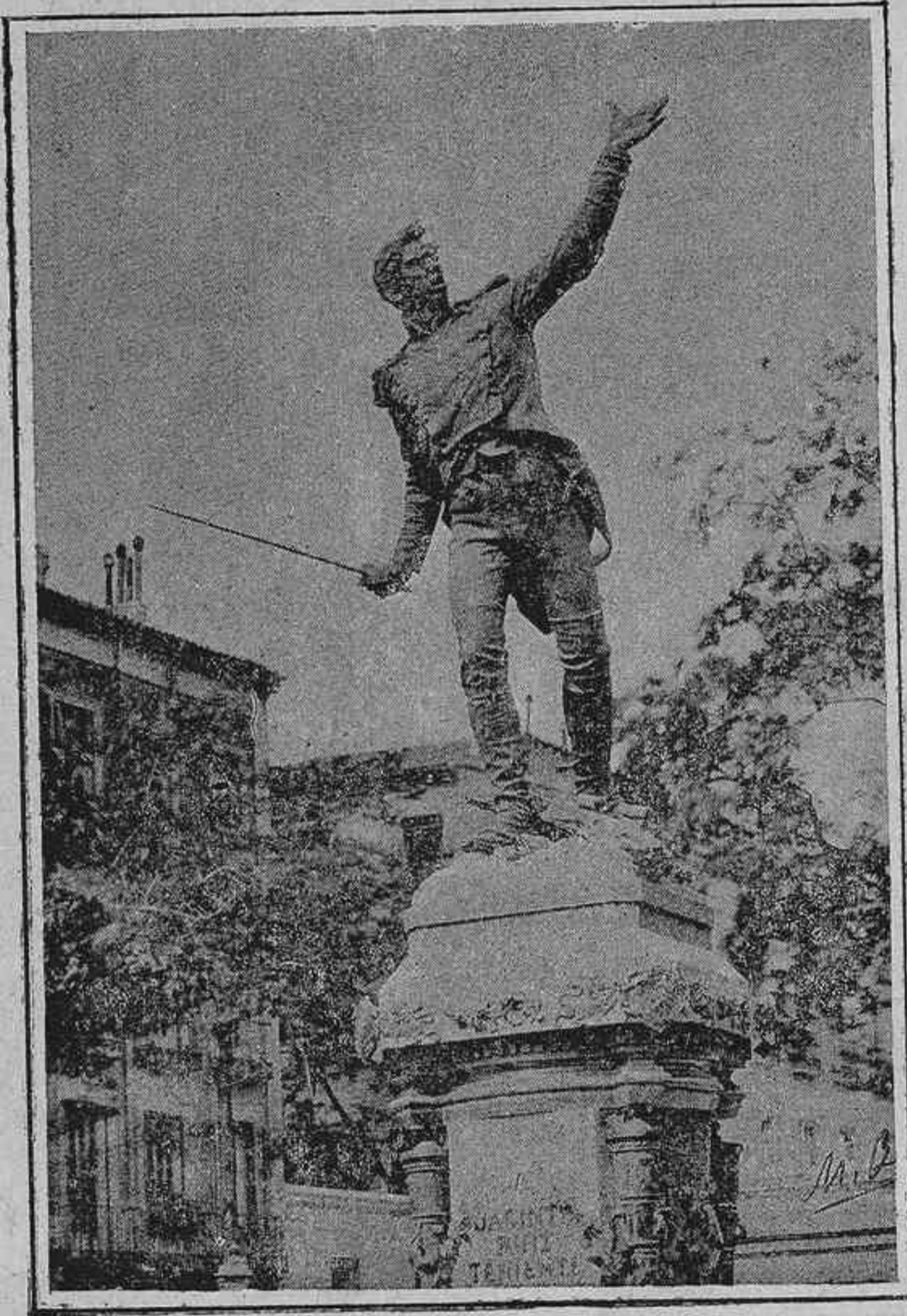
Vinch de fer una bacayneta. Fa un quant temps que no faig més que dormir. No sé si son els núvols de dia ó la serena de nits, que m' han suptat; pero, es el cas, que d' ençá qu' exerceixo d' aixó de penitent silvestre, may havia tingut aquesta malura d' ensopiments.

¡Tot em cansa! De tot faig escarafalls! Ni menjo l' herba de gust, ni

'm dona pler lo pasturar. La farigola 'm reprén; el boix, aquell boix que ja 's porta la cullera y qu' avants menjava ab tant delit, ja no 'l puch rosegat; fins l' arrel de malvi hi aburrit, y se 'm posa malament. Si aixó dura (y 'm temo que durará!) se 'm ferá molsa á las

barras y verdet als caixals.

ESTÁTUA DE MARIANO BENLLIURE

LO TINENT RUIZ, h eroe de la Independencia espanyola.
(Est tua erigida   Madrid).

Tot lo sant dia l' eco d' aquets tur ns resp n als meus badalls. (*Badalla, y l' eco resp n al lluny: Aaah!*)

Per mandra d' anar dret, molts ratos camino de quatre mans, y ni humor tinch per passarme la pinta espessa ni per tallar-me las unglas.

M' he tornat que no 'm coneix! Jo tant complert y tant arreglat de modos, ni torno las visitas als ermitans, ni m' hi cartejo, y, de culpa en culpa, quedo com un toixonet.

Y se 'm pican, y, es clar, ningú 'm v    veure, y visch sol, tan sol, que fa dos mesos que ni un mal dissapte hi fet de la cova.

!La pobra cova! Qui t' ha vist y qui 't veu, y qui havent-te vist y veyente, no plora   somiqueja solzament?

Avans, de neta qu' era sem-

blava un niu de tosca   una col-y-flor vista per dintre. Fins cortinetas hi tenia, y una taula de nit, y un globo de vidre ab un aucell dissecat, dintre.

Avuy, sino fossin las humitats que s' hi fan, el dissecat fora jo; y la cova, en comptes de cova de gent de b , sembla de penitent calavera.

Es veritat que, en quant   calavera, hi sigut dels més *curridus!* Del joch al vi, del vi al joch, y d' aquest al amor; que d' això d' estimar, en vaig fer massa!

Pero avuy, Joan, ets persona reposada, y ja no t' escau la bohemia ni 'l viure en una cova de mals endressos.

Apunte per un quadro (per J. Llovera).

Avuy tens de purgar lo qu' has fet, fer bogada moral, y tenir conducta y *asseo*; que 's pot ser penitent y fins anar net de bogada.

¡Ay Senyor! Al pensar que, quan feya de persona, portava las camisas rentadas ab ayguardent aromátich; que may una cama la duya del mateix color que la seva pariona, per compliments y tendencias á la moda, y que 'l meu cos era un pa de trenzillas y ruixas y sachsóns y brodaduras!

¡Al pensar (¡qui 'm vegi ara!) qu' era un dibuix de vidriera, primet, galtoner, fins ros (qu' es prenda que no 's compra), rosat de galdas y rissat de cabell!

¡Al pensar qu' era un jove de cantonada de retaule!

ESTUDI (per J. Juliana).

LECTURA INTERESSANT (per J. Salas).

¿Qu' es mes interessant: la lectura ó la lectora?

perdut una dona, y no la troban?—Aneu á cal Joanet, qu' ell porta el *Debe* y l' *Haber* del sexo maco.

¡Y sempre aixís, valga 'm Deu!

Tot l' any, facturant donas y traginant-las á coll d' un cap de regne á l' altre; tot l' any, malmetent honras y escapsant *guerreros* de bé; tot

Y ab tot aixó, *currido* aixís de nits com de dias! Fins pis teniam ab los companys. Un tercer pis, que 'n deyan «dels tranquils gòtichs,» ahont hi ballavam la sardana, y, tot bromejant, trencavam pisa.

Dias hi havia que, sortint d' allí, presos un xich de la beguda, anávam encare á fer més broma á n' als torneigs y á estovar-nos las corassas, ja per *puntillos*, ó per l' honor compromés d' alguna dama que n' era.

Tenia acaparadas las flors naturals de tot el terme.

Els feudalots tremolavan més aviat de por que de bravura, porque tenia un cop de llansa de través, aixís á l' esgayada, que cada volta que 'n feya ús (y n' abusava) queya mort un guerrero á millor vida, y ferida, á millor vida també, una donzella. Quan ne veya alguna que girava 'ls ulls en blanch, anava á tornar-la com una pruna madura, y ella 'm queya, á n' els meus brassos, desmayada... ¡Vinga un cavall blanch, y guitarra y donas á bras al estranger, y... disgustos á las familias.

¿Qu' ahont ha anat á fer cap l' Andulia, l' Esmersinda ó la Brunisenda?—No ho preguntéu: En Garí las deu fer viatjar per *despejarlas!*—¿Que s' ha

l' any, aburrit de no aburrir-me, esperant l' arrepentiment per las horas de vagancia.

Aquéstas van venir (que, mireu, tot ve), y, tocat del cor, vaig canviar la vida ayrada de ciutat per l' ayrejada de montanya.

¡Valga 'm els set ermitans!

¡Prou m' ho creya viure an' aquí, sossegat com un ninot de pessebre! Y prou hi haguera viscut, sino m' haguessin dut aquell be de Deu de Wítilde!— Quina minyona, minyóns! ¡Quin pet de trenas y quina lluminaria d' ulls! ¡Quin despejo an' el parlar, y quin brassejar tant honest!

Al veure-la, vaig perdre el Montserrat de vista... y part dels coneixements! Per qué, ni quán teniam el pis, n' haviam robat cap com aquélla!

Me va dir son pare, un tal Wifredo, que tenia de curarli els mals esperits del cos.

¡Qu' havia de curar, qu' havia jo, pobre de mí, si ella me 'ls encomanava; qu' havia de curar, si alló, en classe de dona, era un ángel que no li esqueya la terra!

¡Pobreta! Fet y fet, la vaig tenir de matar!

Un cop morta, 'm vaig quedar més mullat qu' un peix de globo; y, ¡ay, que tinch! ¡ay, que no tinch! em va sortir la brotada.

¡Tot jo em vaig tornar un *manguito*! ¡Mireu-me are. Fet de simolsa, brut y pelut, semblo una bestia. Semblo una marmota arnada.

¡Ay, sí! Ja m' arno com una pell de tigre, y 'm clapo, y fins crech que mudo; per què ni cantera gasto, ni humor tinch de posar-me bandolina.

Avans, m' afeytava; pero ara deixo fer al pel, y la mosca s' ha apoderat de mi, y jo, que tant havia fet l' os, os m' hi tornat en persona.

Em prenen per altri, y á cops de ballesta, 'm desballestan. El bestiar fuig de mi, y no tinch salut ni pessetas.

Perque no faig re de calaix! Res! El nostro ofici está molt abandonat!

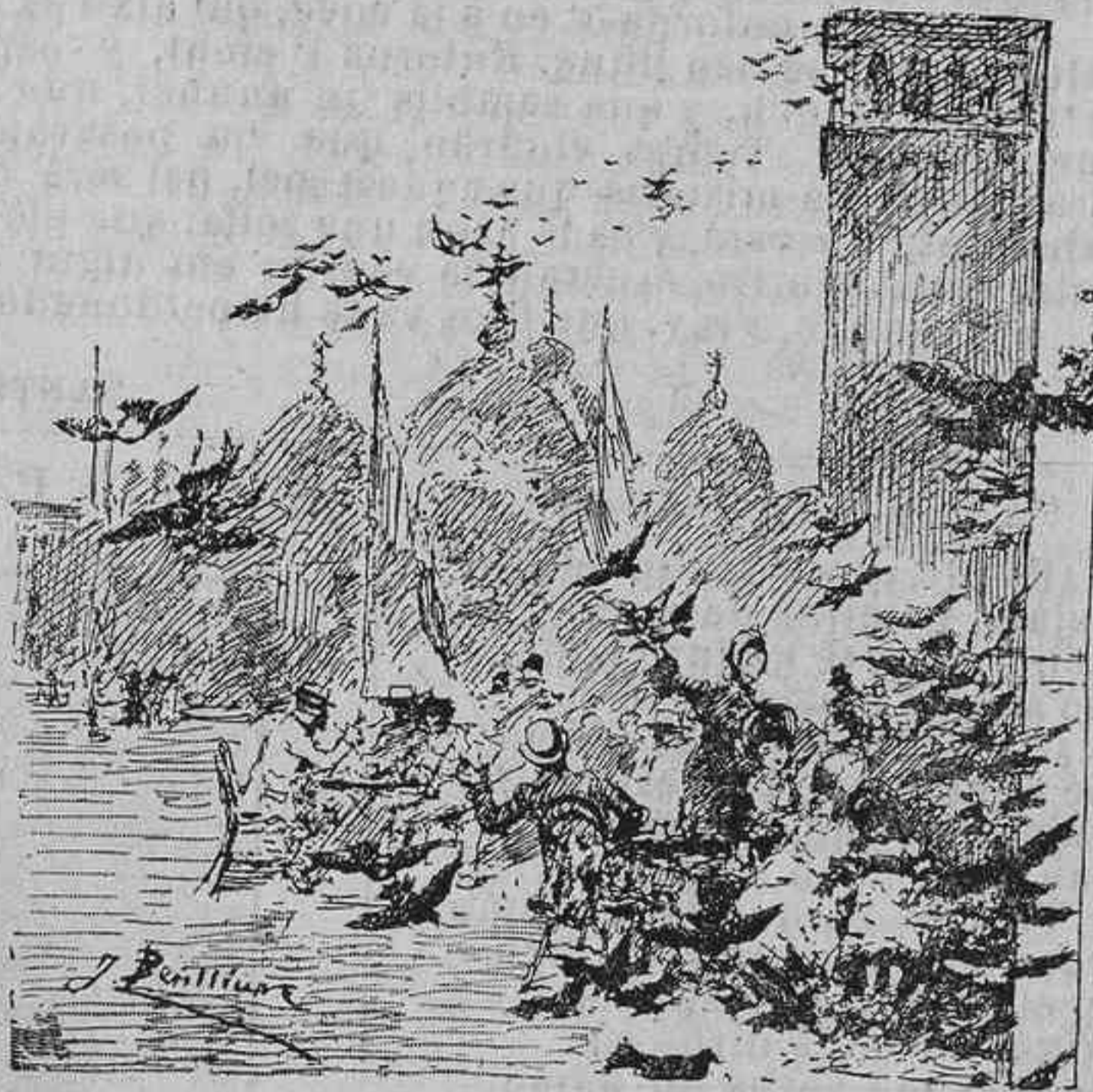
La competencia l' ha mort que ni á dar em volen el pel!

Ay! que més ay, m' ho veig venir, jo acabaré embalsamat.

Acabaré com acabem els solitaris... nadant ab oli adindre un globo allá al aparador de cal apotecari. ¡Quina planta fare! Semblaré una veta sevillana.

Si, al menos, no hagués d' anar á parar al extranger; pero els fare goig an' els sabis! Els agradan pessas com jo! Ells hi aprenen ab aquestas extranyesas y ens fan servir de vacuna.

Perque jo ja sé el que tinch! Aquest pel meu es un desitj: no hi ha més: desitj d' os ó d' altra bestia peluda.

BOCETO (per J. Benlliure).

¡Desitjant em va venir, y desitjant no me 'l puch treure! Que tot ho hi probat! Si be tot han de ser remeys per dintre, que per fora me 'n priva aquest forro que tragino encastat, com un conna.

Ja estich tip de mi mateix y de veure turóns en punxa. Ja 'n tinch prou de fer el solitari. Voldria fer la barrotada; que tant mirar á vista de pájaro em cansa, tenint vista de persona.

Joan Gari, entorna-t' en á la cova, qu' aixó es la lluna, es una lluna peluda, pero es ben lluna. Entorna-t' en-hi, y espera, qu' aquest pel se 't torni blanch, y que semblis un anunci, que blanch y tot será pel que durá qua. Temps vindrán, que 'm posarán en romansos, y 'l ferán sortir als misteris, que aquest pel, pel será d' anomenada. Cada cabell será un vers, y cada arrel una solfa; que plé de solfas hi viscut y entre solfas moriré, esperant la veu qu' em digui:

«Levantate, Fray, que Dios ya te ha perdonado.»

Alanta!

SANTIAGO RUSINYOL.

¿FEM LAS PAUS?

¿Es dir, que estás enfadada?
vejám, tu dirás de qué,
lo qu' es jo, te ho juro nena,
no se que t' hagi fet ré.

¿No t'hi dat probas á dojo
de lo molt que t' hi estimat?
vaja, digasme, contesta,
¿ab que't puch havé agraviat?

Tú sabs bé que jo t' estimo
com no t' ha estimat ningú....
si eix amor corresponias....
aixó, sols pots dirho tú.

Ants me veyas ab agrado
y hasta ab cara complacent
y ara 'm miras de cert modo,
la vritat, ben diferent.

¿A qué vé cambi tan brusco?
Es que algú de mí t' ha dit....
No ho creguis, no, tonterias,
dictadas sols pe 'l despit.

Ves si jo que tant te estimo
tindria.... no ho creguis pás!
tot son *dimes y diretes*
que no tens de ferne cás.

Jo puch sé un xicot alegre,
hasta un xich esbojarrat;
pero ¿jo tenir *tapujos*?....
¡no 'm fassis di un disbarat!....

Vaja, vaja, dona, creume;
no te escoltis á ningú,
fesme com ans bona cara
perqué vull tornar bé ab tú.

Quatre excusas ben donadas,
paraulas dolsas y suaus,
singloteig indispensable,
y veurás com fem las paus.

RAMÓN RAMON.

TIPOS DE PARÍS (per C. Pellicer)

En la Porte Saint Martin.

EPÍGRAMA

—Qué li passa á D. Arcís
qu' está tant trist, D.ª Ignés?
—Al pobre li *passa* 'l més
y com ha de pagá 'l pis
no deu tenir prou dinés.

J. M.ª BERNIS.

XISPA

Un subjecte que tenia 'l nás fenomenal, conversava ab un amich,
quan aquest, al despedirse, de cop li digué:

—Que Deu vos dongui salut á tú y á la companyia.

T. T. T.

DOLSA MARE idolatrada
que la vida 'm vas donar,
que alegre y adelarada
mon pás primer vas guiar,
que 'm nodrires ab sanch tèva
que ma infantesa sens trèva,
vares cuydar com ningú:
mare mèva! ¡mare mèva!
may m' allunyaré de tú.

II

En va se m' oferiria
viure en llochs encisadors
ahont hi regnés l' armonia,
ahont hi hagués aucells y flors;
poch hi fa qu' una criatura
d' angelical hermosura
m' hi brindés felicitat:
jo no tinch sort ni ventura
sinó visch al teu costat.

III

Quan tinch l' ànima ferida,
quan mon cor curulla dol,
llavors mon afany te crida
y en tos brassos trob' consol;
llavors la expansió 's desplega,
nostre pensament navega
per un mar de encantament
y mon pobre pit batega
sota 'l jóu del sentiment.

IV

Si en alas de la poesia
aleno noble ambició,
si mon esprit fantasia
ensomnis de trovadó,
si ab aspiracions sobrantas
vull arribarne quant antes
al temple del Gay-saber
es sols per posá á tas plantas
ma corona de llorer.

V

Oh mare! gloria y fortuna
no vull, no essent vora teu;
ma gloria tan sols n' es una
sentir nit y jorn ta veu.
Lo mon no te prou riquesa
per pagarme la grandesa
de ton maternal amor...
jo cuidaré ta vellesa
¡mare mèva del meu cor!

VI

Ab tú visch y mon cor gosa
de ventura celestial.
¡Qui com jo! Ma sort ditxosa
en la terra no té igual.
Mes ay! la lley de natura
m' ensenya la sepultura
que prest t' haurá d' engoli
¡oh mare estimada y pura,
llavors que será de mi!

J. BLANCH Y ROMANÍ.

AMOR XIFRAT

(Premiat en un certámen humorístich)

Modo nou y epigramátich
de declará una passió,
invenció d' un matemátich
natural de Collbató.

—Si be en lo mon soch un **0**,
y valch menos qu' un dif **1**
si m' escolta punt per p **1**
ja veurá com no l' en **0**.

Igual qu' un y un fan **2**
dirli avuy tot es pre **6**.

¡Vosté m' ha dat un en **6**
ab lo seu rostre agra **2**!

¿S' enrecorda avuy fa **8**
dias prop de Carde **10**?

Desde allavoras ¡Ay **10**!
¡Sento dintre 'l pit un **8**!

¡Vosté 's moria de **7**,
jo vaig anar fins al ri **1**
y al portarli tot fresqui **1**
un got d' aygua, 'l seu cos **7**
vá acostásem tant que 'ls ros **3**
no quedant res entre $\frac{1}{2}$
varen traspasá 'l just $\frac{1}{2}$
juntantse los llabis nos **3**.

Si no hagués sigut de **100**;
si no hagués sigut tant ll **11**
allavors lo mon s' enf **11**
perqué créguim, Deu que 'm **100**,
pot dirli si jo asso **20**

penso ab vosté, mon en **6**.
¡Qu' aixó s' acabi es pre **6**
perqué jo lo estich vi **20**.

D' allavors, tot va en re **9**
dintre casa y es seg **1**
si vosté 'l remey no 'm d **1**
que vaig á quedar com **9**!

No 'm coneix soch lo **1.000,000**
que pot trobar; molt hu **1.000**
prendas ne tinch mes de **1.000**
y pelas mes de un **1.000,000**.

Tots mos cuydados en $\frac{1}{3}$
serán per vosté con **0.01**
vülguim per marit pre **0.01**
als seus pares vina $\frac{1}{3}$.

Mes si vosté guarda un p **1**
ridícul, si á ma **9.e**
créguim ¡Si vosté **9.e**...
¡pot contarme per dif **1**!!

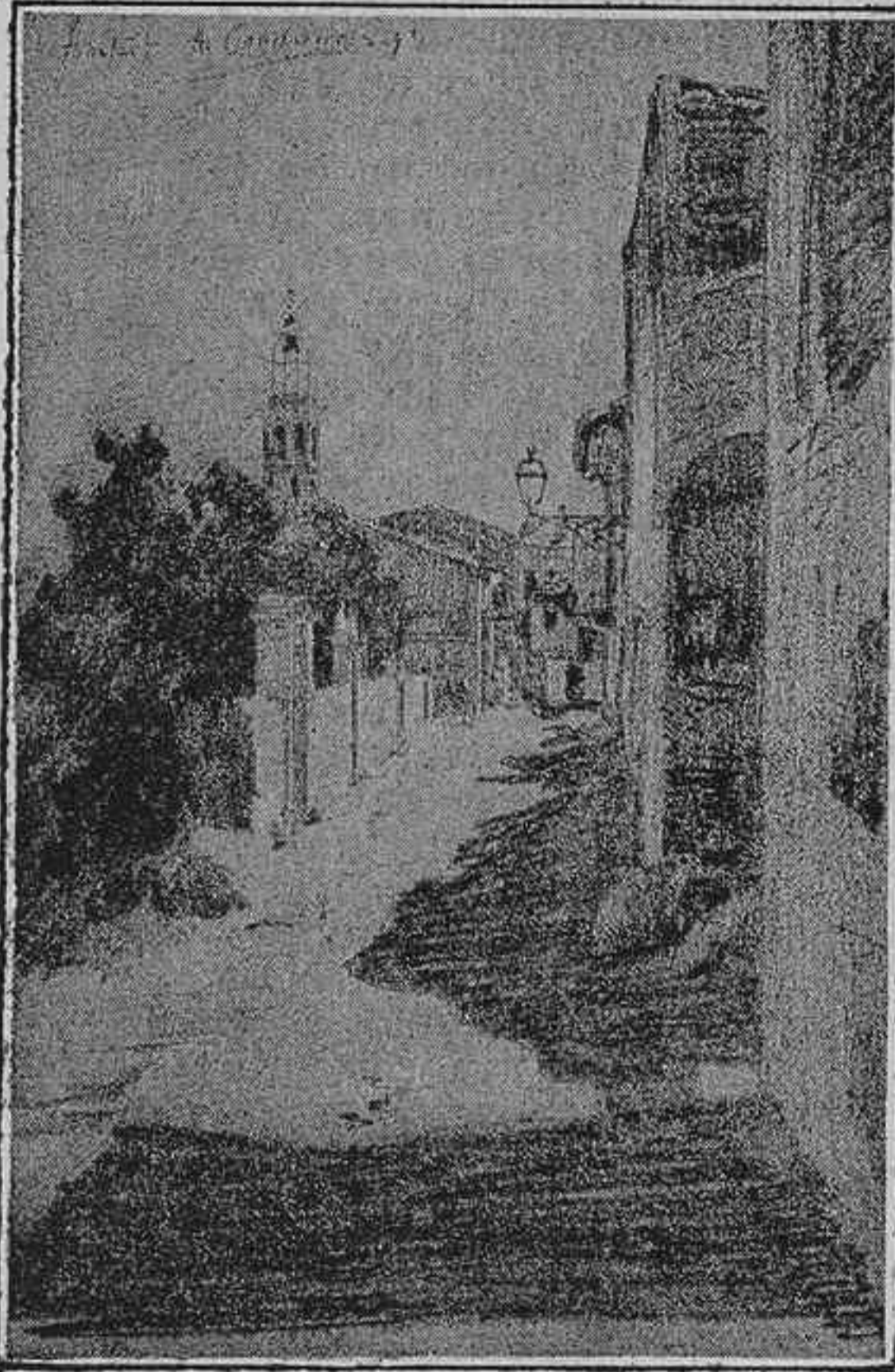
M. RIUSEC.

DE LA MÉVA CARTERA

Un individu va anar á ca 'l dentista á ferse arrancar un caixal que li feya veure las estrellas. Es de advertir que 'l pobre era molt poch sufert al dolor físich.

Y com que 'l caixal se mantenia bastant ferm, á la primera estrabada del operador, llansá 'l pacient uns alarits esgarifosos.

Un carrer d' Horta. (Dibuix de A. Cardunets)

Lo dentista parant en sech, li digué:

—Pero home de Déu: no cridi de aquesta manera!...

—Es que 'm fa molt mal —respongué 'l pacient.

—Mès mal me fá vostè á mi, que jo á vostè.

—¡Ay, ay! ¿quin mal! ¿puch fer si no 'l toco?

—Senzillament, que ab aquests crits que fá m' está esquivant als parroquiáns qu' esperan torn á la antesala.

Dos amichs se troban després de haver passat molt temps sense haverse vist.

—Pero ahont dimoni 't ficas que no se 't veu?

—L' interpelat, per tota resposta, insinúa una mitja rialleta plena de malicia.

—Ah, tunante... no diguis res més, que ja t' entench. ¿Será qüestió de faldillas, veritat?

—Tu dixisti.

—Escolta: *y quiénes ella?*

—¿Vas al Liceo alguna vegada?

—Si.

—¿T' has fixat en aquella bailarina rossa, la segona á ma dreta del primer rengle?

—Alsa llopl!... ¿Y ab ella te la corres?

—No precisament ab ella: ab la séva mare.

—Un home de un paladar molt fi, sobre 'tot en materia de begudas, fá una juguesca.

Tapat de ulls se compromet á paladejar tota classe de *bebestibles*, sigan vins, sigan licors, endavinant de quina marca son.

Y en efecte: 's fá la proba, y ho endavina tot. Apenas mulla la punta de la llenga, ja diu: es tal vi, de tal culliter: es tal licor, de tal fábrica.

Per últim li acostan als llabis una copa ab un través de dit d' aygua, y 'l famós catador, fent un escarafall y escupint, exclama:

—¿Qu' es aquesta porqueria? En bona fé ho n' havia tasiat may.

L' extrém de la inconseqüencia per part de un catalanista de la *Lliga*; ¿saben quin es?

Abrigarse al hivern ab capa *madrilenya*.

P. K.

UNA FLOR.—(Quadro all'oli de *F. Masriera*).

BOLVAS

I

¿Qué deu tenir l' Enrich que ja fá dias
se 'l veu trist pels carrers y capficat?
¿Passará algún trastorn? Cal Ha tret la rifa
y ara 'ls diners li donan mals-de-cap.

II

—Per qué, Elvira, densá que vas casarte
quan ens trobém tots dos
te confòns y no 'm miras ni 'm saludas?
—No 'm digas rés: tinch lo marit gelós.

III

La fredor del hivern ne fá caure
tronchs y fullas dels arbres del bosch;
mes la tèva fredó ¡ay Rosalia!
me fá caure las alas del cor.

IV

—Hasta 'l carté ha conegut
quan reb carta del promés
—Y còm? De quina manera?—
dirán.

—Molt senzillament:
Si es dels seus pares la guarda
pera llegirla després;
mes si es d' *ell*, no té sossego,
la cara se li enrogeix
y tot pagant los cinch céntims
murmura: «¡Gracias á Dèu!»

JOAN VILASECA.

LO QUE SON LAS COSAS

SONET

Un pintor va pintar en drap dolent
una dona en camisa, que per cert,
sota d' un reduhit y tosch cubert,
las pussas li donavan molt torment.

L' artista la ensenyá á bastanta gent,
y 'ls vellots, per trobar l' assumpto vert,
li van dir:—Pot aná á pintá al desert;
¡gran pornógrafol Aixó va malament.

Al senthiro l' autor, prengué 'ls pinzells,
y després de á la dona repintá,
del tot nua, altre cop la va exposá.

Llavors van exclamá 'ls mateixos vells:
—¡Magnífich! ¡Quina Vénus! ¡Quin cos té!
La enhorabona jove. Va molt bé.

A. ROSELL.

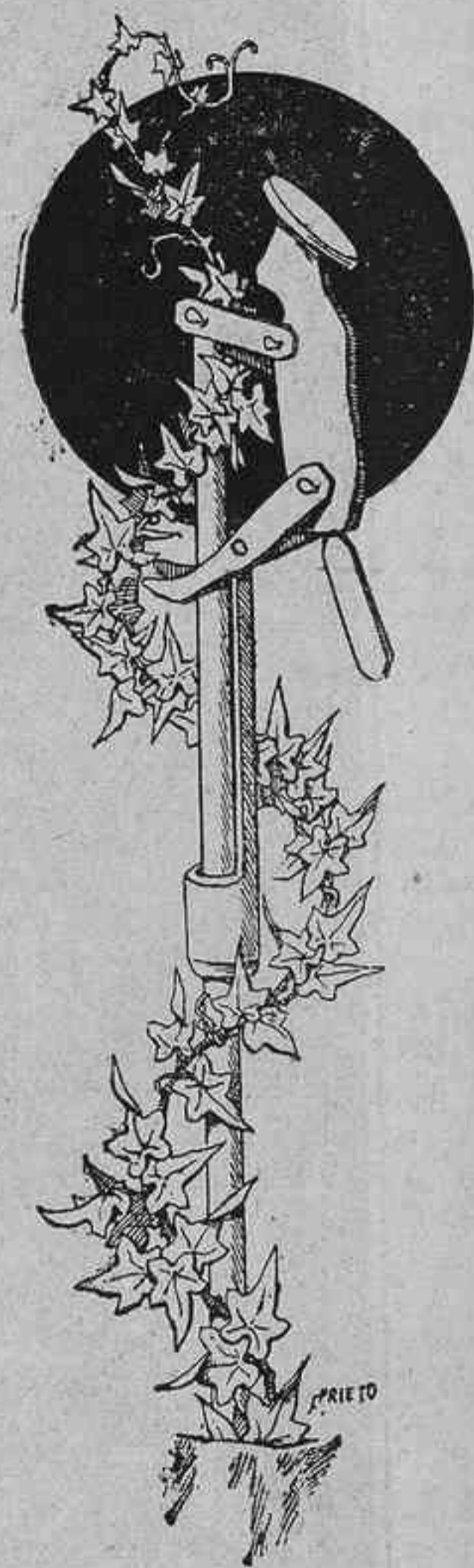
BONA RAHÓ

En certa tertulia 's treu conversa sobre l' edat dels presents, y una
jamona que ho es ab circumstancias agravants, pregunta á un jove que
té al costat:

—¿Y á mí quants me 'n faria?

—Dispensi senyora—respon lo jove—á vosté no n' hi faria cap. Bas-
tants ne té ja perque jo n' hi fassa d' altres.

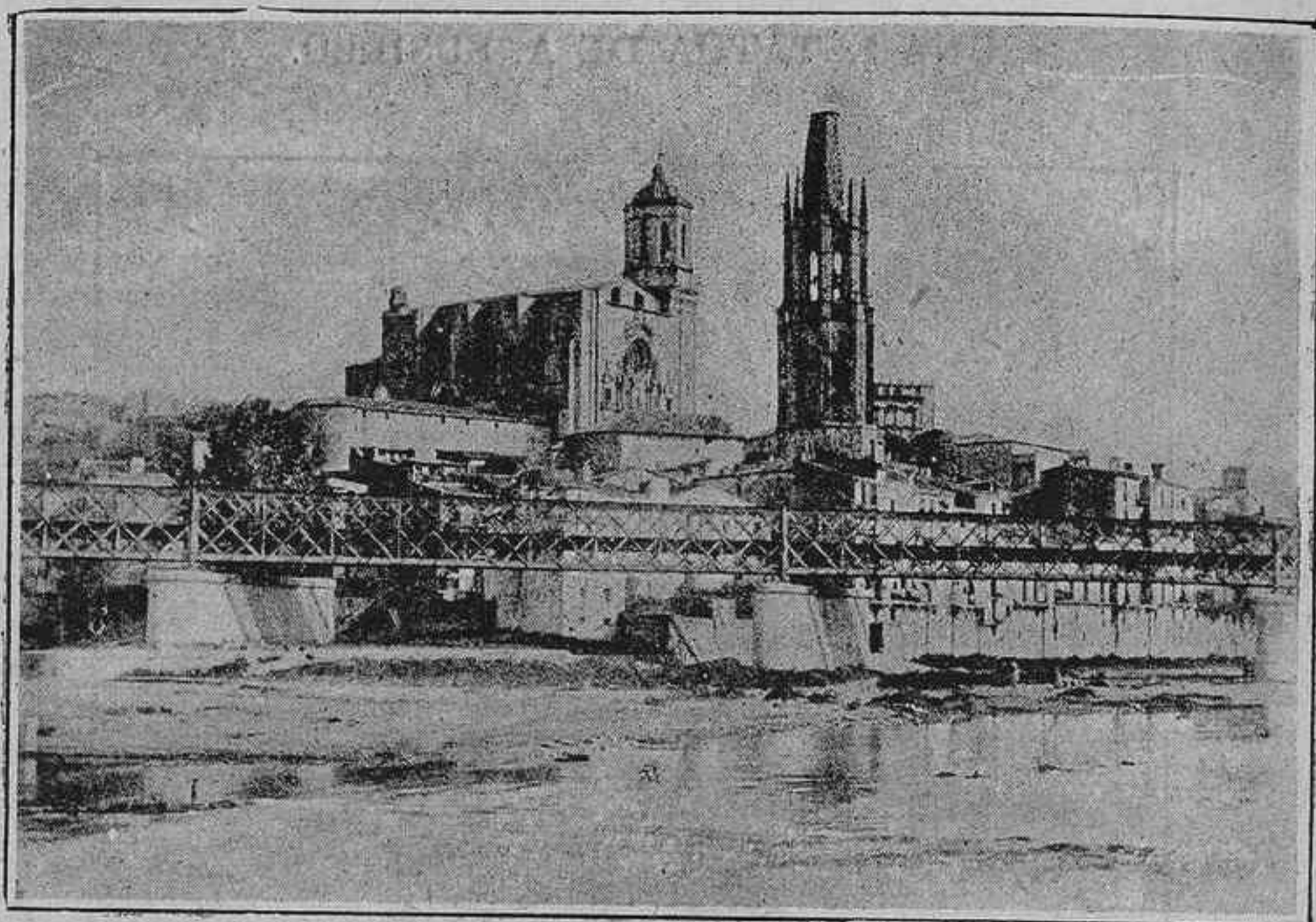
DOLORS MONT.

UNA ESTÁTUA DE A. SUSILLO.

L'arquitecto Villanueva estatua erigida en lo Prado de Madrid.

Vista de Girona (per A. Cortada).

ACUDITS

A ca 'l bacallaner:

Lo Comprador:—Quán val aquest casco d' arengadas?

Lo bacallaner:—Quatre duros.

—Y cuántas arengadas hi ha?

—Un miler.

Lo comprador trayentse dos cénlims de la butxaca:

Fassi 'l favor de donarme la miléssima part del caixó.—JUMERA.

Un pagés acompanya á un estudi á un séu fill, per cert més tonto que una sabata.

— Si voléu que m' encarregui de aquest bordegás—diu lo mestre—será precis que 'm paguéu doble mesada.

—Y aixó, per que?

—Perque ja veig desd' ara que 'm costará dos tráballs: primer treureli lo que té de burro, y segón, posarli lo que li falta de sabi.—T. T. T.

PERDUAS Y GANANCIAS

Al saludarnos tots dos
avants, no t' era engorrós
darme 'l tractament de tú,
puig sens temor de ningú
sempre 'm deyas: «Noy, adios.»

Avuy, noya, veig que mudas
perque quan ara 'm saludas
(puig no 't falta educació)
ab maneras bastant rudas
veig que 'm dius: «Estigui hò.»

Ab un cambi tan traïdor,
vaig comprenent ab dolor
que fins al estat present
hi guanyat en tractament
lo que hi perdut en amor.

LLUÍS SALVADOR.

Un dia d'hivern en la campinya romana. (Quadro al oli d' *Enrich Serra*).

Recort de Anticoli.—(Dibuix de S. Berenguer).

A un catalanista resident á Montevideo (Uruguay) que va fer una visita al Centre Catalá de Barcelona.

SONET

Ja veus lo pensament que predomina
 al Centre Catalá; si la manera
 de nostre procedir no t' esparvera,
 segueixnos, que may cau qui be camina.
 Avant y sempre avant; pensa, barrina,
 progrés y llibertat, es la bandera
 que abriga als cataláns de nostra esfera
 y aixó que no 'ns veurás dur barretina.

Bebém poch ab porró, perquè no es moda;
 per llar, tenim braser, que molt convida
 passar del fret hivern la trista vida;
 per conte de filar, la dona broda.
 ¿Seguint, tots, del progres la gloria inmensa,
 podem fe á Catalunya cap ofensa?

M. FIGUEROA ALDROFÉU.

LO PRIMER NÚVOL

—¿Que 't deya filla que 't deya
 l' hereuhet de ca la Joana
 mentres ballavas diumenge,
 diumenge ab ell á la sala?

—Ay, no ho se, mare, no ho se,
 serian cosas estranyas
 porque al parlarme, mareta,
 lo meu cor no sossegava.

—¿Que 't deya potser, filleta,
 que erats del ball la mes maca
 que sempre ab tu ballaria
 per lo molt que li agradavas?

—Ay, no ho se, mare, no ho se,
 pro 'm sembla que aixis parlava,
 y al sentir sa veu, mareta,
 lo meu cor tot tremolava.

—¿Que 't va dir potser, filleta,
 l' hereuhet, que t' estimava,
 que en sa pensa nit y dia
 ton semblant clavat portava?

—Ay, si mare, estich que si,
 que 'n Pepet aixis parlava,
 mes, ay, mareta del cor,
 lo meu cor se perturbava

—¿Y tu filla que li deyas
 á l' hereu de ca la Joana?
 ¿no es vritat, filleta meva,
 que vas dirli una cosa ó altra?

—Ay, no ho se, mare, no ho se
 jo calladeta m' estava
 ¡si hasta 'm faltava 'l respir
 al veure com me mirava!
 De tant que 'm batia 'l cor
 esquixos de foch llensava,
 y, ay, mareta, algún d' aquests
 crech que 'm vá arribá á las galdas

—¡Ay senyor filleta meva!
 ¡sempre poruga y cobarda!
 ¡al pensar que jo al teu temps
 tan rebé que m' explicava!

Mira, filla á n' en Pepet,
 si 'l trobas alguna tarde
 t' encarrego, sobre tot,
 que li fassis bona cara.

Tornarem diumenje al ball,
 vestirás las millors galas,
 y lo demes filla meva,
 déixaho per la teva mare

J. PUJADAS

À JOSEPH O. MOLGOSA

Amich: Tú ets l'únich que tinch
l'únich que 'm vols com jo 't vull,
l'únich que si tens un duro
me 'l deixarás ab molt gust.

Tú ets amich dels que no 'n corren,
amich verdader y pur,
á qui mos secrets confio
y de dirlos may t' acut;
ab qui lo meu cor parteixo,
ab qui 'm tracto jo de *tú*,
menjem en un mateix plat
y fins de nit dormim junts.

L'únich que de 'l que 'm don mengüa
no te 'n alegras injust,
com no 't mou may cap enveja
lo que 'm don' gloria y orgull,
puig que en est mon d' ignorancia
hont no 's pot fiar de ningú,
ets tú l'únich de qui 'm fio
ja qu' en aquets temps d' embuts,
los mes, que amichs solen dirse,
se voldrian treure 'ls ulls.

JOSEPH O. MOLGOSA.

EPÍGRAMAS

Dos ó tres rifas vá treure
un cego, y vá di á n' en Pi:
— Vés qui 'm tenia de di
que tan rich m' hagues de *veure*.

Deya un dia un brasilenyo

á n' en Rosendo Solá
que no 'l volian llogá
per falta de algún empenyo.

Y al sentir aixó en Bernat,
vá di:—No ho cregui senyó,
perque tampoch trobo jo
y ja ho tinch tot empenyat.

D. BARTRINA Y C.

—Tu, ha mort lo Sr. Rispa
lo vá matar de repent
al pobret, una gran xispa....
—De algún llamp?

—No d'ayguardent.

Lola, sab que fa deixat
tanta pols teni al sofá?

—Ja veurá, senyora, es clá:
com que ningú s' hi ha sentat.

J. MANUBENS VIDAL.

Ab en Granot se casá
una qu' es bastant guapota,
y ara molt cremada está
perque diu que 's diu Pilá
y tothom li diu *Granota*.

Era lo fill de 'n Bofill
tan delicat tendre y fi,
que 'l pobrissó vá mori.
de la cossa de un conill.

FRANCISCO LLENAS.

Guardadora d'ocas.—(Quadro al oli de A. Riquer).

PER NADAL

(AL FELIBRE LLUIS ROUMIEUX)

I

¡Qui tornés á terra d' Arles
la diada de Nadall
¡Qui de Peyrol las cantúrias
sentís á la gent del Mas!

Vells y joves á trench d' alba
se 'n baixavan á poblat;
dalt del Mas en sent mitj-día
a tots hi eran per dinar.

¡Quin goig feya la taulada
¡Cóm flayrava 'l *Calendáu!*
¡Cóm las caras enrojia
l' ali-oli y 'l vi muscat!

¡Válgam Déu, y en sent al vespre
si n' hi havia al Mas de cants!
Verament cregut hauriau
que Betlém s' hagués tornat.

II

—«Cuytéu, mare, que 'l gall canta
y encare no hi ha claror!...»

¡Jo vull aná' á Terra Santa
per veure Nostre-Senyor!»

¡Qué la cantava joyosa
la cansó de Sabolí
la pobreta nena rossa
qu' al Mas gran se va morí!

¡Qué la deya ab alegría
pujant de baix del corral,
fa dos anys, á la Masia,
la vetllada de Nadall!

La besavan las vehinas;
y ella rient de bo-y-milló,
treya dolsos y juguinas
de dessota del tió.

Quan un any d' aixó cumplia
la pobreta 's va morir...
La tristesa d' aquell dia
ja may més la crech sentir.

Era al clarejá y nevava
per la serra y per la vall...
y la nena al cel se 'n 'nava
escoltant lo cant del gall.

[F. BARTRINA.]

